

Zelemi Ná-Sɛvɛi Sɛvɛi lɔɔzeizuɔvɛ ma woo mɔungiti

Sɛvɛi nii ɔa ga konabogi, é lo Zelemi ná-botii ta ná-GALA goo wo fai va. Zelemi ɔeni ga Zuda yooi zu GALA goo wo nui, masagi niiti ta-ziegi su: Zoziase, Yoagaze, Yegoyakime, Yegoyakin, ta Sedesiyase. Ná-botii ɔeevɛ kona undɔzita puufele maazu lɔzita (626) ma ziegi zu, aisa Yesu Kilista va zɔlɔ, eyesu yeeɔɔɔalɔi tanigaa ti leve é maaɔɔa kona undɔlugo puulɔsava maazu lɔzitai (586) va, aisa Yesu Kilista va zɔlɔ. GALA gooiti é ti woni, sɛvɛ ɔe nui ta ɔa é ti zɛvɛni bɛ, naa laaseigi ɔeni ga Baluke (36:4). Kɛevɛ eɔe Baluke ɔa é ná-GALA gooiti gaaleai ba, gaabelasu é ke ga sɛvɛ ɔila.

GALA goo wo nui ɔa ga nui, nii é GALA ná-keela wooiti daazeelizu. Keela wooi niiti GALA ge ti vuuni Zelemi la ga é ti wo, bɔɔlɔzu ɔeni ga tookisuiti ta tukpɔgaaleveiti. Tɛi Zelemi ná-keela wooiti ti ɔeni vilesu bɔɔbɔbɔ nuɔuseiti ta-ɔotoiti ba, ti wɔinzeɔeni ga seizu mɔinmɔin. Kɛevɛ ga zeele é lo masagaa va, niiti ti la ɔeni Maligii ná-tookisui seɔeni ga faa bii nɔpɛ, naa gaabelagi ɔa é ɔeeni ga Babilɔne nuiti ti Zeluzalɛme ɔologolo fai. Zelemi bɔeni balaa, é lo nuɔuseiti sei vai va volu, ta é lo kitogi va nii é velela velei. Zelemi bɔevɛ balaa, é lo minazege niinei va, Maligii vaazu kɛezu ti yɔɔzu ta ná-nuɔuseiti (31:31-34). Toɔa dɔɔzu ti-yii bomaɔvɛ ɔeɔeɔe, naazu eɛ pɛ ka Maligii ɔwɛɛ.

Unsosu^{υε}

1. Zelemi loli fai, é va gɛ ga GALA goo wo nui (1:1-19).
2. Tookisui Zuda yooi letemazu (2:1—38:28).
3. Zeluzalɛme ɣale vai kɔɔi wu, ta koloɣolo fai (39:1—45:5).
4. Tukpɔɣaalevei zii mɔinmɔin daalɔɣɔma (46:1—51:64).
5. Zeluzalɛme loo vai bu, ta Izilayele nuiti dii vai duɔlai zu (52:1-34).

¹ Sɛvɛi nii ɣa Yilikiya ná-doun zunui Zelemi laa-wooiti ta ná-kɛwotiiti sugulazu. Zelemi ɣɛni ga zalaɣa ɣula wolodai zu loin ta Anatɔte taa wolai zu, Benzamen yooi zu.

² Gɔɔɣɔ GALAGI bɔɛni pɔ, Zoziase ná-masadai ma ɣona puugɔ maazu zavasiei (13) ma, Amon ná-doun zunui, Zuda yooi zu masagi.

³ E ɣɛni ɣana nɔ, Zoziase ná-doun zunui Yegoyakime ná-masadai ma ziei zu, Zuda masagi, eyɛsu Sedesiyase ná-masadai ma ɣona puugɔ maazu ɣilagi (11) ɣaabelazuve, Zoziase ná-doun zunui, Zuda masagi, eyɛsu ma alugi lɔɔlusiei ma, ti liini ga Zeluzalɛme nuɓuseiti duɔlai zu.

Zelemi loli fai

⁴ Gɔɔɣɔ GALAGI bɔɛni pɔ, é ɣɛ mà:

⁵ «Aisa ɣè va è bɛtɛ è-lee ɣoozu, ɣè ɣɛni è ɣwɛɛ, aisa è va zɔɔɔ, ɣè è zɛɣɛni ga nɔnɔ, ɣè yeelo è va ga dàawooi wo nui ziiti ma.»

⁶ Gè gooɣaavoteni, ɣè ɣɛ ma: «Ee, Málígíi Gɔɔɣɔ GALAGI! Gè la zooni bɔɛzu kɛɛzu jɛɣɛɛin, mazɔɔɔ zunu loungo nɔ ɣa ga ze.»

⁷ Kɛɛ Gɔɔɣɔ GALAGI gòɔɣaavoteni, é ɣɛ mà:

«Mina ɔ́ɛ mà: «Nà ga zunu loungo nɔ.» E maanɛɛɛ ɛ li naati kpein pɔ̀ bɛ, niiti gè è levesu ti ma, è naa wo ti ma, nii gè è levezu ma.

⁸ Mina lua ti va, mazɔ̀ɔ̀ nà è va, gè è ɔ́izo,» Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI wooi ɔ́ana.

⁹ Naa volu, Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI yeemaaleni, é vɔ̀ɔ́ɔ́ dɔ̀aɛ va, é ɔ́ɛ mà: «Wɛɛ, gè dɔ̀aawooiti pua è-la.

¹⁰ Wɛɛ, za, gè keela wooi vea è ya, é vɛɛ ziiti ba ta masadaiti, è ti lɔ̀ɔ́ɔ́ɔ́, è ti vu ya, è ti ɔ́ologɔ́lo, è ti ɔ́aavala ba, kɛɛ ɔ́alaa, è ti lo volu, è ti zin volu.»

*Amande gului ma bekegi
ta digɔ́i é nɛsu*

¹¹ Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI ɔ̀ɛni pɔ̀, é ɔ́ɛ mà: «Zelemi, leeni ɔ́a è kaazu?» Gè ɔ́oɔ́aavoteni, gè ɔ́ɛ ma: «Amande gului ma bekegi ɔ́a gè kaazu.»

¹² Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI ɔ́ɛni mà: «È kaavɛ ga pagɔ̀, mazɔ̀ɔ̀ nà wɛɛzu ɔ̀oi ma nii gè bogai, gè pilɛsu.»

¹³ Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI niima wooiti boni mà, ná zeizu velesiɛi, é ɔ́ɛ mà: «Leeni ɔ́a è kaazu mɔ̀nɔ?» Gè ɔ́oɔ́aavoteni, gè ɔ́ɛ ma: «Digɔ́i ɔ́a gè kaazu, é da nɛ, maalaagɛ ga pɔ̀ pelei, é da zegɛ ga lɛkpɛmaɛ nu ɔ́vɛzu velei.»

¹⁴ Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI ɔ́ɛni mà: «Lɛkpɛmaɛ nu ɔ́vɛzu velei ɔ́a maanɔ́ɔ́i zegɛzu ná, é va é lɔ̀ zooi nii zu, nuɔ̀ɛɛti kpein unga.

¹⁵ Mazɔ̀ɔ̀ nà vaazu bolodaiti kpein tolisu, niiti ti lɛkpɛmaɛ nu ɔ́vɛzu velei ma masadaiti su,» Ɔ́oɔ́ɔ́ GALAGI wooi ɔ́ana. «Ta va, ti ɔ́ilagilagi ti ta-masagiti seizuvɛ ɔ̀ɛɛ nu lɛzuvɛ Zeluzalɛme sigɔ́davɛti, ta ná-sigɔ́giti ma, ta Zuda laa wolaiti kpein su.

¹⁶ Nà nà-tukpɔi ɖaaleve zooi nii zu nuɖuseiti daaloɖɔma, faa ɲɔi kpein faa zu ti kɛɛni, tɔɔzei ti ɖɛleni bà, nii a kɛ ti ɖa zalaɖai ɖula gala kiligiti bɛ, ta ti ɖa nɔkɔ gala kiligiti bu, niiti ti ti ɖeteni ɔɔɖɔ vɛ.

¹⁷ «Zelemi, ɖɔun wuzeɖe, è zaamaɖili, ɖa naa kpein bo ti ma, nii gè è levezu ma. Mina ɔali ti ɖaazu ga dualuagi, nà va è zuɔali ti ɖaazu.

¹⁸ Wɛɛ, é zo za ma, nà gaabaai veezu è vɛ, eɖe taa wolai siɖigi ma, eɖe kɔlu lɔkpalai, eɖe kɔlu ɔɔi siɖigi zooi pɛ gaazu: Zuda masagiti gaazu, ná-kundiɖi wolaiti gaazu, ná-zalaɖa ɖula nuiti gaazu, ta ná-nuɖuseiti kpein.

¹⁹ Ta kɔɔi vɛɛ è va, kɛɛ ti la pile sɔɔɔga è ma, mazɔɔ nà è va ga gè è unmɔɔ,» Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖana.

2

Izilayele nuiti ta-woovaladai

¹ Gɔɔɖɔ GALAGI ɔɔɛni pɔ, é ɖe mà:

² «Li Zeluzalɛme, è ɔain ti woizu, è ɖe ma: «Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa: Kɪ ka ɖa-nɛɛɛi zu è ɖeai mà niinelai zu, velei è gɔla nɛɛni vɛ la, è maazo siegi zu bè, è ɖeni pòlu tevebai zu, zou vɔɔi zu.

³ Mazɔɔ názu Izilayele veeni Gɔɔɖɔ GALAGI vɛ, eɖe molo leveai ma mɔungi. Niiti kpein ti ɖeni ta miizu, gi ɖeni vilesu la, gaamago nɔ, maanɔɖɔi ɖa é ɖeni zeizu ti ma, Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖana.» »

⁴ A woilo Gɔɔɖɔ GALAGI laawooi ma, Zakɔɔe mavo-fodai,

wəiti kpein wo ga Izilayele ná-pɛɛyɛgeiti!

⁵ Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Leeni ɔa deɔɛmu wo-mɛmɛwolani ti kaani bà ga
faaɔaazagi,

ti maagoozazu bà, ti vɛɛ gala kiligiti polu

niiti ti ga wafuun ganiiti,

tiya ɔalaa, ti ɔɛa ga wafuun nuiti?

⁶ Ti la gaazaɔa boni ga:

«Mini ɔa Ɔɔɔɔ GALAGI ná,

nii é ade ɔulani Ezipete yooi va,

é loni de luɔɔ tevebai zu,

zou vɔɔi zu, pɛtu golaiti ti ná,

adaɛ kpɔɔle wɔin ta ziizoolɛi ná,

nu nɔɛ ge la zɛzu ná, nu la zeini ná?»

⁷ Tama, gè loni wo luɔɔ, gè va ga woye zou vagɔi zu,
wo va wɔnɔ zɔɔɔ sulɔnɔ pagɔiti su.

Kɛɛ wo zeelini nɔ ná feya, wo zɔɔi nii ɔɔzɔa,

wo nà-zɔɔi ɔɛa ga kɔzɔba yooi.

⁸ Zalaɔa ɔula nuiti ti la gaazaɔagi woni ga:

«Mini ɔa Ɔɔɔɔ GALAGI ná?»

Tɔgi laawooleve nuiti ti la kwèɛ,

nuɔuseiti ta-ɔundiɔiti ti ɔakaga dàalɔɔma.

GALA goo wo nuiti ta ta-ɔeela wooiti boni Baale
laaseigi zu.

Ti voluzeida zɛɛsulala ɔalagiti ba.

⁹ Naa ɔa é ba, kpɔɛi laa ade yɔɔɔzu,»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

«Kpɔɛi laa gi yɔɔɔzu gá wo-loun zunuiti ti-loun
zunuiti.

¹⁰ A li, wo gaazaɔa bo Sipele zɛ zaama yooiti su,

wo faiti buuɛ Alaɔuiti pɔ bɛ Kedaal,

wo pɛɛ, ni faiti ta ɔɛɛzu miná, eɔɛvelei é ɔɛɛzu la ɛɛ,

11 wo pete, ni zii ta ná-gala maavaliboga.
 Toun naati bɔɔɔi mu ti la ga gala kitea!
 Tama, lebiyai ɔeni nà-nuɔuseiti be, ga gè ɔe ti ve ga
 GALAGI.

Kele ti maavaliboga ga zebesulala ɔalagiti!

12 Geeɔɔɔɔgiti, wo laavɔ ga naama vai,
 wo zasubali, wo ɔidaavili,»
 ɔooɔ GALAGI wooi ɔana.

13 «Mazɔɔɔ nà-nuɔuseiti ti faaɔaazagi ma veeɔa
 felegɔi ɔea,
 ti ɔelea bà, nɛi gè ga zenvu su ɔeungi,
 ti zieyeɔeiti bɔa bɔɔɔ ve, zieyeɔeiti ti bokulai,
 ti la zooga zie zosu.»

Kelɛbai zulɔnɔgi

14 «Izilaye ɔa ga duɔi geyaa, ɔaa sɔɔɔgai pelei wu?
 Leeni vaa zu deɔemu, é ɔea ga nuɔusei zɔiti daami-
 anigi?

15 Eɔe zalaiti ti zikɔzu, ti ɔa ɔain daalɔɔma.
 Ti ná-zooi valiboga, ti ke ga tevebai zu.
 Ná-taa wolaiti ti ɔalaa, nu la mɔ zeini náti.

16 Anɛɛ Memefise nuiti ta Taapanɛse nuiti ta vaazu,
 ti ɔa nɔungi buye.

17 Leeni vaa zu deɔemu naa kpein ge ɔeezu ga ɔe,
 Izilaye?

E ɔele vai laade ɔooɔ GALAGI, ɔa-GALAGI va,
 anɛɛ ni é ɔeni loni è luɔɔ pele vagoiti su?

18 Niizu, è li ungi ɔa ga leeni Ezipete yooi zu,
 è li è zie wolai Nile ɔei ta ɔɔɔe?
 Toɔa leeni vaa è ma, è va Asiili velel zo,
 è li è zie wolai Efelate ta ɔɔɔe?

19 Mazɔɔɔ ɔa-vaa ɔɔi è keezu, naama zalai ɔa è
 sɔɔɔsu,

è baka fai gā è vaazu maagoloi zolḡosu da.
 Sugwεε, è ka ga toḡa ga faa nḡu, gaawanaai,
 ga è ḡεε Ḡoḡḡ GALAGI va, da-ḠALAGI,
 è la unfema ḡila kpalaa fea bε,»
 Ḡoḡḡ GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii wooi ḡana.

Zuda, woḡḡḡilatala nui

²⁰ «Wεε, kaite è da-unbawului ḡaleḡaleni,
 è da-ḡaluiti suleveleve, è ḡε ma:

«Ḡè la mḡ pḡ ḡè va ḡε ga duḡ!»

Keε gizeiti ma, gulu wolaiti bu,
 è da nḡkḡ náti eḡε koloḡolo anzanui!

²¹ Ḡè è ziinni eḡε leezen ansaḡḡ pagḡi,
 ani vḡnḡi nii ma zii wola vagai.

E valiboge ḡale nḡun tetema,
 è ḡε ga kpele nḡi, gaawaai la vani?

²² Anεε ni da bḡḡḡ maagbazu ga tḡbḡ kezεi,
 anεε ni da seḡḡi wola ziezu bḡḡḡ ma,
 da-vaagḡaaza golai ḡa ye è va ḡāazu eḡε nḡḡḡi,»
 Maliḡii Ḡoḡḡ GALAGI wooi ḡana.

²³ «Da zoo ḡale è ḡε ma:

«Kaipa ḡè la de bḡḡḡ ḡḡzḡni,
 ḡè la liini ḡè va nḡkḡ Baale wu!»

E-zie velei vεε deε peḡugi zu!

Naa ḡwεε, nii è keεni!

Eḡε nḡmε zaa bokpagi, è levetevesu adave pe!

²⁴ E ḡεa eḡε dḡḡḡ zoovalegi, nii maagḡoloi tevebaiti
 su.

A bḡsḡna, é da fiilei ḡugi zo.

Be ḡa a kpeteve peεpolu wḡin va?

Ma zineiti ti gaiziezu, ti la bḡba, ta ka, a bḡsḡna nḡ
 feya.

25 Dama, savalagi mina ɣula è-ɣɔɣɔi va!

Dama ga è-ɣɔɔdave ná mina vɔ!

Kɛɛ da ɣɛɛzu ma: «Wafuun kpɔlɔ ɣana!

Wɛɛn ɣalagiti nɛɛve bè, tiya ɣa gè vilesu ti volu.»

26 Eɣɛvelei unma nui a ɔa unfe da, siɛgi zu ti sosu
da,

zekana Izilayɛle vɛɛyɛɣei unfeni la,

tiya-o, ta-masagiti-yo, ta-ɣundiɣi wolaiti-yo,

ta-zalaɣa ɣula nuiti-yo, ta ta-ɔALA goo wo nuiti-yo,

27 tɛiti ti ɣɛɛzu gului ma: «Da ga kɛɛ,»

ti ɣɛ kɔtui ma: «Da ɣa è sɔlɔni!»

Ti voluavega bà, ti la wɛɛzu ɣàazu.

Kɛɛ maanɔɣɔ voloi, ta ɔa ɣɛ mà:

«Wuzɛɣɛ, è gi ɣizo!»

28 Kɛɛ, mini ɣa deɣɛmu ɔa-ɣalagiti ti ná,

è ti bɛtɛni bɔɣɔ vɛ?

Ti wuzɛɣɛna deɣɛmu, ni ta zoo ti è ɣizo, siɛgi zu
maanɔɣɔ è zoga da!

Mazɔlɔ, ee, Zuda, ɔa-laai liegiti ti è yeema, ta tie ta
galagiti ti è yeema!»

Zuda yeema ná-GALAGI ma

29 «Leeni vaa zu wo kpɔɛi laalɛɛzu bù?

Wo pɛ wo wuzɛɣɛa dàalɔɣɔma,»

ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣana.

30 «Gè wo loɣani, kɛɛ naa la faa vaani,

wo la ɣi sɔlɔni naa ma.

Wo wa-ɔALA goo wo nuiti paani ga boɣa zɔkpɔi,

eɣɛ zalai é faa ɣologologi ɣɛɛzu.

31 Niizu nuɔuseiti, à wɛɛ nii ɔɔɣɔ GALAGI bosu:

Nà Izilayɛle vɛ ga zooi é ga tevebai ɔaa, kpidi yooi?

Leeni vaa zu nà-nuɔuseiti ti ɣɛɛzu ma:

«Gá zieziesu ve ná neai gi ve, gi la woinni faa va gɛ
ade yɔɔɔzu?»

³² Anzalopoi ɔa yeema nei ná-balai ma?

Baa anzalopoi maazogai, naa ɔa yeema nei ná-
saamaɣiligi ma, feleai ga pagɔ?

Ba-o, kele woun wa, ná-nuɓuseiti, wo yeema mà,
kaite, ma voloiti gaa la luga.

³³ Ee, eɣevelei è zoogai la weenziɛgi la!

Anɛɛ anzanui nii gola ɲoudai, da zoo è kalagi ve
zea!

³⁴ E yeɣa su, maawoin nuiti ti la ga soba nui,

ti-ma ɲamai zeelia da-zegɛi lakɔlogaveti,

è la ti zoni, ti va da da-velela buse!

Kele naa pɛ su,

³⁵ da gɛɛzu ma:

«Ungo, nɔun, peelalazu la bà!

Dàave da, ná-ziiɣaawanai ɔa vaazu buɗɛzu
màazu!»

Deɣemu, nɔun, ná vaazu è lukpɔzu,

tɔɔzei da ɣisiɛzu ga è la faaɣaaza nɔpɛ keɛni!

³⁶ E la baani è ma ga è è-neɛɲɔɔɔi valibosu la!

Tama Ezipete ɔa vaazu è unfesu, eɣevelei Asiili è
unfeni da.

³⁷ Miná balaagi, da ɣula ná, è-yeeiti daai è unma ga
unfegi.

Mazɔɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ɣelea naati ba,

niiti è ɔɔɔɔ ɣalivaazu ti ma,

è la undaane zɔɔɔga ti ya.»

3

Koloɣolo anzanui

¹ Maligii ɣeni ma:

«Ni zunui a ɣelena anzai va,

naa zεge pɔ be, é li, é zei taɣili be,
 sini pɔlɔmai ɣa ɣale ma pɔ be mɔnɔ baa?
 Zooi la ɣɔzɔa nei naazu baa?
 Tama, ɔa ve, Izilaye, è kologologi ɣea wa ɔa-wɛɛn
 mɔinmɔingiti,
 ɔa ɣalesu ma volu pɔ be!»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

² «Gaazu wuzege, è gizeiti pete zooi zu niiti gulu la
 ti ma,

ada ɣila kpala kana nei baa,
 ve è la ɔɔɔɔ lɔni ná kologologi zu?
 E ɣeni ɔa-wɛɛinti maaɔɔunsu,
 è zeini peleveti ege tevetete nui nii é tevebai zu
 é ɔa naati kpɔun, niiti a loo ti ma.

E zooi ɣɔzɔa ga ɔa-ɣologologi ta ɔa-ladalalai.

³ Naa ɣa é ba, sabalagiti maaleveni, tona
 ɣaabelagiti ti la vuuni.

Kele wɛɛnzo anzanu ɣaazuve ɣa é ɣeni è va,
 è la keeni è zasu va bali, è va unfe.

⁴ Niizu ɣa è tɔlisu ɔa ga: «Kɛɛ, ɔa ga bɔɔlai,
 kaite mà nu niinelai zu!»

⁵ Ɔa gaazaɣagi wosu, è ɔa ɣe ma:

«Toɣa yesu ziiɣaawanai zu eyesu ɣɔ baa?

Toɣa naama vaa wanai makesu dàalɔɣma
 yeenɔpe baa?»

Wele, naa ɣa è bosu,
 kele è la besu faa ɲɔu ɣee vai va,
 è vɔɔne ba nɔ kpaan!»

*Izilaye é ga woovalada nui,
 ta Zuda é ga woovele nui*

⁶ Ɔɔɔɔ GALAGI ɣeni mà, masagi Zoziase ná-siegi
 zu: «È naa vetega, nii woovalada nui Izilaye keai?

Tɔungɪ é ɣɛni liizu gize wolaiti bu, ta gulu wolaiti, é ɗa kologologi ɣɛ ná.

⁷ Gè ɣɛni ɓɔɔɗɔ ma: «Kpega vɔluma ga niima vaiti pɛ kɛ, toɣa ɣalesu ma, é va pò.» Kɛɛ é la vaani volu. Ná-seelai Zuda, woovele nui, naa kaani.

⁸ Anɛɛ ni gè vului ɣologologɛ gi yɔɔɗɔzu gá woovalada nui Izilayele, gè vulu zaa zevei ve zea, tɔɔzei ná-wɛɛnziegiti faa va, niiti é ti woni, ná-seelai Zuda, é ga woovalada nui, naa la luani ɲɛɣɛɛɪn, é liini, é ɗa kologologi ɣɛ ɓalaa.

⁹ Izilayele zooi ɣɔɔɗɔ ga siɛ vele ɲɔi, é wɛɛnziegiti ɣɛa ta kɔɔɗɔ ganigiti ti ga kɔtuiti ta guluiti.

¹⁰ Naa pɛ kɛɛvɛ, Izilayele ná-seelai, woovele nui Zuda, la ɣaleni ma, é va va pò ga yii pɛ, kɛni dakɔlogi nɔ,» ɢɔɔɗɔ GALAGI wooi ɣana.

¹¹ ɢɔɔɗɔ GALAGI ɣɛni mà: «Woovalada nui Izilayele zɔlegɛ é leve woovele nui Zuda va.

¹² Li, è zeze ga niima wooiti lekɛmavɛ nu ɣɔvɛzu velei, è ɣɛ ma:

«Va volu, woovalada nui Izilayele! ɢɔɔɗɔ GALAGI wooi ɣana.

Gè la mɔ ɣaazu ɲɔu loga è va,

mazɔɓɔ nà ga woogɛgila nu,»

ɢɔɔɗɔ GALAGI wooi ɣana.

«Gè la yɛga nà-ziiɣaawanai zu yeenɔpɛ.

¹³ Da-vaagaaazagiti kwɛɛ dɛɛ nɔ,

mazɔɓɔ nà, ɢɔɔɗɔ GALAGI, ɗa-GALAGI,

nà ɣa è wuzegɛai dàalɔɣɔma.

E ɓizeni adavɛ pɛ, gala kiligiti pɔ bɛ,

gulu wolai ma zii pɛ pɔ bɛ,

è la ɣɛni woiloni gòo ma,»

ɢɔɔɗɔ GALAGI wooi ɣana.»

A gale ma, wo va, kololala lointi

14 «À gale ma, wo va, kololala lointi!»

ƆooƆo GALAGI wooi ɣana.

«Mazolo nà ɣa gè ga wo-Maliɣii.

Nà wo zeɣezu, gila taa wolai ta zu,

felego peleyeɣei ta wu,

ga gè li ga woye Siyɔn.

15 «Nà totuɣɔiti feezu wo ya, niiti dàai ti la. Ta wo make ga kelegelegi ta ɣimalai.

16 Siɛgi zu wo ɣaawolo zu la zooi ɣa, wo maɔn gola, naama voloiti su, nu la mo ƆooƆo GALAGI ná-minazeɣe kesui ná-faa woga, nu la mo ɣisiaa su, ma ɣisieɪ la mo loa nu ve. Po ge la mo vua nu va, ta nu la mo taɣili kpɛɛa,» ƆooƆo GALAGI wooi ɣana.

17 «Naama ziegi zu, Zeluzaleme laasei ka veɛ ga ƆooƆo GALAGI ná-masa kpɔkpɔgi. Zii ɣiligiti kpein ta ɣaale ba ná ƆooƆo GALAGI laaseigi zu. Ti la mo ɣaaba ti va vɔɔne faa ɲɔu ɣee vai va.

18 Naama ziegi zu, Zuda nuɓuseiti ta bo Izilaye le nuɓuseiti ba, ti zeɣe lekpeɔave nu ɣɔvezuve yooi zu, ti li vɔɔma naama yooi zu nii gè feeni timemewolani zea ga tɔno.

19 Nèi gè ɣeni ɣeezu ma:

«Gè ɣeni po gè wo zo eɣe doun zunuiti!

Gè ɣeni po gè zou vagoi ve wo ya,

gè zou ve wo ya ga wɔno,

nii fizogai ti pe ba ziiti saama.»

Gè ɣeni ɣeezu ma balaa: «Wa tòli ga Kèè,»

wo la zeɣea pòlu eyesu ɣo.

20 Ungo, eɣevelei anzanui a da sinigi ɣaave la,

vele ɣana wo ɣaavea la, Izilaye le veleyeɣei,»

ƆooƆo GALAGI wooi ɣana.

²¹ Kpee wooi ɔa mɛnisu gizeiti ma,
Izilayele lointi ta-wɔlɔ wooiti be, ta ta-maanɛɛɛ
wooiti.

Mazɔlɔ ti ti-zie veleiti ɲɔda,
ti yeemani Ɔɔɔɔ GALAGI ma, ta-ƆALAGI.

²² «À ɔale ma deɔemu, kololala lointi,
nà wo ɔede, gè wo ɔula wa-ɔaka faiti su.»

Gaaɔalemai GALA pɔ be

«Giya ɔaa, giya ɔaa, gi va volu è ɔɔ,
mazɔlɔ da ga Ɔɔɔɔ GALAGI, gá-ƆALAGI!

²³ Ungo, gi benɛ ɔɔɔɔ va ti gi yaava,
zii ɔiligiti ta-ɔɔɔɔ ganigiti faa zu gizeiti ma,
gi da zɔngɔ wo gizeiti ma.

Kɛɛ Ɔɔɔɔ GALAGI, gá-ƆALAGI ɔa é ga Izilayele ná-
kizogi.

²⁴ Kaite gi ma lounɔyai zu,
kɔɔɔ gani kɔɔ vai gi zɔlɔ nuiti sɔlɔ ganiiti
koloɔloni,

ta-logani goiti ta ta-logani wolaiti,
ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti.

²⁵ Gá laazu gá-unfegi zu,
gá-unfetalai ɔea ga gá-ɔɛɛmazeɔei.

Mazɔlɔ gi kotoi ɔea Ɔɔɔɔ GALAGI, gá-ƆALAGI
laalɔɔma,

giya-o, gi-mɛmɛwolani-yo,
é lɔzei gi ma lounɔ ziegi zu ma, eyɛsu za.

Gi la woiloni Ɔɔɔɔ GALAGI, gá-ƆALAGI wooi ma.»

4

¹ «Izilayele, ni da ɔalena ma volu,»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana,

«ni da va volu pɔ,

ni da gɛlɛ da-ɖɔzɔba ɖɔɖɔ ganigiti ba,
 è mina da ga levetevɛ,

² ni da konai wo ga:

«Gè ɖonaa Ɔɔɔɖɔ GALAGI ma, nii é vulua,»
 ni da kɛɛna, è zɛ ga gaamai, soledai zu, ta telebo-
 dai,

zii ɖiligiti ti ɖilagilagiti ta tuyai loo ɔɔɖɔ vɛ, Ɔɔɔɖɔ
 GALAGI lɔɖɔi zu,

ti naa ɖɛ ga ta-ɔɔɖɔ maamusei.»

³ Mazɔlɔ Ɔɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa

Zuda nuiti ma ta Zeluzalɛme ma:

«À kpala niinei ma wozai wo,

à ɓɛ ani zuwui vazasu kpolo ɖaingiti saama.

⁴ A ɔɔɖɔ ɲade Ɔɔɔɖɔ GALAGI vɛ,

à valibo wo-yiimavɛ,

Zuda nuiti ta Zeluzalɛme zɛi wo nuiti.

Mazɔlɔ ni naa laade,

nà-ziiɖaawanai ɖa yeizu eɖɛ abui, è galai wo,

nu nɔpɛ ge la zooga é va paa,

tɔɔzei wo-zɛ vɛle ɲɔiti ba.»

Toomai é vaazu

é zɛɖɛ ga lɛkpɛma vɛlei nu ɖɔvɛzu vɛ

⁵ «À zeze ga nii Zuda yooi pɛ su,

wo bo, é mɛni Zeluzalɛme ná pɛ:

«A bo! Wo puɔugi vɛ zooi zu ná pɛ!

A kpeei loo, wo woɔɖula la gola, wo ɖɛ ma:

A ɖaalɛ ba, ade li taa wolaiti su, sigigi ti ma!»

⁶ A poogi ɖaalɔ Siyɔn letema vɛlei,

à vɛla, à mina lo pa!

Mazɔlɔ nə vaazu ga maanɔɖɔi,

é zɛɖɛ lɛkpɛmavɛ nu ɖɔvɛzu vɛlei,

ta kidaavili faa zuɖologolo golai.»

⁷ Zalai vologa ná-ada maalɔɔɖuɔi,
 zɔi é ziiti sugologolo su, é vilɛni pelei ma,
 é ɖulaa seizuvɛ ga é wa-yooi ɖologolo,
 ga é wa-laa wolaiti kologolo, é ti zupakai yɛ.

⁸ Naa ɖa é ba, à saa wɔɔ wo seɖei loo ɖɔba,
 à ɖɔɔi wo, wo ɔɔɖɔ maawɔin!
 Mazɔɔɔ, Ɔɔɔɖɔ GALAGI ná-ziiɖaawanai la zɛɖezu
 ade maala.

⁹ «Naama volo ná, masagi iɲɔ ka leve,
 kundigiiɲi ɔalaa, zalaɖa ɖula nuiti ta ɔala,
 GALA goo wo nuiti daa ɖa vɔ,»
 Ɔɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖana.

¹⁰ Gè ɖɛni ma: «Ee, Maligii Ɔɔɔɖɔ GALAGI,
 è niima nuɔuseiti yaavaa, ta Zeluzalɛme!
 E ɖɛ ma: «Wa ziileigi zɔɔɔ!»
 Tama ɔɖa zɔkpɔi ɖa é laani gi-ɖɔdave.»

Ti zili nuiti ti ɖulazu adave pe

¹¹ Názu Maligii ɖa ɖɛ nuɔuseiti ta Zeluzalɛme ma:
 «Fiile ɔadii ɖa zɛɖezu tevebai zu ada ɖaaɖoozagiti,
 é va, é vu nà-nuɔuseiti ma.
 Fiile go la de, nii nu a zoo nɔ é molo ɖaavɛɛ la.

¹² Toɖa ga fiilei nii sebei wɔɔɔɔai gola,
 é vaazu, é zɛɖe miná nà-devei zu.
 Niizu nà ɖa gè tukpɔi laalɛɛzu ti wu.»

¹³ Sili nui vɛɛɛ, é lɛɛzu eɖɛ tonaɔiingiti!
 Ná-kɔɔɖɔ wotoloiti kɛɛvɛ eɖɛ tɔngɔɔ fiilei,
 ná-sooiti feɖage ɔɔɖɔ ma, é leve kogɛiti ba!
 Gi maanɔɖa, gi ɖologologa!

¹⁴ Zeluzalɛme, yii maagba, è ná-faa ɲɔiti kpeteve
 ba, da ɖizo.

Sięgi 6ęgele ęa ę kęęzu zeini kisię nęi zu?

¹⁵ Woilo wooi naa ma, ę zeęezu Dan yooi zu,
toęa maanęęi ma vai wosu.

Toęa wosu, ę zeęe Efelayime ęizeiti ma:

¹⁶ «À bo nuęuseiti kpein ma, wo Zeluzaleme loo
ęisu:

«Nu nęiti ta ga maabuęa, ta vaazu,
ti zeęe zooi ná zu, ve ná maąfoozaai.

Ta kpeei loozu Zuda laa wolaiti daalęęma.

¹⁷ Ti latigę Zeluzaleme ma, eęe kpalagi make nuiti,
mazębę nà ęa ti wuzęęeai dąalęęma,» »

Ġoęę GALAGI wooi ęana.

¹⁸ «Naa kpein ka ęęezu ga ęe, Zeluzaleme,
tązei ę-zię veleiti ba, ta ęa-ęęewotiiti.

Da-nu nęulai ma ęulanumai ęana,

anęę ni gaawanave, toęa yeizu

eyęsu ę lo ę-yii va.»

*Zelemi yiięologolo fai
ę lo zooi ná-maanęęi va*

¹⁹ Ee, kęozuve ęa tąbazu!

Nà laavoesu ga tabai.

Zii ęa doęazu gola.

Ġe la zooga Ġe va maąęe kpę.

Ġe puvugi wooi menini, ta kęęę bee.

²⁰ Toęa wosu ga: «Faa zuęologologi! Faa
zuęologologi!»

Mazębę zooi ęologologa nęęeain.

Gaamago nę, ną-peięiti ti ęologologa,

sęizuveiti gaavala ba.

²¹ Nà yęsu kęęę vooğiti kaazu,
Ġe ęa puvu gooi meni eyęsu yeelę?

22 Gɔɔɔɔ GALAGI ɔɛ ma: «Ungo, ɔi ge la nà-nuɔuseiti
ma, ti la kwɛɛ.
Ta ga ɔimalala lointi.
Ti valage ɔigi ma.
Gigi ɔa ti ma nɔ ga ta ɔena faa ɔɔi ɔɛa.
Kɛɛ ti la faa vagɔi ɔɛɛ veleɪ ɔwɛɛ.»

23 Gè wɛɛa eteai va,
wɛɛ, kɛvele ɔila ge la ba, supakai ve.
Gè wɛɛa geeɔɔɔɔgi va,
ná-wozakalagiti ti loa ya.

24 Gè wɛɛa gizeiti ba,
wɛɛ, ti ɔiikpiga,
gize goiti kpein ta balizu.

25 Gè wɛɛ, gè pɛɛ ga nuɔuseɪ ɔɛɛɛa,
ta wɔniiti kpein ti velaa.

26 Gè wɛɛ, gè pɛɛ ga zooi é ɔeni ga gulu ɔeleɪ,
é ɔɛa ga tevebai suvɔai.
Taa wolaiti ti pɛ ti woloa Gɔɔɔɔ GALAGI luɔɔ,
tɔɔzei ná-ziɔaawana wolai va.

27 Mazɔɔɔ Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:
«Eteai pɛ ge ɔologologa,
kɛɛ gè la kologolosu mɛtu.

28 Naa maavele ma, eteai ɔa ɔɛ gaazudɛvui zu,
geeɔɔɔɔgi é maazuɔɛ, su ɔa ɔidi,
mazɔɔɔ gè boga.
Gè devevɛ ɔɔɔn, gè la ɔalega ma vɔ su.»

Ziizoolɛi

29 Soo ɔulugiti ta mɛɛn vili nuiti maalugi mɛnigai
ma,
taai pɛ ge velani, ti ɔa lɔ ɔɔɔɔ zu,
ti ɔa lɛ fasa wolaiti ma.

Taai pe suwoga, nu nape ge la mo na.

³⁰ Zeluzaleme, taa wolai e gologologa, leeni ga e keezu?

Da bogbo maagilizu ga sege bogi,
e zanu balaiti do yeeiti ba,
e ani leigi zie e gaazu gopoluve.

Da bogbo vasu wafuun no.
Da-weeinti ti e wainzegea,
ti wainve ga ti e vaa.

³¹ Mazobbo na kpala gooiti menisu,
ege anzanui doun zobbo koozuwanai ba,
ege koozuvili kpeeiti, doun zoboda mungi zu.
Kpee wooiti be Siyon anzanu loin toozu.
Tofa zikozu, e da yeeiti te geezu, e ge ma:
«Maanogba, na ga za nu vaa nuiti zea!»

5

*Sole nu gila kpala ge la
Zeluzaleme taai zu*

¹ A ziezie Zeluzaleme taazuve na pe,
wo wele, wo gaaza ga bo pe,
wo wele adave pe,
ni nu ga na, e ge gila kpe, nii e ziez zu ga soledai,
e gaabaazu e ge ga lada nu,
naazu na Zeluzaleme taai tei maavaaye.

² Anee siegi zu ti geezu la:
«Ge gona Gogbo GALAGI ma, nii e vulua,»
gaavee gonai ga ti bosu.

³ Gogbo GALAGI, nii e waindai la, naa ga e ga
woogefiladai.
E niima nuiti dogani, kele ti la gaagaani.
E geni po e ti undaavili, kele ti geleni tene gooi va.

Ti ɢaazuve baani, é leve fasai va.
Ti ɢeleni ga ti-zie velel maa mina valibo.

⁴ Gè ɢeni ɢeezu boɢo ma naazu:

«Doungo vaa nɔ ɢa ga nii, ta faiti keezu ti la
gaagaaazu.

Ti la ɢooɢo GALAGI ná-pelei ɢwee,
baa ta-ɢALAGI ná-deveiti.

⁵ Nà li niina leɢa totuɢɔiti pɔ pelei,
gè boe ti vɔ,

mazɔbo tiya ɢa ti ɢooɢo GALAGI ná-pelei ɢwee,
ta ta-ɢALAGI ná-deveiti.»

Kele ti kpein ti unbawului zuɢaleɢaleni vɔɔma,
ti galuiti kpein suleveleveni.

⁶ Naa ɢa é ba, zalai ɢa ɢulazu doɖɔi zu, é laale ti wu,
zuluɖui zefe nemei zu, é ti valivali ga.

Kɔii ɢa loɢufuzu ta-laaloave,
zoiti ta ɢulana ná va, é náti bali ga.

Toozei ta-lo koloɢologiti bo da maínda,
ta-yaavai zu ɢa liizu nɔ ga woɔɔa kenein.

⁷ «Naa pe poluma, Zeluzaleme,
ná zoo nei gè è maavaaye leeni ma?

E-leaiti ti ɢelea bà, ti vile zee ɢalagiti polu,
ti da naati ta-minazegegiti bo.

Nii kpein maaneeni gè ke ti ve, gè naa ɢeeni,
kele ti weenziegi woni,

ti ɢaale ba koloɢolo anzanui ná-pelei wu.

⁸ Ta ga gaazulee zooiti, ti laamiizu ga pagɔ,
ti ɢilagilagi da ziko seipɔɢɔi anzai volu.

⁹ Gè la wuzegɛa ti laaloɢoma naa maavele ma baa?»
ɢooɢo GALAGI wooi ɢana.

«Gè la nònɔ votokula niima zii ɢeɢalai ma baa?

¹⁰ A le, wo ná-leezen belel ɢoloɢolo,

kele à mina ti pe suwuɖaaleve.

A ma bekegiti teve ba,

ti la ga Gooɖo GALAGI nɔnɔ.

¹¹ Mazɔlɔ Izilayele masadai ta Zuda masadai ti
yàavave,»

Gooɖo GALAGI wooi ɖana.

Kelebai ma lonɔgi

¹² «Ti ɖeleni bà, nà, Gooɖo GALAGI,

ti ɖeni ma: «Zobo nɔpe ge la be!

Maanɔɖo la zeelia gi ma,

gi la kɔɔ ɖa ga ɖaazu, ɖaa pului!

¹³ GALA goo wo nuiti tɔnɔi, ta nɔ ga filɛiti,

GALA goo ɖila kpala ge la veeni ti ya.

Maanɔɖɔiti ti ti ma vaa wosu, naati ti la ti unma!» »

¹⁴ Naa ɖa é ba, Gooɖo GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɖii wooi
ɖaa:

«Tɔɔzei wo naama wooi woga,

nà dàawooi ɖɛɛzu è-laave eɖe abui,

gè niima nuɖuseiti ke ga gului

nii ma abui a ti ɖala.

¹⁵ Ee, Izilayele nuɖuseiti, nà zegezu ga zii ɖili
ɖoozama,

gè vaa la wo laalɔɖɔma,»

Gooɖo GALAGI wooi ɖana.

«Zii ve nu la vɔniga ma eyɛsu pe,

zii ve é ná kaite,

zii ve wo la daawoo ɖwɛɛ,

ta wo la kpɔɛ wooiti gaagaaazu.

¹⁶ Ta-mɛɛn vuu ɖɔlɔi ɖɛɛve eɖe kabayegɛi daalaogai,
ti pe ta ga kɔɔɖuluɖaiti.

17 Zii naa ɔa wa-molo mɔɔiti koloɔolo ta wa-laamianigiti,
 toɔa wo-loun zunuiti undaavili ta wo-loun anza-nuiti,
 toɔa wa-logani goiti ta ma wolaiti undaavili,
 toɔa wa-leezen beleiti koloɔolo ta wa-ɔooleɔoole guluiti,
 kɔɔi ɔa wa-laa wolaiti koloɔolo niiti sigigi ti ma, ti ga wa-ɔitogi.

18 «Kee anee naama voloiti su, ge la wo-ma zuwu ɔaalevea negelein,» ɔoɔɔ GALAGI wooi ɔana.

19 «Ni gaazaɔa ga wona ga: «Leeni vaa zu ɔoɔɔ GALAGI ada-GALAGI nii kpein keezu ga adeye,» da ve, Zelemi, da ɔoɔɔaavotegi wo ga: «Wo ɔeleni toun ba, wo da boti ge gala kiligiti be wo ɔoɔɔ yooi zu. Zenɔ ɔana, wa botii ge la weeinti be zou ɔili su, e la ga wa-you!» »

Ni GALA na-zobogi la ɔweeni

20 «Niima wooiti ti wo Zakobe mavofodaiti ma, e wo Zuda yooi zu na pe:

21 «A woilo nii ma, ɔimalala nuɔuseiti, ti la gelegeleni,

ti-ɔaazuve ɔa ti va, ti la wozagaa,
 ti-woiyegɛi ɔa ti va, ti la faa meniga.

22 Wo la unfesu ma baa?
 ɔoɔɔ GALAGI wooi ɔana.

Wo zasu la balizu, wa lona gaazu,
 nei ge naɔaegi ɔeai ga kpolodei ɔweegi?
 Kpelagi ɔana eyesu ɔɔ e la budea maazu.
 Toɔa da niikpi, kee zobo ge la be, e va li ada ɔili,
 ma lakpatakpagiti tugi ɔa da ɔula,
 kee ti la lia ada ɔili na pe.

23 Niima nuḅuseiti, kololala yii ɔa é ti ɔoozu, ti
 ɓakage,
 ti voluazoga, ti li.

24 Ti la bosu yiimave ga:

Ade lua Ɔooɔɔ GALAGI va, ada-ƆALAGI,
 toɔa ɗa tonai ve ade ya ma yeeɔɔɔalai ma,
 samai ta foɔo undaaɔulazuve,
 é ɗooɔiti make ade ve molo leve vai ma.

25 Wa-vaagaaza golaiti ka ti gaavalaga naa pe ba,
 wa-ɔotoiti ka ti wo valaga niima ani vaɔiti ma.

26 Mazoloo nu ɔiti ta na-nuḅuseiti saama,
 ti ɗa gaaveɛɛgi wo, eɔe nui é balii zeizu,
 ta tumɔi zeizu, ti nuiti so su.

27 Ta-veɛiti daavege ga yaava aniiti,
 eɔvelei wɔni laɔagi laavegai la ga wɔnii.
 Naa ɔa é kea ti ɔea ga zobobe nuiti ta kpete nuiti.

28 Ti wɔolɔa, ti wulɔ,
 kwe ge la ta-vaa ɔu ɔee vai va.
 Ti la tukpɔi ɔaalevezu ga telebodai,
 ti la podoun maalobosu,
 ni naa laade, naati ta la ɓooɔ zoloo,
 ti la bala nuiti maalobosu.

29 Ɔe la wuzeeɔa ti laalɔɔma naa maavele ma ɓaa?
 Ɔooɔɔ GALAGI wooi ɔana.
 Ɔe la nɔnɔ votokula niima zii ɔɔɔalai ma ɓaa?

30 « Maalua vaiti ta toɔo ɔologolo faiti ta ɔeezu zooi
 zu.

31 GALA goo wo nuiti ta zee ɓeiti nɔ wosu.
 Zalaɔa ɔula nuiti ti ze ti unda ga ta-zobogi.
 Na-nuḅuseiti ti naa nee ve gola!
 Leeni ɔa wo vaazu keezu zooi ná-velela vele vai
 zu?» »

6

Maagɔnɔɔgi Zeluzalɛme zo fai zu

¹ Benzamen nuiti, à vela, wo gɔla Zeluzalɛme va!

A puɔugi vɛ Tekoa!

A poogi lɛ geezu Bete-Kelɛme maazu!

Mazɔlɔɔ maanɔɔɔi gɔ vaazu,

é zɛgɛ lɛkpɛmavɛ nu gɔvɛzu vɛlei,

maanɔɔɔ zɛbɛlɛ gola vɛ.

² Gè kologologa, Siyɔn anzalopoi, pagai, zaalamai!

³ Nuiti ta va pɔ bɛ ɛgɛ baala makɛ nuiti,

ta-vaala kpulugiti ti ti volu,

ta ta-gɔɔlaagaiti to daalɔɔɔma maagoolii zu,

ti gɔlagilagi ta-gɔgɔuiti ti ná,

vɛ ta li ga ta-gɔɔ bulugiti ná.

⁴ Ta zezezu, ti gɛ ma: «À gɛvele bɛtɛ,

ade kɔɔi gɔ daalɔɔɔma!

A wuzegɛ, ade so folo gaalɔgai zu.

Ade maawɔinda, tɔɔzei foloi daa,

kpɔkɔ niinigi zuwɔɔlɔa.

⁵ A wuzegɛ, ade so ga kpidii,

ade ná-pɛlɛ vapagiti golo.»

⁶ Gɔɔgɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligɔi wooi gɔa:

«À ná-gulu wolaiti pɔ,

wo sasai gɔoli Zeluzalɛme ma,

taa wolai maanɛai ga maagɔlo,

tɔɔzei faa ɔɔi va é gɛɛzu su.

⁷ Egɛvelei kɔɔyegɛi a ɔa ziei vili da,

zekana é ná-faa ɔɔi gɔlazu la.

Keni tooma vai ta faa ɔɔu vai nɔ gɔ nu a ɔa mɛni ná,

yeenɔpɛ nu ɔɔlɔ vai ta nu maawana vai nɔ gɔ gè

kaazu ná.

⁸ Va bu, è va gīma, da ve Zeluzalēme,
ni naa laade, nà betevezu è va,
gè è gē ga zooi koloḡologai, nu la su.»

⁹ Gōḡḡ GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii wooi ḡaa:
«Izilayele mōtai zegai, à naa volo ba,
eḡe leezen belei ma ḡpḡḡgiti.
A yee leve mōinmōin leezen belei ma ḡpḡḡgiti ga,
eḡevelei kpele kee nu a da kee la
sieḡi zu é ma waai ḡulazu la.»

¹⁰ Be ḡa nà bōe pō,
be ḡa nà tēne, ti va woilo ḡòo ma?
Ti woizuḡḡḡve, ti la zooga ti va ḡida faa wu.
Wele, Gōḡḡ GALAGI è-laawooi ḡa ti ya ga jεεvae
gani nō.

Naa wōin la ti ma.

¹¹ Nōun tetema, Gōḡḡ GALAGI,
dāaveḡe ga da-vai ma yiḡaawanai,
ḡe make vai ma, naa ḡa kpòḡzu.

«Kula yiima vōoma, è pu dounḡoiti ma taazuve,
ta buzeḡe niineḡiti ti ḡaalai ba ti-ma ḡulugi.
Mazḡḡ anaziniḡi ta anzanui ta zo,
nu wḡḡzaḡḡḡi ta zoi sii zuḡoozaai na,
naati ta zo ḡalaa.

¹² Ta-veleiti ta ḡe ga nu ḡiligaa tōnō,
ta-ḡalagiti ta ti-anzaiti ḡalaagi,
ungo, nà zeei wuzegezu zooi nii zu nuiti pε
daalḡḡma,»

Gōḡḡ GALAGI wooi ḡana.

¹³ «Mazḡḡ é zo ḡolomadḡḡiti ma, é li seizu-
maanegiti pō,

ta ti-bəḡḡ lənəgi nɔ ɣaizieu,
 é zo GALA goo wo nuiti ma, é li zalaḡa ɣula nuiti
 pɔ,

ti pɛ ta ziezu ga yaavai.

¹⁴ Ta nà-nubuseiti ta-ɔalai ɣaavɛ nɔ zalezu,
 ti ɣɛ ma: «E zolooga ga pagɔ, ti pɛ ti zolooga su,»
 tama faiti tanɔpɛ ge la liizu ga pagɔ.

¹⁵ Ta unfesu nei ɓaa ga kɔzɔba vaiti ti ɣɛɛni?

Unfe ge la ti ma tago pa,

ti la vɔlɔ zooga ti va unfe.

Naa ɣa é ba, ta loo ɔɔma, ta zɔiti ti loozu,

ti bezegele naama yeeɣɛɣalai zu,

yeei ge ɣɛɛzu la ti voluvaawo,»

Ḡooḡḡ GALAGI ɣa é boga.

¹⁶ Ḡooḡḡ GALAGI wooi ɣaa:

«À lago lo dɛɛ pelei zu, nii wo ziaai la,

à gwelei wo, wo gaazaḡa bo, é ɔile faiti ba wo zieni
 ti zu.

Begele ɣa é ga pele vagɔi?

Naa volu à zie la, wa dooḡḡ sɔlɔɔ bəḡḡ ɔɛ.

Kele ti gooɣaavoteni, ti ɣɛ ma:

«Ba-o, gi la ziaa la pɛ!»

¹⁷ Gè ada make nuiti seida wo zaama, ti ɣɛni wo
 ma:

«A dama ga puɔu fɛɛ wooi!»

Kele ti gaavoteni, ti ɣɛ ma:

«Gi la woiloga naa ma!»

¹⁸ Naa ɣa é ba, ee, zii ɣiligiti, à woilo gòoi ma!

A ɣida bu, wo ɣɛ ga zeeleiti faiti su

ti ɣɛɛzu ti ɔ bɛ!

¹⁹ Zou, woilo!

Wele naa ɔa gè vaazu ga maanɔɔɔi niima nuɔuseiti
pɔ,

ta-ɔisie ɔɔiti sulɔnɔgi ɔana.

Mazɔlɔ ti la woiloni dāawooiti ma.

Ti ɔleni nà-tɔgiti ba.

²⁰ Leeni ɔa gè keɛzu ga ansansegi

é zeɔezu Saba yooi zu,

ɔaa seeli kpaɔa maku neɛnɛgi é zeɔezu zooi zu ná
maaɔoozaai?

Wa-ɔala zalaɔaiti maayo ge la bè,

wa zalaɔaiti ti la neɛni bè.»

²¹ Naa ɔa é ba, ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Nà vaazu kɔɔɔɔɔi aniiti daazu niima nuɔuseiti ta-
velei zu,

toɔa ɔeɔɔɔiti too vɔɔma ta doun zunuiti,

ti-zeiɔɔɔiti ta ti-wɔlaiti ta saai zɔlɔ su.»

Ti zili nuiti daale vai ti wu

²² ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Nuɔuseiti ta vaazu,

ti zeɔe lekɔemave nu ɔvɔezu vele yooi gila su.

Zii ve bɔlɔai gola é vilɛsu pelei ma,

é zeɔe zou bela ga.

²³ Ta-zalaɔusuiti ta meɛinti gaaleɛzu ta kɔeɛinti.

Ti zuɔɔɔɔ, ti la maawɔingaa ɔea,

ti da zɔngɔ eɔe kɔolodɛi a ɔe zɔngɔzu.

Ta zeini sooiti kɔma,

ti zeidai kpasu eɔe nu gila kɔɔɔ vai ma

Siyɔn nuɔusei laalɔɔma.»

²⁴ Gi naama wooi menigai ma,

gi-yeeiti su ɔeni yɔɔɔe,

maaɔilii lɔni gi ma,

tabai gi zo eɔe anzanui a ɔena doin zɔlɔsu.

²⁵ A mina li balaɣai zu,
à mina li pelea zu,
mazɔɔ nu vaa nuiti ta paai wosu ná,
maalua vaa ve mini-o-mini!

²⁶ Nà-nuɓuseiti, à saa wɔɔ wo seɣei ɣili zaama,
wo ɣilikili zuɓui zu,
à ɣaaleɪ eɣe doun ɣila saai.
A maawɔin wɔɔ wuyei loo.
Mazɔɔ faa zuɣologolo nui ɣa vaazu ade ɔ ga
kulafilibai.

²⁷ «Wɛɛ, Zelemi, ɣè è loge eɣe nui é kɔlui vɛɛsu,
è nà-nuɓuseiti poluɣula,
ɗa vaazu ti-zie veleɪ vɛɛsu, è kwɛɛ.

²⁸ Ta ga nuiti ti ɓakagai, ti vɔɔne,
tɔɣɔ ɣologolo nuiti,
ti ɓaave eɣe kɔlu ɓɔigi ta kɔlui,
ti pe ta ga faa ɲɔu ɣe nuiti.

²⁹ Fuuleɪ ɣa ɗa ɓokolo, é filɛɪ ɔu,
kena kpui ɣa ɗa ɲɛɛɛ abui ɣa.
Kɛɛ wafuun faa ɣa kɔlu ɣaawuun nui a ɗa kɔlui
ɣaawuun da,
ma ɲɔi kpein ge la ɗa ga ɣula ba.

³⁰ Ta loli ga walii maayo ge la laani,
mazɔɔ ɢooɣɔ GALAGI ti maayoseɣea.»

7

Zɛɛ ladalai

¹ ɢooɣɔ GALAGI devei veeni Zelemi ya

² ga é lo nu ɛɛzuɔe GALA sei veleɪ ma ɣoizuɔe, é
keela wooi nii wo: «Wɔiti kpein wo ga Zuda nuiti,

wo læzu ga nu læzu velel tɛi, ga wo nɔkɔ Ɔɔɔɔ GALAGI wu, à woilo Ɔɔɔɔ GALAGI laawooi ma.

³ Ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɣaa: «A wo-zie veleiti ta wo-zɔgiti maavalibo. Naazu, ná wo ye ná, wo wa-eteai zie adaɓe tɛi.

⁴ A ɓe voluzeizu yaava ɓɛi naa ɓa ga: Uɛ ɣa ná ga Ɔɔɔɔ GALAGI zei ɓɛi, Ɔɔɔɔ GALAGI zei ɓɛi, Ɔɔɔɔ GALAGI zei ɓɛi!

⁵ Ni gaamazu wa wo-zie veleiti ta wo-zɔgiti maavalibona, wo tukɔiti gaaleɓe ga telebodai kpɔɓe nu felegɔiti zɔɔzu,

⁶ wo ɓɔɔ zo wo mina wɛɛn wɔinzeɣe, ɓaa podoin, ɓaa poanzai, wo ɓe sɔbalala nuiti paa vai ɓa ɓe, wo ɓe ɣilizu gala kiligiti ba, wo ɓɔɔ maanɔɔ vai zu,

⁷ naazu, ná wo ye ná, wo wa-eteai zie niima yooi zu, nii kaite gè feeni wo-mɛmɛwolani ɓe eyesu ɣɔ.

⁸ «Kɛɛ wɔun, wa voluzeizu yaava ɓɛiti ba, niiti ti la faa nɔɓe paa wo ma.

⁹ Leeni ɓe mu! Wa unmai wosu, wo nuiti paa, wo wɛɛnziegiti bo, wo zɛɛ minɛiti seɣe, wo ansansegiti kula ga zalaɣai Baale ɓe, wo nɔkɔ gala kiligiti bu, niiti wo la ɣeni ti ɣwɛɛ!

¹⁰ Naa ɓoluma, wa ɓaazu niina, wo lo gàazuɓe niima ɓɛi wu, nii feai ɓè, wo ɣe ma: Gá ziileigi zu! Kɛɛ kɔzɔba vaiti kpein ka wo kɛɛzu!

¹¹ Toɣa wo ɣaazu ga toosu nuiti ti-ɓɔɣuzube ɣa ga pelei niigi dàaseigi wosu ma? Ná ɓɔɔi vele ɣana gè kaazu la,» Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

¹² «A li læɛ de Silo, ɓe ná ɣeni ga sèizu ɲadegai, wo ná ɓete, velel gè náɓe zɔgai la, ná-nuɓuseiti Izilaye le

nuiti ta-vaa ɲɔiti maavele ma.

¹³ Niizu, tɔɔzei zekana wo zɛzu la, gɛ boni wo ma, gɛ la loogoni bo fai va wo ma, wo la woiloni, gɛ wo lolini, wo la sulooni,» Gɔogɔ GALAGI wooi ɣana,

¹⁴ « ɛnaa ɣa é ba, pɛɛi nii feai bè, pɛɛi nii wo ɣigi logai ba, niima adaɓe gɛ ná veeni wo-ɣɛwolani bɛ ta wa ɓɔɣɔi, nà sosu eɣɛvelei gɛ Silo zoni da.

¹⁵ Nà wo vilisu ya, wo maagooza bà, eɣɛvelei gɛ wo-ɣɛeleaiti pilini ya la, Efelayime nuɓuseiti.» »

Maanɛɛnei GALA ge la da ga woilo ma

¹⁶ «Da ɓe, Zelemi, mina niima nuɓuseiti maavaa laazeeli mà, mina fali wo, è mina maanɛɛne woo laazeeli mà ta-vaa zu, mina ti-maavee ve bè, mazɔɔɔ gɛ la woiloga è-woo ma ɲegelein.

¹⁷ E la naa ɣaazu ɓaa, niiti ti ti ɣɛɛzu Zuda laa wolaiti su, ta Zeluzalɛme taazuɓe?

¹⁸ Dointi ta kovii ɣalezu, ɣɛɛɣeiti ti abui ɣaazo, anzanuiti ti ɓulu vukɔi ɣaayɔ, ti gatoiti kpɛɛ, ti kɛ ga Geezu Anzanu Masagi* ɣɔɔi. Ta dɔɔi ɣulazu ga puya zalaɣai gala kiligiti bɛ, nii a kɛ ti zii ɣologɔlo.

¹⁹ Nà ɣa nei ti ziiɣologɔlosu ɓaa?» Gɔogɔ GALAGI wooi ɣana. «Tiya ɓɔɣɔi laade nei ɓaa ti ɓɔɣɔ unfesu?

²⁰ Naa ɣa é ba, Maligii Gɔogɔ GALAGI wooi ɣaa: Nà-ziigaaawana wolai ta nà-ziigulagi ɣa yeizu niima adaɓe ma, é zeeli nuɓuseiti ma ta suaiti, é zeeli guluiti ma dɔɔɔi zu ta zooi ɓaalɔnɔgiti pɛ. E ɣɛ eɣɛ abui nii é la zaa pɛ.»

Zii nii é la woilosu ná-GALAGI woo ma

* **7:18 7:18 Geezu Anzanu Masagi:** Baɓilɔne anzanu ɣalagi Ase-taate laaseigi.

²¹ Gɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii, Izilayele nà-GALAGI wooi ɔaa: «À wa-ɔala zalaɔaiti kpɔ zɔɔma zalaɔaiti ba, wo ma zuaiti mi!

²² Mazɔlɔɔ gè wo-mɛmɛwolani kulaai ma Ezipete yooi va, gè la ɔeni ɔɔeni ti ɔɔ, gè va deve ve ti ya jɛgɛlɛin, é va ɔile gala zalaɔaiti ta zalaɔa ɔiligaa va.

²³ Kɛɛ wɛɛ devei va nii gè feeni ti ya: «A woilo gòoi ma, nà ɔɛ ga wa-GALAGI, wo ɔɛ ga nà-nubuseiti. A zie ga pelei naa pɛ nii gè wo leveai la, naa ɔa a kɛ wo undaanɛɛ.»

²⁴ Kɛɛ tiya ya, ti la ɔeni woiloni, ti la wooiti daalaoni. Kɛɛ ti ziɛni ga tiya ɔɔɔɔi ti yiima vaiti nɔ, ta ti ɔisu vaa jɔiti nɔ. Nii mu ta kɛ ga ti ɔaavote mà, tɔun ti ɔoluaveni bà.

²⁵ Kaipa voloi wo-mɛmɛwolani ti ɔulani la Ezipete yooi va, eyɛsu niizu, gè nà-botigɛ nuiti teveni wo ma, GALA goo wo nuiti, folo-o-folo dooɔo ge la ba.

²⁶ Kɛɛ ti la woiloni gòo ma, ti la wooiti daalaoni. Ti ɔɔgiti toni ga, ti faa jɔi ɔɛ, é leve ti-mɛmɛwolani tɔnɔi va.

²⁷ «Zelemi, ɔa niima vaiti pɛ bosu ti ma, kɛɛ ti la ɔaazu è-wooi zosu. Da woogɔlazu ti ma, kɛɛ ti la è woogaaavotega.

²⁸ Naazu, ɔɛ ti ma: «Wa ga ziiti ti la ɔoloni Gɔɔɔɔ GALAGI ɔɛ, ta-GALAGI, ti ɔɛɛzu tɛnɛ gooiti ba. Woogɛɔɔilada la mà wo zaama, é jɛɛɛa wo-laawooiti su.» »

Maaɔolo ɔɛtugi zu

²⁹ «Zuda nubuseiti, à wɔungi buye, nii é è ɔalivaa vai lɛɛzu, wo pili ya. Wo lɛ gizeiti ma, wo ɔa ɔɔɔi wo!

Mazɔlɔɔ Gɔɔgɔ GALAGI wo wɔinzegea,
 é niima yeeɖeɖalalai ma nuɓuseiti daaviliga,
 tiya ɖa ti ziiɖula vai ɖea.»

³⁰ «Mazɔlɔɔ Zuda nuiti ti wànama vai ɖea,» Gɔɔgɔ
 GALAGI wooi ɖana. «Ti kɔɔgɔ gani ɖɔzɔba vai zeini
 pelei wu feai bè, ti kɔzɔa.

³¹ Ti zalaɖa ɖula adaveti kpetɛve Tofete, Bene-
 Gɛnɔme vɛtugi zu, nii a kɛ ti da ti-loun zunuiti ta ti-
 loun anzanuiti kɛ ná ga gala zalaɖaiti. Tama kaipa
 gè la ɖeni naama leve veeni, naa la vɔlɔ ɖeni vilɛni
 nà-kisiɛi zu.

³² «Naa ɖa é ba, foloi tanigaa ta vaazu, yeei niima
 adave la mɔ loliga la ga <Tofete> ɓaa <Bene-Gɛnɔme
 Vɛtugi>, keɛ <Nu Vaa Vɛtugi>. Nuiti ta da poomaiti
 maagulu niina Tofete, ada valagi maavele ma,»
 Gɔɔgɔ GALAGI wooi ɖana.

³³ «Niima nuɓuseiti ma voomaiti ta ɖe ga daami-
 anigi wɔniiti bɛ, ta dɔɔɔ zuaiti, nu nɔpe ge la ti ɓea.

³⁴ Zuda laa wolaiti su ta Zeluzalɛme taazuve,
 nà pele ɓesa fɛti ɖula zɔngɔ wooiti tugɔ, naa vɛɛ
 koozune ɓain gooiti ba ta seipelela nu niinei ta-
 wuyeiti. Mazɔlɔɔ zooi ɖa ɖologolo jɛgelein.»

8

Nuɓuseiti ta-ɖaazuɖolei

¹ «Naama ziegi zu, ta Zuda yooi zu masagiti ma
 ɖaɛiti kula kabaiti su, ta ta-ɖundigɛiti ma ɖaɛiti,
 ta zalaɖa ɖula nuiti tɔnɔiti, ta GALA goo wo nuiti
 tɔnɔiti, é vɛɛ Zeluzalɛme taaveaiti tɔnɔiti ba,» Gɔɔgɔ
 GALAGI wooi ɖana.

² «Ta ti vu, foloi ta alugi ta somideɖa ɓulugiti ti da
 volo ti ma, niima nuiti ti naati nɛɛni vɛ, ti da ti lɛbi,

ti ɣilini ti va, ti da ti ɣaizie, ti da maayei ti ve. Ti la ti ɣaalea ba, ti la ti maagfulua, ta ɣe ga kpoɣa pɔloi zooi ɣa.

³ Niima nuɓusei ɲɔiti saama, mɔtai niiti ta ye vulua, naama adaveti kpein gè ti vazasu náti, ta yiimazeɣe ga saai é leve zenvui va,» Ɔɔoɣɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣana.

Ɔimala wafuungi ta ɣimala ɣitei

⁴ «Da nii wo ti ma, ga

Ɔɔoɣɔ GALAGI wooi ɣaa:

«Nui a loona,

é la mɔ da ga baɣaga volu ɓaa?

Nui a zeɣena pelei va,

é la mɔ ɣalega ma, é va vile ma volu ɓaa?

⁵ Naazu leeni vaa zu Zeluzalɛme nuɓuseiti ti ziezu ga pele ɲɔi?

Leeni vaa zu ti goizuɓɔloi ɣeezu ta-vele ɲɔi ma?

Niima nuiti gilive gola ta-ɣala wafuungiti ba,

ti da ɣele ga ti mina ɣale ma mà volu.

⁶ Nà ɣidaazu bu, gè woilo naa ma nii ti bosu,

gè la gaama ɓɔe ɣila kpalaa menini!

Tanɔpe ge la zeɣezu ná-faa ɲɔu volu,

ta la ɣeezu ma: Leeni ɣa gè keai?

Ɔse ka ná-kpize wosu nɔ,

eɣe sooi nii maagfiliai é vile kɔɔɣɔ vai ma.

⁷ Anɛɛ wɔnii daa ga sigɔne, naa ná-seɣeseizu yeeɣɣalalai ɣwɛɛ geezuve,

kpumagoi ta zie wɔnigi ta sevezevegoi, naati ti ti-ɣalema yeeɣɣalaiti kwɛɛ.

Kele nà-nuɓuseiti ti la tɔgiti kwɛɛ

niiti Ɔɔoɣɔ GALAGI ti zeidai.

⁸ « ‘Wa ɣisiezɔ, wo ɣe ma: Gá gá-ɣima nuiti,
giya ɣa Ɔoɔɔɔ GALAGI ná-tɔgi gi ya.
Kɛɛ wa zoo ɣale naa wosu,
siegi zu niiti ti tɔgi zɛvɛzu, naati ti ga zɛɛ nuiti la,
ti poluvɛ ɣologolosu?

⁹ Gima nuiti ti unfega, dualuagi ti zoga,
ti ɣea ga duɔi, ti li ga tiye.
Tɔɔzei ti ɣɛɛa Ɔoɔɔɔ GALAGI laawooi va,
ɣimalai ɛgele ɣa é ti ya? »

Niiti ti ɣigaiziezɔ ga faiti pɛ soloogɛ su

¹⁰ « ‘Naa ɣa é ba, ná ti-anzaiti fe nu ɣiligaani zea,
gɛ ta-ɓalagiti fe ti zo nuiti zea.
Mazɔɔ é zo ɓolomadɔɣiti ma, é li seizumaanɛgiti
pɔ,
ta ti-ɓɔɔɔ lɔnɔgi nɔ ɣaiziezɔ,
é zo GALA goo wo nuiti ma, é li zalaɣa ɣula nuiti
pɔ,
ti pɛ ta ziezɔ ga yaavai.

¹¹ Ta ná-nuɓuseiti ta-ɓalai ɣaavɛ nɔ zalezɔ,
ti ɣe ma: E zolooga ga pagɔ, ti pɛ ti zolooga su,
tama faiti tanɔpɛ ge la liizu ga pagɔ.

¹² Ta unfesu nɛi ɓaa ga kɔzɔba vaiti ti ɣɛni?
Unfe ge la ti ma tago pa,
ti la vɔɔ zooga ti va unfe.
Naa ɣa é ba, ta loo ɓɔɔma, ta zɔiti ti loozu,
ti ɓezegɛle naama yeeɣɛɣalai zu, yeei ge ɣɛzu la ti
ɓoluvaawo, »
Ɔoɔɔɔ GALAGI ɣa é boga.

Ipotevei

¹³ «Ni ná pɔ gɛ ti-ɣaawaai ta ɣula,
gɛ la leezen ɣila kpala kaani kpelei zu,»
Ɔoɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

«Gè la koolegfoole gwaai gila kpala kaani ma wu-
lui ga, gaalaagi vɔa.

Naa ga é ba ná ti pɛ feezu naati zea, niiti ta gɛ ziezu
ti ma.»

¹⁴ Leeni vaa zu ade yesu nɔ ada gɪlagi?

Ade gaale ba toun, de le taa wolaiti su, sigigiti ti ti
ma,

de saai maaɔun miná!

Tɔɔzei Gɔogɔ GALAGI da-GALAGI ga é de un-
daavilisɔ,

tofa ziei losu ade la, nii nu vaa anii bu,

mazɔlɔ gi lopele nɔuvɛ toun tetema.

¹⁵ Gi gɪgi gɛa ziileigi va,

kele faa vago nɔpɛ ge la gɛɛzu.

Gi gɛa maaɔungi wosu, gi va gɛde,

kele wele, kidaaviligi va!

¹⁶ Niizu gani Dan vele ga gi zili nui ná,

miná ga ná-sooiti sokpa zu viilei gɪlazu ná.

Ti-ɔozo lugiti ta zooi kpein kpalizu.

Ta ga va, faiti pɛ ti leve, ti ɔe,

zooi ta nii kpein é ga, taa wolai ta su nuɔuseiti pɛ.

¹⁷ «Nà kaali nɔiti tevesu wo laalɔgɔma,

nu nɔpɛ ge la ti ma zuvaa sɔlɔga, ti da wo ni,»

Gɔogɔ GALAGI wooi gana.

Zelemi ná-ziizoolɛi

¹⁸ Nà-ziizoolɛi ma zale la ná,

zii ga kpɔlɔzu kɔozu.

¹⁹ A woilo, nà-nuɔuseiti ta kpɔba ɔeei loozu,

é da zege gɔozama zooi zu ná pɛ.

«Gɔogɔ GALAGI la mɔ Siyɔn ɔaa?

Ná-masagi la mɔ náve ɔaa?»

«Leeni vaa zu ti dāa gfaiziezu,
ti nōkō fai zu ta-gōōgō ganigiti bu,
zii gīligiti ta-βete aniiti?»

²⁰ «Molo levei bega, fogoi balaa bega,
gi la gizoni.»

²¹ Nà-nuβuseiti ti gologologa,
naa nà balaagi kòlogologa,
gōlōdei gā gāazu, gē gēa ga iñotevei gōnogi.

²² Siema wulo la Galaade baa?
Dōgōtōlō la nāve baa?

Leeni vaa zu nà-nuβuseiti ti la gēdesu?

²³ Ee, wain gā mà ga nòungi zulaave ga ziei,
gāazu gēzeiti ti gē ga gōlōi ma dēungiti!
Folo vee kpidi va, nà la ti pē kē ga gōlōi,
nà-nuβuseiti ma voomaiti ma wōlōi!

9

Nuβuseiti ti ga zee nuiti

¹ Ni ti dōōfuzu veeni bè tevebai zu, egē sie wo nu,
nà la zēgē nà-nuβuseiti ba,
gē li, gē maagōoza ti va.

Mazōlō ti pē ta ga wēenziē nuiti,
yaava nu βulugiti.

² «Ti-nēgi gēeve egē mēein sumēengai.
Gaamai zabui zu laade ti va gē zeizu la zooi unda,
kēlē kēni zēēi zabui.

Ti dā faagāazagi gē, ti dā faagāazagi maazu,
ti la nòun kwēē,»

Gōōgō GALAGI wooi gāna.

³ «Ese ge bōōgō zo bōōlai letema,
nu mina la kēēgēlounḡa la.

Mazɔɔ kɛɛɣɛloin pɛ ka ga yaava nui,
bɔɔla nui pɛ ka tɔɔɔ ɔɔɔɔɔ kɔɔɛiti fazasu.

⁴ Ɛsɛ ka seɪɔɔɔi yaavazu,
taɔila kpalaa ge la gaama wosu,
zɛɛ wo fai nɛɛvɛ ti vɛ.
Ti yɛga faa ɲɔi ɣɛɛzu, eyɛsu vɛ ti ná,
ti la mɔ ɣalega ma, ti va va pɔ.

⁵ Ta ɔesu nɔ ga toomai ta ɣɛ, ti taɔili tɔɔzei,
ti ɔe nɔ ga zɛɛ ta wo, ti taɔili tɔɔzei,
ta ɣɛɛzu ga ti va nɔn kɛɛ,»
Gɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

Gɔɔɔ GALAGI ná-kpaazaɔai

⁶ Naa ɣa é ba, Gɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔi wooi
ɣaa:

«Nà ti maagbazu ga abui, gè ti vɛɣɛɛɣɛɛ.
Mazɔɔ leeni ɣili ka nà kɛ ga nà-nubusɛi ɔulugiti?

⁷ Niima nuiti nɛgi ɣa ga mɛɛin gaazɔbaai,
nii ti bosu, naa ɣa nɔ ga yaavai.
Ta ziilei fai wosu nɔ ga ti-laavɛ ti-zeɪɔɔɔ ma,
kɛɛ naa voluvɛ ɣa ga ti baliiti da tɔɔ.

⁸ Gè la wuzɛɣa ti laalɔɔma naa maavele ma ɔaa?»
Gɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

«Gè la nɔnɔ votokula niima zii ɣɛɣalai ma ɔaa?»

Gɔɔi ta maawɛin yɛɣɣalai

⁹ Nà nà-gɔɔi ta nà-kpala gooitɔ bo gizeiti ma,
gè kpɛɛ looi zuɣula tɛvɛbai ná-faa zu, vɛ tufa lɛnugi
ɣɛa ɣɛɛzu ná,

mazɔɔ ti ɣalaa, nu nɔpɛ ge la mɔ ziezu ná.
Nu la mɔ suaiti ta wɔniiti goomenisu naa vɛɛ to-
ganiiti ba, ti pɛ ti velaa, ti li.

¹⁰ Gɔɔɔ GALAGI ɣɛ ma:

«Nà Zeluzaleme gɛɛzu ga puulegi ná zuɔfologolo,
koveiti daamiizuvɛ,
gè Zuda laa wolaiti kɛ ga ɪɲɔteve adavɛti, nu la gɛa
ná.»

11 Zunu ɔa nɛi ná, nii é niima vaiti gaagaaazu, a ti
voluwo?

Ni Gɔoɔɔ GALAGI ɔa é ɔɛni pɔ,
é dɛɛ lɛɛ leeni vaa zu zooi loai ya,
é ɔala eɔɛ tevebai zu, vɛ nu nɔpɛ ge la levesu ná?

12 Gɔoɔɔ GALAGI ɔɛ ma: «Naama vaiti kpein ti
zeelini ti ma, tɔɔzei ti ɔɛleni nà-tɔ gooiti ba nii gè
feeni ti ya, ti la woiloni gòo ma, ti la naa ɔɛeni nii
gè boni ti ma.

13 Tɔɔzei ti vilɛgɛ kɔoɔɔ ganigi Baale ná-pelei ma
ga goizuɔɔɔɔ, eɔɛvelei ti-ɔɛeni ti ti ɔalani da.

14 Naa ɔa é ba, nɔun nà, Gɔoɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-
Maligii, Izilayeɛle ná-GALAGI, gòoi ɔaa: Nà vaazu
ani wanai losu niima nuɔuseiti da, nà anivebɛ ɔɛiti
tosu ti-la.

15 Nà ti vazasu zii ɔiligiti saama, niiti tiya-o, ti-
mɛmɛwolani-yo, ti la ɔɛni ti ɔwɛɛ. Nà kɔoi vilɛ ti
volu, eyɛsu gè ta-vai ɔɛ.»

16 Gɔoɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii wooi ɔaa:

«À ɔɔɔ wo anzanuiti toli, ti va!

A nu leve é anzanuiti gaiziɛ niiti ti wola zoogai
wɔɔzu, ti va!»

17 Ti suvilɛ, ti va, ti ɔɔɔ wooi zuɔfula gá-vaa zu!
Gi-ɔaazudɛiti ti leve ma, gi-ɔaazuɔɔɔɔgiti ti yeɔɛ!

18 Mazɔɔɔ maawɔin ɔɛɛi ɔa loozu Siyɔn ga:

«Ade ɔologologa, ada unfegi zu,
mazɔɔɔ ade zeɔɛa da-yooi zu,

ade ada-veleiti zεga, ti woloai.»

¹⁹ Ee, anzanuiti, à woilo G̃ooḡo GALAGI laawooi ma,

à naa mēni ga wo-woiyegēi, nii é ḡulazu daave!

A wo-loun anzanuiti kala ga kpalagi wo fai,
anzanui ḡilagilagi zeipḡḡoi ḡala ga saa wolo wuyei.

²⁰ Mazolo saai lēni ga ada-venetele la veleiti,
é lo da-vele vagḡiti bu,

é dounḡoiti undaavili taazuve,
ta é nu niineiti tevebasu koi yḡḡozuḡeti.

²¹ Nii wo adave pe, ga G̃ooḡo GALAGI ḡe:
«Nu voomai ḡa vu dḡḡoi zu egē kpoḡa pḡoi,
egē molo ḡiliiti molo leve nuiti ti zesu voluvelei,
nu nḡpe ge la gaaleeni ba!»

Gimala ḡitei: G̃ooḡo GALAGI ḡwee fai

²² G̃ooḡo GALAGI wooi ḡaa:

«Gima nui mina bḡḡo maamuse ga ná-ḡimalai.
Zunui subaai é mina bḡḡo maamuse ga ná-subaai.
Kpete nui mina bḡḡo maamuse ga ná-kpetei.

²³ Kele zoi é pḡ é bḡḡo maamuse,
é bḡḡo maamuse ga é ḡigi zoloḡa ga é zoo é nḡun
kwεε,

nēi ḡe ga G̃ooḡo GALAGI,
ḡe faiti keezu ga woḡḡeḡiladai, ta soledai, ta telebo-
dai eteai zu,
mazolo faiti kana ta da ziila,»
G̃ooḡo GALAGI wooi ḡana.

²⁴ «Wele, foloi tanigaa ta vaazu,
yeei ḡe wuzegezu la naati daaloḡoma,
niiti ti latigai pelevolu ti-buseiti nḡ zu,»
G̃ooḡo GALAGI wooi ḡana,

25 «Ezipete nuiti, ta Zuda nuiti, ta Edome nuiti, ta
 Amən nuiti, ta Moabe nuiti,
 ta nuḅuseiti ti zeini tevebai zu,
 niiti kpein ti ti-ḅakalagiti bosu.*
 Mazḅḅ niima nuḅuseiti pε, ta Izilayele nuiti ḅḅḅi,
 ti-yii la latini pelevolu.»

10

Kḅḅḅ ganigiti ta Gḅḅḅ GALAGI

1 Ee, Izilayele nuḅuseiti, à woilo wooi ma Gḅḅḅ
 GALAGI bosu!

2 Gḅḅḅ GALAGI wooi ḡaa:

«À mina vḅkḅḅ zii ḡiligiti siε velei ma,
 à mina lua poogiti ba ti ḡulazu keḅema geezuve,
 tḅzei zii ḡiligiti ta luazu ti va.

3 Ziiti zeavaiti ta ga wafuun faiti.

Ta gului vḅna dḅḅi zu,
 ḡεḅḅḅ nui kpeḅε ga zoovεi,

4 ti maabεḅε ga walii ta zanugi,
 ti malitoi zeḡε, ti kpado ḅḅḅ va ga kḅlu ḡaazḅḅagi,
 nii a ke ε mina ḁa ga ḡiikpi.

5 Niima ḡalagiti keεvε eḡε maalua aniiti ti loni
 kpeeḅε ḅelei zu,

ti la ḅḅεa, keḅi nḅ nu ḁa ti zeḡε,
 tḅzei ti la zooga ti va kḅḅḅloda ḡila kpalaa ke siεi zu
 ḅḅḅ vε.

A mina lua ti va, ti la faa ḡḅu ḡεεzu,
 ti la ḅalaa zooga faa vago ḡεεzu.»

6 Nu nḅpe ge la ga ε ḡεvele, Gḅḅḅ GALAGI!

* 9:25 9:25 ti ti-ḅakalagiti bosu: Keεwotii nii ḡilii kḅḅḅ gani kḅḅ vai
 va, ḡḅi zeini ma Izilayele nuiti ta-vaa zu. Weḅε vεti: Lev 19:27; 21:5.

E wɔɔlɔvɛ, egɛvɛlei dɔ-zobogi maawooi wɔɔlɔbai la.

⁷ Ɛsɛ pɛ maanɛɛvɛ ɛ dɔ-zobogi ɔwɛɛ,
ziiti pɛ ta-masagi, unfemai ɔa ga dɔnɔ,
mazɔlɔ ziiti ta-ɔima nuiti kpein saama,
masadai kpein su,
nu nɔpɛ ge la ɔulani ga de.

⁸ Ti pɛ, zeeɔaagwɛɛzu la ba, ta ga ɔimalala nuiti ta
faaɔaagɔlala nuiti.

Ta-ɔimalai ɔa ga wafuun faa.

Ta-ɔalagɔ ɔa nɔ ga gului,

⁹ ta wali loɔai ɛ zeeɔzu Taalasise, naa vɛɛ zanugi va
seɔeai Ufaze,

ɲɛliɔi nui kpɛɛai, ani ɔaawuun nui ti vɛlupɛlu.

Naama ɔalagiti ka ti ti maagilizu ga geze biinii, ta
ma bɔigi,

kele ti pɛ ta nɔ ga ɲɛliɔi nui ɔoozu ɔeeɔeeɔi.

¹⁰ Kele ɔooɔ GALAGI ɔa gaamazɔ ga GALAGI,
zɛnvu su GALAGI, ɔooɔ masagi.

Siegi zu ɛ yiiɔaawanazu la, eteai ɔa da bali,
zobo nɔpɛ ge la ziiti bɛ nɔ-ziiɔaawanai luɔɔ.

¹¹ Da nii wo ti ma ga:

«Galagi niiti ti la geeɔɔɔɔi ta zooi bɛɛni,
naati ta ɲɛɛɛzu zooi ɔa ta geeɔɔɔɔi wu.»

¹² ɔooɔ GALAGI zooi bɛɛni ga nɔ-zobogi,
ɛ eteai laani ga nɔ-ɔimalai,
ɛ geeɔɔɔɔi zɛvieni ga nɔ-keeeɔeeɔi.

¹³ A devei veena, ziiiti ta da ɔaale ba geezuɛ,
tonabiin golaiti ta le, ti zeeɔ zou bela ga.
Toɔa da mainmain ɔula tonai vɛ,
fiileiti ta da ɔula ti-makesuvɛti.

14 Nuɓusei pe ka ɗa ɗe ga ɗimalala nu ná-faagɗwɛgi zu,
 ɲeɓligi nui kpein ka ɗa unfe ga ná-kooɗo ganigi nii
 é kpetɛai,

mazɔɔ kooɗo ganigi naati ta no ga wafuun gani,
 zenvu viile la ti zu.

15 Ta no ga wafuun gani, ɲeɓɗulasu ɗeeɓwotii no ve,
 ti pe ta levesu, ti ɓe,
 siegi zu Ƴooɗo GALAGI wuzegɗezu la ti laaloɗma.

16 Toun ge la ga ti ɗevele,
 tɔungi é ga Izilayeɓe ná-naavoloi.
 Toun to ɗa é ga eteai pe kpete nui,
 tama Izilayeɓe wolodamai ɗa ga toun nono.
 Daasei ka ba ga: «Ƴooɗo GALAGI, Fai-Pɛ-Maligi».

Kula zouvai ma wooi wo fai

17 Zeluzaleme, è zeida keɓe su, è-ɗoligiti sege zooi
 ma.

18 Mazɔɔ Ƴooɗo GALAGI wooi ɗaa:
 «Niima ziegi zu, na zooi ɗaa nuɓuseiti kpeɓezu,
 na ti ɗatasu ɗoba, tanɔpe ge la velaa.»

19 Ee, maawoinda, gè ɗologologa!
 Na-palai ɗa taɓazu gola!
 Gè ɗeni ɗeezu ma: «Faa wola laade,
 na yiilo ma wanai wu.»

20 Keɓe na-sege ɗotai ɗologologa,
 ma ɗaluuti pe toɗɗulaa.
 Dointi ti zɗɗɗa koba, ti lia.
 Nu la ma be, nii a na-sege vɛɛi lo,
 é va dooɗosuve ɓete volu.

21 Totuɗɗiti ta-vaagaaazagi ve,
 ti ɗeni ga ɗimalala nuiti,
 ti la Ƴooɗo GALAGI ɗaazaɗani.
 Naa ɗa é kea ti loa bu,

ta ta-nui niiti ti gɛa ti unma ga kasɔ,
naati pɛ ti vazaga.

²² A woilo dɛɛ zɔngɔ wooi tɛi ma, maaɓuɗaa,
zɔngɔ woo wolai ɓe, é zɛgɛzu lɛkpɛmaɓe nu ɗɓɓɛzu
ɓele yooi zu,

toɗa ɓaazu Zuda laa wolaiti suwosu,
ti gɛ ga koveiti pɛɛzuɓe.

GALA goo wo nui ná-GALA falii

²³ Gɔɔɗɔ GALAGI, gè sugɓɓɛɛ
ga nii deveai nui ma, naa la tɔ ɓɔɗɔ yeezaama,
zai é zizɛzu, naa leve la kɔɗɔ losuɓeti ma.

²⁴ Ee, Gɔɔɗɔ GALAGI, gi maagɔlo,
kɛɛ kɛ ga damakpɛgi, è mina kɛ ga ɗa-yiigaaawanai,
è mina gi ɗologolo ɲegɛɛin.

²⁵ Da-yiigulagi yei zii ɗiligiti ma, niiti ti la è ɗɓɓɛɛ,
ta masadaiti ma, niiti ti la woogulazu è ma!
Mazɔɓɔ ti Izilayeɛle mia,
ti mi mɛtu, ti ti-ma zuwu ɗaaleɓe,
ti seizuɓe zuwoga, naa zupaka yɛ.

11

Nufuseiti ti zɛgɛ vai ta-minazɛgɛgi volu

¹ Wɛɛ keela wooi ɓa Zelemi sɔɓɔni Gɔɔɗɔ
GALAGI ya:

² «Woilo minazɛgɛgi tɛi su wooiti ma, bo Zuda
nuiti ma, ta Zeluzalɛme laaɓeaiti.

³ Da gɛ ti ma: «Gɔɔɗɔ GALAGI, Izilayeɛle ná-
GALAGI wooi ɗaa: Naama nui ɗa gɛ ga foovoo nu
nii é la woilosu minazɛgɛgi tɛi ma wooiti ma,

⁴ nii gè feeni wo-mɛmɛwolani zea, voloi ná gè ti
ɗulani la Ezipete yooi ɓa, abu ɓɔi zu, gè gɛ ti ma:
A woilo naa ma, nii gè bosu wo ma, wo zie ga ti

pe, deve ve gè feai. Naazu wa ɖe ga nà-nubuseiti, ta nòun, nà ɖe ga wa-GALAGI.

⁵ Naazu nà nà-minazeɖegi zo kpe, nii gè keeni wo-memewolani be, ga gè zou ve ti ya, ve nònɔi ta kòin gulɔi ɔɔɔvaai ná, ná ɖa wo ná za.» »

Gè goɔɖaavoteni ga: «Ungo, é ɖe ɖana, Gooɖo GALAGI!»

⁶ Gooɖo GALAGI ɖeni mà mɔnɔ: «Zeze ga niima woiti Zuda laa wolaiti su, ta Zeluzalɛme ga: «A yeezei minazeɖe gooi tei bu é ɖeɛni, wo zie la.

⁷ Mazɔɔɔ gè wo-memewolani teneni, é zo naama voloi ma yeei gè ti ɖulani la Ezipete va eyesu za zeeli. Ungo, gè la ɔɔɔni ga ti lenɛga ga: A woilo gòo ma!

⁸ Kele ti la ɖeni woiloni, ti la kidafaawu ɖeɛni. Ti fòɔnɛi ɖeɛni, ɛɛ ge zie ga ɖisu vaa nɔi nɔ. Naa ɖa é kea, gè minazeɖe gooiti daazeeli, ti vile su, nii gè ma levei veeni ti ya ga ti zie la. Tama ti la soni, ti va ke ga keewotii.» »

⁹ Gooɖo GALAGI ɖeni mà: «Yaavai ɖa Zuda nuiti ta Zeluzalɛme taaveaiti zɔɖɔzu.

¹⁰ Ti ɖalega ma, ti vile ti-memewolani ta-vaɔɖaazagiti polu, niiti ti ɖeleni ga ti mina woilo gòo ma. Ti ɖilini gala kiligiti ba, ti ɖa ti lɛbi. Izilaye ele nuiti ta Zuda nuiti ti nà-minazeɖegi ɖologoloni gè boni ti-memewolani be.»

¹¹ Naa ɖa é ba, Gooɖo GALAGI wooi ɖaa: «Wele, nà vaazu ga maanɔɖi ti ɔ, ti la zooga ti va ɖula su. Ta ɔain gòizu, gè la woiloga ti-woo ma.

¹² Zuda laai zu nuiti ta Zeluzalɛme taaveaiti ta ɖaavote gala kiligiti ma, ti ɖeni zalaɖaiti kulazu ti ve, kele kito nɔpe ge la ná, ga naati ti va ti ɖizo, siegi zu maanɔɖi vaazu la.

13 Zuda nuiti, velel wa-laa wolaiti mɔindai la, vele ɟana wa-ɟooɟo ganigiti mɔindai la! Unfe zalaɟa ɟulazuve mɔinve wo yeema, eɟevelei pelei mɔindai la Zeluzaleme taazuve, ungo, zalaɟa ɟulazuveti kooɟo ganigi ve é ga Baale.

14 «Da ve, Zelemi, mina niima nuɓuseiti maavaa laazeeli mà, mina fali wo, è mina maanɛɛɛ woo laazeeli mà ta-vaa zu, mazɔɔ gè la woiloga ti-woo ma pe, siegi zu ti wooɟulazu la mà, maanɔɟi a vaana.»

Izilayele, Maliɟii ná-wolive wului

15 «Leeni vaa zu nèebe nui vaazu nà-pelei wu ga yaavai?

Da ɟisiezu ga sua zalaɟaiti ka ta maanɔɟi maagooza è va baa?

Da zoo nei è ɔooɟo ɟula su?

16 Gè daasei peeni ga:

«Wolive wului kpɔɔbai,

gaawaaiti gola vagai».

Kele maalu golai ɟulaai ma,

gè abui vilini gaalaagiti ba,

ma bekegiti ti ɟologolo, tosu la mɔ ti va.»

17 ɔooɟo GALAGI, Fai-Pe-Maliɟii ɟa é è ziinni. E è maanɔɟo vai levea, Izilayele nuiti ta Zuda nuiti ta-vaa ɲoi maavele ma ti keeni. Mazɔɔ ti ziiɟaawana vaa ɟeeve, ga zalaɟa ɟula vai kooɟo ganigi ve é ga Baale.

Ti woyai ɟili vai Zelemi ma

18 ɔooɟo GALAGI boni mà, gè sugwee. Niizu nà ɟidaazu ti-zie veleiti bu.

19 Nòun nà, gè ɟeni eɟe baala zivoi ti liizu la paazuve, maagili la ɟeni mà ga ta ɟigaiziezu faa zu

é vile bà. Ti ɣeni ɣeezu ma: «Ade gulu wolai tɛi pɔ, de ná-fai ɣaabela, é ɣula fulu nuiti ta-eteai zu, nu nɔpɛ ki ge mina ɣe su ga é ɣeni etea.»

²⁰ Kɛɛ ɔun ɔa, Ɔooɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii, ɔa ga tukpɔɣaaleve nui sɔlegai.

Da ɣa é ga naa, nii é nu yiimave vɛɣɛɛɣɛɣɛɛsu ta kisiɛiti.

Nà zoo gè pɛtɛ, ɔa-ɔotokulai è kɛɛzu ga tiye, mazɔɔ ɔa ɣa gè nà-faiti kalivaai è ma.

²¹ Naa ɣa é ba, Ɔooɔ GALAGI wooi ɣaa Anatɔte nuiti daalɔɣma, ti pɔ ga ti è vaa, ti ɣeezu ma: «Mina GALA goo wo Ɔooɔ GALAGI laaseigi zu, ni naa laade, ɔa za gi ya!»

²² Naa ɣa é ba, Ɔooɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa: «Wɛɛ! Nà wuzegɛzu ti laalɔɣma, nu niineiti ta za kɔɔi zu, pului ɔa ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti paa.

²³ Anatɔte nu ɣila kpala ge la yɛga vulua, konagi gè wuzegɛzu la ti laalɔɣma, gè kpɔɔi ɣaaleve ti laalɔɣma.»

12

*Leeni vaa zu
faa ɲu ɣe nuiti ti ɔɔɔ zɔɔsu?*

¹ Ɔooɔ GALAGI, è leleboge gola, gè va tukpɔ laalɛ è wu.

Anɛ naa ve, nà pɔ gè ɔɛ è ɔ ga ɔa-lukpɔɣaaleve faiti.

Leeni vaa zu faa ɲu ɣe nuiti ti ɔɔɔ zɔɔsu ta-veleiti su?

Leeni vaa zu GALA kwɛɛtala nuiti ti ta-eteai ziezun daanɛi zu?

² E ti ziinni, ti zape ziaa,

ta liizu luɔɔma, ti da kulanumai zɔɔɔ.

E-laaseigi ɔa ti-la yeenɔpe,
kele da-vaa nɔpe ge la ti yiima.

³ Nɔun nà, Gɔɔɔ GALAGI, è kwèè,

da pètesu, è fègèlèfègèlèga,
gè yiimazegea ga de.

Kele tiya ya, ti vu ye egè baalagiti ti liizu ga tiye ti
vaazuve,

ti vu ye, ti vaa voloi luɔɔ.

⁴ Zooi ɔa yesu saa wɔɔɔi ɔa eyesu yeelè?

Dɔɔɔi ɔa yesu fɔɔvɔgi laawu eyesu yeelè?

Dɔɔɔ zuaiti ta wɔniiti undaa ɔa vilisu zooi zu

tɔɔzei nuɔusei ná-ɔɔi maavele ma,

ti da ɔe ma: «É la zooga naa ɔwɛesu, nii seidai gi
luɔɔ.»

⁵ Gɔɔɔ GALAGI ɔe mà:

«Ni da ɔɔɔzu ga kpizèi siè kɔɔɔa nuiti polu,

da zoo lɔɔzu ɔale zeezuɔɔɔgi zu wa sooiti?

Ni da ɔisiezè ga da kpaamaazu vɔɔi zɔɔɔ

zooi naa nɔ zu ve fai pe soloogai ná,

da ke ɔale da ɔena Zuluden ma lɔɔ ɔaagiligi zu?

⁶ Mazɔɔ anɛ è-ɔelointi ta da-wolodai zu nuiti ta
yaavai lɔɔzu è ma,

ta nuiti gaalezè ba è laalɔɔma, è yeema zu.

Ti ɔe va kpɔe nɛnɛgiti bosu, mina la ti la pe.»

*Gɔɔɔ GALAGI ɔe vai
sei velei ta ná-nuɔuseiti ba*

⁷ «Gè yeebega sei velei va,

gè ɔe na-nuɔuseiti ba ti ga nɔnɔiti,

nii nɛai bè, gè naa lɔa sili nuiti zeezu.

⁸ Mazɔɔ nuɔuseiti ti ga nɔnɔ,

naati ti gɛa bɛ ɛgɛ zalai ɛ dɔbɔi va,
 ɛ da zikɔ dɔalɔgɔma,
 naa gɛa ɛ kɛa ti la mɔ nɛɛni bɛ.

⁹ Nà-nuɔuseiti ti gɛa ga wɔnii maaleɣai zupuai
 nii wɔniiti ti zegɛzu adavɛ pɛ, ti da vu ma?
 A li, wo dɔbɔ zuaiti pɛ gaale ba!
 A va ga tiye daamii bɔgi zu!

¹⁰ Baala make nu mɔinmɔin ge nà-leezen belei
 zugolɔgɔloga,
 ti gɔgɔlo su,
 ti kpele vɔpagi nii gɛa ga tevebai zu naa gɛalei.

¹¹ Ti faliboga ga adavɛ naa gɛaleidai,
 ɛ gɔbɔi laawu, iɣɔteveai na gɛazu.
 Zooi zugɛaleida ná pɛ,
 nu nɔpɛ ge la yiizoolɛzu ga ma vai.

¹² Tevebai zu, gaagɔozazuvɛti nu la zeini ná,
 toosu nuiti ti vaa,
 mazɔbɔ Gɔɔgɔ GALAGI bɔgɛa zɔkpɔi maalega,
 nii ɛ zooi gɔlɔgɔlosu ná pɛ,
 ziilei ge la nu gɛla kpalaa bɛ.

¹³ Uɛ ti moloi vazani ná,
 gɛaingiti ka ti ti leveni miná.
 Ti bɔlɔni wafuun nɔ, tɔnɔ ge la gɛɛni ba.
 Wa-molo levei ma lɔnɔgi gɛa wo yeelaave ga unfegi,
 Gɔɔgɔ GALAGI ná-ziiɣaawana wolai ma lɔnɔgi
 gɛana.»

Nii seɣnɔgɔ nɔiti ti vaazu sɔlɔsu

¹⁴ Gɔɔgɔ GALAGI wooi gɛa: «Seɣnɔgɔ nɔiti kpein
 ti laaleɛzu zooi wu gɛ feeni nà-nuɔuseiti zea,
 Izilayelevɛti nuiti, nà tiya balaa ti lɔɔɣulazu ta-yooiti
 su, gɛ Zuda nuiti balaa tɔɔɣula ti zaama.

¹⁵ Kεε gè ti lɔɔɖula vɔluma, nà ti maawɔingɔ mɔnɔ ga niinε, gè ti ɖaaɖale ma ta-voganiiti unda, εε ge ɖε ná-zou zu.

¹⁶ Nĩ ta gaaḃaana, ti zĩ ga nà-nuḃuseiti kẹvele, ti ḃa konai wo dāaseigi zu ga: ‘Gè ḡnaa Ḣooḡo GALAGI ma, nii é vulua,’ eḡevelei ti nà-nuḃuseiti kalani da ga ti ḃa konai wo kooḡo ganigi Baale laaseigi zu, naazu ta zeizu zoloo nà-nuḃuseiti saama.

¹⁷ ANEE naa be, ni ma yooi ta a ɣena ná, é ɣele, é la woiloni, naazu ná zooi naa laɣfula neɣelein, ná laɣfula, gè ze ná undaavili.» Gooɣo GALAGI wooi ɣana.

13

Geze zaamaqiligi

¹ Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa mà: «Li, è geze zaamaḡiligi ḡeya ḡoḡo ʋe, è ḡili zaama, keɛ ḡoḡo zo, è mina ḡba.»

² Gè saamaḡiligi ḡeyani, eḡevelei Ḡoḡḡ GALAGI boni la, gè gili zaama.

³ Naa volu Goofo GALAGI baeni pò ná zeizu vesiesi, é de mà:

⁴ «Saamagĩligi tẽi sege, ẽ li zĩe wolai Efelate vɔ bẽ,
 ẽ dɔɔɖu miná kɔtu yedei taɖĩla su.»

⁵ Gè liini, gè dɔɔŋu zɛ wolai Efelate ɔɔbavɛ,
eɔɔvɛlei ɔɔɔɔɔ GALAGI ma levei veeni la zɛa.

⁶ Gola zuḡoozaai ma, Ḡooḡo GALAGI ḡeni mà:
«Wuzegē, è lì zīe wolai Efelate uḡ bē, saamaḡiligi
zegē ná, nii gè devei veeni è ya, ga è dḡoḡu ná.»

⁷ Gè liini zìe wolai Efelate vɔ bɛ, gè ná zuveelɛ, gè saamaɖiligi zeɖe vɛ gè dɔɔɖuni ná. Kɛɛ é ɣologoloni niina, tosu la mɔ ɖɛni ba.

⁸ Ɔɔɔɔɔ GALAGI ɔɔɔni pɔ, ɛ ɔɛ mɔ:

⁹ «Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Zekana gɛ Zuda nuiti ta-wasogi ɔɔɔɔɔɔɔ da, ta Zeluzaleme nɔ-waso golai.

¹⁰ Nuɔusei ɔɔ ɔa ga niiti, ti ɔɛɛzu ga ti mina woilo ɔɔɔi ma, ti vɔɔɔɔɔi ta-vaɔɔaɔɔalalai zu, ti ɔɔɔi galalaki ba, ti ɔa ti ɛbi, ti ɔa nɔkɔ ti wu. Ta ɔɛɛzu ga saamaɔɔɔɔɔi nii ɔɛɛɛ, nii ɛ la mɔ vɔni, tosu la ba.

¹¹ Tama, ɛɔɛɛɛɛɛ nu a ɔa saamaɔɔɔɔɔi ɔɔɔi la zaamaɔɛ, ɛɛ ɔana gɛ Izilayele ɛɛɛɛɛɛɛti kpein gilini la, ta Zuda ɛɛɛɛɛɛɛi pɛ,» Ɔɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana, «gɛ tɔɔɔ vɔɔɔi ɛɛ ti va, ti ɔɛ ga nɔ-nuɔuseiti, nɔ-ɛbiyai ma ungi, ta nɔ-kɔbu ansa vɔɔɔi. Kɛɛ ti la woiloni.»

Ziɔaawanai ɔɔi

¹² «Li, ɛ ɔɛ ti ma: «Ɔɔɔɔ GALAGI, Izilayele nɔ-GALAGI wooi ɔaa: Pɔɔ liɔi ɔɛɛɛɛ ga ɔɔɔi ɔa zeɛ su.» Ta ɛ woɔɔaavotena ga: «Naa ɔaɔɔalagɛ, gi suɔwɛɛ ga pɔɔ,»

¹³ naazu ɔa ɔɛɛzu ti ma: «Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Wɛɛ, nɔ ɔɔɔi losu niima yooi zu nuɔuseiti kpein da, ɛ ti zo, ta masagiti pɛ ti zeini Davide nɔ-masa kɔkɔpɔgi ɔa, naa ɛɛ zalaɔa ɔula nuiti ta GALA goo wo nuiti ba, ta nuiti kpein ti zeini Zeluzaleme taazuɛ.

¹⁴ Nɔ ti pɛ ɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ va, ɔɛɛɔɔi ta doun zunuiti pɛ,» » Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana. « «Gɛ la ɔɔɔɔ nu nɔpɛ maazu, maawɔingaa la pele leɛga tɔɔɔ, gɛ va ɛɛ ti undaavilisu.» »

A woilo, aisa nɔ va leɛ

¹⁵ A woilo, wo ɔɔa bu!

A mina mə ɟɛ ga waso nua!

Mazələ Gəoɟə GALAGI ɟa bəezu wo və.

¹⁶ A unfemai ve Gəoɟə GALAGI vɛ, wa-GALAGI,
aisa é va va ga kpidii wo və,
wo-ɟəɟəiti ti da ziɟa gizeiti ba, vɛ kpidii vɛɛzu ná.
Wəun, wa wozakalagi maaḅəunsu,
toɟa falibosu ga kpidi ḅəii,
ungo, toɟa falibosu ga tonaḅiingi subidia wolai.

¹⁷ Ni wo la ɟɛ woiloni,
nà wələ dəɟuzu wa-wasogi vaa zu,
gàazudɛ boigiti ta la,
mazələ Gəoɟə GALAGI ná-baala kpulugi ɟana va
liizu dułai zu.

*GALA ná-keela wooi
é leveni masa pɛɛyɛɟi ma*

¹⁸ ɢɛ masagi ma ta masa mama wolai:

«À zeii zooi ma!
Mazələ wa-masa ḅələ golai loa,
é ɟula wo unma.»

¹⁹ Daagʼuluga taa wolaiti tuɟə ti lɛkpɛma vɛlei nu
yeezazu vɛ yooi zu,

nu nɔpɛ ge la ná, nii a daalao.

Mazələ Zuda yooi zu nuḅuseiti pɛ ti lia dułai zu,
ɛɛ pɛ dii vai ɟana dułai zu.

²⁰ Gaazu wuzɛɟɛ, è wɛɛ è zili nuiti ba ti vaa zu,
ti zɛɟɛ lɛkpɛma vɛ nu ɟəvɛzu vɛ.

Nuḅuseiti ge ti ɟalivaani è ma, ta ɟɛɛzu ɟale?
Togani ḅulu koi é ɟɛni ga da-lɛbiyai, ta mini?

²¹ Leeni ɟa da bo naazu,
siɛgi zu niiti è ti maaleɛai ga wo ɟɛ ga ḅəlamaiti,
naati ti wuzɛɟɛzu la è laaləɟəma,
ti zeizu è unda?

Tabai la è zoga,
eḡe anzanui nii é doun zóló koozuwanai laawu
baa?

22 Naazu da ḡe bḡḡ ḡaazaḡasu, è da ḡe ma:

«Lee vaa zu nii ḡeēzu ga ze?»

Tózei da-vaagaaza golaiti moin velel va,
naa ḡa é kēēzu ti da-zegēi lakólḡiti tēēzu la ba,
ti vu è ma, ti faa jḡi ḡe ga de.

23 Etiyopi nui ḡa zoo nēi é kólḡi ma zii valibo baa?

Kōii balaa ḡa zoo é ma vḡnēi valibo nēi baa?

Zekana é la, wa zoo nēi wo faa vḡḡ ḡe baa,
wḡiti faa jḡu ḡeē vai ḡubogai wo zu?

24 «Nà balaagi, Ḣḡḡḡ GALAGI, nà wo vazasu fiilei
zu,

é li ga woye eḡe daazaḡa fḡi.

25 Zeluzalēme, wēl è unma ḡasḡi ḡana,

è-niigi ḡana ḡe seidai è luḡḡ,»

Ḣḡḡḡ GALAGI wooi ḡana,

«mazóló è yeemaa mà,

è ḡaliva zēē ḡalagiti ma.

26 Nà balaa nà da-zegēi ḡulazu è ma,

naa ḡa a kē ti è maanakai ḡa.

27 Ḣè è bala gooiti mēni,

ḡe da-wēenziē faiti kaa,

ta da-unfetala ḡologologiti, gizeiti ma dḡḡiti su,

ta da-ḡḡzḡba vaiti!

Maanḡḡ ḡa è vē, Zeluzalēme,

da yēsu jḡadetalai zu eyēsu yeelē?»

14

Fḡḡḡḡ ta pului

¹ Wele keela wooi va Zelemi sɔlɔni Gɔɔɔɔ GALAGI ya é vɛle fɔɔvɔgi ná-fai va.

² «Gɔlɔɔɔi ɔa Zuda nuɔuseiti gaazu.

Ná-taa wolaiti suwoga,
su nuɔuseiti gaazuɔilia,
kidaavili kpeei ɔa loozu Zeluzalɛme ná-faa zu.

³ Nu wolaiti ta ta-wotigɛ nuiɔi tevesu zie mɛɛnsuve,
naati ta liizu zieyegeiti su, ti ka ga ti vɔa,
ti ɔale ma ga ta-liɔiɔi suɔakaai,
ti unfe, ti balaa ga ɔɔɔɔ, ti segei vɛɛ ɔaazu.

⁴ Zooi laavalivalia, tɔɔzei tona la puuzu,
tii ɔɛɛ nuiɔi iɔɔ ge levea, ti ɔa ɔaazulɔɔɔɔ.

⁵ Anɛɛ dopai ɔɔɔɔi é ɔɔɔɔi zu,
toɔa yivoi vuuzu, é ɔɛɛ ba,
tɔɔzei tufa lɛnu ge la ná.

⁶ ɔɔɔɔ zoovalegiti ta lɛɛzu gizeiti ma ti maaɔologai
ti ɔa fiilei zo eɔɛ koveiti,
ti ɔaazuɔɔɔɔi su ga tufa ɔaiziei.»

⁷ Gá-ɔotoiti ta zeele wooi wosu gi laalɔɔɔma.
Ee, Gɔɔɔɔ GALAGI, faa ɔɛ è-laaseigi ma unfemai
maavele ma!

Mazɔlɔ ɔa-woovalada vaiti gola zuwɔlɔvɛ.
Gi kotoi ɔɛa è laalɔɔɔma.

⁸ Izilayɛle ná-kitogi,
ná-kizo nui kidaaviligi ma ziegi zu,
leeni vaa zu è è-zie velei ɔɛɛzu eɔɛ wɛɛn zooi nii zu,
eɔɛ siɛ wo nui é ná-sege ɔotai losu kpidi ɔila faa nɔ
ma?

⁹ Leeni vaa zu è ziezu eɔɛ zunui nii gaabaa la be,
eɔɛ kɔɔɔɔ ɔuluɔai zobo ge la be é va nu ɔizo?
Tama ɔa gi zaama, ee, Gɔɔɔɔ GALAGI,
è-laaseigi vɛɛvɛ gi va,

mina ɣɛɛ gi va!

¹⁰ Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa niima nuɔuseiti ma:

«Ti neɛbe vai ɣa ga ti da levetewe,

ti mina ɔɔɔɔzu looɔɔ.

Keɛ naa la neeni Ɔɔɔɔ GALAGI ve,

é la yeemaa ta-vaaɣaaza golai ma,

toɣa ta-ɣotoi zala ti ma.»

¹¹ Ɔɔɔɔ GALAGI ɣeni mà: «Mina màanene ga gila kpala niima nuɔuseiti ta-vaa zu.

¹² Anee ta zugi zosu, ɣè la woiloga neɣelein ta-ɣidaavili kpeeiti ma. Anee ni ta gala zalaɣaiti kula bè, ti vebe zalaɣaiti fe, ɣè la yeezeida ti wu pe. Keɛ nà niiti ma vaa ɣaabelazu ga kɔɔi, ta pului, ta ɔɔɔ zeeɛi.»

¹³ Ɔè gooɣaavoteni, ɣè ɣe ma: «Ee, Maligii Ɔɔɔɔ GALAGI! Weɛ nii ɣa GALA goo wo nuiti ti bosu ti ma, ti ɣe ma: «Kɔɔ la loa wo ma, ɣaa pului, keɛ GALA ka dituɣɔma ɣitei ve wo ve, naa ɣa ɣeezu ve ɔɔɔi nɔ.» »

¹⁴ Ɔɔɔɔ GALAGI ɣeni mà: «GALA goo wo nui naati ta keezu eɣe nà woo vu ti la ga ti bo bè. Zee ɣana, mazɔɔɔ ɣè la ti leveni, ɣè la deve nɔpe feeni ti ya, ɣè la faa nɔpe boni ti ma. Nii ti bosu wo ma, naa ɣa nɔ ga zee ɣulakeɛma, ta zee velela vele vaa wogi, kaka faa ɛteiti nɔ ve!»

¹⁵ Naa ɣa é ba, Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa GALA goo wo nui teiti daaloɣɔma: «Ɔè la ɣeni ti leveni, ta kulazu eɣe nà ɣa ɣè valiai ti ma, ga kɔɔ la ɣaa, pului la loa zooi tei su. Tama-o, kɔɔi ta pului nɔ ɣa a ti undaavili ti pe!

¹⁶ Nuḅusei mōtaiti ma, niiti ti ḡeni velela vele vai wosu ti ma, naati gaa ḡa ḅalasu ba Zeluzalēme taazuḅe nō kōoi ta pului ya. Nu la zōlōga é va niima nuiti maag̃ulu, ti-anzaiti, ti-loun zunuiti, ḡaa ti-loun anzanuiti. Uele ḡana nā faa ḡoi laa la ti unma, nii ti kēēni.

¹⁷ «Da ḅe, nii wo ti ma ga:
 ḡYeenḅpe, folo ḅēē kpidi va,
 ḡāazudeiti nō ḡa ti ḅuuzu,
 maaleḅe la ba!
 Mazōlō nimiza vaa wolai ḡa ḅaazu nā-nuḅuseiti
 daalōḡma,
 toḡa ḡēēzu ga kidaavili gola.
¹⁸ Ni nā ḡulana, ḡè li dōḅoi zu,
 wēē nu ḅoomaiti nō ḡa ti ná,
 ti yegai kōoi zu.
 Ni nā lēēna taazuḅe,
 nu ḅooma letele nō ḡa ḡè ti ḡaazu ná,
 ti zaai ga pului.
 GALA goo wo nui ta zalaḡa ḡula nui ta ziezu zōoi
 zu,
 ti la faa nḅpe gaag̃aa.» »

¹⁹ E Zuda yooi ḅiliga ya gaamazu ḡaa?
 Siyōn wōinzeḡea è ma ḡaa?
 Leeni vaa zu è faa laa gi ma ga naa ma zii
 nii nu nḅpe ge la gi ḡulaa su?
 Gi ḡigi ḡea ziileigi va,
 kēē faa vago nḅpe ge la ḡēēzu.
 Gi ḡea maabōungi wosu, gi va ḡēde,
 kēē wēē, kidaaviligi va!

²⁰ Ḡōḡḡ GALAGI, gi ḡá-nu ḡōulai ḡwēē,
 ta gi-mēmewolani ta-vaag̃aaza golai,

mazɔlɔɔ gi kotoi ɣɛa è laalɔɣɔma.

²¹ E-laaseigi ma unfemai maavele ma, mina gi
wɔinzeɣe,
mina ɔaagɔla ɗa-lebiyai ma masa kpɔkpɔgi ma!
Mina yeema ɗa-minazeɣegi ma è boni gi vɛ, mina
seɣe ma!

²² Zɛɛ ɣalagiti saama, ti zii ɣiligiti zea,
taɣila kpala ɣa ná nɛi, a zoo é tonai vu?
Geei ɣa nɛi, a ɗa sabalagiti pu?
Da la de nɛi ɔaa, Ɔɔoɣɔ GALAGI, gá-ƆALAGI,
ɗɛi gi ɣitogai è va?
Mazɔlɔɔ ɗa ɣila kpe nɔ ɣa
ɗa ɗa niima vaiti kpein kɛ.

15

*Kɛɛɣeleɣele kili ge la ná,
keni maaɣoloi wo*

¹ Ɔɔoɣɔ GALAGI ɣɛni mà:
«Anɛɛ ni Moize ta Samiyɛle ta losu kàkala
maanɛɛnɛ vaa zu,
niima nuɓuseiti ta-vaa la mɔ zɔima.
Ti zeɣe lɛɛ gàazu, ti li, ti maaɣooza bà!

² Naazu ni ta ɣɛna è ma:
«Mini ɣa gá li ná?»
ɗa ɣɛ ti ma: «Ɔɔoɣɔ GALAGI wooi ɣaa:
Niiti deveai ga ti za ga ɗɔɗɔi, naati ta za ga ɗɔɗɔi,
niiti deveai ga ti za ga boɣa zɔkpɔi, naati ta za ga
boɣa zɔkpɔi,
niiti deveai ga ti za ga pului, naati ta za ga pului,
niiti ti makeɣai duɔlai ɣɛɛ vai ma, naati ta li duɔlai
zu!»

³ «Nimizai ma zii naanigɔ ɣa gè tevesu ti ma,»
Ɔɔoɣɔ GALAGI wooi ɣana, «boɣa zɔkpɔi ɣa a ti vaa,

gilɛiti ti ti ɓokpo, wɔniiti ta dɔɓɔ zuaiti ta ti zaɓo su,
ti ti ɗaavala ba.

⁴ Nà ti ɗɛ ga maalua ani eteai ma masadaiti
pɛ bɛ, Manasé maavele ma, Ezekiasé ná-doun
zunui, Zuda masagi, faa ɲɔi pɛ faa zu nii é kɛɛni
Zeluzalɛme.»

Faa kula ɗɛa ga Ƴooɗo GALAGI

⁵ «Tɔun ɓɛ ɗa a Zeluzalɛme maalobo?

Bɛ ɗa è maawɔin a so?

Bɛ ɗa a zeɗe ziɛ vele va, é è maagaaazaɗabo?

⁶ E ɗɛɛni bà, è voluavega bà,»

Ƴooɗo GALAGI wooi ɗana.

«Kɛɛ gè zeei wuzɛɗɛa è laalɔɗma,

gè è ɗologolo, mazɔɓɔ é kula ɗɛa.

⁷ Gè nà-sɛpɛgi levega taa wolai ɗilagilagi pɛ su,

gè nà-nubusɛiti fazaga,

gè zɛ ná ti undaavili,

gè ti vala dointi ma,

kɛɛ ti la valiboni, ti va zeɗe ti-ziɛ veleiti ɲɔiti polu.

⁸ Gè ɗɛa ga zaɓu poanzaiti ti mɔin ti zaama,

é ɔoova kpoloɗɛi ma ɲaɗaegi ma.

Folo ɓekpegi, gè ɔaani ga maanɔɗɔi kooɗo zunu

loungoi dee ɔɔ,

gè sasubalii ta dualuagi yei ma ga kulafilibai.

⁹ Anzanui unfemai ɗɛa veezu bɛ

ga é doun lofela zɔɓɔni,

gaamago nɔ zeapakai ve niina.

Anzanui naa valaga filɛi ma, ná-foloi lia,

siegi zu folo ɓekpegi ve dɛ.

E ɗɛa ga unfegi bɛ, ɓaaɗula ma.

Motai niiti ti ná, gè naati fea ga ti zili nuiti ta-woɗa

zɔkpɔi laamianigi,»

Góogó GALAGI wooi gána.

GALA goo wo nui ná-kpee wooi

¹⁰ Maanógó gá bɛ!

Leeni vaa zu, ee, dɛɛ, ɛ sòlɔni eteai zu?

Gɛ gɛa zooi pɛ zea ga zunui maagaaalii ta sakpegi polu!

Gɛ la ani ziingaosu, gɛ la nu ziingaosu ga ani, anɛɛ naa vɛ ti pɛ ta fòovoozu nɔ!

¹¹ Góogó GALAGI gòogaaɔoteni, ɛ gɛ ma:

«Nɔn nà, nà ɛ unmɔɔsu ɔa-maanógó ziegɛ zu, ta ɔa-gɛdaavili siegi zu,

ɛ zili nuiti ka ta va ɛ vɔ, ti ɛ maanɛɛnɛ!

¹² Nu gá zoo nɛi ɛ kɔlui galegale,

kɔlui ɛ zɛgɛzu lɛkpɛmavɛ nu gɔvɛzuvɛ, ɔaa kɔlu ɔɔigi?

¹³ «Nii wo niima nuɔuseiti ma:

«Nà wo-yeagɔligiti ta wa-naavoloiti kwɛɛzu ga kɔɔzoganiiiti,

wo la poto sɔlɔga,

wa-gotoiti wo ti gɛɛni wa-yooi zu ná pɛ, ma zalai gána.

¹⁴ Nà wo lɔɔzu duɔlai zu wo zili nuiti zea,

zooi naa zu nii wo la kwɛɛ,

mazɔlɔ nà-ziigaaawanai soga egɛ abui,

toɔa sosu wo pɛ wo laalɔɔma.» »

¹⁵ Kɛɛ ɔɔun ɔa, Góogó GALAGI, ɛ nà-fai kpein kwɛɛ.

Gisie nɔn su, màalobo,

nɔnɔ ɔotokula wɔinzegɛ nuiti ma.

Mina yɛ yiilɔɔzu sili nuiti bu,

ɛ va va bu gɛ va zɛgɛ ná!

Sugwɛɛ ga ɔa-vaa gá gɛ poomugi zuzosu da!

16 Gè bena è-laawooi zòlò nò feya, gè mi,
ti ɣeni bè ga koozunɛɛi ta undaanɛɛi,
mazòlò è-laaseigi ɣa é bà,
ee, Góogó GALAGI, GALA Fai-Pɛ-Maliɣii!

17 Gè la ɔɔpɛɛni jɛɛɣfulasu nuiti ta-maaɓɔgi va,
gè va ɣoozunɛ ti ɣoba.

Kɛɛ è-yeei zizini mà, gè li yɛ,
mazòlò è dàaveni ga ziiɣaawanai.

18 Leeni vaa zu kwe ge la nà-taɓai va?
Leeni vaa zu nà-palai ɣɛɛzu kpe fai va,
é va ɣɛ ga pilii?
Gaamazu ɗa ɣɛɛzu bè ga kiteve ɗɛungi,
eɣɛ ziei nu la laa da?

19 Naa ɣa é ba, Góogó GALAGI wooi ɣaa:
«Ni ɗa ɣalena ma, è va pò volu,
nà è ɣaagale ma volu ɗa-wotii zu.
Ni anii fizɔgai, ɗa naati zeeɣaagwɛɛna ta zoi tosu la

ba,

ɗa ɣɛ ga dàave.
Tiya ɣa ta va volu è ɔɔ,

kɛɛ ɗa laade ɗa li volu ti ɔɔ.
20 Nà è ɣɛɛzu niima nuɓuseiti tugó

ga kɔlu ɓoigi ma zigi seɓɛɛgi.
Ta laale è wu ga kɔi,
kɛɛ ti la vɔniga è ma,
mazòlò nà è va, ga gè è ɣizo, gè è unmɔɔ,»
Góogó GALAGI wooi ɣana.

21 «Nà è ɣula nu jɔiti zea,
nà è ɣizo toosu nuiti ma.»

16

Zelemi ná-gaalɛi vai

¹ G̃ooḡo GALAGI b̃oeni p̃ò, é ḡe mà:

² «È maa la ñeeni è va anza zef̃e, è va doun zunua ta doun anzanua zòlò niima yooi t̃ei su.

³ Mazòlò G̃ooḡo GALAGI wooi ḡaa é vil̃e doun zunuiti ta doun anzanuiti ta vaa va, ti vaazu zòlòsu naama yooi zu, é vil̃e balaa ti-ḡeeni ta ti-leeni ba:

⁴ «Ta zaa ga seeb̃e baaḡaagiti, nu ñope ge la ta-zaa wòlò woga, keḡe ta ye laani zooi ma, ti ḡe ga kp̃oḡa p̃òl̃i. Ti ma vaa ḡaaḡaaḡela ga b̃oḡa zòkp̃oi ta pului, ti-ma ṽoomaiti ta ḡe ga daamianigi w̃oniiti b̃e ta d̃òḡò zuaiti.»

⁵ «Mazòlò G̃ooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Mina le saa volu ṽele wu, mina li maag̃ulu bosu, mina saa luw̃ò b̃o ga nu ñope, mazòlò ḡè nà-ziiḡigi ḡulaa nuḡusei niiti zea, ti valaga nà-woḡḡḡiladaì ma, ta nà-w̃oinlai,» G̃ooḡo GALAGI wooi ḡana.

⁶ «Naama yooi zu, naavolo nuiti ta bala nuiti ta za, nu la zòlòḡa é va ti maag̃ulu, ta-zaa wòlò la woga, nu la wen d̃òḡa baa p̃òl̃opale b̃oḡo ma, nu la ñoun kpuyega ta-vaa zu.

⁷ Nu ñope ge la saa volu nuiti ta-ṽel̃eyeg̃ei ḡaa ga daamiani, é va ti ḡaañẽñe, nu ñope ge la ziaw̃ò ḡe ḡila d̃ei ṽea ti ya ti ḡaañẽñe vaa zu, t̃ei ti-ḡee zaai baa ti-lee.

⁸ « «Mina le balaa f̃eti ḡula ṽel̃ei wu, è va z̃ei ná ti ḡoba, è va daami wo ná, è va b̃òḡle ná.

⁹ Mazòlò G̃ooḡo GALAGI, Fai-P̃e-Maliḡii, Izilayeḡe ná-GALAGI wooi ḡaa: Nà niima vaiti p̃e kp̃esu wo ḡaazu wa-eteaì zu, f̃eti ḡula z̃ong̃ò wooiti ta koozuñe ḡain gooiti, naa ṽee seipeḡela nu niiñeiti ta-w̃uyeiti ba.

¹⁰ « «Siḡi zu è niima ḡeela wooi wosu da niima nuḡuseiti ma, ta è ḡaazaḡana ga: Leeni

vaa zu degemu Gooḡo GALAGI bosu ga, toḡa maanḡo wolai naa la gi ma? Faa nḡi begele ḡa gi keeni? Faaḡaazagi begele ḡa gi keai Gooḡo GALAGI laalḡo ma, gá-GALAGI,

¹¹ ḡa ti woḡaavote ga: Toḡa ga wo-ḡeeni ti ḡeleni bà, Gooḡo GALAGI wooi ḡana. Ti ḡilini gala kiligiti ba, ti ḡa ti lebi, ta ti ḡa nḡkḡo ti wu. Ti ḡeleni bà, ti la ziēni ga nà-tḡo gooi.

¹² Wḡoun, wo-ziē velel nḡuue é leve wo-ḡeeni ba. Wele eḡe ka liizu nḡ ga ziima vele nḡi nḡ, wo la woilosu ḡḡo ma.

¹³ Nà wo vilisu ya, wo ḡula zooi tei ba, wo li zooi naa zu nii wa-o, wo-ḡeeni-yo, wo la ḡeni kwēē. Miná, folo ueē kpidi va wa ḡe nḡkḡosu ná gala kiligiti bu, mazḡḡo ḡe la mḡ wo maawḡingaa. »

Galema wolai

¹⁴ « ‹Naa ḡa é ba, foloi tanigaa ta vaazu, nu la ḡea názu: ḡe ḡonaa Gooḡo GALAGI ma, nii é vulua, nii é Izilayele nuiti kulani Ezipete yooi va! Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

¹⁵ Kele toḡa wo ga: ḡe ḡonaa Gooḡo GALAGI ma, nii é vulua, nii é Izilayele nuiti kulani lekpeḡaue nu ḡḡuezu vele yooi va, ta zooi pe ba, ueḡi é ti beēni, ti vaza náti! Nà va ga tiye volu ta-yooi zu, nii ḡe feeni ti-mēḡewolani zea. »

Nu nḡiti kpein ta zo

¹⁶ « ‹Nà nu zo nu bulugi levesu ti ma, naati ta ti zo,› Gooḡo GALAGI wooi ḡana. ‹Naa voluma nà doso bulugi leve ti ma, naati ta ti zo adave pe, gize wolaiti ma, gize nēḡeiti su, eyesu ti lḡ kḡtu yegēiti su.

17 Nà gɔdaazu ti-zie velel gɔlagilagi pɛ bu, gila kpalaa ge la gɛɛzu zɛemazu, ta-ɲamaba vai la zooga ɛ va loɔɔu bɔ.

18 Nà ti zala dɛ ga ta-vaagɔazagi ta ta-gotoi ma vɛɛdai, mazɔɔ ti nà-zooi gɔzɔa, tɔzei ti nà-zooi zulaavega ga ta-gɔɔgɔ ganigiti ti la zɛnvu vea kɛni poomaiti, ti nà-zooi zulaavega ga ta-gɔzɔba yɛɛ galagiti.» »

Eteai pɛ ka Gɔɔgɔ GALAGI gɔwɛɛ

19 Gɔɔgɔ GALAGI, da gɔ ɛ ga nà-zobogi, mɔkɛ GALAGI, dɔɔgɔzuvɛ kidaavili siɛgi zu. Da gɔ zii gɔligiti ti vaazu ɛ vɔ, ti zege zou bela ga ná pɛ, ti da gɛ ma: «Gi-gɛɛni ta-voganii gɛni ga zɛɛ zaleiti nɔ, wafuun galagiti ti la faa nɔpɛ paa.

20 Nui gɔ zoo nɛi ɛ galagiti kpɛtɛ bɔgɔ vɛ? Tama ti la ga galagaa!»

21 Maligii gɛ ma: «Tama, naa gɔ ɛ ba niizu, nà nà-zobogi ta nà-zeegɔaabaai lɛɛzu ga tiye. Ta sugɔwɛɛ ga dɔasei ka ga Gɔɔgɔ GALAGI.»

17

Zuda nd-kotoi

1 « Zuda nuiti ta-gotoi zɛvɛvɛ ga kɔlu gɔazɔbagi, baa diamai ma gɔazɔbagi, sɛvɛvɛ ti-yiimavɛ ma gɔkologi ma, ta ta-zalaɔa gɔlazuvɛ woizuvɛti.

2 Velei ti gɔaɔaazu la ti-lointi ma, vele nɔ gana ti gɔaɔaazu la ta-zalaɔa gɔlazuvɛti ma, ta ta-zale wuluiti ti gulu wolaiti kobavɛti, ta gizeiti ma,

³ ta gize wolaiti ma, ɓalaɗaiti su.
 Zuda nuɓuseiti, nà wo-yeaɗɗligiti ta wa-naavoloiti
 keɛzu ga koozoganiiiti,
 ta wa-zalaɗa ɗula adaveiti,
 wa-vaagaazagiti ma zalai ɗana.
⁴ Da vaazu yeeɗulazu zooi wu ɓoɗo ve
 nii gè feeni è ya ga ɗono.
 Nà wo loozu duɗlai zu wo zili nuiti zea,
 zooi naa zu nii wo la kwee,
 mazolo nà-ziigaawanai soga eɗe abui,
 toɗa sosu wo pe wo laaloɗma.» »

Ze ɗitogi, ta kito kitei

⁵ «Gooɗo GALAGI wooi ɗaa:
 «Nui naa voovoove, nii é ɓoɗo ɗalivaazu nui no ma,
 é nuɓusei ɗeezu ga voluzeigi,
 ta é la ɗitosu Gooɗo GALAGI va.
⁶ Keewe eɗe daboɗɗelegi nii é tevebai zu,
 é la undaane zolɓoga, gaazu va la kulanuma ma.
 Toɗa ada vooi tevebai zu,
 zou ɗalaai zu, ve nu nope ge la zeida ná.
⁷ Tuya ɗa naama nui ma, nii é ɓoɗo veezu Gooɗo
 GALAGI ve,
 ta Gooɗo GALAGI ga ná-kitogi!
⁸ Keewe eɗe gului siingai ziei ɗobave,
 ma zapeiti ti liizu ziei wu,
 anee diegi ɗa vaazu, é la lua faa nope ba,
 gaalaagi ma wundui ɗa ye de no ɗo,
 ziizoolé la ma foonɗgi ma ɗonagi ma ziegi zu,
 é la ɓega gwaa wo fai va ɗo.»
⁹ «Nuɓusei yii yaavave é leve anii pe ba,
 é la zooga valo zu,

6ε ɢa a zoo é kwεε?

10 «Nà, ƆooƆo GALAGI, nà nui yiimave vetesu
eyesu é zeeli kpomave,
gè ná-faaɢaaɢaa ɢígi bota.
Naa ɢa é ba, nà εεε so eɢεvelei siε velei la,
é zoloo ná-kεεwotiiti ma.»

11 «Kεεεve eɢε kakalogi é veeni taɢíli ɢain ma
nii toun ge la daani,
pele ɢana naama nui la,
nii é naavoloi ɢaaleεzu ba 6oƆo ve ga telebotalai.
E la zii laaɢulaa, é ɢula ti zaama,
toɢa ɢε ga ɢímalala nui ná-eteai ɢaaabelazuve.

12 «Lebiya masa kpɔkpɔgi é geezuve kaite wɔɔwɔɔ,
miná ɢa ɢá-GALA sei vele ɲadegai ná.

13 Ee, ƆooƆo GALAGI, Izilayeεle ná-kitogi,
nii pɛgi é ɢεεzu è va, unfegi ɢa ti maabɔle.
Ungo, niiti ti voluavesu bà, naati ta 6oƆo un-
daavilisu,
tɔɔzei ti ɢεlea zenvu su ɢεungi va,
nii é ga ƆooƆo GALAGI.»

Zelemi ná-GALA falii

14 «ƆooƆo GALAGI, gè la valoa, ni è la bàloni,
gè la ɢizoga, ni è la kizoni,
mazɔɔ è è maamuse ungi veeni zèa yeenɔpe.

15 Wele εεε pε ka ɢa ɢε mà: «Mini ɢa ƆooƆo GALAGI
laawooi ná?
E vilena su degemu!»

16 Anεε naa ve, gè la ɢεleni ga gè vile è volu,
gè ɢε ga baala make nui.
Ziima la ga maanɔƆo voloi vaa vai.

Doun è naa pε sugwεε nii dàave bosu,
gè bœeni è gaaazu.

¹⁷ Mina gε bè ga sasu6ali za6u!

Ɖei è ga dòɔfuzu gɔla kpegi maanɔɔi vaa voloi!

¹⁸ Niiti ti wàinzegezu, ti unfe,

kele nòun gè mina lo unfegi zu.

Ti zasu6ali, kele nòun sàsù mina 6ali.

Ua ga maanɔɔ voloi ti vɔ,

nimizai ma vεɛdai zei ti ma!»

Dooɔɔ foloi veeve Gɔɔɔ GALAGI ve

¹⁹ Gɔɔɔ GALAGI wooi gaa mà: «Li, è lo Nu6useiti Ta-Zigɔdave, ve veleɪ Zuda masagiti ta ɔa lε ná, 6aa ti gɔla la taai va. Da ke gana nɔ 6alaa ga Zeluzalεme taa zigɔdave zɔiti.

²⁰ Da bo ti ma návε ga: «A woilo Gɔɔɔ GALAGI wooi ma, wa, Zuda masagiti, ta wa ya, Zuda nu6useiti pε, ta wɔi wo zeini Zeluzalεme, wɔi wa ɔa leve sigɔdave tɛiti!»

²¹ Gɔɔɔ GALAGI wooi gaa: «A dama ga 6ɔɔ, à mina kasɔ zege dooɔɔ foloi, à dama, wo mina lε ga kasɔ nɔpe niima zigɔdave ta.

²² A mina kasɔ gɔla wa-veleɪ wu dooɔɔ foloi ta. A mina boti nɔpe ke. Kele à dooɔɔ foloi maape, egeveleɪ gè devei veeni la wo-mεmεwolani zea.

²³ Ti la gɛni woiloni, ti la kidafaawu gɛni, ti gɔ toni ga, ti la woiloni gò ma, ti la yeezeini nà-tεne gooti bu.»

²⁴ «Gɔɔɔ GALAGI wooi gaa: «Kele ni wɔun, wa woilona gò ma ga pagɔ, ni wo la gε kasɔ zegeni dooɔɔ foloi, wo va lε la taai nii ma zigɔdave ti ta, wo dooɔɔ foloi maape, wo 6ɔɔ zo, wo mina boti nɔpe ke ma,

²⁵ naazu masagiti ta ye levesu sigɔdavɛ tɛiti ɔɔ, masagi naati ta ye zeizu Davide ná-masa kpɔkpɔgi ɔa, ti da zie kɔlu wotoloiti su, ta sooiti kɔma, ta-ɔundiɔi wolaiti ti ti volu. Zuda nuiti ta Zeluzalɛme laaveaiti ti pɛ ta ɔɛ levesu ma zigɔdavɛti ɔɔ, nuɔusei la valaga taai tɛi su eyɛsu pɛ.

²⁶ Naazu nuɔusei ɔa da zeɔɛ Zuda laa wolaiti su, ta Zeluzalɛme maagooliiti su, ta Benzamen ná-zooi zu, ta Zuludɛn nɛmɛi zu, ta gize yooi, ta lɛkpɛma vɛlei nu yeezazuvɛ yooi zu, ti va ti gala zalaɔai ɔula, ta zalaɔa ɔiligiti, ta vɛɛ zalaɔaiti, ta ansansegɛ ɔɔɔɔ GALAGI zeɛ vɛlei ma ɔoizuvɛ, ga faanɛ wuuɔwɛɛgai.

²⁷ Kɛɛ ni wo la ɔɛ woiloni ɔoo ma, ni wo la dooɔo foloi maapɛni, ni wo la ɔooɔo zoni wo va ɔɛ kasɔ zeɔɛ vai va, wo va da leve da Zeluzalɛme zigɔdavɛti dooɔo foloi, ná abu vili taa zigɔdavɛti ba, toɔa Zeluzalɛme masa pɛɛiti gala, é la zaa pɛ.»

18

Zelemi lii vai pɔɔo ligi lo nui vɔ bɛ

¹ Wɛɛ keela wooi va Zelemi sɔɔɔni ɔɔɔɔ GALAGI ya:

² «Wuzeɔɛ, Zelemi! Li pɔɔo ligi lo nui vɔ bɛ, miná ɔa é dàawooi mɛnisu ná, ɔɛ vaazu bosu é ma.»

³ ɔɛ yeini pɔɔo ligi lo nui vɔ bɛ, ɔɛ kaani, é da boti ɔɛ ná-diɔi losuvɛ.

⁴ Diɔi é ɔɛni kpɛɛzu, naa ɔoɔoɔoloni, eɔɛvɛlei ná tanisu a da ɔɛ la pɔɔo ligi lo nui ya. E taɔili kpɛɛni, eɔɛvɛlei é zolooni la gaazu.

⁵ ɔɔɔɔ GALAGI ɔɔni pɔ, é ɔɛ mà:

⁶ «Gè la zooga gè va kɛ ga woye ɔana ɓaa, Izilayele vɛɛyɛɛɛi, eɛɛvɛɛɛi pɔɔ lo nui kɛɛzu la?» Gooɔɔ GALAGI wooi ɔana. «Vɛɛ ɔana wo la zɛa, eɛɛvɛɛɛi pɔɔ la diɔi lo nui yeezu, ee, Izilayele nuɓuseiti!

⁷ Ná tanisu nà ɗa ɓɛ zii ta ná-faa zu, ɓaa masadai ta, ga gè tɔɔɔɔɔɔ, ɓaa gè toka, ɓaa gè undaavili.

⁸ Kɛɛ ni zii naa a nimizana, é zɛɛ faa ɔɔi volu nii gè yiɔɔaawana ma su, naazu nà nà-kisieɛi valibo é vile maanɔɔɔi naa va, nii gè deveni ɓɛ.

⁹ Tanisu, nà ɓɛna é vile zii ta va, ɓaa masadai ta va, ga é lo volu, é zin.

¹⁰ Kɛɛ ni zii naa la naa ɔɛni nii pagai gaaazu, é la woiloni nà-tɛnɛ gooi ma, nà zɛɛ faa vaɔɔi volu, nii gè deveni ga gè kɛ ɓɛ.

¹¹ «ɓɛna Zuda nuiti pɔ, ta nuiti ti zeini Zeluzalɛme, é ɔɛ ti ma: «Gooɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Gè deve woga wo laalɔɔɔma, nà ba gè ɗa maanɔɔɔi ɔɛvɛɛ ɓɛɛ. ɛɛ ge zɛɛ siɛ vɛɛ ɔɔi volu, à zie wo faiti kɛ eɛɛvɛɛɛi soloogai la.»

¹² Kɛɛ ta vaazu è woɔɔaavotesu ga: «Wafuun faa ɔa ga naa! Nii gi deveai, naa ɔa gi ziezu la.» »

Izilayele yeema vai Maligii ma

¹³ Naa ɔa é ba, Gooɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«À zii ɔiligiti gaazaɔa dɛɛ,
ni nu naa ɔɛɔala vai ta mɛniga!
Nii Izilayele kɛa, toɔa ga kɔɔɔba vaa.

¹⁴ Nu ɔa ɗa kɔɔɛ vukɔi ɔa nɛi
é zɛɛ Liɓan ɔizeɛ ma vasaiti ma ɓaa?
Nu ɔa ɗa kɔtudeɛi ɔa nɛi ma lɛileigi é yeizu,
é ɗa vɔ ɓaa?

¹⁵ Anɛɛ naa vɛ, nà-nuɓuseiti ti yeemani mà.
Ta zalaɔaiti kulazu kɔɔɔɔ ganigiti ɓɛ,

naati be niiti ti la ga gala kitea,
 ti da ti gaka peleiti ba,
 ti da zefe ta-vaa wolomai volu,
 ti da zie ga pele noi.

¹⁶ Ti ta-yooi gea ga ineine zooi,
 e ge ga neegulasu anii eyesu go.
 Nui kpein e levesu na, ti laa ga da vo,
 ti da tounge niikpi.

¹⁷ Na-nubuseiti ti zili nuiti ta gena maabugaa, na ti
 zuvaza,
 ege fufiligi nii folo gulazu vele viilei fazasu.
 Ta-gidaavili foloi, na voluave ti va,
 kele ge la gaavotega ti ma.»

Ti yaavai fili vai Zelemi ma

¹⁸ Naazu nui tanigaa ti geni ma: «Ade li lee, de
 fai ta bete Zelemi laalagoma! Ada zalaqa gula nuiti
 soloo no yeenope, ti da ade gala ga tigi, ta gima nuiti
 ti da ade lena, ta GALA goo wo nuiti ti da GALA
 daawooi wo ade ma. A vaa lee, ade laale bu ga
 maaloo boeiti! Ade mina woilo naa tanope ma, nii
 e bosu!»

¹⁹ Kele don, Goofo GALAGI, keni e dama ga na-faa.
 Woilo sili nuiti gooi ma!

²⁰ Nu ga faaneci zuloo ga faa noi?
 Ti zefei waa tugfo, ti va zenvui gula zea.
 Kele mina yeema ma, ge geni losu e gaazu,
 ge da ti maalobo boeiti bo, da-yiigaawanai da bude
 ti maazu.

²¹ Naa ga e ba, ti-lointi do pului zu,
 e tiya bogoi ti undaavili ga boqa zokpoi.
 Ti-anzaiti ti vala dointi ma, ti ge ga poanzaiti!
 Ti-zinigiti ti za ga dofo zeebei,

ta-nu niinɛiti undaavili kɔɔmave!

²² Kpee wooi mɛni, ɛ ɖula ta-veɛwuwɛti,
siɛgi zu ɛ ti ziliɲɔɖɔiti kpɛɛzu la, ti va ti laalɔɖɔma!
Mazɔlɔ ti zeɖɛi wɔa kɔɖɔwu, ti va sò,
ti tumɔi lɔɖɔ, ti va kɔɖɔi zo da.

²³ Keɛ ɖɔun ɖa, ee, Ɔɔɔɖɔ GALAGI,
ɛ ta-yaava vai kpein kwɛɛ, nii ta kɛ ti pàa.

Mina ta-ɲama vuɔ vai zuvaayɛ,
mina ta-ɖotoi bale ɖaazu!

Ti loo bu ɛ ɖaazu!

Wuzeɖe ti laalɔɖɔma ɖa-yiɖaawana ziɛgi zu!

19

Digfi ɛ woloni

¹ Ɔɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa: «Li, ɛ pɔlɔ liɖi ɖila geya,
digfi lo nui vɔ be. Nuɔuseɛti ta-ɖundigfi tanigaa zeɖe,
ta zalaɖa ɖula nuiti ta-ɖundigfi tanigaa.

² Gula, ɛ li ga Pɔlɔ Liɖi Zaɖa Zigiɖave velei, Bene-
Ginɔme vetugi zu. Miná, ɖa wooi naati bo, niiti gè
ti wosu ɛ ma.

³ Da ɖɛ ma: «A woilo Ɔɔɔɖɔ GALAGI wooi ma,
Zuda masagiti, ta wɔiti wo zeini Zeluzalɛme!
Ɔɔɔɖɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligfi, Izilayeɛle ná-GALAGI
wooi ɖaa: Nà maanɔɖɔi levesu adave tei ma. Nu-o-
nu a ma wooi mɛnina, daa ɖa vɔ.

⁴ Mazɔlɔ Zuda nuiti ti ɖɛleni bà, ti adave tei
maabooni, ti zalaɖaiti kulani ná gala kiligiti be,
niiti ti la ɖɛni ti ɖwɛɛ, anɛɛ ti-mɛmɛwolani ɖaa Zuda
masagiti. Ti adave tei daavega ga sɔbalala nuiti ma
ɲamai.

⁵ Ti zalaɖa ɖula adaveti kpɛtenɛi kɔɔɖɔ ganigi ve
daa ɖɛni ga Baale, ti ɖa ti-lointi kɛ ná ga gala

zalaɣaiti. Tama kaipa gè la ɣeni naama leve veeni, gè la naa ta woni ti ma, naa la vɔlɔ ɣeni vileni nà-kisiɛi zu.

⁶ « Naa ɣa é ba, naama voloiti ta vaazu, yeei niima adave la mɔ loliga la ga Tofete ɓaa Bene-Ginome Uɛtugi, keɛ Nu Uaa Uɛtugi, Gooɣɔ GALAGI wooi ɣana.

⁷ Uɛ ɣa nà Zuda ta Zeluzalɛme ɣoozu ɣeleɣelegi ɣologolo ná, gè ti loo bu ga ti zili nuiti ta-woɣa zɔkpɔi, ta naati niiti ti ga maawɔɛɛɣaalala nuiti. Nà ti-ma voomaiti ke ga daamianigi wɔniiti be ta dɔɔɔ zuaiti.

⁸ Nà taai tei ke ga laavɔ ani, ti da jɛɛɣula su. Niiti ta ɣɛ levesu koba, kɔɔɛ ɓooi da yei ga tiye, ti da foei ve ga ziigologologi, ta ɣena kologolo pelei ɣaa.

⁹ Sili nuiti, maawɔɛɛɣaalala nuiti, ta vaazu taa wolai zeizu keɛ su, ti dɔ kidaaviligi ta maanɔɣɔi ma zii ta zu, eyesu ti da ti ɓɔɣɔ lointi ma zuaiti mi, ta ti da ɓɔɣɔ ma zuaiti mi.»

¹⁰ «Naa volu, da pɔlɔ liɣii wolo naati gaazu, ti è maazaasu,

¹¹ è ɣɛ ti ma: «Gooɣɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa: Uele ɣa gè niima nuɓuseiti ta niima laa wolai wolozu la, eɣɛvelei nu a da pɔlɔ liɣi lo nui ná-diɣii wolo la, é la mɔ zooga é va ɓɛɛɛ volu mɔnɔ. Tofete ɣa ta poomaiti maagulu ná, tɔzei ada ɣiligaa zɔlɔɔtalai va.

¹² Naa ɣa gè vaazu daazu niima adave tei ma, ta ná-taaveaiti. Nà taa wolai nii ɣɛ ga Tofete ɣɛvele, Gooɣɔ GALAGI wooi ɣana.

¹³ Zeluzalɛme veleiti pɛ ta Zuda masagiti ta-veleiti pɛ ta ɣɔzɔ ɓalaa eɣɛ adave ná ga Tofete, peleiti kpein niiti ti ansansegiti galazu ma veleiti kɔmaveti

geegɔlɔgi ma zomideɟa ɔulugiti be, ta ti ɖa puya zalaɟaiti kula gala kiligiti be.» »

¹⁴ Siɛgi zu Zelemi ɟaleni ma la, é zeɟe Tofete, ve Gooɟɔ GALAGI teveni ná ga é faiti bo ti ma, niiti ti vaazu ɟeezu, é vaani, é lo GALA sei veleɪ ma ɟoizuve. Nuiti ti ɟeni ná, é ɟeni ti ma:

¹⁵ «Gooɟɔ GALAGI, Fai-Pe-Maliɟii, Izilayeɪ ná GALAGI wooi ɟaa: «Nà vaazu ga maanɔɟɔi pɛgi gè ma vai woni, gè sei taa wolai tei ma ta maɟoolii ma laa goiti. Tɔɔzei ná-nubuseiti ti ɟɔtoni ga, ti ɟele ti la woiloni gòoi ma.» »

20

Zelemi ɟee vai kasoi ɟa

¹ Zalaɟa ɟula nui Pasuul, nii é ɟeni ga Gooɟɔ GALAGI zeɪ veleɪ ma weɪma ɟundiɟii, Imɛɪ ná-doun zunui, é Zelemi woomɛnini, é ɖa GALA gooi wo ɟani.

² Pasuul GALA goo wo nui Zelemi loɟani, é gilini Benzamen Sigidaɪe ma ɔogi va nii é ɟeni maazuɪe, nu leeɪuve Gooɟɔ GALAGI zeɪ veleɪ ma ɟoizuve.

³ Poluma zobui, Pasuul Zelemi vieni, é kula kɔlui ɟa. Zelemi ɟeni ma: «Gooɟɔ GALAGI la mɔ è loliga ga Pasuul, keɪ «Mini-o-Mini Maalua Vai!»

⁴ Mazɔɔ Gooɟɔ GALAGI wooi ɟaa: «Weɪ, nà è ɔɔzu maalua vai zu, ɖa-o, è-wɔɔlaiti-yo. Naati kpein ta ye ti zili nuiti ta-woɟa zɔkpɔiti ga, ɖa ɟe ná, è ti-zaazuɪe ɟa. Nà Zuda nuiti pɛ ɖɔ ɔalaa Babilɔne masagi yeezu, nii a li ga tiye Babilɔne, ɔaa é ti ma vaa ɟaabelaa.

⁵ Niima laaveaiti ta-naavoloiti kpein, ta ta-wotii ma ɔnɔgiti, ta ani vaɔɔi é ti ya, naa veɪ Zuda

masagiti ta-naavoloiti pɛ ba, nà ti pɛ dɔ ti zili nuiti zeezu, ta ti-yeaɗɔligi pɛ kula ti ya, ti naati gaale ba, ti li ga tiye Baɓilɔne.

⁶ Dɔun ɗa, Pasuul, ta niiti ɓalaa ti è ɔɔ bɛ, wa liizu duɗalai zu. Da zeelina Baɓilɔne, miná ɗa è zaazu ná, è maagfulu ná, zenɔ ɗana ɓalaa é ɗɛɛzu la ga è-wɔɗlaiti kpein, niiti è zɛɛ vaawokeɛyeelugɔ ɓɔɛi wogai ti ma.» »

Zelemi bain fai GALA goi zu

⁷ Ɔɔɔɗɔ GALAGI, è nɛɛnɛsogɛ,
gè ɓɔɗɔ yeɛɛ na è nɛɛnɛso!
E sòni, è vɔni mà.

Gè ɗɛa ga jɛɛɗulazu ani folo-o-folo,
ɛɛ pɛ ka jɛɛɗulazu nɔun su.

⁸ Mazɔɔ kpɔɛla ɗilagila kɛni gè kpeei loo,
nà tooma vai ta faa zuɗologolo fai laazeelizu.
Foloi laawu jɛgelein, Ɔɔɔɗɔ GALAGI,
è-laawooi ɗa ɓaagfulamai ta jɛɛɗulasui ɔilesu pòlu.

⁹ Siegi zu nà ɗɛna ɓɔɗɔ ma:

«Nà pɔ gè yeema daawooi ma,
gè la mɔ ɓɔɛa GALA daaseigi zu,»
anii ta ɗa ziimave egɛ abui, è gàlazu,
ɗɔɔɗuve mà ɗaeiti su,
nà ɓɔɗɔ ɓɔɔzu, keɛ gè la ziezbu.

¹⁰ Nà ma mɔinmɔin goomenisu, ti ɗa woo jɔi wo
dàalɔɗma,

ti ɗa dàasei pɛɛ ga: «Mini-o-Mini Maalua Vai».

Tanigaa ti ɗɛ ma: «À kula keɛ zu!»

Zɔiti ɓalaa ti lɛni naama wooi ma, ti ɗɛ ma: «Ungo,
ade kula keɛ zu!»

Niiti kpein ziileigi ɗɛni gi yɔɗɔzu gá tiye,
naati ta tòo ɗeleɗele gaiziezbu, ti ɗa ɗɛ ma:

«A ɓoɓo yena ná, é yaava, ada vɔni ma,
ada so, de dɔno votokula ma.»

¹¹ Kεε Ɔooɓo GALAGI, è zuɓaave, da kooi ɓoozu bè.
Niiti ti wòinzegezu, naati ka ti ɓunesu,
ti la pile sɔlɔɔga pε.

Ta unfe, tɔzei ti la zobo sɔlɔɔga,
toɓa ɓe ga unfegi nii é la yeema eyesu ɓo.

¹² Ɔooɓo GALAGI, Fai-Pε-Maliɓii,
è zooge kweesu ni nui ɓa è ve ga woogeɓila nui,
da ná-kisieiti feɓefeɓefeɓesu niiti ti lɔɓɓuai.
Gè ná vete, velel è vaazu ti zalazu la,
mazɔlɔ da ɓa gè nà-faiti kalivaai è ma.

¹³ A guyei loo Ɔooɓo GALAGI ve, à maamuse,
mazɔlɔ toɓa da maawɔin nui ɓizo,
é kula faa ɓou ɓe nuiti zeezu.

¹⁴ Foloi gè zɔlɔni ma, naama voloi ɓotove!
Foloi dèe gàazulaani la etei ma,
nu nɔpe ge mina tuya loo ma voloi ve!

¹⁵ Naama zunui ɓotove, zoi é liini ga ma wooi é bo
kèe ma ga:

«Doun zunu zɔlɔɔga è ve,»
é zeɓa é ɓoozune gola.

¹⁶ Zunui naa ɓe eɓe taa wolaiti Ɔooɓo GALAGI ti
woloni,
é la wanani ma!

Geelaa a laona nɔ feya, é da kpeei meni ga a va be,
kpɔkɔ volo ziegiti su, é da kɔɔɓo beei meni.

¹⁷ Mazɔlɔ é la zèni ná, gè va za dèe ɓoozu!
Dèe a la ɓe ga nà-kabai,
a la màke ɓoozu eyesu ɓo.

¹⁸ Lee vaa zu kùlaai dèe ɓoozu,
ni kpɔlɔi ta kidaaviligi zɔlɔ fai ve,

gè nà-eteai zìe unfegi zu?

21

Fai pilegai Zuda masagiti ba

¹ Keela wooi Gooḡo GALAGI feeni Zelemi ya masagi Sedesiyase ná-faa zu. Masagi Sedesiyase Malikiya ná-doun zunui Pasuul leveni Zelemi ma, ta zalaḡa ḡula nui Sofoni, Maaseya ná-doun zunui, ga ti gaazaḡa ga:

² «Soma, è Gooḡo GALAGI ḡaazaḡa gi ve, mazoloo Baḡilone masagi Nebukadenεzaal kooi vea gi va. Tanisu Gooḡo GALAGI ḡa ná-laavoo vai ta ḡe gi ve, é ná-kooi ḡaagale ma volu.»

³ Zelemi keelaiti googaaivoteni, é ḡe ti ma: «À li, wo ḡe Sedesiyase ma:

⁴ Gooḡo GALAGI, Izilayeḡe ná-GALAGI wooi ḡaa: «Kooḡo nuiti ti sigigi voluve, ti da nepii ḡo ga ta-ḡooḡo zoolaiti Baḡilone masagi laaloḡoma ta Baḡilone nuiti ti wo maalatigai, nà ti ḡaagalesu ma, ti va taai tei koozuve.

⁵ Nà boḡo ḡa gè kooi ḡoozu wo laaloḡoma, gè nà-zobogi ḡula keḡema, ta nà-ziiḡaawanai, ta nà-ziiḡulagi, ta nà-faawanama wolai.

⁶ Nà yeeveεzu taai nii zu nuiti pe ma, nuḡuseiti ta toganiiti ta za ga dofo zeeḡe noi.

⁷ Naa pe poluma, nà Zuda masagi Sedesiyase zeḡe, ta ná-kundiḡiiti, ta nuḡuseiti ta ye vulua dofo zeeḡei volumna, ta kooi, ta pulu wolai, gè ti ve Baḡilone masagi ya,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana. «Ungo, nà ti ve ti zili nuiti zea, niiti ti ti vaa ḡeḡeḡe gaiziezu. Nebukadenεzaal ḡa ti vaa, é la

ti maawɔ̄ingaa, é la nu nɔ̄pɛ zɛga ná, é la yeeɣulaa
bɔ̄ɔ̄ wu.»

⁸ «Niima nuɔ̄useiti tetegi, ɔ̄a ɣɛ ti ma: «Gɔ̄oɣɔ
GALAGI wooi ɣaa: Gè wo ɔ̄ile ziimazeɣe peɓe
zaɣalave, zɛnvu ɔ̄elei ta saa ɔ̄elei yɔ̄ɔ̄zu.

⁹ Nu nɔ̄pɛ a yɛna taai tei su, naa ɣa za ga kɔ̄ɔi, ɔ̄aa
pului, ɔ̄aa ɔ̄ɔ̄fɔ zeeɔ̄ei. Keɓe zɔi nɔ̄pɛ a ɔ̄ɔ̄ɣɔ veena
Baɔ̄ilɔ̄ne nuiti zea, ti wo zeidai keɓe su, naa yɛnvui
ɣa yɛ zea, toɣa naa mu sɔ̄lɔ̄ ɔ̄alaa.

¹⁰ Nà ɣaavotesu taa wolai nii laalɔ̄ɣɔma, ga gè faa
nɔ̄u ɣɛɛ la, gè ɔ̄a li ma ɔ̄aɣɔ ɣɛɛzu, Gɔ̄oɣɔ GALAGI
wooi ɣana. Toɣa lɔ̄ Baɔ̄ilɔ̄ne masagi yeezu, é gala
ga abui.» »

Keela wooi é boni
Zuda masagi ná-pɛɣeɣei ma

¹¹ «Da ɣɛ Zuda masagi ná-pɛɣeɣei ma:

«A woilo Gɔ̄oɣɔ GALAGI laawooi ma,

¹² Davide ná-pɛɣeɣei! Gɔ̄oɣɔ GALAGI wooi ɣaa:
A ɔ̄a foloiti tɔ̄zei ga tukpɔi ɣaalevea ga telebodai.
Zɔi ti loozu ma, à unmɔ̄, wo kula ti ya.

Ni naa laade, nà-ziɣaawanai ɣa so,
eɣɛ abui nii nu la zooga é ɔ̄a paa,
tɔ̄zei wo-ɣɛɛwotiiti ba ti nɔ̄udai.

¹³ Nà laaleɛzu wo wu, wɔi wo zeini
fasai ma nemɛi ɣa,

Gɔ̄oɣɔ GALAGI wooi ɣana,
ungo, wo laalɔ̄ɣɔma wɔi wo ɣɛɛzu:

Be ɣa a ɔ̄a gi laalɔ̄ɣɔma?

Be ɣa a zoo é lɔ̄ gi-lɔ̄ɣufuzuveti?

¹⁴ Nà wuzegɛzu wo laalɔ̄ɣɔma,
é zoloo wo-ɣɛɛwotiiti ma,»

Gɔ̄oɣɔ GALAGI wooi ɣana,

«nà abui losu wa-lóóí va,
toḡa wo-maagoolii zu pɛ gala.» »

22

¹ Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Yei Zuda masagi ná-masa pɛlei wu, è niima ḡeela wooi wo, é ga nii.

² Da ḡɛ ma: «Woilo Ḡooḡo GALAGI laawooi ma, da ve Zuda masagi, è zeini Davide ná-masa kpɔkpɔgi ḡa. Toḡa balaa ga da-nu wolaiti tɔnɔ, ta da-nuḡuseiti, niiti ti lɛɛzu da-masa pɛlei wu!

³ Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa: A sɔle fai ḡɛ ta telebo-dai. Zɔi ti loozu ma, à unmɔɔ, wo kula ti ya. A mina wɛɛn zopele nɔu, ta podoin, ta poanzai. A mina topele nɔu ḡula ti letemazu. A ɓe sɔbalala nuiti paa vai va niima adaɓɛ.

⁴ Mazɔlɔɔ ni wa va bu, wo zie ga niima wooi, naazu masagiti ta yɛ levesu pɛlɛlaɓɛ tɛiti ḡo, masagi naati ta yɛ zeizu Davide ná-masa kpɔkpɔgi ḡa, ti da zie kɔlu wotoloiti su, ta sooiti kɔma, tiya-o, ta-nu wolaiti-yo, ta ta-nuḡuseiti.

⁵ Kɛɛ ni wo la ḡɛ woiloni niima wooiti ma, nà ḡonazu nà ɓoḡoi ma, niima vɛlei ḡa ḡologolosu, Ḡooḡo GALAGI wooi ḡana.

⁶ Mazɔlɔɔ Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa é vile Zuda masa pɛlei va:

Da bè eḡɛvelei Galaade la,

eḡɛvelei Liḡan ḡizei unmaɓɛ la.

Anɛɛ naa ve, nà è ḡɛɛzu ga teɓebai,

taa wolai nii nua ti la su.

⁷ Ḡɛ nuiti kulaa è laalḡɔma ga ti è ḡologolo,

ti ḡilagilagi ta-ḡooḡo zɔɔlaiti ta ḡɛ ti ya,

ta da-lɔkpala vaḡɔiti teɓe ga, niiti ti ga sɛdelegiti,

ti ti vili ya abui zu.

⁸ « Wεεn ma mɔinmɔin ka levesu taa wolai nii goba, ti gɛlagilagi ti da gε bɔgɔ ma: Leeni vaa zu Gɔogɔ GALAGI taa wolai tɛi sogai gani?

⁹ Ta ti woogaaɔote ga: Tɔɔzei ti gɛleni Gɔogɔ GALAGI, ta-GALAGI ná-minazegɛgi va, ti gɛni nɔkɔsu gala kiligiti bu, ti da ti lɛbi.» »

*Toligi wo fai ga gɔbi wo
masagi Salume ma*

¹⁰ A mina wɔlɔ masagi ma nii saai na,
à mina bɔgɔ maawɔin ná-faa zu.
A wɔlɔ, wo wɔlɔ naa ná-faa zu nii é liizu,
tɔɔzei é la mɔ vaa ɔolu,
é la mɔ gaazulaa zooi naa ma, nii sɔlɔɔgai su.

¹¹ Mazɔlɔ Gɔogɔ GALAGI wooi gaa é vɛle Zoziasɛ ná-doun zunui Salume va, é ga Zuda masagi, nii é masadai gɛɛzu kɛɛgɛ Zoziasɛ ɔotogi zu, nii é gɔulani niima adaɔe va: «É la mɔ galega ma ná ɔolu.

¹² Kɛle toga zaazu miná, ɔe ti liai la ná duɔlai zu,
é la mɔ niima yooi gaa pɛ.»

Zelii lo fai Yɛfoyakime ma

¹³ Maanɔgɔ gɔ zunui naa ɔe,
nii é ná-pɛlɛi losu telebotalai zu,
é da nii ɔɛlɛi tanigaa zeɛ maazu ga sɔletalai,
é da seɪnɔgɔi zuzigɔ wafuun,
é la ná-botii gɛgɔlai ma zalai vea zea,

¹⁴ é da gɛ bɔgɔ ma: «Nà masa pɛle wolai losu bɔgɔ ɔe,
gɛ nii wosuvɛti bɔɔlɔ gola,
gɛ fenɛtɛle wolaiti kɛ ba,
gɛ ti maaɔɛtɛ ga sɛdele gului,
gɛ ani ɔɔigi ziɛ ma!»

¹⁵ «Da pɔ è dɛɛ ga da ga masagi
è yiimazegɛ vai zu ga sɛdele gului

nii da ɓoɓɓo lɛɛ la?

E-ɗɛɛ ɗɛni laamiizu, è da ɓoɓle ga nui pɛ kɛvele,
kɛɛ è ɗɛni ziezu ga soledai,
ta fai pɛ ge ɗɛni zoloosu bɛ ga pago.

¹⁶ E ɗɛni soɓe fai ɗɛɛzu maanɔɓɔ nuiti bɛ ta bala
nuiti,

ta fai pɛ ge ɗɛni zoloosu bɛ ga pago.

Zoi é ziezu ɗana, naa ɗa dɛɛzu ga é nɔn kwɛɛ ga
ɗite,»

Ƴooɓɔ GALAGI wooi ɗana.

¹⁷ «Kɛɛ dɔn da, è ɗaazu ɗa da ɓoɓɔi da-lɔnɔgi nɔ va,
è maavaa la su kɛni nɔ è da soɓalala nuiti paa,
è da nuiti so kazemazu ga maabaai.»

¹⁸ Naa ɗa é ba, Ƴooɓɔ GALAGI wooi ɗaa Zuda
masagi Yeɗɗoyakime ná-faa zu, Zoziase ná-doun
zunui:

«Ná-saa voloi, nu nɔpɛ ge la ná-saa wɔɓ woga é va
da ɗɛ ma:

«Ee, maanɔɓɔ ɗaa, kɛɛloun!

Ee, maanɔɓɔ ɗaa, nà-zeelai!»

Ti la ná-saa wɔɓ woga, ti va da ɗɛ ma:

«Ee, Maligii, ee, da-maayikii ɔɛɛ!»

¹⁹ Ta maagulu eɗɛ nu a ɗɛ soovale maaguluzu,
ti ma ɔoomai bokpo, ti pili ya Zeluzalɛme taa
ɔoluvɛ.»

Unfegi ta ɓaaɗulamai Zeluzalɛme ɔɛ

²⁰ «Lɛ Liban ɗizeɪ ma, è kpeeɪ loo!

Wooi ɗula Basan ɗizeɪ maazuɔɛ!

Li, è ɗolɔi wo Aɓalime ɗizeɪ maazuɔɛ,

tɔɔzeɪ è-nɛɛnɔɗɔiti suɗaleɗalea nɛɗɛɛɛn.

²¹ Ƴè è lenɛni da-ɓoɓɔɔɓɔ siɛgi zu,

kɛɛ è ɗɛni ma: «Ƴè la woilosu pa!»

Zekana è-zie velei la, kaite è ma loungo yee,
è la woiloni gòo ma.

²² Fiilei ga liizu ga da-ḡundigiiti pe,
è-neḡḡoḡiti ti li duolai zu.

Názu ga è ḡezu la unfegi zu, baagfulamai zu,
da-nu ḡolai kpein maavele ma.

²³ Dei è zeini ziileigi zu Liḡan ḡizei ma,
è ma laḡagi seḡele guluiti saamaḡe,
da vaazu balasu,
siegi zu è vaazu taḡai ta soolei zolḡsu da ga kulafil-
ibai,
eḡevelei a da ḡe la ga anzanui a ḡena doin zolḡga!»

Keela wooi é woni Konia ma

²⁴ «Da ḡe Yeḡoyakime ná-doun zunui, Zuda
masagi Konia ma: «Eḡevelei gè vulua la ga ḡite,
anḡe ni da la ḡe ga balaḡaegi zèeḡeḡai va, zèezazu
velei, ná la è ḡula yeeḡeḡai va, ḡoḡḡ GALAGI wooi
ḡana.

²⁵ Gè è lo naati zeezu, niiti ti po ti è vaa, naama
nuiti zeezu niiti è luazu ti va, naati ta ga Baḡilḡne
masagi Neḡukadenḡzaal, ta ná-salavusuiti.

²⁶ Ná wo ḡe, da-o, è zolḡ dee-yo, wo li zou ḡili su,
ve wo la zolḡni ná, miná ḡa wa za ná.

²⁷ Anḡe ni wain ḡa ḡe wo ma gola ga wo ḡale ma
wo ḡoḡḡ yooi zu, wo la mo zooga pe.» »

²⁸ Gaazaḡagi ḡa wosu ga:
«Zunui naa, Konia ḡea eḡe polḡ liḡi golowoloai,
nii nu la mo po baa?

Toḡa ga anii nii tosu la mo ba?

Leeni vaa zu ti viligai ya, to-o, mavofodaiti-yo,
ti ḡeai ti li zou ḡili su, nii ti la kwḡe?»

²⁹ Ee, ná-zooi, ná-zooi,

woilo Gooḡo GALAGI laawooi ma!

³⁰ Gooḡo GALAGI wooi ḡaa:

«À zunui naa zευε eḡe nui nii dounḡa ti la be!

E ḡea ga zunui ná-eteai ḡologologai ma.

Mavofodaiti taḡila kpalaa ge la zeida Davide ná-masa kpɔkpɔgi ḡa,

taḡila kpalaa ge la kundigila ḡea Zuda yooi unda.»

23

*Baala make nu nḡiti
ta baala make nu vḡḡi*

¹ «Maanḡo ḡa baala make nu nḡiti be, niiti ti nà-baala kpulugi loozu ya, ta ti ḡa ti zuvaza,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

² Naa ḡa é ba, Gooḡo GALAGI, Izilayeḡe ná-GALAGI wooi ḡaa é vile baala make nuiti ba: «Wo nà-baalagiti zeni ná, ti ḡaka, ti zuvaza. Wo la ti laazɔboni. Nà wo zalazu é zoloo wo-zie vele nḡiti ma,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

³ «Nà ḡoḡoi nà nà-baalagi mḡaiti gaale ba, ti ḡula zooi pe su, vḡti ḡe ti zuvazani, ti li náti. Nà va ga tiye, ḡe ti vu ta-zasai zu, ta buḡu ná, ti mḡin.

⁴ Nà ti make nu ḡiteiti seizu ti unda, ta ti make eḡe baala make nuiti, ti la mḡ luaa, ti zasu la ḡalia. Taḡila kpalaa ge la loa ya,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

⁵ «Foloi tanigaa ta vaazu,
naama voloi, nà Davide ma vḡnḡi ta wuzegḡe nii
telebogai,
toḡa ḡe ga masagi ḡigi ma,

toɣa sɔle fai ta telebodai ɖe zooi zu,» Ɔooɖo GALAGI
wooi ɖana.

⁶ «Naama yeedɖeɖalai, Zuda nuiti ta ɖizo,
Izilayele zeɪ ziileigi zu.

Wele daaseigi va a loli da:

«Ɔooɖo GALAGI ɖa é ga ada-lelebodai.»

⁷ «Naa ɖa é ba, foloi tanigaa ta vaazu, voloi nu
la mo ɖona ga: «Gè ɖonaa Ɔooɖo GALAGI ma, nii é
vulua, nii é Izilayele nuiti kulani Ezipete yooi va!»
» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana.

⁸ «Kele kenɪ nɔ ti da ɖe ma: «Gè ɖonaa Ɔooɖo
GALAGI ma, nii é vulua, nii é Izilayele mavofodai
ɖulani lekpeɖave nu ɖovezu vele yooi va, ta zooi pe
ba, veti é ti beɛni, ti vaza náti!» Ta va, ti zeɪ volu ta-
yooi zu, ti ta-eteai zie.»

Ze ɖala goo wo nuiti

⁹ GALA goo wo nuiti tetemazu,
ziɪ ɖologɖologa kòozu, sàsu ɖa ɖalizu kòlɔgi zu.
Gè ɖea eɖe dɔozo nui, eɖe nui dɔɔi kologɖologai,
Ɔooɖo GALAGI maavele ma, ta daawooiti maavele
ma.

¹⁰ Zooi zulaavega ga nuɖuseiti ti weɛnziengi wosu.
Ti pe ta ɖizezu ga lia faa ɲɔi vɔ pelei,
ti yiɪɔvɔ gola telebotalai zu.
Foovooiti maavele ma, zooi pe ka ɖɔɔɖei laawu,
toganiiti daamiizu lufa lenugi pe ge vɔa zooi zu.

¹¹ «GALA goo wo nuiti ta zalaɖa ɖula nuiti
ti ɖea ga GALA gaazuluabalala nuiti,
aneɛ nà-pelei wu, gè ta-nu ɲɔulai ɖaani ná,»
Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana.

¹² «Naa ɖa é ba, ta-velei zu ɖa ɲasu zuɖidi,
ta vaazu ɖunesu, ti loo.

Mazɔɔ nà vaazu ga maanɔɔi ti ɔ,
konagi gè wuzedɛzu la ti laalɔɔma,»
Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

13 «Gè faa ɲɔiti kaani Samali GALA goo wo nuiti
zea,
ti ɔeni ɔɛzu galagi Baale laaseigi zu,
ti nà-nuɔuseiti kakani, Izilayele nuiti.

14 Kɛɛ nii gè kaani Zeluzalɛme GALA goo wo nuiti
pɔ bɛ,

toɔa ga tɔɔɔ ɔologologi:

Ta wɛɛnziɛgi wosu,

ti ɔa ta-eteai zie zɛɛi zu,

ti ɔa faa ɲɔu ɔɛ nuiti maamuse.

Ta pele levezu ɛɛ tuɔɔ ga ti mina ɔɛ faa ɲɔi va.

Ti pɛ ta gàazu eɔɛ Sɔɔme nuiti,

Zeluzalɛme nuiti ti la vizɔni Gomɔɔl nuiti ba.»

15 Gɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa

GALA goo wo nuiti ta-vaa zu:

«Nà ti ɔɔnɔgi ɔɛɛzu ga siinziin gani wanaiti,

nà anivebɛ ɔɛi losu ti-la,

mazɔɔ Zeluzalɛme GALA goo wo nuiti ka

kɔzɔba vai vazagai la zooi pɛ su.»

16 Gɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:

«À mina woilo naa ma, nii GALA goo wo nuiti ti
bosu.

Ta vɛɛzu wo-yii ɔa ga zɛɛ ɔitogi,

mazɔɔ nii ti suɔulazu wo ma,

tiya ɔɔɔi ta-ɔulakɛɛma vaa ɔɛɛai ɔa ga naa,

kɛɛ é la ga nii kulaai Gɔɔɔ GALAGI laavɛ.

17 Ta ɔa ɔɛ naati ma, niiti ti ɲɛɔɔulazu wooi zu nii
gè bosu:

«Gooḡo GALAGI ḡeni ma: Wa ziileigi zoloo.»
 Niiti kpein ti ziezu ga ti-yiimai, ta ḡeezu naati ma:
 «Maanḡo la zeelia wo ma pe!» »

18 Be ḡa deḡemu é ḡeni Gooḡo GALAGI ná-gaalɛbai zu?

Be ḡa é kaani, é daawooi meni?

Be ḡa é ḡidaazu daawooi wu?

Be ḡa é goomenini?

19 Wele fiile wolai ḡa wuzegezu, tokoleveai Gooḡo
 GALAGI ve,
 ná-ziiḡulagi lokoleve, é ḡe ga sabala golai,
 é vu naati unmave, niiti ti faa ɲoi ḡeezu.

20 Gooḡo GALAGI ná-ziiḡaawanai la zegɛa ade
 maala pe,
 eyesu é naa ḡe, é daazeeli,
 nii kpein é deveai yiimave.
 Foloji ta, wa naa ḡaaga.

21 Gooḡo GALAGI ḡe ma:

«Nà laade gè va naama GALA goo wo nuiti teve.

Anɛɛ naa ve, ti bizeni ga lia.

Gè la boeni ti vo ɲegɛɛin,

anɛɛ naa ve ta boezu dàaseigi zu.

22 Ni ti ḡeni bà nà-gaalɛbai zu,

ta la dàawooi laazeeli nà-nuɓuseiti ma,

ti naati seḡe ti-zie vele ɲoi volu, ta ta-ḡɛɛwoti ɲoiti.»

23 «Nà ga GALAGI nii naa wozagaai zuɓugaai baa?»

Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

«Ba-o, nà gè ga GALAGI nii é wozagaazu ḡoozama.

24 Nui ta ḡa zoo é loḡu adave ta ná maalooḡuai,
 gè la zooga gè va ka baa?»

Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

«Wo la suḑwεε ḑaa, ga nà geegḑoḑgi zu ná pε,
gè ḑε eteai zu ná pε?»

Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

²⁵ «Gè GALA goo wo nuiti ta-ḑεzuḑulai mεnini,
ti zεε vaiti bosu dàaseigi zu, ti ḑa ḑε ma: «Gè segi ta
woni! Gè segi ta woni!»

²⁶ Naa ḑa yeṣu ḑεεzu eyεsu yeelε? Leeni ḑa é
naama GALA goo wo nuiti kisu, siεgi zu ti zεε vaiti
bosu ḑa, niiti ti ga yaava ḑεεaiti nɔ?

²⁷ Ti la pɔ, ta-ze gooiti maavele ma ti bosu
ḑoḑo ma, ti va dàaseigi yeema nà-nuḑuseiti bε ḑaa,
eḑevelei ti-mεmεwolani ti yeemani la dàaseigi ma,
galagi Baale maavele ma?

²⁸ Ni se goo ḑa GALA goo wo nu ya, é ná-se gooi
wo! Kele zɔi dàawooi zea, naa dàawooi wo fɔn
ga pagɔ. Kpɔfaama ḑeεgele ḑa é kavai ta ani ḑaei
yɔḑɔzu?» Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

²⁹ «Dàawooi ḑεεve eḑε abui, eḑε malito wolai nii é
fasai wolozu,» Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

³⁰ «Naa ḑa é ba, nà laaleεzu GALA goo wo nuiti bu,
ti dàawooi unmazu ti ḑilagilagiti,» Ḑooḑo GALAGI
wooi ḑana.

³¹ «Ungo, nà laaleεzu naati bu ti ḑoḑo ḑεεzu
ga GALA goo wo nuiti, ti ti-laawooi zupuzu ga
dàawooi,» Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

³² «Nà laaleεzu naama GALA goo wo nuiti bu, ni-
iti ti zεε zegiti bosu, ta ḑεna boga, ti ḑa nà-nuḑuseiti
kaka ga ta-yεε vaiti maavele,» Ḑooḑo GALAGI wooi
ḑana. «Gè la keela woo ḑalivaani ti ma, gè la deve
veeni ti ya. Ti la kpɔba nɔpε feeze nà-nuḑuseiti bε,»
Ḑooḑo GALAGI wooi ḑana.

Maliḡii laawooi ḡa ga kasə ɓaa?

³³ Ḡooḡḡ GALAGI ḡeni Zelemi ma: «Ni GALA goo wo nui ta, ɓaa zalaḡa ḡula nui ta, ɓaa nui tanɔpe ga ḡena è ma: «Ḡooḡḡ GALAGI ná-keela wooi ḡa ga ɓegele, kasɔi ɓegele ḡa é daai gi unma?» ḡa ḡe ma: «Wa ḡa wo ga kasɔi, naa ḡa é ba, ná yeeɓesu wo va, Ḡooḡḡ GALAGI wooi ḡana.»

³⁴ Ni GALA goo wo nui ta, ɓaa zalaḡa ḡula nui ta, ɓaa nu nɔpe ga ḡena: «Kasə ḡa Ḡooḡḡ GALAGI daai,» ná laale ma nui wu, gè laale ná-peleyeḡei wu.

³⁵ Nii wa ɓoḡḡ ḡaazaḡa da wo ḡilagilagi, naa ḡa ga: «Leeni ḡa Ḡooḡḡ GALAGI feai ga gooḡaavotegi?» ɓaa mu: «Leeni ḡa Ḡooḡḡ GALAGI boni?»

³⁶ Kele à mina mɔ ḡe ma: «Wele kasɔi ḡa Ḡooḡḡ GALAGI daai.» Wooi naa ḡa ḡe ga kasɔi naama nui ɓe, nii é naa wosu, mazɔɔ wo GALA daa-wooi maavega, da-GALAGI, zenvu su GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii.

³⁷ Da GALA goo wo nui ḡaazaḡa ga: «Leeni ḡa Ḡooḡḡ GALAGI è woogaaavoteni da?» ɓaa mu: «Leeni ḡa Ḡooḡḡ GALAGI boni?»

³⁸ Ni wa yena bosu nɔ ga kasə ḡa Ḡooḡḡ GALAGI daai, anee ni gè tɔ seida wo ma ga wo mina ɓe ḡana, naa ḡa é ba wele nii ḡa gè bosu wo ma,

³⁹ naa maavele ma, wele, ná ḡelezu wo va neḡelein, gè wo vili ya, wo maagooza bà, wa-o, niima laa wolai tei-yo, nii gè feeni wo-memewolani ɓe, ta wa ɓoḡɔi.

⁴⁰ Ná ḡooḡḡ ɓaagulamai la wo ma, ḡooḡḡ unfegi nii zeema la woga ma.»

24

Kpɔlɔ felegɔi koolefoole gwaai zu

¹ Gɔɔɔɔ GALAGI kpɔlɔ felegɔ lɛɛni ga ze, koolefoole gwaai ti zu, ti zeini GALA sei vɛɛi laavɛ. Naa ɔɛɛni masagi Nebukadenɛzaal liai ma ga Zuda masagi Yekonia, Yegɔyakime ná-doun zunui, ta ɔɔga masadai ma ɔɔndiɔiti, ta ɔɛɛliɔi nuiti, ta ɔɔain bo nuiti, ti zeɔe Zeluzalɛme, ti li Babilɔne yooi zu.

² Kpɔlɔgi gilagi, koolefoole gwaa vɔpa golai ɔa é ɔɛni naa zu, eɔe ma waai ma mɔungiti. Koolefoole gwaai é ɔɛni kpɔlɔgi velesiɛi zu, naa ɔɔuni ga gola, nu la bɛna zoo miizu ná-ɔɔi maavele ma.

³ Gɔɔɔɔ GALAGI gáazaɔani, é ɔe mà: «Leeni ɔa é kaazu, Zelemi?» Gè ɔɔɔaavoteni ga: «Koolefoole gwaaiti be. Tanigaani pagɛ gola, zɔiti ti ɔɔu gola, ti la zooga miizu.»

⁴ Gɔɔɔɔ GALAGI ɔɔɛni pɔ, é ɔe mà:

⁵ «Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɔaa: «Nɛɛɛ nu vɛ ga é ɔaazu vɔɔi lo koolefoole gwaa vɔɔiti ba. Zekana é la, Zuda nuiti gè ti ɔɛai, ti li duɔlai zu Babilɔne yooi zu, nɛɛɛ bè, gè ɔaazu vɔɔi lo ti va.

⁶ Nà ɔaazu vɔɔi lo ti va, gè va volu ga tiye niima yooi zu. Gè la mɔ pɔ gè va ti wolo, kɛɛ gè ti zeɛ vele ɔɛɛ volu, ti lɔɔɔula vaa laade mɔnɔ, kɛɛ gè ti zin volu.

⁷ Nà ma zobogi ve ti vɛ, ti kwɛɛ volu ga nà ga Gɔɔɔɔ GALAGI. Ta va volu pɔ ga ti-yii pɛ. Naazu ta ɔe ga nà-nuɔuseiti, nà ɔe ga ta-GALAGI.»

⁸ «Kɛɛ weɛ nii gè bosu Zuda masagi Sedesiyase ná-faa zu, ta ná-kundiɔi wolaiti, ta nuɔusei mɔtaiti

ti yesu Zeluzalɛme, niiti kpein ti la zegeni zooi zu, ta niiti balaa ti lia, ti zeɪ vele βete Ezipete yooi zu. Nà ti zo, egɛvelei nu a ɖa koolegfoole gwaai ma ɲɔi zo da, ɲɔudai gola, é la zooga miizu.

⁹ Zekana eteai ma masadaiti pɛ koozu ɣa vili ga tiye, ta ɣena ti ɣaa. Uɛ pɛ nà ti βɛ, ti vaza ná, ta ɣɛ ga poogi, siɛgi zu nu pɔ é poomu pili da, ɓaa é ɲɛɣfulasu vaa wo, ɓaa é guye ɲɔi loo, ɓaa é ɖa koto loo.

¹⁰ Nà kɔɔi leve ti ma, ta pulu wolai, ta ɖɔɖɔ zeeβei, eyesu ti ɲɛɛ zooi ɣa nii gè feeni ti vɛ, ti-mɛmɛwolani zea ta tiya ɓɔɣɔi.»

25

Uɛ woozotalai a ɖa li ga nui ná

¹ Welɛ keela wooi va Zelemi sɔɓɔni Zuda nuɓuseiti pɛ faa zu, Zuda masagi Yegoyakime, Zoziase ná-doun zunui, ná-kona naanisiɛi ma, nii é zolooni Babilɔne masagi Neɓukadenɛzaal ná-kona mɔungi ma.

² GALA goo wo nui Zelemi ɓɔɛni Zuda nuɓuseiti pɛ pɔ ta Zeluzalɛme nuiti, é ɣɛni ti ma:

³ «É zo Zuda masagi Zoziase, Amon ná-doun zunui, ná-kona puugɔ maazu zavasiei ma (13), eyesu za, kona vuufelegɔ maazu savagɔ (23) ɣaa gè ɖa Ɔɔɔɔ GALAGI laawooi woo wo ma, dooɔɔ ge la ba, kɛɛ wo la woilosu ma.

⁴ Ɔɔɔɔ GALAGI la ɓeni ná-botigɛ nuiti, GALA goo wo nuiti teve fai va wo ma. Kɛɛ wo la woiloni, wo la ɣidaani ma.

⁵ Ti ɣɛni wo ma: «Ɛsɛ ge ɣɛɛ siɛ vele ɲɔi va, ta faa ɲɔi é kɛɛzu! Naazu wa zoo wa-eteai ziezu zooi

naa zu, nii Gooḡo GALAGI feeni wo ve, wa wo-memewolani, eyesu ḡo.

⁶ A mina vile gala kiligiti polu, wo va da ti lebi, wo va da nako ti wu, wo mina zligaawana ga kooḡo ganigiti wo ti beteni boḡo ve, naazu ge la faa nou gea ga woye.»

⁷ «Kele wo la geni woiloni gooi ma,» Gooḡo GALAGI wooi gana. «Wo zliḡoloni ga kooḡo ganigiti wo ti beteni boḡo ve, wo boḡo bolu vai ma.»

⁸ «Naa ga e ba, Gooḡo GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii wooi gaa: «Toozei wo la woiloni daawooiti ma,

⁹ na nu ḡovezu vele yooiti ma nuḡuseiti kpein tolisu,» Gooḡo GALAGI wooi gana. «Na na-botige nui Neḡukadenenzaal lolisu, Baḡilone masagi. Na vaazu ga tiye zoi tei daaloḡoma, ta na-nuḡuseiti, ta zii ḡiligiti pe daaloḡoma ti maagoolii zu balaa. Na wo-ma zuwu gaaleve, wa-o, tiya-o. Na niima yooi ḡologolo, e la beta eyesu ḡo, toḡa ge ga laavoo vaa ta neḡḡulasu anii.

¹⁰ Na faiti pe pe su me, e geni ga feti ḡoozuneei, baa koozun woo wolaiti, baa vulu gea niineiti ta-wuye loo vaiti, baa koda ziga lugi, ane lanbo wozakalagi.

¹¹ Zoi neḡelein ka ḡologolo, gaavala ba, ta zii naati kpein ta ge Baḡilone masagi yeezu kona vuulofela (70) laawu.»

¹² «Kele siegi zu kona vuulofelai (70) laazeel-izu la, na laale niina Baḡilone masagi wu ta na-nuḡuseiti ta-ḡamaba vaiti faa zu,» Gooḡo GALAGI wooi gana. «Na laale ta-yooi wu, ge gaavala ba eyesu ḡo.

¹³ Faiti kpein ge ti wogai ma yeei luḡo, ti ga

maanɔɔɔ vaiti, nà va ga naati zooi tɛi daalɔɔɔma, ti pɛ sɛvɛvɛ sɛvɛi nii zu, nii Zelemi ti woni ma yeelugɔ zii ɔɔligiti daalɔɔɔma.

¹⁴ Babilɔne nuiti ɔalaa ta ɔolo zii ɔɔligiti bɛ, ta masagiti bɛ zobogi ti vɛ. Faa jɔi nii kpein ti kɛni, nà ti zala é zoloo naa ma.» »

Ziigaawana daawɔi ziiti kpein daalɔɔɔma

¹⁵ Ɔɔɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɔaa mà: «Nà niima daawɔi veezu é ya, daavegai ga nà-ziiɔaawanai. Seɔe, é to ziiti kpein da, niiti gè è leve ti ma.

¹⁶ Ti kpɔle, ti ɔaazulati, tɔungi zugɔlogɔlo saai lugɔ nii gè vaazu tevesu ti zaama.»

¹⁷ Gè ziawɔi naa zoni, gè kula Ɔɔɔɔ GALAGI ya, gè toni ziiti kpein da nii Ɔɔɔɔ GALAGI ɔeni tèvesu ti ma.

¹⁸ Gè tɔɔzeini, gè to Zeluzalɛme la ta Zuda laa wolaiti, é ɔɔ masagiti ba ta kundigiti, nii a kɛ ti ɔologɔlo, zooi vu ya, ti ɔe ga jɛɔɔɔɔlasu anii, kotoai, eɔeɛvelei ti la zaagaza.

¹⁹ Naa volu zii ɔɔligiti tɔnɔi zeelini:

Ezipete masagi Falagɔn ta ná-kɔɔɔ ɔundigiti, ta ná-nu wolaiti, ta ná-nuɔuseiti pɛ,

²⁰ ta nuɔusei ma zii pɛ ti zeini Ezipete yooi zu,

Use yooi zu masagiti kpein,

Filisiti nuiti ta-yooi zu masagiti kpein, é zo Asekalɔn, é li Gaza, ta Ekelɔn, ta Asadɔde nuiti ti yenɔi ná,

²¹ Edɔme yooi, ta Moaɔe yooi, ta Amɔn nuiti,

²² Tiil masagiti kpein, ta Sidɔn masagiti kpein, ta kpoloɔɔi laavɛ yooi nii é kpoloɔɔi voluvɛ, naa ma masagiti,

23 Dedan nuḅuseiti, ta Tema, ta Buze, ta niiti ti ti-
ḅakalagiti bosu,

24 Alaḅe yooi zu masagiti, ta nuḅuseiti ma zii pe
ti zeini teḅebai zu,

25 Zimili masagiti kpein ta Elame masagiti, ta
Meḅe masagiti kpein,

26 masagiti pe ti lekpeḁave nu ḡḅvezuve, ti
maabuḡaai ḅaa ti maagḡoozaai.

Masadai kpein é eteai zu, ti ḅḅoleni ga ziawḁi naa
ga gilagila. Ti pe poluma, Sesake masagi ḡa a ḅḅole
la.

27 «Da ḡe ti ma: «Ḡḅḅḡ GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii,
Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: A dḅḁi ḅḅole eyesu é
wo zo, wo da unpili, eyesu wo loo zooi ma, wo mina
zoo wo va wuzeḡe, wo vaa vai luḡḡ nii ḡe teḅesu wo
zaama.»

28 Ni ti la ḡe keeni ti va ziawḁi zo, ti kula è ya, ti va
ḅḅole la, da ḡe ti ma: «Ḡḅḅḡ GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii
wooi ḡaa: Keḡḡeḡeḡeḡe ge la ná, keeni nḅ wo ḅḅole la!

29 Ḡe la ḅaazu taa wolai nii maazu feai bè, ḡe
kpḅḅ vai lḅzeida. Wḅun wa, wa ḡula nei ḅaa? Wo
la ḡulaa pe! Mazḅḅ nà vaazu ga saai eteai zu
nuḅuseiti kpein daalḅḡma,» Ḡḅḅḡ GALAGI, Fai-Pe-
Maliḡii wooi ḡana.

30 «Maliḡii ḡeni mà mḅnḅ: «Nii kpein ḡe boga è ma,
da naa laazeeli ti ma bè, da ḡe ti ma volu:

Ḡḅḅḡ GALAGI zikḅ gooi ḡa ḡulazu geezuve.

Gooi ḡa ḡulazu, é zeḡe sei veḡe ḡadegai wu.

Toḡa zikḅzu ná-nuḅuseiti daalḅḡma.

Toḡa kpeei loozu zooi ḡaa nuḅuseiti pe daalḅḡma
eḡe niiti ti dḅḅḁi ḡwaai ḡaayḅsu ḡḡḡwu.

31 Ma zḅḅḡ wooi ḡa zeelizu zou ḅela ga ná pe,
Ḡḅḅḡ GALAGI ḡa ziiti tukḡḡḡaalevezu

togfa nuḅuseiti pɛ tukpɔɔgaalevezu,
 é faa ɲɔi ɔɛ nuiti dɔ bogfa zɔkpɔi laawu,» »
 Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

³² Gɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 «Maanɔɔɔi ɔa vaza ziiti saama,
 é zo zɔɔla vele, é li zɔɔla vele,
 fiile wola ɔila ka wuzegɛ zou bela ga.»

³³ Naama voloiti su, niiti Gɔɔɔɔ GALAGI a ti vaa,
 ta yɛ nɔ zɔɔi maazuve, é zo zou bela ga, é li zɔɔla
 velei. Nu nɔpɛ ge la ta-wɔɔ woga, nu la ti ɔaalɛa ba,
 ti maa la ɔulua kaba zu. Ta ɔɛ ga kpogfa pɔɔ zɔɔi
 ɔaave.

³⁴ A kpalagi wo, baala make nuiti, à kpeeɛ loo!
 A ɔilikili zɔɔi ma, togani make nu wolaiti,
 mazɔɔɔ undaavili foloi zeelia wo ma.
 Wa loo, wo ɔɔnɛkɛɛ, egɛvelei nu a ɔa anɔnaka vagɔi
 bezegele da.

³⁵ Naazu dɔɔɔɔ wosu la ɔɛa baala make nuiti bɛ,
 dɔɔɔɔɔ nɔpɛ ge la mɔ togani make nuiti bɛ.

³⁶ Kpee wooi ɔa mɛnisu baala make nuiti ti toozu,
 ta togani make nu wolaiti sɔngɔ wooi,
 mazɔɔɔ Gɔɔɔɔ GALAGI ti-laamiizuve ɔologɔloga.

³⁷ Gɔɔɔɔ GALAGI ná-ziiɔaawanai maavele ma,
 tufa lenugiti su ɔaalɛida tɔɔn egɛ saa ɔa loo.

³⁸ Kɛɛve egɛ zalai é ɔulazu ná-pugi zu.

Ta-yooi ɔɛa ga tevebai,
 ti-zili nuiti ta-wogfa zɔkpɔi, ta ná-ziiɔaawana wolai
 maavele ma.

26

Zelemi maalua vai ga ti paa

¹ Zuda masagi Yefoyakime, Zoziase ná-doun zunui ná-masadai lɔzei ziegi zu, Gɔɔɔɔ GALAGI ɔɔeni Zelemi ɔɔ, é ɔɔ ma:

² «Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔɔa: «Li, è lo Gɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɔɔɪzuɛ, è ɔɔɛ naati kpein pɔ, niiti ti vaazu GALA fali vai ma, ti zeɔɔ Zuda laa wolaiti su. Ti pɛ bo ti ma, nii gè è levezu ga è bo ti ma, mina woo ɔɔla kpalaa zɛ voluzu.

³ Tanisu ta woilo, ti ɔɔale ma, ti zeɔɔ ti-zie vɛɛɪ nɔiti polu ti ɔɔilagilagi. Wɔin ɔɔa mà ga gè ti maanɔɔɔ, tɔzei faa nɔi va ti kɛɛzu, kɛɛ ni ta woilona, nà naa yɛ ná.

⁴ Da ɔɔ ti ma deɔɔmu: Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔɔa: Ni wo la woiloni gòɔ ma, wo va zie ga tɔ gooi gè feeni wo ya,

⁵ ni wo la woiloni nà-botigɛ nuiti, GALA goo wo nuiti goo ma, gè ti levesu wo ma ɔɔ, tama wo la woiloni ma,

⁶ naazu nà GALA sei vɛɛɪ nii zo eɔɔvɛɛɪ gè Silo ada naɔɔgai zoni da, nà Zeluzalɛme ɔɔ zii ɔɔligiti pɛ bɛ eteai zu ga poogi ti ɔa bo, ta ɔɔena foovooi loa.» »

Zelemi ɔɔɛ vai faaɔaagi laawu

⁷ Zalaɔa ɔɔla nuiti ta GALA goo wo nuiti, ta niiti pɛ ti ɔɔni ná, ti Zelemi wooi mɛnini, é ɔa niima woiti bo Gɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɔɔɪzuɛ.

⁸ Siegi zu Zelemi ɔɔni da feya ga naa pɛ bo, nii Gɔɔɔɔ GALAGI boni ma ga é bo nuɔuseiti pɛ ma, zalaɔa ɔɔla nuiti ta GALA goo wo nuiti ta nuɔuseiti pɛ, ti soni, ti ɔa ɔɔ ma: «È maanɛɛɛ è za!»

⁹ Da zoosu ɔɔale GALA goo wosu Gɔɔɔɔ GALAGI laaseigi zu, è ɔa ɔɔ ma: «GALA sei vɛɛɪ nii ɔa wolozu,

egɛvelei Silo gelei ɣeni la, ta taai nii ɣa wolozu, nu la ma ɣea ná?»

Naazu nii kpein é ɣeni GALA sei vɛlei ma ɣoizuvɛ, naati ti ɣaalɛni ba Zelemi laalɔɣɔma.

¹⁰ Siɛgi zu Zuda ɣundigɛiti ti naa menini da, nii é ɣeni ɣɛɛzu, ti ɣulani masa pɛlei wu, ti li ɢooɣɔ GALAGI ze vɛlei ma ɣoizuvɛ. Ti zeini ɢooɣɔ GALAGI ze vɛlei laavɛ, nii daa ga: «Ma niinei».

¹¹ Naazu zalaɣa ɣula nuiti ta GALA goo wo nuiti ti ɣeni ti ma ta bɛbɛi: «Saai zolooge zunui tɛi ma! Mazɔlɔ kpɔvɛ Zeluzalɛme laalɔɣɔma, wa bɔɣɔi wo goomenigɛ ga wo-woiyegɛiti.»

¹² Zelemi ɣeni kundigɛiti ma ta bɛbɛi: «ɢooɣɔ GALAGI ɣa é tɛvegai ga gɛ naa wo, nii é vaazu ɣɛɛzu ga GALA sei vɛlei tɛi, ta taai tɛi, ti pɛ ka wo ti menigai.

¹³ Niizu, à wo-zie vɛleiti maavalibo, wo zie é zoloo faa vagoi ma, wo woilo naa ma, nii ɢooɣɔ GALAGI wa-GALAGI bosu. Naazu é la maanɔɣɔi levega wo ma, nii é boni.

¹⁴ Nɔun tetegi, nà wa-zobogi wu, wa naa ɣɛ ga ze, nii pagai ta sɔlegai wo ɣaazu.

¹⁵ Kɛɛ kɛni wo ɣɛ sugwɛɛ ga wa pàana, ma ɣasɔi ɣa la wo unma, wa-o, taai tɛi-yo, nii é ga sɔbalala nui vaa vai, mazɔlɔ gaamai zu, ɢooɣɔ GALAGI ɣa é tɛvegai wo ma, ga gɛ niima vaiti pɛ bo wo ma.»

¹⁶ Naazu kundigɛiti ta bɛbɛi ti ɣeni zalaɣa ɣula nuiti ta GALA goo wo nuiti ma: «Zunui tɛi maa la nɛɛni é va za, mazɔlɔ ɢooɣɔ GALAGI ada-GALAGI laaseigi zu ɣa kpɔɛai na ade vɔ.»

¹⁷ Zou ɣɛwolai tanigaani ti wuzegɛni, ti bɔɛ bɛbɛi vɔ gaalɛni ba, ti ɣɛ ma:

18 «Zuda masagi Ezekiasa ná-siɛgi zu, Molesete nui Misé ɣeni GALA gooi wosu, é nii woni Zuda nuɓuseiti pɛ ma ga: «Gooɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii wooi ɣaa:

Siyɔn ɣa woli, eɣɛ kpalagi,
Zeluzaleme ɣa ɣolo, é ɣɛ ga kɔtu zigigi,
dɔɔɔi ɣa GALA pɛɛi ma ɣizei maaɔɔle.»*

19 Zuda masagi Ezekiasa ta Zuda nuiti pɛ ti GALA goo wo nui Misé ɔaani nei ɔaa? Ti la ɣeni luani Gooɔɔ GALAGI ɔa ɔaa? Ti woogɣulani ma, tama Gooɔɔ GALAGI zɛɣeni devei ɔolu, é boni ga é ɔa ga maanɔɔɔi ti ɔɔ. Adea ma, da zunui nii ɔaana, da ɣamaba vaa ma ɣasɔ la ɔɔɔɔ unma!»

Yegɔyakime GALA goo wo nui Uli ɔaa vai

20 Naama ziegi zu, GALA goo wo nui taɣili ge ɣeni ɔɛzu Gooɔɔ GALAGI laaseigi zu. Daa ɣeni ga Uli, Semaya ná-doun zunui. E ɣeni ga Kiliyate-Yeyalime nu. E ɣeni keɛzu ga Zelemi ɣɛvele, é da GALA gooi wo Zeluzaleme taai laalɔɔma, ta Zuda yooi.

21 Masagi Yegɔyakime ta ná-kooɣfuluɔaiti, ta ná-kundiɣiiti ti naama wooiti menini nii Uli boni. Naazu masagi ɣeni pɔ é paa. Keɛ Uli loai ma ga naa, é luani, é vela, é li Ezipete yooi zu.

22 Masagi Yegɔyakime Akaɔɔl ná-doun zunui Elenatan leveni Ezipete yooi zu, ta zunui tani-gaani.

23 Ti Uli ɣulani Ezipete yooi ɔa, ti ɔaa la masagi Yegɔyakime ɔɔ. Naa ma ge Uli ɔaa ga ɔoɣa zɔkpɔi, é ma ɔoomai vili ya kiti ɣabayegɛi zu.

* 26:18 26:18 Wɛɛ ɔɛ: Mis 3:12.

24 Kεε Zelemi makεga ɣeni de, Safan ná-doun zunui Ayikame ve, é la ɣeni keeni é va fe nuβuseiti zea, ti va paa.

27

Zelemi unbawului laa vai ɣoma

¹ Zoziase ná-doun zunui Sedesiyase* ɣeai ma feya ga Zuda masagi, Zelemi niima leveiti solɔni Gɔoɣɔ GALAGI ya:

² «Gɔoɣɔ GALAGI wooi ɣaa mà: «Galuiti kpεε, ta unbawuluiti, è ti vu ɣoma.

³ E ti leve Edome masagi ma, ta Moaβe masagi, ta Amɔn nuiti ta-masagi, ta Tiil masagi, ta Sidɔn masagi, ti ve keelaiti zea, ti vaani Zuda masagi Sedesiyase vɔ be.

⁴ Vali ti ma, ti bo ta-ɣundiɣiiti ma ga: Gɔoɣɔ GALAGI, Fai-Pε-Maliɣii, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɣaa: Wele nii ɣa wa bo wa-ɣundiɣiiti ma:

⁵ Nà ɣa gè geegɔlɔgi ta zooi βeteni, ta nuβuseiti ta suaiti ti eteai zu, ga nà-zobo golai ta nà-fɔnifaamai. Zɔi a nee bè, naa ɣa nà eteai ve zea.

⁶ Gani nɔ, gè niima yooiti pε dɔa Babilɔne masagi Neβukadenezaal yeezu, nà-botigε nui ve. Gè dɔbɔ zuaiti balaa fea be, ti maavai ɣe.

⁷ Ziiti kpein ta botii ɣe be, ta ke tɔun be, ti ke ná-doun zunui ve, ta ná-dounloin ve, eyesu naama ziegi zeeli, voloi ná-zooi βɔɣɔi maaneai la ga é ɣolo zii tanigaa ve ta-zobogi wɔɔlɔai gola, ta masagiti ti wola wɔɔlɔai.

* **27:1 27:1** Sedesiyase: Eβulu woo zeve wolɔmai zu, naa ɣa ga: *Yefoyakime*.

⁸ « «Ni zii ta ɓaa masadai ta a ɗena ná, é la keeni é va ɗolo Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal ve, ni ti la keeni ti va lo ná-unbawului wu, ná wuzegɛ ti laalɔɗɔma ga kɔɔi, ta pului, ta ɗɔfo zeeɓɛi, eyɛsu gɛ ti-ma zuwu ɗaaleve ga ma Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal yeei,» » Ɔɔɔɗɔ GALAGI wooi ɗana.

⁹ « «Wɔun wa, à mina woilo GALA goo wo nuiti goo ma, ta ungaizie nuiti, ta se goo voluwo nuiti, ta adɔɓɛɛ nuiti, ta zoɗoiti, tɛiti ti ɗɛɛzu ma: Wo la ɓa Babilɔne masagi yeezu.

¹⁰ Kele nii ti bosu wo ma keɛ yeelugɔ, zɛɛi ve. Ni wa woilona ti-woo ma, ta liizu ga woye, wo maagooza wa-yooi va, ná wo ɓɛɛna, wo undaa ɗa vili.

¹¹ Tama, zii é ɗɔgi ɓɔzu Babilɔne masagi ná-unbawului wu, é botii ɗɛ be, ná dooɗo fe naa ve ná-zooi ɗa, ga é tii ɗɛ ga, ta é zeí ná,» » Ɔɔɔɗɔ GALAGI wooi ɗana.

¹² Zenɔ ɗana gɛ ɓɛni la Zuda masagi Sedesiyase ɔ kpein, gɛ ɗɛ ma: «Da-o, ɗa-nuɓuseiti-yo, à va bu wo unbawului zɛɗɛ nii Babilɔne masagi daazu wo unma, à ɗolo be ta ná-nuɓuseiti, naazu wo-yɛnvui ɗa ye wo ya.

¹³ Leeni vaa zu ɗa-o, ɗa-nuɓuseiti-yo, keeni wa za ga kɔɔi, ɓaa pului, ɓaa ɗɔfo zeeɓɛi? Tama naa ɗa a zeeli naama yooi ma, nii a ɗelena ga é la ɗoloa Babilɔne masagi ve, eɗɛvelei Ɔɔɔɗɔ GALAGI boni la.

¹⁴ A mina woilo GALA goo wo nuiti goo ma, ti ɗɛɛzu wo ma: «Wo la botii ɗɛa Babilɔne masagi ve.» Mazɔɓɔ nii ti bosu wo ma ga velela vele vai, zɛɛi ve.

¹⁵ «Gè la ti leveni,» Ɔɔɔɗɔ GALAGI wooi ɗana. «Ta keɛzu eɗɛ ta dàawoo wosu, kele zɛɛi ɗa ti bosu.

Ni wa woilona ti-woo ma, nà wo ɓɛɛzu ʋɛ, wo undaavili, wa-o, GALA goo wo nuiti-yo.» »

¹⁶ Gè ɓɛɛni zalaɗa ɗula nuiti pɔ, ta nuɓuseiti, gè ɗɛ ma: «Gooɗɔ GALAGI wooi ɗaa: «A mina woilo GALA goo wo nuiti ma, ti ʋelela ʋele vai wosu ga: GALA sei ʋelei wu zɔɔlaiti ta ʋaazu ɗani nɔ, ti zeɗe Baɓilɔne. Mazɔɔ ʋelela ʋele vai naa ti bosu, zeɛi ʋe.

¹⁷ A mina woilo ti-wooi ma, à botii ɗɛ Baɓilɔne masagi ʋɛ, wo-yenvui ɗa yɛ wo ya. Leeni vaa zu kenii taa wolai nii ɗologolo?

¹⁸ « «Ni ta ga GALA goo wo nu ɗitea, ta ni Gooɗɔ GALAGI laawooi ɗa ti ya, ti Gooɗɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii maanɛɛɛ ga sɔɔlai niiti ti Gooɗɔ GALAGI zeɛi ʋelei wu, ta niiti ti Zuda masagi ná-pelei wu, ta niiti ti Zeluzalɛme, naati ti mina li Baɓilɔne.

¹⁹ Mazɔɔ Gooɗɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii wooi ɗaa, é ʋile kpɛɗegiti faa ʋa, ta zie liɗi wolai ʋa, é ga kɔlu ɓɔigi, ta ma ɗɗɔiti, ta sɔɔlai zɔiti pɛ ti yɛgai de Zeluzalɛme,

²⁰ Baɓilɔne masagi Nebukadenɛzaal la ɗɛni ti zeɗeni Zeluzalɛme, é ʋa li ga tiye Baɓilɔne, siɛgi zu é liini la ga Zuda masagi Yekonia, Yegoyakime ná-doun zunui, ta seizumaanɛgiti ti ɗɛni Zeluzalɛme ta Zuda:

²¹ Gooɗɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii, Izilayele ná-GALAGI wooi ɗaa, é ʋile sɔɔlaiti faa ʋa, zɔiti ti yɛgai Gooɗɔ GALAGI zeɛi ʋelei wu, ta Zuda masagi ná-pelei wu, ta Zeluzalɛme:

²² Ti pɛ ta liizu Baɓilɔne, ta yɛ ná eyɛsu gè ɓaa ti maazu,» » Gooɗɔ GALAGI wooi ɗana. « «Nà ti zeɗe ná, gè ʋa ga tiye ʋolu niima adave tei.» »

28

Zelemini ta Ganania

¹ Naama ḡona gilagi nà, Zuda masagi Sedesiyase ná-masadaí lózeigi, konagi naanisiéi ma alu dólugói, Azuul ná-doun zunui Ganania, GALA goo wo nui, é ga Gabagón nui, naa ḡeni mà, Góogó GALAGI zeí vèléi ma ḡoizuvé, zalaḡa ḡula nuiti ta nuḡuseiti kpein gaazu:

² «Góogó GALAGI, Fai-Pé-Maliḡii, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: «Sei undai Babilóne masagi bogai eḡe unbawului, ḡè subezeḡelega!

³ Tózei, é yéga ga kona felegó, ḡè va volu ga Góogó GALAGI zeí vèléi wu zólaiti pé vé, niiti Babilóne masagi Nebukadenézaal liini ga tiye Babilóne.

⁴ Nà vaazu volu ga Zuda masagi Yekonia, Yegoyakime ná-doun zunui, é bó Zuda nuiti pé ba, ti liini ga tiye Babilóne,» Góogó GALAGI wooi ḡana. «Ungo, sei undai Babilóne masagi bogai eḡe unbawului, nà naa zubezeḡelesu.» »

⁵ GALA goo wo nui Zelemi GALA goo wo nui Ganania wooḡaavoteni, zalaḡa ḡula nuiti gaazu, ta nuḡuseiti pé gaazu ti ḡeni Góogó GALAGI zeí vèléi ma ḡoizuvé:

⁶ «É ḡe yenaa kae! Góogó GALAGI ké yenaa, velela vele vai é bogai é vile su, é va volu ga Góogó GALAGI zeí vèléi wu zólaiti ti zeḡe Babilóne, ta duḡiti kpein!

⁷ Kéle tama, à woilo ga pagó naa ma, nii ḡè bosu wo ma, é loo é woizu, é loo nuḡuseiti goizu.

⁸ Kaite GALA goo wo nua ti vaani, doun è luḡó, nà balaa tḡḡó. GALA goo wo nui naati, ti ta-ḡeela wooi woni zou wolaiti ma, ta masada wolaiti, bólózu ḡeni ga kóo vai, ta maanóḡó vai, ta dḡfo zeeḡe vai.

⁹ Kεε ni GALA goo wo nui ta a undaanε vaa wona, nu ɔa kwεε ɔale ga GALA goo wo nui naa, gaamazu Ɔooɔ GALAGI ɔa é teveni? Koo! Nu ɔa kwεε siegi zu nii é bosu, naa laazeelizu la, é vile su.»

¹⁰ Naazu ɔa GALA goo wo nui Ɔanania unbawului ɔulani la GALA goo wo nui Zelemi ɔ bu, é sugaleɔale.

¹¹ Naa volu, niiti kpein ti ɔeni ná, Ɔanania ɔe naati ma: «Ɔooɔ GALAGI wooi ɔaa: «Aisa kona felegɔ, tanɔpe ge la laa ma, kevele nɔ nii zuɔaleɔaleai la, zenɔ ɔana ná Babilone masagi Nebukadenεzaal ná-unbawului zuɔaleɔale la, gè kula ziiti pe kɔba.» » GALA goo wo nui Zelemi zεɔeni ná, é li.

¹² GALA goo wo nui Ɔanania begai ma ga unbawului zuɔaleɔale, nii é ɔeni GALA goo wo nui Zelemi ɔba, Ɔooɔ GALAGI bɔeni Zelemi vɔ, é ɔe ma:

¹³ «Li, ɔa ɔe Ɔanania ma: «Ɔooɔ GALAGI wooi ɔaa: Tɔzei è gulu unbawului zuɔaleɔalea, ɔa ti maavalibo ga kɔlu unbawului.

¹⁴ Mazɔɔ Ɔooɔ GALAGI, Fai-Pε-Maliɔii, Izilayele ná-GALAGI wooi ɔaa: Gè kɔlu unbawului la ziiti pe kɔba ga maaɔaai ga ti ɔolo Babilone masagi Nebukadenεzaal vε. Ungo, ti pe ta ɔolo bε, anεε dɔɔ zuaiti, gè naati dɔa zeezu, ti ɔolo bε.» »

¹⁵ GALA goo wo nui Zelemi ɔeni GALA goo wo nui Ɔanania ma: «Woilo ga pagɔ, Ɔanania, Ɔooɔ GALAGI la è leveni, è niima nuɔuseiti dia zεei zo fai ma, ti la da.

¹⁶ Naa ɔa é ba, Ɔooɔ GALAGI wooi ɔaa: «Nà vaazu è-busei ɔulazu eteai zu. Aisa jɔmɔ ɔonagi

va be, da zaazu, mazɔɔ è la nuɓuseiti unsu, ti wuzegɛ Gooɔɔ GALAGI laaloɔma.» »

¹⁷ GALA goo wo nui Ganania zaani ti, ma gonagi tona ma alu dɔfelasiɛi ma.

29

Zelemi sevei leve fai duɔiti ma

¹ GALA goo wo nui Zelemi yɛni Zeluzalɛme, é sevei leve kɛwolaiti ma, ta zalaɔa gula nuiti, ta GALA goo wo nuiti, ta nuɓuseiti pɛ ma, niiti Nebukadenɛzaal ti zegɛni Zeluzalɛme, é li ga tiye Baɓilɔne.

² Sevei liini, masagi Yekoniani segea vɔluma Zeluzalɛme, ta masa mama wolai, ta ná-botigɛ nu wolaiti, naa vɛɛ Zuda gundiɔiti ba, ta Zeluzalɛme geleiti, ta jɛɛliɔi nuiti, naa vɛɛ gɛin bo nuiti ba.

³ E feeni Safan ná-doun zunui Eleyasa ya, ta Yilikiya ná-doun zunui Gemalia, tɔɔzei Zuda masagi Sedesiyase ti leveni Baɓilɔne masagi Nebukadenɛzaal ma. Uele ga é zɛvenɛi la:

⁴ «Gooɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii, Izilayɛle ná-GALAGI wooi gaa, é wosu duɔiti pɛ ma, gɛ ti zegɛai Zeluzalɛme, gɛ li ga tiye Baɓilɔne:

⁵ «A peɛiti to, wo lɛ ti wu, wo kpeleiti da, wo ma waaiti mi.

⁶ A vului gɛ, wo doun zunuiti ta doun anzanuiti sɔɔ, à wo-loun zunuiti ta wo-loun anzanuiti sei peɛla, ti dointi sɔɔ. Wo mɔin ná gana, wo maa mina loi pa.

⁷ A taai naa ná-undaanɛɛi gɛizɛ, vɛ Gooɔɔ GALAGI liai ga woye ná, wo maanɛnɛi wo bɛ, mazɔɔ a gɛna lia luɔma, wa balaa wa li luɔma.»

vulua Zeluzalɛme taai tɛi su, wo-ɖɛɛleaiti ti la yɛni wo va, wo va li duɔlai zu:

¹⁷ «Gɔɔɖɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɖii wooi ɖaa: Wɛɛ, nà kɔɔi levesu ti laalɔɖɔma, ta pului, ta ɖɔɖɔ zeeɖɛi, nà ti ɖɛ ga kooleɖɔole gwaa luulai ɖɛvele, ɲɔudai gola, é la zooga é va mi.

¹⁸ Nà vɛɛ ti volu ga kɔɔi, ta pului, ta ɖɔɖɔ zeeɖɛi, gè ti ɖɛ ga anii eteai pɛ ga lua ba, ti ɖɛ ga foovoo anii, ta laavɔ anii, ti ɖa ɲɛɛɖula ti zu, ti baagɖula ti ma ziiti pɛ saama, vɛ gè ti ɖɛɛzu, ti li ná.

¹⁹ Tɔɔzei ti la woiloni gɔɔi ma,» Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖana, «sɛgi zu gè nà-botigɛ nuiti teveni la ti ma, GALA goo wo nuiti, gè la ɔɔloni ga ti leve fai. Ba-o! Kɛɛ wo la ɖɛni woiloni ti-woo ma,» Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖana.

²⁰ «Kɛɛ wo pɛ, à woilo Gɔɔɖɔ GALAGI laawooi ma, wɔiti wo zogai, gè wo zeɖɛ Zeluzalɛme, gè li ga woye Babilɔne!

²¹ «Gɔɔɖɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɖii, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɖaa, é vɛɛ Akaɓe va, Kolaya ná-doun zunui, ta Sedesiyase, Maaseya ná-doun zunui, ti zɛɛ vɛlela vɛle vaiti bosu dàaseigi zu: Wɛɛ, nà ti lɔɔzu Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal yeezu, toɖa ti ma vaa ɖaaɓela wo pɛ wo ɖaaazu.

²² Zuda nuiti kpein ti liai ga tiye Babilɔne yooi zu, eyɛsu pɛ, ta ɖɛ zunu felegɔi niiti daaseigi wosu ta ɖɛna foovooi loa, ti ɖa ɖɛ ma: Gɔɔɖɔ GALAGI è zo ga Sedesiyase ta Akaɓe ɖɛvele, niiti Babilɔne masagi ti ɖɛni abui ɖa!

²³ Naa ɖa ɖɛ ga tiye mazɔɔ ti tɔɖɔ ɖologolo faa ɖɛɛvɛ Izilayɛle yooi zu, ti ɔɔɖɔ lɔ wɛɛnziɛgi zu ta ti-zeiɲɔɖɔiti ti-anzaiti, ti ɖa zɛɛi wo dàaseigi zu, tama

gè la ma leve veeni ti ya. Gè suḡwεε, nà ga ma zeele,» Ḡooḡo GALAGI wooi ḡana.»

Semaya ná-sevei

²⁴ «Da ḡe Neyelame nui Semaya ma:

²⁵ «Ḡooḡo GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: E sevei levega da boḡoi è-laaseigi zu Zeluzalame nuḡuseiti pε ma, ta zalaḡa ḡula nui Maaseya ná-doun zunu Sofoni ma, ta zalaḡa ḡula nui pε ma, seveai ḡani:

²⁶ Toozei Ḡooḡo GALAGI è zeive ga zalaḡa ḡula nui, zalaḡa ḡula nui Yegoyada votogi zu, è maaneve ga è wele Ḡooḡo GALAGI zeì velei wu nui kpein ma, ti ḡakage, ta ti ḡe ta ga GALA goo wo nu, è yoloḡoi vu ti va, ta kolui.

²⁷ Leeni vaa zu è la wuzegeni Anatote nui Zelemi laaloḡma, é boḡo ḡeezu ga GALA goo wo nu wo zaama?

²⁸ E seve levega gi ma volo ve Babilone. Naama zevi zu wooi ḡaa: Wa de lebisu miná duolai zu. Naa ḡa é ba, à pelea lo, wo da ji ti wu. A kpelea leve, wo da ti-vaalonoḡiti mi.» »

²⁹ Kele zalaḡa ḡula nui Sofoni naama zevi ḡalani GALA goo wo nui Zelemi ḡaazu.

³⁰ Ḡooḡo GALAGI zeba é boe Zelemi vo, é ḡe ma:

³¹ «Keela wooi nii leve naati pε ma ti duolai zu: «Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa é vile Neyelame nui Semaya va: E GALA gooi woge wo ma daaseigi zu, kele nà lei gè va teve, é kea wo laa zee boeiti da.

³² Naa ma ka é ba, Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa: Nà wuzegezu Semaya ta mavofodaiti pε daaloḡma, mavofodai ḡila kpala ge la ḡaazulaa undaane ei naa ma, nii gè vaazu keezu nà-nuḡuseiti

be. Mazɔɔ é nà-nubuseiti diive kpakagi ma dàalɔɔma, Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.» »

30

Izilayele nubuseiti galema vai volu

¹ Wele keela wooi va Zelemi sɔɔni Gɔɔɔ GALAGI ya:

² «Gɔɔɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ɔaa: «Wooiti kpein gè ti woni è ma, ti zɛvɛ sɛvɛi ta zu.

³ Wele, naama yee ɔa vaazu, voloi gè vaazu la ga nà-nubuseiti, Izilayele ta Zuda, ti ga duɔiti,» Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔana. «Nà vaazu volu ga tiye zooi naa zu, nii gè feeni ti-mɛmɛwolani zea, ta sɔɔ ga tɔnɔ.» » Gɔɔɔ GALAGI ɔa é boga.

⁴ Wele wooiti ba, Gɔɔɔ GALAGI puuni Zelemi la, Izilayele ná-faa zu ta Zuda balaagi:

⁵ «Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Gá zɔngɔ maalua bee wooi mɛnisu, maalua vaa ve, ziilei faa laade.

⁶ A gaazaɔa bo, wo wele, ni zunu doun zɔɔga!

Leeni vaa zu degɛmu, gè zunuiti pɛ kaazu, ti zaamavɛti sogai ga yeeiti, egɛ doun ɔoozuwana a ɔɛ anzanu va, ti pɛ ti ɔaazumaaloɔaai?

⁷ Maanɔɔ ve! Mazɔɔ foloi nii maayikive!

Tagili ge la ɔulani ga nii!

Kidaavili siɛgi ve seeliai Zakɔbe mavofodaiti ma, kele ta unmoogi zɔɔ, ti ɔula su.

⁸ « «Naama volo ná, nà unbawului ɔaleɔale nii é ti ɔɔba, gè ti ɔili ɔaluiti fie ti va. Naazu ti la mɔ ɔɛa

ga wεen ná-duo eyesu ɔ́,» » Ɔ́ooɔ́ GALAGI, Fai-Pε-Maliɔ́i wooi ɔ́ana.

⁹ « Ɔ́ele ta botii ɔ́e bè, nà, Ɔ́ooɔ́ GALAGI, ta-Ɔ́ALAGI. Nà Davide zeì volu ga ta-masagi, ti botii ɔ́e bè.

¹⁰ Doun ɔ́a, nà-botii ɔ́e nui Izilayele, deɔ́emu mina lua pε,» »

Ɔ́ooɔ́ GALAGI wooi ɔ́ana,

« Ɔ́mina iɔ́teve, ɔ́ei è ga Zakɔ́be mavofodai!

Mazɔ́ɔ́ nà è unmɔ́su,

è maagooza va poun zou ɔ́ili su,

è-mavofodai ɔ́alaa ɔ́a ɔ́ula zooi naa zu,

ve é ná duɔ́lai zu.

Izilayele, ɔ́a ɔ́ale ma volu, ɔ́a zeì dɔ́in, ziileigi zu,

nu nɔ́pe ge la mɔ́ è maalua.

¹¹ Mazɔ́ɔ́ nà è va, ɔ́e è ɔ́izo,» »

Ɔ́ooɔ́ GALAGI wooi ɔ́ana.

« Ɔ́Nà zii ɔ́iligiti pε ma zuwu ɔ́aalevezu

niiti ɔ́e wo vazani ti zaama,

kele ɔ́e la è ma vaa ɔ́aaɔ́elaa.

Kele toun nà è loɔ́a,

é zoloo naa ma, nii solegai,

ɔ́e la è yeɔ́a ná eɔ́e soɔ́alala nu.» »

¹² «Ɔ́ooɔ́ GALAGI wooi ɔ́aa:

Ɔ́Da-maawanai zuwɔ́lɔ́ve gola,

ɔ́a-valai la ɔ́eɔ́ga.

¹³ Nu nɔ́pe ge la yiizoolɔ́zu ga ɔ́a-vaa.

Pɔ́ɔ́ma ta ɔ́a palaiti balo,

kele doun, sale la ná è ma vaa ma.

¹⁴ E-neɔ́ɔ́ɔ́iti pε ti yeema è ma,

ta la mɔ́ yiizoolɔ́zu ga ɔ́a-vaa.

Mazɔ́ɔ́ ɔ́e è loɔ́ani eɔ́e nu a ɔ́e zili nu loɔ́azu,

gè zeini è ɢa ga maagoloi,
mazɔlɔ ɖa-vaagaaazagi zuwɔɔloni,
ɖa-ɢotoiti ti mɔin gola.

¹⁵ Leeni vaa zu è kpalagi wosu ga è maanɔɢɔ vai,
palai é è va é la ɢɛɖesu?

Da-vaagaaazagiti suwɔɔlɔ vai maavele ve,
ta ɖa-ɢotoiti mɔin vai gola,
naa ɢa é kea gè naa ɢɛ ga ɖe.

¹⁶ Naa ɢa é ba, niiti ti è ɢologolosu, naati ta
ɢologolo,

è maayoseɢe nuiti pɛ ta li duɔlai zu.

Niiti ti è unmazu, ta naati unma,
niiti ti loozu è ma, ta loo naati ma.

¹⁷ Mazɔlɔ nà vaazu ga ɖa-ɢɛɖeyai è vɔ,
gè ɖa-valaiti balo,»

Ɔɔɔɢɔ GALAGI wooi ɢana,

«ɖei ti è lolisu ga: Keleba, Siyɔn nii nu la yiizoolɛzu
la.» »

¹⁸ Ɔɔɔɢɔ GALAGI wooi ɢaa:

«Nà Zakɔbe ná-nuiti seizuvɛ ɖetɛzu volu,
ti-zeizuvɛti pɛ maawɔin sɔga.

Taaiti pɛ ta lo volu vɛti ti woloni ná, peɛ vagɔiti ta
lo volu ti-losuvɛti.

¹⁹ Mama guyei ɢa ɢɛ ti zaama, ta koozunɛ vaiti.

Nà ti ɢaawɔlɔ, ta la ɢulaa ti-liegɔi ma.

Nà ti wɔlɔ, ɖaa la mɔ ɢulaa ti ma pɛ.

²⁰ Niiti ta ɢɛ ga Zakɔbe mavofodaiti,

ta ɢɛ eɢevelei ti ɢɛni la mɔungi,

ta-maaɔgi ɢa ye ɢevele ma ɢaazu, é la niikpiga,

nà wuzeɢe ti wɔinzeɢe nuiti daalɔɢma.

²¹ Ti taɢila ka a ɢula ti zaama, é ɢɛ ga ta-ɢundigii.

Ungo, ta-nui taɢila ka a lo ti luɢɔ.

Nà va bu é maabuḡa bà,
 mazoloo nu ḡili nɔpɛ ge la vaa bu
 é va yee zede yenvui maazu
 ga é va maabuḡa bà, ni gè la tolini,»
 Ḣooḡo GALAGI wooi ḡana.

²² «Naazu wa ḡe volu ga nà-nubuseiti,
 ta nà ḡe ga wa-ḢALAGI.»

²³ Welɛ fiile wolai ḡa wuzegɛzu, tokoleveai Ḣooḡo
 GALAGI vɛ,
 ná-ziiḡulagi lokoleve, é ḡe ga sabala golai,
 é vu naati unmaɛ, niiti ti faa ɲɔi ḡɛɛzu.

²⁴ Ḣooḡo GALAGI ná-ziiḡaawanai la ḡalega ma pɛ,
 eyɛsu é naa ḡɛ, é daazeeli,
 nii kpein é deveai yiimaɛ.
 Foloi ta, wa naa ḡaaḡa.

31

Galema wolai

¹ «Siɛḡi zu naama yeeḡɛḡalai zeelizu la, nà ḡe ga
 GALAGI Izilayɛle wolodamaiti pɛ bɛ, tiya ma ti ḡe
 ga nà-nubuseiti,» Ḣooḡo GALAGI wooi ḡana.

² Ḣooḡo GALAGI wooi ḡaa:
 «Tevebai zu, gè nà-nubooḡolai lɛɛni ga naati,
 niiti ti velani, ti ḡula boḡa zɔkpɔi ḡa.
 Izilayɛle ḡa zoo niina é ná-eteai zɛ gaanɛ zu.

³ E ḡɛni ḡɛɛzu ma:
 «Kaite Ḣooḡo GALAGI vaani, é boḡo lɛ ga zè.»
 Gè ḡɛni ma nà balaa:

«Gè è nɛɛvɛ vɛ kaite wɔlɔwɔlɔ,
 naa ḡa é ba, nà yesu ḡilizu è va gola.

⁴ Nà è losu volu, nɛɛbɛ nui Izilayɛle,

naazu da lo volu.

Da de da da-lamade pagɔiti sege volu,
 è ge kua wo nuiti saama, ti goozunɛai.

⁵ Da leezen beleiti da volu ga niine Samali gizeiti
 ma.

Kpele leve nuiti ta ta-beleiti ma lonɔgi zɔlɔ.

⁶ Mazɔlɔ naama voloi ga vaazu,
 voloi ada make nuiti ta kpee loo la Efelayime gize
 yooi zu ga:

Ade li, de le Siyɔn gizei ma,

Gɔogɔ GALAGI ɔɔ be, ada-GALAGI! »

⁷ Mazɔlɔ Gɔogɔ GALAGI wooi gaa:

«À woɔgɔla ga koozunɛi Izilaye le ve,

à gɔkɔ ga koozunɛi ziiti ti ma mɔungi ná-faa zu.

Nuiti ti wa-maamuse wooi meni, wo da ge ma:

«Gɔogɔ GALAGI, da-nubuseiti kizo,

Izilaye le nui mɔtaiti ti vulua, ti gizo!»

⁸ Nà vaazu ga tiye,

gè zege ga tiye lekɛmave nu gɔvezu vele yooi zu,

gè ti gaale ba, ti gɔla zooiti su ti maagoozaai.

Nuiti ma zii pe ka é ti zaama, gaazuɔle nuiti,
 dekpu nuiti,

anɛɛ anzanuiti kogi ti ma, ta niiti ti doin zɔlɔsu ga
 niina.

Nà-nubuseiti ta gale ma, ti va volu ga ti gaavɔniga
 wolai.

⁹ Ta gena galega ma, ti da va, ta wɔlɔ, ti da
 maanɛɛni wo.

Nà va volu ga tiye,

gè lo ti luɔ, gè li ga tiye kɔtudɛiti pɔ be,

ga pelei gaa sɔli, ve ti la bunega ná.

Mazɔlɔ nà ge ga Geegei Izilaye le ve,

Efelayime gá gɛ ga dɔun zunu mɔungi.

¹⁰ «Wɔi wo ga zii gɪligiti, à woilo Gɔɔgɔ GALAGI laawooi ma, wo dɛɛ ga zie zaama yooiti ta kpolodɛi laavɛ yooiti ti maagoozaai.

A gɛ ti ma: «Gɔɔgɔ GALAGI é Izilayele vazasu adaveti,

toɟa vaazu, é ti ɟaale ba, é ɟaaba ti ma, eɟɛvelei baala make nui a da ke la.»

¹¹ Mazɔlɔ Gɔɔgɔ GALAGI ɟa Izilayele nuiti unmɔɔ, é ti ɟula ti zili nui ya ná-zobogi wɔlɔai.

¹² Tiya ɟana ti vaazu volu, ti da woɔɟula ga koozunɛɛi Siyɔn ɟizeɪ ma, ti-ɟaazuvɛ ɟa volo naa kpein tuɟɔ ti vaazu sɔlɔɔsu Gɔɔgɔ GALAGI ya, ga moloi, ga dɔɔ niineɪ, ga gulo niineɪ, ta baalagiti, ta boliiti, ta nikeiti. Ti-yenvui ɟa gɛ eɟɛ kpelei nii zieɪ vuuzu ma ga pago, ziiɔlɔ la mɔ ɟɛa ti ma.

¹³ Naazu anzalopoiti ta kuai wo koozunɛɛi zu, zunu loungoiti ɓalaa ta kɛwola wɔlɔiti.

Nà ta-ɟaazudɛvui valibo ga koozunɛɛi, nà vɛɛ ti yii ɟa ti yiiɔlɔ vai zu, gè ti laave ga koozunɛɛi.

¹⁴ Nà zalaɟa ɟula nuiti koozunɛ ga sua wulɔiti.

Nà-nubuseiti ta daami wo, é kula gɛ ga naama ani vagɔiti niiti nà ti ve ti vɛ,» Gɔɔgɔ GALAGI wooi ɟana.

¹⁵ Gɔɔgɔ GALAGI wooi ɟaa:

«Woo ɟa menisu Lama, gɔlɔi ta gaazudɛvui.

Lasele ɔa ná-dointi saa wɔlɔi wosu.
E la kɛɛzu gaa va nɛɛɛ ná-dointi faa zu,
mazɔlɔɔ ti la mɔ ná.»

¹⁶ Kɛɛ Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Ɓɔɔɔ zo, è be ɔlɔi va,
è-ɔaazudeiti ti mina mɔ vu,
mazɔlɔɔ nà ɔa-ɔɔlɔiti ma zalai veezu è ya,»
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

«È-lointi ta vaazu volu,
ti zeɔe ti zili nuiti ta-yooiti su.

¹⁷ Kito ka ná deɔɔmu è-mavofodaiti ta-vaa zu,
è-lointi ta ɔalesu ma, ti va ta-yooi zu volu,»
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

¹⁸ «Gè Efelayime nuiti goomenini ga pago,
ti ɔa kpalagi wo, ti ɔa ɔe ma:
«E gi maagɔloni, tama gi maagɔloni,
eɔe kololala nika yivoi.

Kɛɛ gi ɔaagale ma è vɔ be, ɔa va è vɔ volu.
Mazɔlɔɔ ɔa ga Ɔɔɔɔ GALAGI, ɔa-ƆALAGI.

¹⁹ Ungo, gi ɔea voluaveni è va,
kɛɛ niizu gi nimizaa ɔɔɔ ma.
E ɔa-vaagaaazagi lea ga giye,
zɔngɔ zɛɛga gi va,
gi unfega, ɔaagula gi ma
tɔzei naa va, nii gi keai gi ma nu niine ziegi zu.»

²⁰ Efelayime ɔa ga dɔun zunui gola nɛai bè,
ziima loin ve.
Sienɔpe su gè ɔɛɛzu peelalazu la,
nà ɔa nɔ ɔigaizie su,
tɔzei gaamazu toge zii va, maawɔin ɔa mà gola.»
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

21 Kwεpelema ɔɔtuiti to pelelaυε,
 è kpaku ɔaazobagiti pile.
 Gigaizie pelei zu è ziaai la, pelei è vilegai polu.
 Ua volu, neɛɲɔɔi Izilaye,le,
 va volu niima laa wolaiti su ti ga ɔnɔi.

22 Da yesu voluzu de eyesu yeelε,
 aisa è va yiimazeɔe, kololala anzalopoi?
 Mazɔɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI faa niine ɔulaa eteai zu,
 anzanui ɔa é zunui ɔaiziez zu niina!

Taai lo fai volu

23 ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pε-Maligii, Izilaye,le ná-
 GALAGI wooi ɔaa: «Siegi zu gè zooi ná-faiti
 maavalibosu la, ta Zuda laa wolaiti, niima woointi
 ta wo mɔnɔ:

«ɔɔɔɔ GALAGI tuya loo è υε,
 Siyɔn gize ɲadegai ma, kizo fai zeizuve!»

24 «Naazu Zuda va ɔalaɔaiti ta ma laa wolaiti su
 nuɔuseiti pε ta zei υɔɔma zooi zu, naa υεε tii ɔεε
 nuiti ba ta niiti ti zieziεsu ga ta-loganiiti.

25 Mazɔɔɔ nà naati iɲɔɔɔ, niiti ti valaga zebei ma.
 Zoiti ti υɔɔzu ɔae ma, nà naati maavaa ɔe anii kpein
 fe ti ya.»

26 Naa volu gè wuunni, gè ɔaazulaalao. Nà-
 ɲiimenii ɔeeni bè ga faa vago.

27 «Foloi tanigaa ta vaazu, gè va nuɔuseiti ta suaiti
 faza Izilaye,le masadai zu ta Zuda masadai zu ná
 pε, eɔεvelei nu a ɔa ani zuwui vaza da kpalagi zu,»
 ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

28 «Eyesu niizu, gè ɔea de laaleeni ti wu, gè ɔa
 ti loɔɔula, gè ɔa ti loka, gè ɔa ti bezeɔele, gè ɔa ti
 ɔolooɔolo, gè ɔa faa ɲɔi ɔe ga tiye. Kele é zo niizu ma

niina, nà ɖaavotesu ti ma, gè ti zeɪ veɛ ɓete volu, gè ti zapelo,» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana.

²⁹ «Naama ziegi zu, nu nɔpe ge la mo niima vaalaalii woga ga:

«Ɔeeɖeiti ti dɔɔɓɔi gului ma waai ma ɓoei miini, keɛ ti-lointi niigaiti ka ti ɖaɓodani.»

³⁰ «Ese ka za kpɔɖo ɖotoi ma vaa zu. Zoi a dɔɔɓɔi gului ma waai ma ɓoei mi, naa ɖa niigaiti gaa a ɓoda.»

Minazeɖe niinei

³¹ «Weɛ, naama voloiti ta vaazu, yeei gè vaazu minazeɖe niinei wosu da Izilayeɛ nuɓuseiti be, ta Zuda nuɓuseiti,» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana.

³² «É la ɖea eɖe minazeɖegi gè keeni timemewolani be, voloi gè ti zoni da ti-yee va, ga gè ti ɖula Ezipete yooi va. Ti minazeɖegi naa ɖologoloni, anee ni nà ɖa gè ɖeni ga ti-Maliɖii,» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana.

³³ «Keɛ weɛ minazeɖegi va, gè bosu Izilayeɛ nuɓuseiti be, naama voloiti poluma,» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana. «Nà nà-tɔgi lo ta-ɖisiɛiti su, gè seve ti-yiimaveti. Nà ɖe ga ta-GALAGI, ti ɖe ga nà-nuɓuseiti.

³⁴ Nu nɔpe kpɛde la mo ɖea ba ga é seɲɔɖo ɖala, ɓaa keɖɛɛloun, é va ɖe ma: «Ɔooɖo GALAGI ɖweɛ!» Mazɔɔo ti pe ta kwɛɛ, é zo doungoiti ma ti zaama, é zeeli nu ɖiteiti pe ma,» Ɔooɖo GALAGI wooi ɖana. «Mazɔɔo nà ta-vaɖaaza golaiti suvaaye, gè la mo ta-ɖotoiti devea ti unma.»

Minazeɖegi é ga ɖooɖo keɛi

³⁵ Ɔooɖo GALAGI wooi ɖaa,

é foloi veezu, é wozakalagi ve foloi,
 é tɔgiti seida é vɪlɛ alugi ta somideɣaiti siɛ velei va,
 ti wozakalagi veezu kpidii,
 é kpolodei ɲiikpisu eyɛsu ma lakpatakpagiti tugi
 ɣula,

daasei ka ga Ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii:

³⁶ «Ɓɛni ni naama ɔgiti ta ɣologolona gaaazu,
 naa a ɣɛna, gaa ɣa vala deɣɛmu Izilayɛle mavofodai
 va,

eyɛsu ɣɔ é la mɔ ɣɛa ga zii gaaazu,»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

³⁷ Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa:

«Ni nu ɣa zoo é geɣɔɔɔɔ ɣɔɣɔ, é lɛ maazuve,

baa é zoo é zooi ɔomave wuue ɣɔɣɔ,

naazu na Izilayɛle mavofodai kpein pili ya,

tɔzei faa ɲɔi kpein ba ti Ɓɛni,» Ɔɔɔɔ GALAGI
 wooi ɣana.

³⁸ «Weɛ, foloi tanigaa ta vaazu, Zeluzalɛme taa
 wolai ɣa losu volu Ɔɔɔɔ GALAGI ve, é zo peɛ
 ɣaaɣɔɔzagi Ɓananeyɛle vɔ bɛ ma, é zeeli Zokosu
 Sigidave ma,» Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.

³⁹ «Ɓɔɣɔ galui ɣa la volu, é zɔle, é zo folo liizu
 velei, eyɛsu é li Galɛbe ɣizeɪ vɔ pelei, naa volu é lati
 ga Goate vele.

⁴⁰ Pɛtugi pɛ su, ve zuvuiti ta nu voomaiti ti vɪlisu
 ya ná, ta dɔbɔi kpein su eyɛsu é zeeli Sedelɔn
 Ɓɔtudeɪ ma, eyɛsu é zeeli sigigi woizuve ma, ve ná
 ga Soo Sigidave folo ɣulazu velei, ti pɛ ta ɣɛ ga zou
 ɲadegai Ɔɔɔɔ GALAGI ve, nii é la mɔ ɣulaa zea, é
 la balaa ɣologolologa mɔnɔ.»

32

Zelemi zooi ta geya vai

¹ Wεε keela wooi va Zelemi sɔlɔni Gooɔɔ GALAGI ya, Zuda masagi Sedesiyase ná-masadai ma ɔona puusiei ma, naa zolooni Babilone masagi Nebukadenεzaal ná-masadai ma ɔona puugo maazu lɔsavasiεi (18) ma.

² Babilone zalavusuiti ti Zeluzalεme taai zeini keε su. GALA goo wo nui Zelemi zoga ɔeni de, ε ɔe kasoi ɔa, kaso zifigi zu Zuda masagi ná-masa pelei wu.

³ Zuda masagi Sedesiyase ɔa ε pilini kasoi ɔa miná. Mazɔlɔ ziiɔaawanani Zelemi ma, ga naa Gooɔɔ GALAGI laawooi nii woga ga: «Nà Zeluzalεme lɔzu Babilone masagi yeezu, toɔa taa wolai tɛi sosu.

⁴ Anεε Zuda masagi Sedesiyase bɔɔi la ɔulaa Babilone nuiti zea, mazɔlɔ gè deveve ga gè fe Babilone masagi ya. Toɔa losu ɔaazuni ta ɔaazu, ε gaazaɔa, toɔa gooɔaavote.

⁵ Naa volu Sedesiyase ɔa li Babilone, toɔa ye ná, eyεsu zèe zeeli ma,» Gooɔɔ GALAGI wooi ɔana. «Anεε ni wa yeεsu kɔi ɔa ɔɔ wa Babilone nuiti, wo la zobo sɔlɔga pe.»

⁶ Zelemi ɔeni ma: «Gooɔɔ GALAGI bɔeni pò, ε ɔe mà:

⁷ «Wεε, è-ɔeke Salume ná-doun zunui Ganameyele ɔa vaazu è vɔ be, ε ɔe è ma: Nà-kpalagi geya, nii ε Anatote, mazɔlɔ da ga nà-nu ɔiteɔitegi, nii unmɔɔ fai ma losuve zea mounpa.» »

⁸ Kεke loin Ganameyele vaani pò be kaso ɔoizuve, eɔevelei Gooɔɔ GALAGI laawooi woni la, ε ɔe mà: «Nà-kpalagi geya, ε Anatote, Benzamen yooi zu,

mazɔlɔɔ ɗa ga na-nu ɗiteɗitegi, nii unmoɔ fai ma losuve zea moɔnpa ga é geya, geyana.»

Gè laani da naazu ga gaama ve, Ɔoɔɗɔ GALAGI ɗa é boeni pò.

⁹ Gè kpalagi ɗeyani kèkè loin Ɔanameyele ma, kpalagi é Anatote, ga wali ɗae puugo maazu lofela (17).

¹⁰ Gè pɔdi loo zevei beɛni, gè kɛ su fele. Zeeleiti gaazu, gè gilagi laaɗɗuluni, gè na-zeevozeɓa anii zeiba, gè te kiloi ɗa, gè walii wujɛgi ɗɔɗɔ.

¹¹ Naa volu gè pɔdi loo zevei gilagi zegeni, nii daaɗɗuluni, ta zai ɓalaa daalaogai, eɗevelei togi boni la.

¹² Gè pɔdi loo zeve felegɔi naati pe kalivaani Baluke ma, Neliya ná-doun zunui, Maaseya ná-dounloin. Kèkè loin Ɔanameyele ta zeeleiti ti yeevo pileni pɔdi loo zevei zu, naati ti ɗeni ná, ta ɓalaa Zuda nuiti kpein ti ɗeni kasoi ma ɗoizuve.

¹³ Gè niima levei veeni ti ɗaazu Baluke ya ga:

¹⁴ «Ɔoɔɗɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii, Izilayeɓe ná-GALAGI wooi ɗaa: «Pɔdi loo zevei zege, zeevozeɓai wogai da, ta zai daa la ɗuluni, è ti lo pɔlo liɗii ta zu, nii a kɛ ti make su eyesu suɗooza.

¹⁵ Mazɔlɔɔ Ɔoɔɗɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii, Izilayeɓe ná-GALAGI wooi ɗaa: Niima yooi zu, peɓeiti ta ɗeya volu de, ta zooiti, ta leezen beleiti.» »

Zelemi ná-GALA falii

¹⁶ Gè pɔdi loo zevei veai ma Neliya ná-doun zunui Baluke ya, gè niima maanɛɛɛ wooi laazeelini Ɔoɔɗɔ GALAGI ma:

17 «Ee, Maligii Gooḡo GALAGI, è da-zobogi ta da-zoofaalai leeni geegḡolḡi bete vai zu ta zooi. Faa nḡpe ge la baani è ya.

18 Da da-woogegiladai ḡula keḡema nuḡuseiti be eyesu ḡegfalama waagila (1.000), keḡe da da ḡeegḡeiti ta-vaagḡaazagi ma ḡuyei ḡula ti-lointi ma. Da ga GALAGI bḡolḡai ta suḡaai, nii daasei ge ga Gooḡo GALAGI, Fai-Pe-Maligii.

19 Da ga faa bete nu wolai ta faa wola ḡe nui. E ḡaazuloge nuḡusei ḡilagilagi zie velel va, da ese gilagilagi pe sala, é zoloo sie velel ta ná-keewotiiti ma.

20 «È bḡḡo leeni poogiti ta maabele vaiti su, sieḡi zu gi-memewolani ti ḡeni la Ezipete yooi zu, za balaagi, zenḡ ḡana é la Izilayele nuḡuseiti saama, keḡe balaa nuḡusei mḡtai pe saama, è-lḡḡi ḡulaa, egḡvelel nu kaazu la za.

21 Da ḡa é da-nuḡusei Izilayele ḡulani Ezipete yooi va, ga poo golaiti ta maabele vaiti, è da-zobogi le ta da-zoofaalai, é dualua golai lo ti zu.

22 E niima yooi veeni ti ve, è ma ḡona woni ti-ḡeeni be ga da fe ti ya, zooi ve nḡnḡi ta kḡin ḡulḡi voovaaí ná.

23 Ti vaani, ti seḡe ga tḡnḡ, keḡe ti la ḡeni woiloni è-wooi ma. Nii è ti leveni ma, ti la zieni ga naa. Ti la naa pe keeni, nii è ti leveni ma. Naa ḡa é kea, è niima maanḡḡiti pe seida ti ma.

24 «Wele Babilḡone nuiti ba, ti maabuḡaa taai va ga ti-zeizu bete wotii, ta sosu, dḡḡve na ti yeezu, naa ḡa nu a bo, ta vaazu vḡnisu ma ga kḡḡi, ta pului, naa veḡe dḡḡo zeeḡei va. Nii è boni ma yeelugḡo, é zeelia, da kaazu.

²⁵ Ungo, ná tago nɔ ve ná, taai va lo Babilone nuiti zeezu. Maligii Gooḡo GALAGI, leeni vaa zu mu è devei veeni zèa, ga gè zou ḡeya, gè geyaga zeeleiti gaazu?»

Gooḡo GALAGI Zelemi wooḡaavote fai

²⁶ Gooḡo GALAGI ḡɛni Zelemi vɔ naazu, é ḡɛ ma:

²⁷ «Wele! Nà ga Gooḡo GALAGI, fuluaniiti pɛ ta-GALAGI. Faa nɔpɛ ge la baani zèa tago pa.

²⁸ Naa ḡa é ba, Gooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Nà taai nii lozu Babilone masagi Nebukadenɛzaal yeezu, ta ná-salavusuiti, toḡa so.

²⁹ Babilone nuiti ti laaleai bu, ta lo taazuve, ti abui lo ba, ti gala, ta pelei niiti ti-ḡmave ma looḡo bosuve ḡea ḡeezu ga Zuda nuiti ti da ansansegiti gala ná kooḡo ganigi Baale lebi vai ma, ti da puya zalaḡaiti kula ná gala kiligiti be, nii a ke ti da ziiḡaawana.

³⁰ « «Mazolo é toozei Izilayele nuiti ta Zuda nuiti ta-vaa loozeizu ma, ta wànama vai nɔ ḡeezu. Nii é la neeni bè, naa nɔ ḡa ta da ke. Ungo, nii kpein Izilayele kea, ti pɛ ta da nɔ ziiḡaawana,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

³¹ «E zo taai nii lo gee ma, é zeeli za ma, toḡa ziiḡaawanazu, é da ziiḡula. Naa ḡa é ba, gè la mɔ pɔ ga gè ḡaazula ma.

³² Toozei faa noi pɛ ba nii Izilayele nuiti ta Zuda nuḡuseiti ti kea ga zè ga ti ziiḡaawana, tiya-o, ta-masagiti ta ta-ḡundiḡiiti-yo, naa vee ta-zalaḡa ḡula nuiti ta ta-GALA goo wo nuiti ba, Zuda nuḡuseiti ta Zeluzaleme ze wo nuiti pɛ.

³³ Toun ti la mɔ wɛɛzu gàazu, kɛɛ ti voluavega bà. Nà ma gè la bɔlɔni ga ti ɖalaga, kɛɛ ti la woiloni gòo ma. Ti la yeezeini kalagi wu gè ɖɛni bosu ga tiye.

³⁴ Ti kɔɔɖɔ gani ɖɔzɔai zeini pɛɛi wu feai bè, ti kɔzɔa.

³⁵ Ti zalaɖa ɖula adaveti kpɛtɛvɛ Baale vɛ Bɛnɛ-Ginɔme vɛtugi zu, nii a kɛ ti ɖa ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti kula ná ga gala zalaɖaiti Mɔlɔke lɛbi vai ma. Tama kaipa gè la kɔzɔba vai naama leve veeni ti ya, naa la vɔlɔ ɖɛni vilɛni nà-kisiɛi zu, vele ɖana ti Zuda nuɖuseiti piliga la kotoi zu.» »

GALA ka ɖa faa nɔi votokula ga faa vagɔi

³⁶ «Naa ɖa é ba, Gɔoɖɔ GALAGI, Izilayeɛle ná-GALAGI wooi ɖaa é vilɛ taai naa va, nii ɖoun wa taɖiligaa wo ɖɛɛzu ma: «Kɔɔi ta pului, naa vɛɛ ɖɔɖɔi va, ti taai lɔa Babilɔne masagi yeezu.»

³⁷ Ziiɖaa ɖɛa wanani su nuɖuseiti ma, naa ɖa é kɛa nà-ziiɖula golai zu, gè ɖɛa ti zuvazani zooi pɛ su. Kɛɛ nà ga ti ɖaale ba, gè va ga tiye volu vɛ, gè ti zeiiɛigi zu.

³⁸ Ta ɖɛ ga nà-nuɖuseiti, gè ɖɛ ga ta-GALAGI.

³⁹ Nà ti bɔsu ɖi gila ma, gè siɛ vele vagɔ ve ti ya, nii a kɛ ti ɖɛ bè ga woogɛɖila nuiti. Naazu ti undaa ɖa nɛ, ta ti-lointi ti vaazu ga ti voluvele.

⁴⁰ Nà ɖɔoɖɔ minazɛɖegi ɔɛɛzu gi yɔɖɔzu gá tiye. Naama minazɛɖegi maavele ma, gè la mɔ ɖɛɛa ti va eyesu pɛ, kɛɛ nà ɖɛ faaɔɖɔi nɔ ɖɛɛzu ti vɛ. Naazu ta dɛbi ga ti-yii pɛ, ti la mɔ maagɔoozaa bà.

⁴¹ Kòozu ɔa ne ga gè ɔa faa vagɔi ɔe ti ve. Nà ti zin ve niima yooi zu, gaamazu nà naa ɔeezu ga zɔi ta zènvui pe.

⁴² «Gòɔɔ GALAGI wooi ɔaa: «Ulei nɔ gè vaani la ga nimizai naa, niima nuɔuseiti ma, vele nɔ ɔana gè vaazu la faa vagɔi naa pe ti vɔ, nii gè ma minai zeeɔai ti ve.

⁴³ Mazɔɔɔ nuiti ta ɔe kpalagiti geyazu zooi nii zu, nii wo ɔeezu ma suɔoloɔologɔe, nu vulu nɔpe ge la mɔ su, anee sua ɔila kpalaa ge la mɔ su, kwɛɛve Babilɔne nuiti ma.

⁴⁴ Kpalagiti ta ɔe ɔeyazu ga walii, pɔdi loo zeevi ɔe ma kpaan, zeeleiti ti yeevo pile su, Benzamen yooi zu, ta Zeluzalɛme maagoolii zu, naa veɛ Zuda laa wolaiti su va, ta gize yooi zu laa wolaiti, ta zielave ma nemɛi zu, naa veɛ lekpɛma vele nu yeezazuve yooi zu laa wolaiti su va. Mazɔɔɔ nà ti zeizu volu ga niine,» Gòɔɔ GALAGI wooi ɔana.»

33

Minazeɔegi ma niinei Zeluzalɛme ve

¹ Gòɔɔ GALAGI ɔɔeni volu Zelemi vɔ, ná zeizu velesiɛi zu, názu é ɔeni de kasoi ɔa, kaso zigigi ɔoozuve:

² «Gòɔɔ GALAGI wooi ɔaa, teigi é zooi ɔetea, é kevele ɔete, é ɔa ɔaa maazu tosuve, daaseigi ɔa ga Gòɔɔ GALAGI:

³ «Woɔɔula mà, nà è woɔɔaavote, gè ɔooɔuzu vaa wolaiti deɛ ga de, fai niiti è la ti ɔweɛ.»

⁴ Tɔɔzei Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ɔaa, é vɛle taai nii zu vɛleiti ba, ta Zuda masagiti ta-vɛleiti ba, ti ɔa ti ɔlo, nii a ke ti va ɔaavote sei kelesui ma, ta ti zili nuiti ta-woɔa zɔkpɔi ma:

⁵ «Tama, ɲɛpi nii ti kɔɔzu Babilɔne nuiti daalɔɔma, naa ɔaabelagi ɔa ɔɛɛzu nɔ ga pɛlei niiti buulaave ga nu voomaiti, niiti gɛ vaazu ti vaazu na-ziɔgaawanai zu, ta na-ziɔɔulagi zu. Gɛ voluavege taa wolai nii va, tɔɔzei faa ɲɔi va, nii é ɔɛɛzu ná.

⁶ « Kele na balozu, gɛ kedɛyai ve zea, gaamazuu na ti valozu. Gɛ ziilei kiteɔitegi ve ti ve ta kpaa-maazui.

⁷ Zuda ta Izilayele nuiti niiti ti ɔea ga duɔiti zou ɔligiti su, na va ga tiye volu, gɛ ti zeɛ vele beɛɛ, eɔveleɛi ti ɔeni la mɔungi zu.

⁸ Na ta-vaagaa za golaiti gba ti va fo, nii ti keai daalɔɔma, gɛ ti maavaaye ga ta-vaagaa za golaiti, nii ti keai daalɔɔma, ta ti keai ga kpakagi daalɔɔma.

⁹ Zeluzaleme taai nii ɔa ɔe ga nɔun tɔɔɔ vagɔi ɔulazuve, é ɔe ga na-koozunɛɛi zɔɔɔsuve, é ɔe ga na-maamusei ta na-lebiyai zii ɔligiti saama, niiti ti vaazu faa vagɔi naati maawoo menisu, nii gɛ vaazu keɛzu be. Ta bali ga duai, ti laavɔ siegi zu ti undaanɛɛi ta kulagaanɛɛzu vai naati kaazu la, nii gɛ feezu be.»

¹⁰ Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa: «Ve wo ɔɛɛzu ma ná ɔloɔloɔga, nu vulu nɔpe ge la mɔ ná, anɛɛ sua balaa ge la mɔ ná, gaama ve Zuda laa wolaiti ta Zeluzaleme koi yɔɔɔzuveɛi ɲakai ve, nu nɔpe ge la mɔ ná, sua balaa ge la mɔ ná, kele niima wooiti ta ɔe menisu mɔnɔ náve:

¹¹ feti gfula zəngə wooiti ta koozunə bain gooiti, naa vee seipelela nu niineiti ta-wuyeiti ba. Zoiti balaa ta va mama fee zalafai gfulazu Gooḡo GALAGI zei velei ma ḡoizuvə, nu ḡa naati goomeni, ti da guyei loo, ti da ḡe ma:

«A Gooḡo GALAGI, Fai-Pə-Maliḡii maamuse,
mazələḡ Gooḡo GALAGI vage,
ná-woogəḡiladai ḡa yəsu ná ḡo!»

«Mazələḡ nə zooi zeizu volu ga niine, eḡevelei é ḡeni la məungi zu,» Gooḡo GALAGI ḡa é boga.

¹² Gooḡo GALAGI, Fai-Pə-Maliḡii wooi ḡaa: «Zooi nii kologologai metu, nu la ná, togani la ná, keke ná-taa wolaiti su ná pə, togani zasai ḡa ḡe náti volu, togani make nuiti ti ná, ti da wele ti ma.

¹³ Taaiti ti gize yooi zu, taaiti ti zieleve ma neməi zu, taaiti lekpeḡa velei nu yeezazuvə yooi zu, ta Benzamen yooi zu, ta Zeluzaləme maagoolii zu, ta Zuda laa wolaiti, boliiti ta baalagiti ta ḡe levesu volu togani make nui yee wu, é da ti ḡaalu,» Gooḡo GALAGI ḡa é boga.

¹⁴ «Wele, foloi tanigaa ta vaazu, nə minazegegiti daazeeli, ti vile su, nii gə boga Izilayeḡe nuḡuseiti be, ta Zuda nuḡuseiti,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

¹⁵ «Sieḡi zu naama yeeḡeḡalai zeelizu la, nə Davide mavofodai ta wuzegəzu nii telebogai. Toḡa soledai ḡe, é nuiti tukpəḡaaleve ga telebodai zooi zu.

¹⁶ Naama yeeḡeḡalai, Zuda nuiti ta ḡizo, Zeluzaləme zei ziileḡi zu. Wele daaseḡi va a loli da: «Gooḡo GALAGI ḡa é ga ada-lelebodai.»

¹⁷ Gooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Davide la valaga voto ma eyesu pe, nii a zei Izilayele ná-masa kpɔkpɔgi ḡa.

¹⁸ Zeno ḡana Levi nuiti ti ga zalaḡa ḡula nuiti ti la valaga ti voto ma, nii a ḡe losu kàkala, é ḡa gala zalaḡaiti kula, é ḡa vebɛ zalaḡaiti ma luului le pò pelei, é ḡa ziilei zalaḡaiti kula.»

¹⁹ Gooḡo GALAGI boeni Zelemi vo:

²⁰ «Gooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Wa zoo nei wo devei naa ḡoloḡolo nii gè fea foloi ta kpidii ya, wo pele besa ti luḡo, ti mina zie ga velel ti keezu la poloma? Ba-o.

²¹ Tama, minazegegi gè boga nà-botigē nui Davide ve, naa la zooga é va ḡoloḡolo mɔnɔ pe. Nu nɔpe ge la zooga é va pele besa naa luḡo, ga mavofodai ta la ḡea Zeluzalame, a ḡe ga masagi yeenɔpe, Levi mavofodaiti ta ḡe botii ḡeezu bè, ti ḡe ga zalaḡa ḡula nuiti yeenɔpe.

²² Nà nà-botigē nui Davide mavofodai ḡaawɔlo, ta Levi mavofodai ta ḡe botii ḡeezu bè ga zalaḡa ḡula nuiti. Ta mɔin egē somideḡaiti, nu la zooga ti ḡaalusu geezuve, baa kpolode laave jaḡaegi, tie ge la ḡweega.» »

²³ Gooḡo GALAGI boeni Zelemi vo:

²⁴ «È la kaazu nii niima nuḡuseiti ti bosu? Ta ḡeezu: «Gooḡo GALAGI ḡelea Izilayele ta Zuda va, pelɛyeḡe felegɔiti é yiimazegeni ga tiye!» Zoiti ti boezu ḡana, naati ti la nà-nuḡuseiti devezu ga zii ta, ta pelevɛesu.

²⁵ Gooḡo GALAGI wooi ḡaa: «Ni gè la ḡeni minazegē keeni gi yḡḡozu gá foloi ta kpidii, ni gè la ḡeni tḡgiti seini geegɔloḡi ma ta zooi,

²⁶ naazu nà ɣɛɛ Zakɔbe mavofodai va, ta nà-botigɛ nui Davide mavofodai, gè mina mɔ nu zeɣe mavofodai zu, nii a masadai ɣɛ Abalaame, ta Izaake, ta Zakɔbeni mavofodaiti unda. Mazɔlɔɔ ta-nuiti ti zogai duɔlai zu, nà vaazu ga tiye, nà ti maawɔingɛ.» »

34

Gooleve gooi é liini masagi Sedesiyase ma

¹ Welɛ keela wooi va Zelemi sɔlɔɔni Gɔɔɔɔ GALAGI ya, siɛgi zu Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal ta ná-kɔɔvɛbɛi kpein, eteai zu zalaɔusuiti pɛ niiti é ɣɛni zeini ti unda, ta nuɔusɛiti pɛ ti ɣɛni kɔɔi ɣɔɔzu Zeluzalɛme laalɔɔɔma ta taaiti pɛ ti loni ba:

² «Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɣaa: «Li, è Zuda masagi Sedesiyase ɣa, da ɣɛ ma: Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa: Nà taai nii lɔɔzu Babilɔne masagi yeezu, é gala ga abui.

³ Da vɛ, è la ɣulazu zea, da zosu, da lɔɔzu zeezu. Da losu ɣaazuni ta ɣaazu, é è ɣaazaɣa, è goɔɣaavote, aisa è va li Babilɔne.

⁴ « «Naa pɛ ge ɣɛɛ va, woilo Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ma, Sedesiyase, Zuda masagi! Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa é vile è va: E la zaa ga bogɛ zɔkpɔ pa.

⁵ Keɛ tɔun, da za ziileigi zu. Nii é ɣɛɛni è-mɛmɛwolani bɛ, ti ɣɛni ga masagiti, naa ɣɛɣalai ɣa a ɣɛ è vɛ è-zaazuvɛ: Ta ansansegiti gala è vɛ, ti saa wɔlɔ wuyɛiti too, ti ɣɛ ma: Ee, dei! Masagi zaa! Nà ɣa gè niima wooiti bogai,» Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣana.»

⁶ GALA goo wo nui Zelemi niima wooiti pɛ boni Sedesiyase ma, Zuda masagi, Zeluzalɛme.

⁷ Naama ziegi zu, Babilɔne masagi ná-kɔɔvɛbei laalɛɛni Zeluzalɛme wu, ta Zuda laa wolai zɔiti sigīgi ɣɛni ti ma, ti ɣɛni dɛ ná, Lakise ta Azeka.

Duɔiti ti vilegai, ti zo faa volu

⁸ Wɛɛ keela wooi va Zelemi sɔlɔɔni Gɔɔɔɔ GALAGI ya, masagi Sedesiyase minazegɛgi wogai ma Zeluzalɛme nuɔusɛiti bɛ, ga duɔiti ta ɣɛ ɔɔɔɔ yeema,

⁹ nii a kɛ ɛɛ ge yeeɓe ná-duɔ va, zunu ɓaa anzanu, ni nɔ toɔa ga Eɓulu nui, nu nɔpɛ ge mina mɔ kɛɛɣɛloin Zuda nui zo ga duɔ, é va make.

¹⁰ Kundigii kpein ta Zeluzalɛme nuɔusɛiti, tɛiti ti zolooni naa ma, ti vaani bu, ga ti mina mɔ zunuiti ta anzanuiti suziɔa, niiti ti ɣɛni ti ya pɔlɔma duɔlai zu, kɛɛ ti ti vile ɔɔɔɔ yeema, ti li. ɛɛ ge vaani bu, ti yeeɓeni ta-luɔiti ba.

¹¹ Kɛɛ naa volu, ti zegɛni ta-levei volu, ti va volu ga duɔiti ti yeeɓeni ti va, ti ɔɔi ti la ga ti ɣɛ volu ga duɔiti.

¹² Wɛɛ Gɔɔɔɔ GALAGI wooi va Zelemi sɔlɔɔni Gɔɔɔɔ GALAGI ya:

¹³ «Gɔɔɔɔ GALAGI, Izilayɛle ná-GALAGI wooi ɣaa: «Gɛ minazegɛ boni wo-mɛmɛwolani bɛ, voloi gɛ ti ɣulani la Ezipete yooi va, vɛ ti ɣɛni ná duɔlai zu, gɛ ɣɛni ma:

¹⁴ Kona dɔfelasiɛi, ɛɛ ge yeeɓe kɛɛɣɛloin Eɓulu nui va é ɔɔɔɔ vɔdini ma. Toɔa boti ɣɛ è vɛ ga kona dɔzita, naa volu yeeɓe ba, é li ɔɔɔɔ yeema, é zegɛ è vɔ bɛ. Kɛɛ wo-mɛmɛwolani ti la ɣɛni ɣoloni gɔɔi vɛ, ti la woiloni.

15 Woun, wo wo-zie velel gɔlaa kazemazu. Gè kaani ga wo gɔlagilagi kɛɛni ga pagɔ, wo wo-zeɪnɔɔɔi vile, ɔɔɔyeema vai wogai ma. Wo faa gɔlini ba gɔte gaaazu, GALA sei velel wu feai bè.

16 Wo galega ma, wo zege wa-levei volu, wo daaseigi gɔzɔa, wo gɔlagilagi wo vaa volu ga duɔiti, zunuiti ta anzanuiti, niiti wo ti vileni ɔɔɔ yeema, ga ti li ve na neai ti ve, wo ɔɔida ti la, ga ti ge volu ga wa-luɔiti.

17 «Naa ga é ba, Gɔɔɔ GALAGI wooi gaa: «Wo gɔlagilagi maanɛni é yeebe na-duɔ va, keɛɛloin, seɪnɔɔɔi. Kele wo la gɔoi zoni. Naa ga é ba, na yeebesu kɔoi va wo laalɔɔma, ta ɔɔ zeebei ta pului. Eteai masadai pe sasu ga bali, ta gena wo gaa,» Gɔɔɔ GALAGI wooi gana.

18 «Na zunui teiti ɔ yeelɔzu, teiti ti na-minazegegi gɔlogoloni, ti la minazegegi zu vaiti daazeelini gaaazu, ti nika yivoi levesu fele, ti zie ma buɔaiti zɔɔzuve:

19 Zuda ta Zeluzalɛme gundigiiti, botige nu wolaiti, zalaɔa gɔla nuiti, ta zooi zu nuɔuseiti pe, teiti ti leveni nika yivoi maalevesu felegɔiti zɔɔzu.

20 Na ti lɔzu ti zili nuiti zeezu, niiti ti wɔindai ga ti ti va. Ti-ma voomaiti ta ge ga daamianigi wɔniiti be, ta ɔɔ zuaiti.

21 Zenɔ gana, na Zuda masagi Sedesiyase ta na-kundigi wolaiti ɔzu ti zili nuiti zeezu, niiti ti wɔindai ga ti ti va, na ti lɔ Babilone masagi na-salavusuiti zeezu. Mazɔlɔ anɛ ni kɔɔɔgi naa maagoozave de wo va,

22 na devei ve ti ya, ti va volu taai tei daalɔɔma, ti laale bu, ti so, ti kologolo ga abui. Na Zuda

laa wolaiti ke ga tevebai zu ná maaluai,» Gooḡo GALAGI wooi ḡana.»

35

Zelemi ta Lekaḡe nuiti ta-veleyeḡei

¹ Wele keela wooi va Zelemi sɔlɔni Gooḡo GALAGI ya Zuda masagi Zoziase, nii é ḡeni ga Yeḡoyakime ná-doun zunui, naa ná-siegi zu:

² «Li Lekaḡe mavofodaiti pɔ be, è bɔe ti vɔ, è lo ti luḡo, è li ga tiye Gooḡo GALAGI zeí velei ma ḡoizuve, wo le ma levesui ta wu. E dɔɔi ve ti ya ná ga ti kpɔle.»

³ Gè liini, gè Yaazania ḡaizie, Zelemi ná-doun zunui, ḡaḡasinia ná-dounloin, ta keeleaiti, ta ná-doun zunuiti, de bosu Lekaḡe nuiti ta-veleyeḡei kpein.

⁴ Gè liini ga tiye Gooḡo GALAGI zeí velei ma ḡoizuve, GALA nui Yigidaliya ná-doun zunui ḡanan ná-doun zunuiti daa velei wu, kundigí wolaiti ta-velei ḡobave, Salume ná-doun zunui Maaseya ná-pelei maazuve, zalaḡa ḡula nui é ḡeni welezu nu leezeuve ma GALA sei velei ma ḡoizuve.

⁵ Gè dɔɔ aninaka laavegaiti seini Lekaḡe veleyeḡei ma nuiti kakala, ta ḡowɔiti, gè ḡe ti ma: «À dɔɔi bɔle.»

⁶ Kele ti sulooni, ti ḡe mà: «Gi la ḡa ga dɔɔ bɔlea, mazɔlɔ ḡi-memewola Yonadaḡe, Lekaḡe ná-doun zunui, niima levei veeni gi ya, é ḡe ma: «A mina dɔɔ bɔle eyesu pe, wa-o, wo-lointi-yo.

⁷ A mina pelea lo, à mina tii ḡe zooi ma, à mina leezen bele la, à mina yeezei ta wu pa. Kele wo-zeizuve ḡa ga seḡe ḡotaiti nɔ wu wa-eteai pe su. Uele

ɔana wo-zii zu a ɔooza la naama yooi zu, ve wo ná ga weɛinti.»

⁸ Gá ɔolozu devei naa ve, nii kpein gi-memewola Yonadaɓe boni, Lekaɓe ná-doun zunui. Gi la dɔɔ ɓɔlea, gi-zii ma voloi pe su, giya-o, gi-anzaiti-yo, ta gi-loun zunuiti, ta gi-loun anzanuiti.

⁹ Gi la pelea losu, gi va da ni bu, leezen bele la gi ya, ɓaa tii ge ɓɓɔ.

¹⁰ Gá zeini seɓe ɔotaiti bu, gá ɔolozu, gi zie ga naa pe, nii gi-memewola Yonadaɓe feeni gi ya ga devei.

¹¹ Kele siegi zu Baɓilɔne masagi Neɓukadenɛzaal leeni la niima yooi laalɔɔma, gi deveni ga gi le Zeluzaleme, gi vela Baɓilɔne ta Siili nuiti ta-ɔɔɔɔgi va. Naa ɔa é ba, gi zeida Zeluzaleme, niizu.»

¹² Naazu ɔooɔɔ GALAGI ɓɛni Zelemi ɔɔ, é ge ma:

¹³ «ɔooɔɔ GALAGI, Fai-Pe-Maliɓii, Izilayele ná-GALAGI wooi ɔaa: «Li, è ɓɛ Zuda nuiti pɔ, ta Zeluzaleme nuiti, è ge ti ma: Wo la de ɔi ɔɔɔni kalagi naa ma? Wo la ɔloa dɔawooiti be ɓaa? ɔooɔɔ GALAGI wooi ɔana.

¹⁴ Lekaɓe ná-doun zunui Yonadaɓe devei veeni ná-dointi zea, ga ti mina dɔɔi ɓɔle. Lekaɓe nuiti kpein ti naama wooiti soni kpaan, zaagaza ti betevaa dɔɔi va, mazɔɔɔ ti ɔoloni ti-memewola wooi ve. Tama, nɔun ná, ɔooɔɔ GALAGI, ná wo lenɛsu nɔ ɔɔ, kele wo la woilosu ɔɔi ma.

¹⁵ Gè la ɓeni ná-botige nuiti teve fai va wo ma, GALA goo wo nuiti, ga ti ge wo ma: Wo ɔilagilagi gele ɔɔ ni va, é zie vele ɓete, à ɓe ɔilizu gala kiligiti ba, wo va da ti lebi. Naazu wa ze zooi zu nii gè feeni wo ve, wa wo-memewolani. Kele wo la ɔidaani ma, wo la woiloni ɔɔ ma.

¹⁶ Lekaḅe ná-doun zunui Yonadaḅe ná-doun zunuiti ti devei naa zoni, nii ti-memewola feeni ti ya. Kele nuḅusei niiti ti la woiloni gòo ma.»

¹⁷ Naa ḡa é ba, Ḡooḡo GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayeḷe ná-GALAGI wooi ḡaa: «Nà vaazu ga maanḡḡi Zuda nuiti ta Zeluzaleme nuiti daalḡḡoma, gè ti maaluani, tḡzei gè ḅḡeni ti vḡ, ti la ḡoloni. Gè ti lolini, kele ti la gaavoteni.» »

¹⁸ Zelemi ḡeni Lekaḅe nuiti ta-vεḷeyeḡei ma: «Ḡooḡo GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayeḷe ná-GALAGI wooi ḡaa: «Wo ḡoloni devei vε wo sḡḡoni wo-memewola Yonadaḅe ya, wo zieni ga naa pε ga pagḡ nii é wo leveni ma.»

¹⁹ Naa maavele ma, Ḡooḡo GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayeḷe ná-GALAGI wooi ḡaa: «Lekaḅe ná-doun zunui Yonadaḅe mavofodai ḡa zḡḡ yeenḡε, é ḡa lo kḡkalavε.» »

36

Yeḡoyakime seve biligi ḡala vai

¹ Zoziase ná-doun zunui Yeḡoyakime, Zuda masagi, ná-masadai ma ḡona naanisiḷi zu, Ḡooḡo GALAGI niima ḡeela wooi woni Zelemi ma ga:

² «Seve biligi ta zeḡe, è wooiti kpein seve ma, niiti gè ti woni è ma, Izilayeḷe masadai ma vai zu, ta Zuda masadai, ta zii ḡiligiti ta-masadaiti, é zo Zoziase ná-yeḡḡḡalai ma, gè tḡzeidai ma ga ḅḡa è vḡ, eyεsu za zeeli.

³ Tanisu Zuda nuiti ta gaḡḡa ga toḡa kisu ga gè nimizai zei ti ma. Ni ti ḡilagilagi ta zeḡena ti-zie veḷe nḡi volu, naazu nà ta-vaḡḡaazagiti suvaayε ta ta-ḡotoiti.»

⁴ Zelemi Neliya ná-doun zunui Baluke lolini degemu, é keela wootti boni ma, nii é sɔlɔɔni Gooɔɔ GALAGI ya. Baluke ti zeveni seve biligi ma.

⁵ Naa volu Zelemi niima levei veeni Baluke ya, é ge ma: «Ti kweteveve ga gè mina li Gooɔɔ GALAGI zei vele ma goizuve. Gè la zooga ná bɔɔɔi gè va li ná.

⁶ Degemu li da bɔɔɔi GALA sei vele ma goizuve, zu so foloi, è Gooɔɔ GALAGI ná-keela wootti kala seve biligi zu, nii gè feai è ya, è woogula la, è ti wo. Nuiti ta ge GALA sei vele ma goizuve, ti meni, ta naati kpein ta va, ti zege Zuda laa wolaiti su.

⁷ Naazu tanisu, ta Gooɔɔ GALAGI maaneene vai lɔzei, ga é ti gaazumaalɔɔɔɔ, ta gele niina ti-zie vele jɔi va. Mazɔlɔ Gooɔɔ GALAGI boge ga gola yiigaawana, ziiɔulani niima nuɔuseiti daalɔɔma.»

⁸ Neliya ná-doun zunui Baluke zièni ga deveiti pe, niiti GALA goo wo nui Zelemi ti woni ma. E liini GALA sei vele ma goizuve, é Gooɔɔ GALAGI ná-keela wootti kala, nii é zeveni seve biligi zu, é woogula la.

⁹ Naama vaiti ti geni geezu Zoziase ná-doun zunui Yegoyakime, Zuda masagi, ná-masadai ma gona dɔlusièi, ma gonagi ma alu taavuusièi ma. Ti Zeluzalame nuɔuseiti pe gaaleeni ba, ta Zuda laa wolaiti ma nuɔuseiti pe, zu so gaalebai zu Gooɔɔ GALAGI gaazu.

¹⁰ Baluke Zelemi wootti kalani seve biligi zu, é woogula la, naama nuiti kpein gaazu niiti ti geni Gooɔɔ GALAGI zei vele ma goizuve. E geni loni pelei naa wu, nii é veeni Gemalia ya, Safan ná-doun

zunui, nii ɣeni ga zou zeve ɣe nui. Naama veleɪ ɣeni loni GALA sei veleɪ ma ɣoizuve yeemaazuve, Pelela Niinei ɣobave.

¹¹ Siegi zu Gemalia ná-doun zunui Misé, nii é ga Safan ná-dounloun, wooiti kpein meni da, Ɔoɔɔ GALAGI ti woni seve biligi naa zu, Baluke kalani,

¹² é yeini masagi ná-peleɪ wu, é zeeli seve ɣe nui ná-botiɣe veleɪ wu. Nu wolaiti kpein ti ɣeni gaalebai zu náve: zou zeve ɣe nui Elisama ɣeni ná, ta Delaya, Semaya ná-doun zunui, ta Elenatan, Akaɔɔl ná-doun zunui, ta Gemalia, Safan ná-doun zunui, ta Sedesiyase, Ɔanania ná-doun zunui, é ɔɔ nu wolaiti pe ba.

¹³ Misé naama wooiti kpein boni ti ma, nii é menini, siegi zu Baluke keela wooiti kalani da nuɔuseiti be, ti zeveni seve biligi zu, é woɔɣula la.

¹⁴ Názu ɣa nu wolaiti ti Selemiya ná-dounloun, Kusi ná-dounloun loin, Netania ná-doun zunui Yegudi leveni la Baluke ma, ti ɣe ma: «Seve biligi zegɣe ya, nii è kalagai nuɔuseiti gaazu, è va ve.» Neliya ná-doun zunui Baluke seve biligi zegeni ya, é li ti vo be.

¹⁵ Ti ɣeni ma: «Zei ve, è seve biligi tona kala gi ve.» Baluke kalani.

¹⁶ Siegi zu ti naama wooiti pe menini da, ti weleweleɪni ɔɔɔ ɣaazu, ti lua ti ɣilagilagi, ti ɣe Baluke ma: «Ɔeni gi niima wooiti pe deɣ ga masagi.»

¹⁷ Naa volu ti Baluke ɣaazaɣani, ti ɣe ma: «Da zoo nei è gaaleɣ ga giye, veleɪ è nii kpein seveai la? Zelemi ɣa é ɣeni bosu è ma, è da seve?»

¹⁸ Baluke ti woɔɣaavoteni, é ɣe ma: «Zelemi ɣa é niima ɣeela wooiti boni mà. Nɔun nà, gè da ti zeve ga seve deɪ seve biligi nii ma.»

19 Nu wolaiti ti ɣeni Baluke ma: «Li, è ɔɔɣu, wa Zelemi, nu nɔpɛ ge mina kwɛɛ vɛ wo liizu ná!»

20 Naa volu ti sɛvɛ ɓiligi yɛni zou zɛvɛ ɣɛ nui Elisama ná-botigɛ vɛlɛi wu, ti li masagi ná-koizuvɛ, ti naa pɛ bo ma, nii siaai.

21 Masagi Yɛɣudi leveni naazu, ga é sɛvɛi zɛɣɛ, sɛvɛ ɣɛ nui Elisama ná-botigɛ vɛlɛi wu. Yɛɣudi vaani la, é ɗa kala ga woo wola masagi ɣaazu ta nu wolaiti ti ɣeni ná ɣobavɛ.

22 Tɛi é ɣeni ga konagi ma alugi laavuusiɛi, masagi ɣeni ná-pɛlɛi wu nii é ga sama gelei, é ɣeni zeini, abui ɣaazogai anɪnakai zu kobavɛ.

23 Yɛɣudi a la ma vɛɛ su savagɔ ɓaa naanigo ɣalana, masagi ɓena naati teve ga, ga sɛvɛ ɣɛ nui ná-boɣa goi, é ti vili abui ɣa. Zekana é yɛni kɛɛzu la, eyɛsu sɛvɛ ɓiligi ɓɛ ga ɣala mɛtu.

24 Masagi ta ná-nu wolaiti ti keela wooi naati gaagɗaani ga pagɔ, nii é zɛvɛni sɛvɛ ɓiligi ma, kɛlɛ é la ɣeni ti maaluani, ti la ta-zɛɣɛ valini ga.

25 Anɛɛ ni Elɛnatan ta Delaya ta Gemalia ti masagi maanɛɛnɛni, ti ɣili ma, ga é mina sɛvɛ ɓiligi ɣala, kɛlɛ masagi la ɣeni woiloni ti-woo ma.

26 Kɛlɛ tɔun masagi devei veeni kundigii Yelameyele ya, ta Azaliyele ná-doun zunui Selaya, ta Aɓadeyele ná-doun zunui Selemiya, ga ti sɛvɛ ɣɛ nui Baluke zo, ta GALA goo wo nui Zelemi. Kɛlɛ ɢooɣɔ GALAGI Baluke ta Zelemini maalɔɣuni.

GALA ge ɓaazaɣa vai masagi ma

27 Masagi sɛvɛ ɓiligi ɣalaai ma, nii keela wooi kpein ge ɣeni su, Zelemi boni Baluke ma, é ɗa sɛvɛ, ɢooɣɔ GALAGI ɓɔɛni Zelemi vɔ, é ɣɛ ma:

28 «Sɛvɛ biligi taɣili seɣe, ɛ wooiti pɛ sɛvɛ su, niiti ti ɣeni sɛvɛ biligi ma mɔungi zu, nii Zuda masagi Yegɔyakime galani.

29 Da nii wo Zuda masagi Yegɔyakime ma: «Gɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa: E naama zɛvɛ biligi ɣalani, ɛ da ɣe ma: Leeni vaa zu ɛ sɛvɛai su ga Baɓilɔne masagi ɣa vaazu, ɛ zooi tɛi koloɣolo, ɛ nuiti suwuɣaaleve ta suaiti?

30 Naa ɣa ɛ ba, Gɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa: Zuda masagi Yegɔyakime mavofodai taɣila kpala ge la zeida ga masa tɔun poluma, Davide ná-masa kpɔkpɔgi ɣa. Ma voomai ɣa ye eteave foloi ma liegi ɣa, ta kɔɔlei zu kpidii a vɛɛna.

31 Nà wuzɛɣezu daaloɣɔma, ta mavofodaiti, ta ná-nu wolaiti. Nà ta-vaagaaazagiti sala ti ma. Ni-miza vaiti kpein gè ti ma vaa woni, ti la ti zegeni ga zɛvɛ, naati ta zeɪ ti ma, ta Zeluzalɛme nuiti, ta Zuda nuiti.» »

32 Zelemi sɛvɛ biligi taɣili seɣeni, ɛ so Neliya ná-doun zunui Baluke ya, sɛvɛ ɣe nui. Naa ma ge naa zɛvɛni su, nii Zelemi ɣeni bosu ma, ga wooiti kpein niiti ti ɣeni sɛvɛ bili mɔungi zu, nii Zuda masagi Yegɔyakime galani. E woo mɔinmɔin kiligaa vɛɛni ba, ga naa ɣeɣalaiti.

37

Masagi Sedesiyase Zelemi ɣaazaɣa fai

¹ Baɓilɔne masagi Neɓukadenɛzaal Zoziase ná-doun zunui Sedesiyase zeini ga masagi Zuda yooi unda. Sedesiyase ɣa ɛ zeini Yegɔyakime ná-doun zunui Konia votogi zu.

² Kele toun be-o, ná-botigē nua ve-o, 6aa Zuda yooi zu nuḅuseiti be-o, ti la ḡeni woiloni tene gooiti ma, Ḡooḡo GALAGI ti woni, GALA goo wo nui Zelemi daazeeli ti ma.

³ Masagi Sedesiyase Yegukale leveni, Selemiya ná-doun zunui, ta zalaḡa ḡula nui Sofoni, Maaseya ná-doun zunui, ti li GALA goo wo nui Zelemi vɔ be, ga ti ḡe ma: «Gi vaave ga gi bo è ma ga, è Ḡooḡo GALAGI ada-ḠALAGI maanene gi pe be.»

⁴ Naama ziegi zu, ti la ḡeni de Zelemi vilini kasoi ḡa. E ḡeni leezu, é da yei nuḅuseiti saama, faa la ḡeni ba.

⁵ Naa volu, Falaḡon ná-kooḡogi zegeni Ezipete yooi zu. Babilone nuiti ti Zeluzalame zeini kele su, naa menigai ma ti ve, ti lago maagfoozani Zeluzalame va.

⁶ Ḡooḡo GALAGI 6eni GALA goo wo nui Zelemi vɔ, é ḡe ma:

⁷ «Ḡooḡo GALAGI, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: «A li, wo bo Zuda masagi ma, é wo levegai gaazaḡagi ma ga: Falaḡon ná-kooḡogi é ḡulani, é 6o wo va, toḡa na ḡale ma ná-zooi zu, Ezipete.

⁸ Babilone nuiti ta vaazu volu, ti laale taai tei bu, ta so, ti abui lo ba, é ḡala.»

⁹ Ḡooḡo GALAGI wooi ḡaa: «A mina kisupu ḡe, wo va ḡe ma: Babilone nuiti ti lia ga ḡite. Mazoloo ti la lia pe.

¹⁰ Anee ni wa la vɔni Babilone ḡooḡogi pe ma, nui tanigaani nɔ ti yena, ti wɔai ga meein, ta la wuzeḡe volu ti ḡilagilagi, ti zeḡe ta-zeḡe ḡotai wu, ti abui lo taai tei ba.» »

Zelemi vili fai kasoi ḡa

11 Siɛgi zu Baɓilɔne ɔɔɔɔgi lago maagɔozani la Zeluzaleme va, ti va lo Falaɔɔn na-kɔɔɔgi yeezu,

12 Zelemi ɔeni po ga e ɔula Zeluzaleme va, e li Benzamen yooi zu, e va nono zoloo pogani yooi zu nii gaa ɔeni ɔweɛzu na-nuiti saama.

13 Siɛgi zu e zeelini la Benzamen Sigɔdave, taa make nuiti ta-ɔundigii ɔeni na, nii daa ɔeni ga Yiliya, Selemiya na-doun zunui, Ganania na-dounloin. E GALA goo wo nui zoni, e ɔe ma: «Da da ɔoɔ ve Baɓilɔne nuiti zea!»

14 Zelemi ɔooɔaavoteni, e ɔe ma: «Gaama la ga naa pe, ge la ɔoɔ veezu Baɓilɔne nuiti zea.»

Kele Yiliya la ɔeni woiloni goo ma. E Zelemi zoni, e lii la na-kundigii ti po be.

15 Kundigii naati ti yiigaawanani Zelemi ma, ti doɔa, naa volu ti pili kasoi ɔa zou zeve ɔe nui Zonatan na-pelei wu. Mazoloo kaso velel beɛa ɔeni de na.

16 Zelemi vili pele ɔana kasoi ɔa, e yen na, e lebi na gola.

17 Masagi Sedesiyase keelai leveni, e li, e vaa la, e gaazaɔa dooɔfuzu, na-masa pelei wu, e ɔe ma: «Woo ɔa na nii ɔooɔ GALAGI feai e ya?» Zelemi ɔeni ma: «Ungo, toɔa ga nii, da loozu Baɓilɔne masagi yeezu.»

18 Naa volu Zelemi Sedesiyase ɔaazaɔani, e ɔe ma: «Leeni ɔa ge koto ɔeai su e laaloɔma, ɔaa da-wotige nuiti daaloɔma, ɔaa niima nubuseiti daaloɔma, ga wo piligai kasoi ɔa ma vaa zu?

19 Mini ɔa wa-GALA goo wo nuiti ti na, niiti ti ɔeni velela vele vai wosu wo ma, ga Baɓilɔne masagi la vaa, e va laale wo wu, ɔaa niima yooi?

20 Woilona mu, na e maanɛɛɛzu, ee, maligii

masagi, nà-maanεεnε wooi zeeli è ma! Mina mɔ gaaɖale ma zou zεvε ɖε nui Zonatan ná-pelei wu, gè mina lia zaazu ná!»

²¹ Naazu Masagi Sedesiyase devei veeni ga ti ɖaaɖa Zelemi ma kaso zidɖigi zu, folo-o-folo ti ɖa bulu zɔkpɔ ɖila fe zea, bulu loɖa nuiti ti kulazu pelei zu taazuvε, eyεsu bului ɖe mεtu taazuvε. Uele ɖana Zelemi yɛni da kaso zidɖigi zu.

38

Zelemi vili fai kɔɔyεɖei zu

¹ Sefatia, Matan ná-doun zunui, ta Gedalia, Pasuul ná-doun zunui, ta Yukal, Selemiya ná-doun zunui, ta Pasuul, Malikiya ná-doun zunui, naati ka ti wooi naati mɛnini Zelemi ɖɛni ti wosu nuɓuseiti ma ga:

² «Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa: «Zai a yε niima laai tei su, toɖa za ga kɔɔi, ɖaa pului, ɖaa ɖɔɖɔ zeeɖei. Kele nu-o-nu a ɖula, é li, é ɖɔɖɔ ve Babilɔne nuiti zea, naa yenvui ɖa yε zea, toɖa naa mu sɔɔɔ ɖalaa.»

³ Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa: «Taai nii ɖa veezu gaamazɔ Babilɔne masagi ná-kɔɔɔɖɔgi ya, é so.» »

⁴ Kundigɛiti ti ɖɛni masagi ma: «Kɛni zunui tei ge za! Mazɔɔ wooi nii é bosu, naa ɖa salaɓusuiti iɔtevezu, niiti ti yɛgai taai tei su, naa vεε nuɓuseiti pε ba. Zunui tei la nuɓusei ná-undaanεei ɖaiziezɔ, kele kɛni ná-maanɔɖɔ vai.»

⁵ Masagi Sedesiyase ti woɖaavoteni, é ɖε ma: «Toɖa wo yeezu, mazɔɔ masagi la zooga faa nɔpε keɛzu ni wa laade.»

⁶ Ti Zelemi zoni, ti pili masagi ná-doun zunui Malikiya ná-kɔɔyεɖei zu, nii é ɖɛni kaso zidɖigi zu. Ti Zelemi yeini su ga galuiti. Zie la ɖɛni kɔɔyεɖei

zu, keɛ palavalai ɔa é ɔeni su. Zelemi batani palavalai zu.

⁷ Keɛ Etiyopi zunui ɔeni ná, daa ɔeni ga Eɔede-Meleke, é ɔeni ga botiɔe nu wolai masagi ná-pelei wu, naa menini ga ti Zelemi vilini kɔbyeɔei zu. Masagi ɔeni zeizu Benzamen Sigidaue.

⁸ Eɔede-Meleke ɔulani masagi ná-pelei wu, é ɔe masagi vo ɔani:

⁹ «Ee, mǎligii masagi, zunui teiti ti faa ɲu wola ɔeeue, ga nii ti keai ga Zelemi, GALA goo wo nui, ti pili fai zu kɔbyeɔei zu. Toɔa zaazu ná ga pului, toozei daamiani ge la mo taazuue.»

¹⁰ Masagi niima levei veeni Eɔede-Meleke ya, Etiyopi zunui, é ɔe ma: «Zunu vuusavago (30) zeɔe ue, ti da-levei zu, è GALA goo wo nui Zelemi ɔula kɔbyeɔei zu, aisa é va za.»

¹¹ Eɔede-Meleke liini ga zunui naati, ti le masagi ná-pelei wu, peɛ ɔoozu veleɪ ta wu, naavolo make veleɪ wuue, é seɔe wolomaiti kulani ta seɔe zaɔaiti. Ti ti yeini Zelemi ma kɔbyeɔei zu ga galuiti.

¹² Eɔede-Meleke, Etiyopi zunui ɔeni Zelemi ma: «Seɔe wolomaiti ta seɔe zaɔaiti do beɔabauue, è galui la ti maazu.» Zekana Zelemi keeni la.

¹³ Zunui naati ti meenni ga galuiti, ti te, ti kula kɔbyeɔei zu. Zelemi yeni kaso zigigi zu.

Sedesiyase ta Zelemi ta-ɔoɔufuzu yepɛi

¹⁴ Masagi Sedesiyase nu leveni GALA goo wo nui Zelemi ma, ga é va po be, nu leezuve zavasiei ɔooɔo GALAGI zeɪ veleɪ ma ɔoizuue. Masagi ɔeni Zelemi ma: «Gè wɔinni gè gaazaɔa gila bo ga de, mina faa nɔpe dooɔu ba.»

¹⁵ Zelemi Sedesiyase wooḡaaavoteni, é ḡe ma: «Ni nà naa ḡulana keḡema è ve, nii è maḡḡaaazaḡabosu ma, è la pàa ḡaa? Ni nà è lenena, è la woiloga, è la ziaa la!»

¹⁶ Masagi Sedesiyase ḡonani Zelemi ve dḡḡḡuzu, é ḡe ma: «Gè ḡonaa ḡḡḡḡ GALAGI ma, nii é vulua, nii é zenvui veai ade ya, nà è ye vulua, ḡè la è lḡa naama zunuiti zeezu, niiti ti pḡ ga ti è va.»

¹⁷ Zelemi ḡeni naazu Sedesiyase ma:

«ḡḡḡḡ GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: «Ni ḡa ḡulana, è li, è ḡḡḡ ve Baḡilḡne masagi ná-kḡḡḡ ḡundiḡiiti zea, ḡḡḡ ve, è-yenvui ḡa ḡizo, taai tḡi ge la ḡala ga abui, ḡa zenvui wo, ḡa-o, ḡa-veḡyeḡei-yo.

¹⁸ Keḡe ni ḡa ḡelena, è la ḡḡḡ veeni Baḡilḡne masagi ná-kḡḡḡ ḡundiḡiiti zea, taai tḡi ka lḡzu Baḡilḡne nuiti zeezu, ta galazu ga abui, ḡa ḡalaa è la ḡulaa ti ya pe.» »

¹⁹ Masagi Sedesiyase ḡeni Zelemi ma: «Nà luazu Zuda nuiti ba, niiti ti veai na Baḡilḡne nuiti zea. Nà luazu ga ḡè mina lḡ ti yeezu, ti va mḡanḡḡ.»

²⁰ Zelemi ḡḡḡaaavoteni, é ḡe ma: «Ba-o, nu la è lḡa ti yeezu. Woilo ḡḡḡḡ GALAGI wooi ma, nii ḡè bosu è ma, fai pe ka ḡe ga pḡḡ, ḡa zenvui wo.

²¹ Keḡe ni ḡa ḡelena, è la ḡḡḡ veeni, weḡe nii ḡa é vaazu ḡḡḡzu ga ḡe, ḡḡḡḡ GALAGI ḡḡai ga ze:

²² Anzanuiti kpein ta ye masa peḡi wu, ta li ga tiye Baḡilḡne masagi ná-kḡḡḡ ḡundiḡiiti pḡ. Ta è laalḡ guye zu, ti ḡa ḡe ma:

«E-wḡla vagḡiti ti balii laa è luḡḡ,

weḡe ḡa va, è ḡḡa la.

Sieḡi zu è-ḡḡḡiti ti ḡeni lḡzu la palavalai va,

ti ƚεελεα.»

²³ «Ungo, ta li ga è-anzaiti ta è-lointi ƚε Baβilɔne nuiti ƚɔ. Da ɓalaa è la ɗulaa ti ya, mazɔɔɔ Baβilɔne masagi ɗa è zo, ta taai tei ka ɗala ga abui.»

²⁴ Sedesiyase ɗeni Zelemi ma: «Nu nɔƚε ge mina niima wooiti meni, ta è la zaa ƚε.

²⁵ Ni kundigi wolaiti ta menina ga kƚɔεεε è ɔɔ, ti ɔa, ti ɗε è ma: «Nii è bogai masagi ma, ɓo, suɗula le gi ma, ta nii masagi bogai è ma, mina naa ta lɔɔɗu gi ɔa, gi la è ɔaazu,»

²⁶ da ti woɔɗaavote ga: «Gè ɗεa masagi maanεεεzu ga é mina tève volu Zonatan ná-ƚεlei wu, ná ɔa za ná.» »

²⁷ Kundigi wolaiti ƚε ti ɔaani ɗite Zelemi ɔɔ ɓε, ti gaazaɗa. E ti woɔɗaavoteni eɗεvelei masagi teε vele leeni la. Ti maagɗeni kƚɔ, ti zeɗe ná, mazɔɔɔ nu nɔƚε ge la ɗeni ma vai zuɗwεε.

²⁸ Zelemi yeni kaso zigigi zu, eyεsu Zeluzalεme zo foloi.

39

Zeluzalεme zo fai

(2 Masagiti 25:1-21;

Zelemi 52:4-11)

¹ Zuda masagi Sedesiyase ná-kona taavuugɔi alugi ɔuusiεi ma volo ɔuusiεi ma masa fai zu, Baβilɔne masagi Nebukadenεzaal ɔaani ga ná-kɔɔvebei ƚε Zeluzalεme laalɔɗoma, é ná ze i keε su.

² Sedesiyase ná-kona puugo maazu ɗilasiei (11), alugi naanisiεi, folo taavuugɔi, Baβilɔne nuiti ti zeɗei wɔɔni taai ma zigigi ɔa.

³ Naazu, Babilone masagi ná-kundiḡi wolaiti kpein ti lɛni, ti ze zaamazuvɛ sigɔdavɛ: Nɛɛlegale-Salesɛɛl, ta Samegaal-Nebo, naa vɛɛ salavusu ḡundiḡi wolai Sal-Sekime ta ḡima nuiti ta-ḡundiḡii Nɛɛlegale-Salesɛɛl va, é vɛɛ masagi ná-salavusu ḡundiḡii zɔiti kpein ba.

⁴ Gaamago nɔ, masagi Sedesiyase ta ná-salavusuiti ti sugwɛɛgai ma, ti velani, ti ḡula taai va kpidii, ga masagi ná-kpelei zu vele, sigɔ felegɔi yɔḡɔzuvɛ ma zigɔdavɛ, ti li ga pelei nii é liizu ga Zuludɛn ma vɛtu nɛmɛi zu vele.

⁵ Kɛɛ Babilone zalavusuiti ti vilɛni ti volu, ti Sedesiyase zoni Zeliko nɛmɛi zu. Ti soni, ti lii la Babilone masagi vɔ, Libila, Gamate yooi zu. Miná ḡa Nebukadenɛzaal ná-tukpɔi ḡaaleveni ná.

⁶ Babilone masagi Sedesiyase ná-doun zunuiti paani ti-ḡɛɛ ḡaazu Libila, ta Zuda zeizumaanɛgiti pɛ balaa.

⁷ Naa volu é Sedesiyase ḡaazuḡɛzɛiti goloni su, é gili ga kɔlu bɔi yɔlɔḡo felegɔ, ti lii la Babilone.

⁸ Naa voluma, Babilone nuiti ti masagi ná-pelei ḡalani Zeluzalɛme, ta nuɔuseiti ta-velɛiti, ti sigɔgi wolo.

⁹ Nuɔusei mɔtai ma é yɛni taazuvɛ, niiti ti bɔḡo veeni, ta nuɔusei mɔtai é ḡɛni ná, masagi make nuiti ta-ḡundiḡii Nebuzaladan naati seḡɛni, é li ga tiye Babilone.

¹⁰ Kɛɛ niiti ti ḡɛni ga bala nuiti nuɔuseiti saama, ani la ḡɛni ti ya, Nebuzaladan vaani bu ga naati ti yɛ Zuda yooi zu. Naama volo ná, é leezɛn beɛlɛiti ta kpalagiti feeni ti ya.

Zelemi vie fai

11 Niima levei ɔa Baɓilɔne masagi Neɓukadenɛzaal feeni masagi make nuiti ta-ɔundigii Neɓuzaladan ya, Zelemi ná-faa zu ga:

12 «Sege, è ɔaazuyɛ ba, mina faa ɲɔu nɔpɛ kɛ la, kɛɛ nii a bo è ma, naa ɔɛ bɛ.»

13 Masagi make nuiti ta-ɔundigii Neɓuzaladan, ta salavusu ɔundigi wolai Neɓusazeɓan, ta ɔima nuiti ta-ɔundigii Neɛlegale-Saleseɛl, ta Baɓilɔne masagi ná-kundigiiti kpein,

14 ti nu leveni Zelemi laaɔomisu kaso zigigi zu, ti kula, ti fe Gedalia ya, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin. Gedalia ɔɛni vaazu bu é ɔa li ná-koizu. Zelemi ɔɛni nɔ nuɓuseiti saama.

Keela wooi Eɓede-Meleke ná-faa zu

15 Siegi zu Zelemi ɔɛni la ɔɛ kaso zigigi zu, Ɔoɔɔɔ GALAGI ɓɔɛni pɔ, é ɔɛ ma:

16 «Li, è ɓɔɛ Eɓede-Meleke ɔɔ, Etiyopi nui, è ɔɛ ma: «Ɔoɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii, Izilayeɛle ná-GALAGI wooi ɔaa: Gè la ɔɛni undaanɛ vaa laazeel-ini taai tɛi su nuiti ma, kɛni maanɔɔɔi ma vai. Tama, ná ga naa laazeeli nii gè boni, su la ɔoɔazazu naa ɔɛ è ɔaazu.

17 Kɛɛ voloi naama maanɔɔɔ vai vaazu la, ná è ɔizo, Ɔoɔɔɔ GALAGI wooi ɔana. E la ɓa zunui naati zeezu, niiti è luazu ti va.

18 Ná è ɔizo saai ma, è-yɛnvui ɔa ye è ya, ɔa naa mu solɔɔ ɓalaa, mazɔɔɔ è laani nɔun da, Ɔoɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.» »

40

Zelemi ná-ɓɔɔyeemalai

¹ Gooḡo GALAGI bəeni Zelemi və, Neḡuzaladan masagi make nuiti ta-ḡundigii tevegai ma ga è zeḡe Lama. Zelemi ḡeni Zeluzaləme nuiti saama ta Zuda nuiti ti maanəni ga ti li ga tiye Baḡiləne, ḡilia ḡeni de ga yələḡi. Miná ḡa masagi make nuiti ta-ḡundigii kulani ná nuiti saama ti ti zoni, ti ḡa li ga tiye.

² E Zelemi zegeni, ti maagelesa ge leve, é ḡe ma: «Gooḡo GALAGI ḡa-GALAGI maanəḡo vai woni é vile taai tēi ba, eḡe nii ḡeḡalai.

³ Niizu, é vilega su, nii é boni é ḡea, mazələ wo kotoi ḡeəni Gooḡo GALAGI laaləḡoma, wo la woiloni goo ma. Nii é boni, naa zeelia wo ma.

⁴ Niizu wəle, nə è viesu, ḡe yələḡiti kula è-yeeiti ba. Ni è wəinni ga è vile pəlu, de li Baḡiləne, va, nə ḡaaḡa è ma. Kele ni è la wəinni ga naa, mina va. Kwəe ga ḡa zoo è li zooi zu ná pə, li və ná nəai è və ga è li ná.»

⁵ Kele tēi Zelemi ḡeni inəinesu ga goḡaavote fee vai, Neḡuzaladan ḡeni ma: «ḡa zoo è li Gedalia və bə, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin, nii Baḡiləne masagi seidai Zuda laa wolaiti unda. Li, è ye toun ba, nuḡuseiti saama. Baa mu, və nəpə ná nəai è və, li miná.» Masagi make nuiti ta-ḡundigii daamianigiti feeni Zelemi ya, é faanəe ḡe bə ziə vai zu. Naa volu é yeebeni ba, é li.

⁶ Zelemi liini Ayikame ná-doun zunui Gedalia və bə Misepa, é ye pə bə nuḡuseiti saama, niiti ti yəni zooi zu.

*Zuda nuiti ti bəḡo ḡaalə vai ba
Gedalia ḡoba*

⁷ Salavusu ɣundigɣiti niiti kpein ti ɣeni ma yooi zu ta ta-zunuiti ti menigai ma ga Baɓilɔne masagi Ayikame ná-doun zunui Gedalia zeida zooi unda, é bala nuiti kaliva ma, niiti ti la ɣeni liini ga tiye Baɓilɔne, zunuiti ta anzanuiti, naa vɛɛ doungeiti ba,

⁸ ti liini ti Gedalia ɣa Misepa. Tiya ɣa ti ɣeni ga Netania ná-doun zunui Isemayeɓe, Kaleya ná-doun zunuiti Yoɣanan ta Zonatan, Tanumɛte ná-doun zunui Selaya, Netofa nui Efayi ná-doun zunuiti, Maakate nui Yezania ta ta-zalavusuiti pɛ.

⁹ Gedalia, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin minazegeni ti vɛ, ta ta-zalavusuiti, é ɣɛ ti ma: «Dualua ge mina wo zo, à yeezei Baɓilɔne nuiti ta-zobogi wu. A zeizi zooi zu, wo ɣolo Baɓilɔne masagi vɛ, naa ɣa wa-undaanɛi su.

¹⁰ Nɔn nà, nà zeizu Misepa, gè ɣɛ ga wo-ɣaazuvɛ, gè ɣɛ Baɓilɔne nuiti zeema, ti vaazu ade vɔ. Keɛ wɔn, à dɔɔiti kpɛɛ, wo gulu waaiti kula, ta gulɔiti, wo ti make anɪnakaiti su, wo zeizi taaiti su, maanɛai wo zeizi zu vɔlu.»

¹¹ Zenɔ ɣana, Zuda nuiti kpein niiti ti lɔɣuni Moabe yooi zu, ta Amɔn nuiti pɔ bɛ, ta Edɔme, ta ná maagoolii ma yooiti su, ti menini ga Baɓilɔne masagi nui mɔtaiti zenɪ Zuda yooi zu, é Gedalia zeizi ta unda ga kundigɣi, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin.

¹² Naa ɣa é keɛni, Zuda nuiti pɛ ti vaani, ti ɣula adaveti pɛ, veti ti vazani náti. Ti vaani vɔlu Zuda yooi zu, ti li Gedalia vɔ bɛ Misepa. Ti dɔɔi ɣaalɛni ba gola, ta gulu waaiti.

Gedalia vaa vai

¹³ Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan ta salaḡusu ḡundig̃iiti ti ḡeni de ḡalaḡaiti su, ti pe ti ḡaani Gedalia ṽṽ be Misepa.

¹⁴ Ti gaazaḡani ga: «È suḡw̃eε nei ḡaa, ga Am̃n nuiti ta-masagi Baalise Isemayeḡe leṽeḡe, Netania ná-doun zunui, ga é è ṽaa?» Keḡ Ayikame ná-doun zunui Gedalia la ḡeni laani ti la.

¹⁵ Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan boni ḡite d̃ṽḡuzu Gedalia ma Misepa ga: «Va bu, ḡe li, ḡe Netania ná-doun zunui Isemayeḡe ṽaa. Nu ñpe ge la suḡw̃eεga. Leeni ṽaa zu a ye ná, é è ṽa? Leeni ṽaa zu Zuda nui kpein gaaleai ba è ḡoba, ta vaza, Zuda nui m̃tai undaa ḡa ṽili?»

¹⁶ Ayikame ná-doun zunui Gedalia ḡeni Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan ma: «Mina naa ḡe, maz̃ṽṽ nii è bosu Isemayeḡe ná-faa zu, zeḡi ṽe.»

41

¹ Alugi ḡfelasiḡi ma, Netania ná-doun zunui Ise-mayeḡe, é ga Elisama ná-dounloin, masa suwuzui ta, é ga ḡalaa masagi ná-nu wolai ta, naa ṽaani, ta zunu puuḡṽ, Ayikame ná-doun zunui Gedalia ṽṽ be Misepa. Ti daamii woni miná ṽṽma Misepa.

² Netania ná-doun zunui Isemayeḡe wuzeg̃eni ñ pu, ta zunu puuḡṽiti ti ḡeni polu, ti Gedalia ṽaa ga ta-woḡa z̃ḡkp̃iti, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin, nii Baḡil̃ne masagi seini ga kundig̃ii zooi unda.

³ Naa ṽoluma Isemayeḡe Zuda nuiti pe paani, ti ḡeni Gedalia ḡoba Misepa, ta Baḡil̃ne zalaṽusuiti ti ḡeni náṽe.

⁴ Foloi velesiḡi, Gedalia ṽaai ma, siḡi zu nu ñpe ge la ḡeni suḡw̃eε da,

⁵ názu ɔa zunu vuulɔsava (80) zɛɣeni la Sikeme, ta Silo, ta Samali, ti va. Ti-ɛɛɛiti bogai, ti-maazɛɛiti baliai ga ga kidaaviligi maavele, ti ɔɔɔ maazaɔazaɔaai saa wɔɔ wo fai zu. Ti vaani ga vɛɛ zalaɔaiti ta ansansemi, ti va fe GALA bɛ Zeluzalɛme Ɔɔɔ GALAGI zɛi vɛɛi ma ɔoizuvɛ.

⁶ Netania ná-doun zunui Isemayeɛe ɔulani Misepa, é lo ti luɔɔ, é ɔa wɔɔ. Siɛgi zu é zeelini la ti ma, é ɔɛ ti ma: «Á va Gedalia vɔ bɛ, Ayikame ná-doun zunui.»

⁷ Kɛɛ ti zeeliali ma taazuvɛ, Netania ná-doun zunui Isemayeɛe ta ná-nuiti ti nuiti paani, ti poomaiti pili ya kɔɔyɛɛi zu.

⁸ Kɛɛ zunu puugɔ ɣɛni ti zaama, naati ti ɣɛni Isemayeɛe ma: «Mina gi va, mazɔɔɔ daamianigi makɛɛ gi vɛ ɔɔɔi zu, ga moloɔ, ta wɔɔlezɛgi, ta gulɔi, ta kɔin gulɔi.» Isemayeɛe la mɔ ɣɛni ti vaani vuuma ta ti-ɣɛɛleai zɔiti.

⁹ Kɔɔyɛɛi nii Isemayeɛe zunui naati ma vuomai vilini su, ti ti vaani, é ɣɛni ga kɔɔyɛɛe wolai nii masagi Aza ɣɛni ti bɔ, siɛgi zu kɔɔi ɣɛni la ti yɔɔzu ta Izilayeɛe masagi Baasa. Naa ɔa Netania ná-doun zunui Isemayeɛe daaveni ga nu vuomai.

¹⁰ Isemayeɛe nuɔusei mɔtai pɛ soni Misepa ga duɔi: masagi ná-doun anzanuiti, ta nuɔusei kpein é yɛni Misepa, masagi makɛ nuiti ta-ɔundigii Neɔuzaladan kalivaani Ayikame ná-doun zunui Gedalia ma. Naa vɔlu wɔin ɣɛni Isemayeɛe ma ga é li ga duɔiti Amɔn nuiti pɔ bɛ.

Isemayeɛe ná-duɔ zɔgaiti unmɔɔ fai

¹¹ Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan ta salaḡusu ḡundiḡiiti kpein ti ḡeni ba, ti faa ɲɔi naa pɛ mɛnini, nii Netania ná-doun zunui Isemayeḡe keɛni.

¹² Ti zunuiti pɛ seḡeni, ti li, ti laale Netania ná-doun zunui Isemayeḡe wu. Ti kaḡɔzumɛɛnni Gaḡaḡɔn kpoi golai ḡobave.

¹³ Siɛgi zu duɔiti pɛ ti ḡeni Isemayeḡe ya, ti Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan ḡaani la, ta salaḡusu ḡundiḡiiti kpein ti polu, ti ḡoozumɛɛni.

¹⁴ Naazu, nuḡuseiti pɛ Isemayeḡe vaani ga tiye, ti zeḡe Misepa, ti ḡaleni ma, ti li, ti vɛɛ Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan va.

¹⁵ Kele Netania ná-doun zunui Isemayeḡe velani ga zunu losava Yoḡanan va, é li Amɔn nuiti pɔ be.

¹⁶ Naa voluma, Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan ta salaḡusu ḡundiḡiiti ti ḡeni polu, naati ti nuḡusei mɔtai pɛ seḡeni, niiti Isemayeḡe zeḡeni ga tiye Misepa, Gedalia vaa voluma: salaḡusuiti, anzanuiti, dounḡoiti, ta kundiḡi wolaiti, de bosu, nii pɛ ti vaani la, ti zeḡe Gaḡaḡɔn.

¹⁷ Ti lago loni wɛɛn laazu vɛɛzuve Kimeḡame, Beṡeḡeyɛme ḡobave. Wɔin ḡeni ti ma ga ti li de Ezipete yooi zu,

¹⁸ mazɔɔ ti ḡeni luazu Baḡilɔne nuiti ba, kaipa Netania ná-doun zunui Isemayeḡe Ayikame ná-doun zunui Gedalia vaani, nii Baḡilɔne masagi seini zooi unda.

42

Pela wo fai ga Ezipete yooi zu vele

¹ Salavusu gʻundigʻiiti kpein, é ɓɔ Kaleya ná-doun zunui Yofʻanan va, ta Wosaya ná-doun zunui Yeza-nia, ta nuɓuseiti pɛ, ti liini,

² ti ɖɛ GALA goo wo nui Zelemi ma: «Nii gi maagʻaazaɖabosu è ma, yeezei bu ga pagɔ: Da-ƳALAGI, é ga Ƴooɖɔ GALAGI maanɛɛɛ gi vɛ, gi mɔtaiti gi yɛgai ná. Mazɔɔɔ gi mɔinni gola, gi maalɔida, eɖɛvelei è-ɖaazu vɛ pɛtesu da.

³ Da-ƳALAGI, Ƴooɖɔ GALAGI ɖaazaɖa, vɛ gá li ná, é naama velei le ga giye, ta nii maanɛai gi kɛ.»

⁴ GALA goo wo nui Zelemi ɖɛni ti ma: «Gè mɛniga. Nà vaazu Ƴooɖɔ GALAGI wa-ƳALAGI val-izu, eɖɛvelei wo bogai la mà. Naa voluma, nà Ƴooɖɔ GALAGI ná-gooɖaavotegi le ga woye, gè la tanɔpɛ dɔɔɖua wo va.»

⁵ Ti ɖɛni Zelemi ma: «Gá minazedegezu ga gá zie ga naa nɔ, nii Ƴooɖɔ GALAGI ɖa-ƳALAGI a bo è ma, ga è bo gi ma. E ɖɛ ga gaama wo zeelei, nu la maagʻaalia, gá-minazedegegi vaa zu.

⁶ E ɖɛni ga ma vago, ɓaa ma ɲɔu, gá ɖolo Ƴooɖɔ GALAGI, gá-ƳALAGI wooi vɛ, nii gá ɓɔɖɔi gi è levega pɔ bɛ. Gi undaa ɖa nɛ ga ɖolona Ƴooɖɔ GALAGI, gá-ƳALAGI wooi vɛ.»

⁷ Folo puugo levegai ma, Ƴooɖɔ GALAGI gooɖaavotegi veeni Zelemi ya.

⁸ Zelemi Kaleya ná-doun zunui Yofʻanan lolini, ta salavusu gʻundigʻiiti pɛ ti ɖɛni polu, ta nuɓusei pɛ é ɖɛni ná, é zo ɓolomadɔɖɔiti ma, é li seizumaanɛgiti pɔ.

⁹ Naa volu, é ɖɛni ti ma: «Ƴooɖɔ GALAGI, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɖaa, nii wo valini mà ga gè li, gè wo-maavai laazeeli ma:

10 «Ni wa yena zeini zooi nii zu, nà wa-nuɓuseiti maamɔin ɓolu, gè la mɔ wo ɗolodologa, nà wo zapelo, gè la mɔ wo loɗɗulaa. Mazoloo maanɔɗo vai gè keeni ga woye, nà yee zegɛ naa ma.

11 A bena niina luazu Babilone masagi ɓa, à mina lua ba,» Gooɗo GALAGI wooi ɗana. «Mazoloo nà wo ɓa, gè wo ɗizo, gè la vaa bu é ɓa wo ɓolo.

12 Nà maawɔingai ɗɛ wo ɓɛ, naa ɗa a ke é nuɓɔɗolai ɗɛ wo ɓɛ, é wo ye ná, wo ɗale ma ɓolu wa-yooi zu.»

13 «Kele ni wa ɗena: «Gi la zeizu zooi tei su, ni wo la ɗoloni Gooɗo GALAGI wa-GALAGI wooi ɓɛ,»

14 ni wa ɗena ma: «Ba, gá liizu Ezipete yooi zu, ɓɛ gi la koo ɗa ná, gi la kooɗo ɓuuu fɛɛ woomeniga ná, ɓɛ pulu la gi ɓoloa ná, miná ɗa gi zeizu ná,»

15 à woilo Gooɗo GALAGI laawooi ma, Zuda masadai zu nuɓusei mɔtaiti. Gooɗo GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii, Izilayeɓe ná-GALAGI wooi ɗaa: «Wa de-vena gaamazu ga wo li, wo zeɓi Ezipete yooi zu, wa liina, wo loɗɗu ná,

16 kooi é wo maaluazu, naa ɗa zeeli wo ma miná Ezipete yooi zu, pulu vai wo yiizoolɛzu la, naa ɗa ɓileɓu wo ɓolu náɓɛ, ná ɗa wa za ná.

17 Zoi pɛ a deve ga é li, é loɗɗu Ezipete yooi zu, naati ta za ga kooi, ɓaa pului, ɓaa ɗofo zeeɓɛi. Taɗila kpala ge la ɗulaa maanɔɗi ya, nii nà sei ti ma.»

18 «Gooɗo GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii, Izilayeɓe ná-GALAGI wooi ɗaa: «Nà-ziiɗaawanai ɓooɓaai ma Zeluzaleme nuiti daaloɗoma. Zenɔ ɗana nà-ziiɗaawanai ɗɛɛzu la wo laaloɗoma, ni wa liina Ezipete yooi zu. Ta ɗɛ yeezulazu ga woye kona wosuweti, gaazude ɓuu vaiti su, ta foovoo loozuweti,

ta ɓaagɗulama vaiti. Wo la mɔ niima yooi ɗaa volu pɛ.»

¹⁹ «Zuda yooi zu nui mɔtaiti, Ƴooɗɔ GALAGI ɗɛ wo ma: «A mina li pa Ezipete yooi zu.» A ɗize su ga pagɔ, gè ɗona wo ɓɛ za.

²⁰ Wa ɓooɗɔ ɗakasu, siegi zu wo tɛɓeni la Ƴooɗɔ GALAGI wa-ƳALAGI ma, wo ɗɛni mà: «Ƴooɗɔ GALAGI gá-ƳALAGI maanɛɛɛ gi ɓɛ, naa ɓoluma, nii Ƴooɗɔ GALAGI a bo, ti pɛ dɛɛ ga giye, gá ti ɗɛ.»

²¹ Za deɗɛmu, gè ɓaa wo ɓɔ ga Ƴooɗɔ GALAGI wa-ƳALAGI ná-gooɗaaɓotegi, keɛ wo la woilosu naa ta ma, nii é boga ga gè bo wo ma.

²² Tama, wa za ga kooi, ɓaa pului, ɓaa ɗofo zeeɓɛi, ɓɛ wo liizu ɓooɗuzu ná!»

43

Ti lii vai ga Zelemi ga maabaai Ezipete yooi zu

¹ Siegi zu Zelemi ɓeni la ga naama ɓɔɛiti pɛ bo nuɓuseiti pɛ ma, nii Ƴooɗɔ GALAGI, ta-ƳALAGI boni ma ga é bo ti ma,

² Wosaya ná-doun zunui Azalia, ta Kaleya ná-doun zunui Yoɗanan, ta zɔɔma nuɓuseiti ti ɗaazumaanɛai, ti ɗɛni Zelemi ma: «Zeei ɗa è bosu! Ƴooɗɔ GALAGI, gá-ƳALAGI la è leɓeni ga è ɗɛ gi ma: «A mina li ɓooɗuzu Ezipete yooi zu.»

³ Neliya ná-doun zunui Baluke ɗa é è wuzegɛzu gi laaloɗɔma, nii nɔ a ke gi ve Ƴabilɔne nuiti zea, ti ɓa gi ɓaa, ɓaa ti li ga giye Ƴabilɔne yooi zu.»

⁴ Kaleya ná-doun zunui Yoɗanan ta salaɓusu ɗundiɗiiti, ta nuɓuseiti ti ɗɛni ná, ti la ɗɛni Ƴooɗɔ GALAGI wooi zoni ga, ti ɓa yɛ Zuda yooi zu.

⁵ Naazu Kaleya ná-doun zunui Yoḡanan, ta salaḡusu ḡundiḡii zṓiti pε, ti nuḡusei mṓtai pε seḡeni Zuda, niiti kṓi ti ḡεeni, ti vaza zou ḡiligiti su, ti vaani ṓolu, ti zei Zuda yooi zu,

⁶ zunuiti, ta anzanuiti, ta dounḡoiti, ta masagi ná-doun anzanuiti, ta nuḡusei pε niiti masagi make nuiti ta-ḡundiḡii Neḡuzaladan ti yeṇi Gedalia ya, Ayikame ná-doun zunui, Safan ná-dounloin, ta ḡalaa GALA goo wo nui Zelemi, ta Neliya ná-doun zunui Baluke.

⁷ Ti liini Ezipete yooi zu, mazṓṓ ti la ḡeni woiloni ḡṓḡḡ GALAGI wooi ma. Ti zeelini Taapanese.

Ezipete yooi zo fai laazeeli vai Zelemi ve

⁸ ḡṓḡḡ GALAGI ḡεeni Zelemi ṓ Taapanese, é ḡε ma:

⁹ «Kṓtu wolai tanigaa zeḡe, è ti lṓ penε ṓṓi wu, è ti lṓḡu seizei bosuṓe wu Zuda nuiti gaazu, nu lεεzuṓe Falḡṓn ná-masa pεlei wu Taapanese.

¹⁰ Naa ṓolu, ḡε ti ma: «ḡṓḡḡ GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: Nà vaazu ga nà-botiḡe nui Neḡukadenεzaal, Baḡilṓne masagi. Nà ná-masa kpṓkpṓḡi zeizu kṓtui tṓiti maazu, ti lṓḡuai ve. Toḡa ná-masa seḡe ṓlei zuvie ti maazu.

¹¹ Siεḡi zu a vaa la, toḡa Ezipete yooi zo, toḡa naati paa, niiti maanεai ga ti za, é li ga naati duṓlai zu, niiti maanεai ga ti li duṓlai zu, é naati paa ga boḡa zṓkpṓi, niiti maanεai ga ti za ga boḡa zṓkpṓi.

¹² Nà abui lo Ezipete ḡalagiti ta-ṓεṓiti ba. Toḡa kṓḡḡ gani pεṓiti gala, ḡaa é li ga tiye duṓlai zu. Toḡa Ezipete yooi zu ḡukpunε, eḡεṓei baala make

nui a da kpaviiti kula la ná-segei zu. Naa volu, toɔa ɔula zooi naa va, faaɔaa nɔpe ge la ɔea su.

¹³ Toɔa sale ɔɔtuiti kpezegɛle Eliyopolise, é Ezipete ɔalagiti ta-veleiti kologolo ga abui. »

44

*Keela wooi é woni Zuda ɔɔvelaiti
Ezipete yooi zu*

¹ Wele keela wooi va Zelemi sɔlɔɔni Zuda nuiti pe faa ma, ti ɔeni zeini Ezipete yooi zu, ti ɔeni zeini Mighedɔle, ta Taapanese, ta Memefise, ta Patɔlse yooi zu:

² « ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɔaa: «Wo maanɔɔ vai kpein kaa, gɛ seini Zeluzalɛme ma, ta Zuda laa wolaiti. Za, ti ɔologologa, nuɔuse la mɔ náti.

³ Tɔɔzei ta-laaveaiti ti ziiɔaawanani, ti faa ɔɔiti ke dɔalɔɔma, ti da zalaɔaiti kula, ti da gala kiligiti dɛbi, anɛɛ ni ti la ɔeni naati kweɛ, tiya-o, wa-o, womeɛwolani ɔalaa.

⁴ Siɛnɔpe su, gɛ ɔeni ná-botigɛ nuiti tevesu wo ma, GALA goo wo nuiti, ga wo ɔele kɔzɔba ɔɛwotiiti ba, niiti ti wɔinzegeai mà.

⁵ Kele wo la ɔeni woiloni, wo la ɔidaani ma, wo la zɛɔeni wo-zie vele ɔɔiti polu, anɛɛ wo va ɔe zalaɔa ɔula vai va gala kiligiti be.

⁶ Ná-ziimalevei ta ná-ziiɔaawanaiti ti vukani, ti Zuda laa wolaiti gala, ta Zeluzalɛme taazuve veleiti ti ɔologologai, náti gaalɛida, eɔevelei nu kaazu la za. »

⁷ Niizu, ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii, Izilaye le ná-GALAGI, wooi ɔaa: «Leeni vaa zu wo wɔinni wo faa ɔɔu wolai ɔe ga ɔɔɔɔ? Wa ɔɔ ga wo Zuda

yooi ma nuḅuseiti bala zunuiti ma, ta anzanuiti, ta doungoiti, ta niimiḅolegiti, eyesu nu mōta ḡila kpalaa ge mina ye ná baa?

⁸ Wa pɔ wo ḡa zliḡaawana ga wa-ḡεεwotiiti, wo ḡa zalaḡaiti kula gala kiligiti be niima yooi zu, Ezipete, ve wo vaai loḡfuzu ná baa? Wa pɔ wo ḡoḡḡ ma zuwu ḡaaleve, wo ḡε ga nuiti ti voovoai, baagula ti ma zii ḡiligiti saama eteai zu baa?

⁹ Wo yeema baa, faa ḡai ma nii wo-mεmεwolani ti keeni, ta nii Zuda masagiti ti keeni, ta faa ḡaiti ti-anzaiti ti keeni, ta wa ḡoḡai wa-vaa ḡaiti, ta wo-anzaiti tōnoi, faa ḡaiti kpein wo ti ḡεeni Zuda yooi zu, ta Zeluzaleme taazuve?

¹⁰ Zaaḡaza, zii zoole go pa ge la ti ma, dēbi ḡi ge la ti ve, ti la nā-to sosu, ta nā-deveiti ge ti veeni wo ya, wa-o, wo-mεmεwolani-yo.⟩

¹¹ «Naa ḡa é ba, ḡoḡḡ GALAGI, Fai-Pε-Maliḡii, Izilayele ná-GALAGI wooi ḡaa: ⟨Nā vaazu maanḡḡi levesu wo ma, ge Zuda yooi ma nuḅuseiti ma zuwu ḡaaleve.

¹² Nā Zuda nui mōtaiti seḡe, niiti ti deveai ga ti li, ti loḡḡ Ezipete yooi zu, ti pε ta za ḡεḡeḡin. Ta za ga kōi Ezipete yooi zu, baa pului, ti zuwuḡaaleve, é zo ḡolomadḡḡiti ma, é li seizumaanεgiti pɔ. Ta za ga kōi, baa pului. Nuiti ta ḡε yeezulazu ga tiye kona wosuḡeti, gaazudε vu vaiti su, ta foovoo loozuḡeti, ta baagulama vaiti.

¹³ Nā wuzεḡe ti laalḡḡma, tēiti ti liai zeizu Ezipete yooi zu, eḡevelei ge wuzεḡeni la Zeluzaleme nuiti daalḡḡma, ga kōi, ta pului, ta ḡḡḡ zeeḡei.

¹⁴ Zuda yooi zu nuḅusei mōtai kpein ti vaai loḡfuzu ve, Ezipete yooi zu, tanḡpε ge la velaa,

poolaba la woga ga tanɔpɛ, taɟila kpalaa ge la ɟalega ma volu yeeta, Zuda yooi zu, é va zeí ná, keni kɔɔ volaba ɟilagila nɔ.» »

¹⁵ Zunuiti kpein ti ɟeni kweɛ ga ti-anzaiti ti ɟeni zalaɟaiti kulazu gala kiligiti bɛ, ta anzanuiti pɛ ti ɟeni gaaleba wolai ná zu, niiti kpein ti zeini Ezipete yooi zu Patɔlɔse, ti Zelemi wooɟaavoteni, ti ɟe ma:

¹⁶ «Da keɛzu eɟɛ da ɟe bɔɛzu gi vɔ Ǵɔɔɟɔ GALAGI laaseigi zu. Gi la mɔ wɔinni gi va woilo è-woo ma pɛ.

¹⁷ Nii gi minazeɟea la, naa nɔ ɟa gi keɛzu. Gá gulo maku nɛɛɛgiti ta puya zalaɟaiti kula Asetaate vɛ, kɔɔɟɔ ganigi é ga Geezu Anzanu Masagi vɛ, eɟɛvelei gi keɛzu la zaafaza. Gi-ɟɛni ti keɛni ɟana nɔ, ta gá-masagiti, ta gá-ɟundiɟi wolaiti, Zuda laa wolaiti su ta Zeluzaleme taazu vɛ. Daamianigi ɟeni vooɔazu gi ya, gi ɟe gaanɛi zu, gi la ɟeni maanɔɟɔ ɟwɛɛ.

¹⁸ Kele kaipa gi looɟoni ansanse zalaɟa ɟula va ta puya zalaɟai, gi va da fe Geezu Anzanu Masagi ya, gi valaga anii pɛ ma, gi zuvikei bega kɔɔi vɛ ta pului.»

¹⁹ Anzanuiti ti nii woni mɔnɔ: «Siɛgi zu gi zalaɟaiti kulazu la Geezu Anzanu Masagi vɛ, gi-zinigiti ti la vaazu bu ɓaa? Tama ti suɟwɛɛ ga gá buluiti kpɛɛzu, ti ɟulaai ga tɔun, gá liizu ga dɔɔ zalaɟaiti pɔ.»

²⁰ Zelemi ɟeni nuɓuseiti ma, zunuiti ta anzanuiti, teiti ti gooɟaavoteni ga:

²¹ «Zuda laa wolaiti su, ta Zeluzaleme taazu vɛ, wo zalaɟai teiti kulani miná, wa bɔɟɔi, wo-mɛmɛwolani, wa-masagiti, wa-ɟundiɟi wolaiti, ta nuɓuseiti pɛ ti zooi zu. Gaama la ga naa ɓaa?

Wa kaazu ga Gooḡo GALAGI la ḡizeni su, ḡaa é yeema ḡaa?

²² Gooḡo GALAGI la ḡeni zieni wo-zo ḡiti bu, kozoḡa vaiti wo ḡeni ti ḡeezu. Wa-yooi ḡologologa, suḡaalei, maayo ge zeḡe, nu la mo ná, eḡevelei wo kaazu la za.

²³ Niima maanoḡoi ḡa zeizu wo ma za, tozei wa zalaḡaiti kulazu gala kiligiti be, wo ḡea ga soḡa nuiti Gooḡo GALAGI letema, wo la woiloni naa ma, nii é ḡeni bosu wo ma, wo la zieni ga ná-kala gooiti, ta ná-deveiti, ta ná-tene gooiti.»

²⁴ Zelemi boni mono nuḡusei pe ma, zunu, anzanu, é ḡe ma: «À woilo Gooḡo GALAGI wooi ma, Zuda nuiti wo zeini Ezipete yooi zu.

²⁵ Gooḡo GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii, Izilayeḡe ná-GALAGI wooi ḡaa: «Wa ḡoḡo, wa wo-anzaiti wo boni ga: Keḡeḡeḡeḡe ge la ná, kenii no ḡi ḡa-minazeḡeḡi laazeeli Geezu Anzanu Masagi be, ḡi ansanseḡiti kula be ga zalaḡai, ta puya zalaḡaiti. Naa ma ka wo kea. Tama, à zie ga wa-minazeḡeḡiti. Nii wo ma minazeḡe boni, wo naa ḡe!

²⁶ Naa ḡa é ba, à woilo Gooḡo GALAGI laawooi ma: Nà ḡonazu daasei golai ma, Zuda nuiti ti Ezipete yooi zu, taḡila kpala ge la mo daaseigi woga pe, a ḡena kona woga, é va ḡe ma: Ge ḡonaa Maliḡii Gooḡo GALAGI ma, nii é vulua.

²⁷ Nà ḡaaḡa, ge la undaane levega wo ma, kenii nimizai no. Zuda nuiti kpein ti Ezipete yooi zu, eyesu ti pe ti be, ta za ga kooi, ḡaa pului.

²⁸ Tanigaani no ḡa ta ḡula kooi ya, ti ḡale ma, ti zeḡe Ezipete yooi zu, ti va Zuda yooi zu. Naazu Zuda nuiti ti liini ḡoḡo maavelazu Ezipete yooi zu,

ti zaama, mətaiti ta ye vulua, ta kwεε ni dàawooi
 ɔa a vile su, ɔaa tənɔi ve.

²⁹ Wεε poogi va, zèe ɔa zeelizu wo ma adave tɛi,
 wo ɔε suɔwεε ga dàawooi ɔa vile su, é lo wo nimiza
 vai va,» Ɔɔoɔɔ GALAGI wooi ɔana.

³⁰ «Ɔɔoɔɔ GALAGI wooi ɔaa: Nà Ezipete
 masagi Falagɔn Wofela lɔɔzu sili nuiti zeezu,
 niiti ti gaiziezu ga ti paa, eɔevelei gè Zuda
 masagi Sedesiyase lɔɔni la Babilɔne masagi
 Nɛɔukadenɛzaal yeezu, sili nui é ɔɛni gaiziezu
 ga é paa.» »

45

Zelemi ná-keela wooi Baluke ná-faa zu

¹ Siɛgi zu Neliya ná-doun zunui Baluke GALA
 goo wo nui Zelemi wooiti sɛvɛni la sɛvɛ ɔiligi zu,
 Zoziase ná-doun zunui Yɛɔoyakime, Zuda masagi
 ná-kona naanisiei ɔɛni de. E ɔɛni Baluke ma:

² «Ɔɔoɔɔ GALAGI, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɔaa
 ɔa-vaa zu, Baluke:

³ «E ɔɛni ma: Maaɔɔɔɔa, mazɔlɔɔ Ɔɔoɔɔ GALAGI
 ɔa ta ɔɔsu nɔ ná-kpɔlɔi ta ná-ziiɔoolɛiti ba. Sùvikei
 ɔɔulaa zèa ga kpalagi maavele gè gola wosu, gè la
 mɔ dooɔɔɔɔ bosu.»

⁴ Ɔɔoɔɔ GALAGI wooi ɔaa, é bogai mà ga gè bo é
 ma: «Nii gè toni, naa ɔa gè golozu. Nii gè siinni, naa
 ɔa gè tɔɔɔɔulazu. Zekana é la niima yooi zu ná pɛ.

⁵ Doun ɔa, ɔa-undaane vaiti ka è ti ɔaiziezu!
 Mina ɔɔaizie naa zu. Mazɔlɔɔ ná vaazu ga kpɔlɔi,
 é zeeli fuluanii pɛ ma,» Ɔɔoɔɔ GALAGI wooi ɔana.
 «Kεε ná è-yenvui ye è ya, ɔa naa mu sɔlɔɔ ɔalaa, vɛ
 nɔpɛ ɔa li ná.» »

46

¹ Welɛ keela wooi va Zelemi sɔlɔɔni Gɔɔɔɔ GALAGI ya zii ɔɔligiti ta-vaa zu.

GALA gooi Ezipete laalɔɔma

² Fai bogai Ezipete yooi ná-faa zu, ta Ezipete masagi Falaɔɔn Neko ná-kɔɔɔɔgi. E ɔɔni zeini Kaalekemise, zie wolai Efelate laave, siegi zu Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal pile sɔlɔɔni ma la. Zuda masagi Yegɔyakime, Zoziase ná-doun zunui, ná-masadai ma ɔɔna naanisiɛi ɔɔni de.

³ «À kɔɔɔɔ zɛpɛgiti jɛkpɛ, ma go, ma wola, wo li kɔɔmave!

⁴ A sooiti kɛvele ɔɛɛɛ, wo zei ti ɔɔma, soo ɔize zalavusuiti! A va ga wa-wɔɔɔgiti, à wa-mɛɛinti gili ba kpe, à ɔɔɔɔ maagili ga kaka make zɛɔɛi.»

⁵ «Leeni ɔɔa é ɔɛɛzu? Lee ɔɔa gè kaazu? Ti iɔɔ ge levea, ti vela, ti voluazoga. Fɔnigi woga ta-ɔɔɔɔfulubaiti ma, ti ɔizea ga dualuagi, ti la mɔ ɔaleni ma, maalua vaa ve mini-o-mini,» Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔɔana.

⁶ «Anɛɛ zɔiti ti zuvilaai, ti la zooga ti va ɔɔɔɔ ɔizo. Salavusu ɔɛɛɛti ɔalaa ti la zooga velazu. Munu vele lekɛmave nu ɔɔvɛzuve, zie wolai Efelate laave ɔɔa ti ɔunesu ná, ti loo.

⁷ «Be ɔɔa é lɛɛzu su, eɔɛ zie wolai Nile a ve, eɔɛ zie wolaiti ti zulusu?

⁸ Ezipete ɔɔa é lɛɛzu su eɔɛ zie wolai Nile,

egɛ zɪɛ wolaiti ti zulusu.
 E kpee loa, é wooɣɫula, é ɣɛ ma:
 «Nà lɛɛzu, gè eteai maaɓɔle,
 gè taa wolaiti kologolo ta su nuɓuseiti.

⁹ Sooiti, à sogi wo!

Kɔɔɣɔ wotoloiti, à kpizɛ wolai wo!
 Salavusu ɣɛzeiti, à li luɣɔ,
 Pute nuiti ta Etiyopi nuiti
 ti kɔɔɣɔ zɛpɛgi zɛɣezu,
 ta Lude nuiti ti ga mɛɛn vili nuiti!»

¹⁰ «Kɛɛ Maligii letema, Ɔɔɔɣɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii,

naama voloi ɣa ga potokula voloi,
 yeei é nɔnɔ ɔotokulazu la sili nuiti ma.
 Boɣa zɔkpɔi ɣa laami, é yiɣɔ,
 é ɓɔɔle ga ti-ma ɲamai.

Mazɔɔɔ zalaɣai ve Maligii vɛ, Ɔɔɔɣɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maligii,

lɛkpɛmavɛ nu ɣɔvɛzuɓɛ, zɪɛ wolai Efelate ɔɔ pelei.

¹¹ Maawɔin yooi Ezipete,

li, è zeeli Galaade yooi zu,
 è gulɔi ɣaizɪɛ ná, a è-ɣɔɔɔgi ɣaalei.

Kɛɛ fuun be ga nu ɓɔɣɔ zalezu mɔin,
 ɗa-valai la mɔ ɣɛɗɛga pɛ.

¹² Ziiti ti menigɛ ga ɓaagɫulani è ma,

mazɔɔɔ è ɓain gooi mɛnini mini-o-mini eteai zu.

Kɔɔɣɫulubai ɣɔɣɔ ɣa zigazu kɔɔɣɫulubai zɔi ɣɔɣɔi va,
 ti ɓunɛ, ti felegɔ pɛ ti loo ɔɔɔma.»

¹³ Wɛɛ keela wooi va Zelemi ɔɔɔɔni
 Ɔɔɔɣɔ GALAGI ya, é vile Babilɔne masagi
 Nebukadenɛzaal vaa vai va, é laale Ezipete yooi
 wu, é vɔni ma:

14 «À daazeeli Ezipete yooi zu,
à bo Mighedɔle, wo bo Mɛmefise ta Taapanese,
wo ɔɛ ti ma: «A lopele ɔɛɛ!
Mazɔɔ kɔɔi ɔana faa zugologologi ɔɛ wo
maagoolizu.»

15 Leeni ɔa é ɔɛɛzu?
Da-zalaɔa nika zinei ɔa zooi ma,
é la loni kpaan, mazɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI tokaga.

16 Ti mɔinve ti bunɛsu,
ti da loo ɔɔɔɔ ma, ti ɔilagilagi ti ɔɛ ma:
«Ade wuzegɛ, de ɔale ma
de ɔɔɔɔ yooi zu da-numaa ɔɔ,
de vɛla kɔɔi va.»

17 Ti Ezipete masagi Falaɔɔn laasei pɛɛni ga:
«Kpɔɛzugula ɔakai wo nui, é valaga ná-yeegɛɔalai
ma».

18 Egɛvɛlei gɛ vulua la ga ɔite,
Masagi wooi ɔana, nii daa ga ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-
Pɛ-Maliɔii:

Ulei Taɔɔɔ la ga gizei zɔɔma ɔizeiti saama,
vɛlei Kaalamɛle gizei zɛɛgai la kpolodei maazu,
toɔa va nɔ.

19 Ezipete nubusɛiti, yeegɛɔalai wo vɛ,
wo-ɔasɔiti seɔɛ, wo li kɔɔvɛlai ma.
Mazɔɔ Mɛmefise laai ɔa ɔologolosu,
é ɔala, nu la mɔ ɔɛa ná.

20 «Nike yivoi ma zaai pagai gola,
naa ɔa é ga Ezipete yooi.
Kɛɛ lɛkpɛmavɛ nu ɔvɛzu vɛlei ɔa
dɛgi zɛɛɛai ná, é va daalɔɔma.

21 Salaɔusuiti ti ɔɛni Ezipete yooi zu,
ti-zala ɔaizɛ vai nɔ ma,

ti ɗa ti laaɗɔ eɗe nike yivoi niiti ti wulɔai,
tiya ɓalaa ti ɗaleni ma,
ti pe ti vela.

Ta la ɓoɗɔ maaɗɔkɔni
tɔzei undaavili foloi zeelia ti ma,
siegi zu na wuzeɗe la ti laalɔɗma.

²² Ezipete yooi ɗa zɔngɔzu eɗe kaalii é velazu,
mazɔlɔ ta vaazu pɔ ga zebei pe,
ti laale bu ga ta-yooveiti eɗe pɔ bo nuiti.

²³ Ta ná-dɔɓɔi wolozu, nii nu la laa ba,
mazɔlɔ ti mɔinve kotogiti ba,
nu la zooga é va ti ɗaalu,»

Ƴooɗɔ GALAGI wooi ɗana.

²⁴ «Ezipete nuɓuseiti ti unfega,
ti laa nuɓuseiti zeezu ti vaai,
ti zeɗe lekpeɓave nu ɗɔvezu vele.»

²⁵ Ƴooɗɔ GALAGI, Fai-Pe-Maliɗii, Izilayele ná-
GALAGI ɗeni ma: «Nà wuzeɗezu Amon laalɔɗma,
Tebe ɗalagi, gè wuzeɗe Ezipete yooi laalɔɗma,
ta ná-galagiti, ta ná-masagiti, gè wuzeɗe Falagɔn
laalɔɗma, ta zɔiti kpein ti voluzeidai ba.

²⁶ Nà ti la naati ta-zobogi wu, niiti ti wɔinni ti vaa
vai ma, gè ti la Baɓilɔne masagi Nebukadenɛzaal
yeezu, ta ná-salaɓusu ɗundiɗiiti. Naa voluma,
Ezipete yooi ɗa vu su volu, sulaave ga nuɓusei ga
mɔungi ɗevele,» Ƴooɗɔ GALAGI wooi ɗana.

Izilayele dooɗogi zɔlɔ fai

²⁷ «Doun ɗa, nà-botigɛ nui Izilayele,
deɗemu mina lua pe,»

Ƴooɗɔ GALAGI wooi ɗana,
«mina iɗɔteve, ɗei è ga Zakɔbe mavofodai!
Mazɔlɔ nà è unmɔosu,

è maagfooza va poun zou gili su,
 è-mavofodai balaa ga gula zooi naa zu,
 ve é ná duolai zu.
 Izilayele, da gale ma volu, da zei doin ziileigi zu,
 nu nape ge la mo è maalua.

²⁸ Doun da, na-botige nui Izilayele,
 mina lua degemu negelēin,
 mazoloo na è va,» Goofo GALAGI wooi gana.
 «Nà zii giligiti pe ma zuwu gaalevezu,
 niiti gè è beai, è li ti vo be,
 kele gè la è ma zuwu gaalevea.
 Kele toun na è lofa,
 é zoloo naa ma, nii solegai,
 gè la è yega ná ege sobalala nu.»

47

GALA gooi Filisiti nuiti daalofoma

¹ Wele keela wooi va GALA goo wo nui Zelemi
 solooni Goofo GALAGI ya, é lo Filisiti nuiti ba. Naa
 geeeni aisa Falagōn va laale Gaza wu.

² «Goofo GALAGI wooi gaa:

«Wele zieiti ta vaazu wuzegezu lekpemane nu
 govezu vele yooi zu,
 gaamago no é ge ga kotudēi é ve,
 é la zooi ma, é maafole, ta niiti ti gaave,
 taaiti ta su nubuseiti.
 Nuiti ti da kpee loo,
 ta zooi gaa nubuseiti pe ti da bain.

³ Ta-zoo wolaiti polokagi lugi é gulazu zooi ma,
 ta ta-goofo wotoloiti gooi, ta ti-goofo lugiti.
 Doun keegeiti ti la balazu ga ti-lointi,
 ta loni ná, ti-yeeiti su geai yoofo.

4 Mazɔɔ ma yee zeelia ga Filisiti nuiti pɛ ma zuwu
 ɖaaleve,
 niiti ti ga Tiil ta Sidɔn nuiti ta-ɔɔba nuiti,
 naati ti ɔeteve ti va,
 fulu nu nɔpɛ ge la mɔ ná, nii a la zoo é ɔɔ ti va.
 Mazɔɔ Gɔɔɖɔ GALAGI ɖa anii pɛ kologolosu Filisiti
 nuiti ta-yooi zu,
 nii dɔin é vulua Kafatɔɔl zizɛ zaama yooi zu.
 5 Gaza nɔungi buyega, ɔɔɔɔɔi ve,
 Asekɔɔn ɖaaleida eɖe saa a loo.
 Wɔiti wo yɛgai nɛmɛi nii zu,
 wa yesu ɔɔɖɔ maazaɖazaɖazu eyɛsu yeelɛ?
 6 Wa ɖɛɛzu ma: Ee, Gɔɔɖɔ GALAGI ná-boɖa zɔkpɔi
 ɖa loogɔsu yeelɛ?
 Lɔ é ma laɖagi zu, é ɖaalei, é maagɛ kpɔ.
 7 Kɛɛ toɖa zoo é loogɔ ɖale?
 Gɔɔɖɔ GALAGI deveve ga é li
 Asekɔɔn vele ta kpoloɔɔi laa vele
 fai ma ungi ɖana deveai ma ga é kɛ. »

48

GALA gooi Moabe yooi laalɔɖɔma

1 Fai bogai Moabe yooi ná-faa zu. Gɔɔɖɔ GALAGI,
 Fai-Pɛ-Maliɖii, Izilayeɛle ná-GALAGI wooi ɖaa:
 «Neɔɔ nuiti maa ɖa nɔɖɔzu,
 mazɔɔ ta-laai ɖologologa!
 Kiliyatayime unfega, ti sogaa!
 Taa wolai unfega, sasubali.
 2 Moabe yooi ɖaazu unfegi ɖulaa ba, é bega.
 Ti ɖɛni kisie nɔiti bosu Gɛɛɔɔn taai laalɔɖɔma:
 «Ade li, de daaseigi ɖaava, é ɖula ziiti saama!»
 Wa ɔalaagi, Mademen nuiti, wo ɖologologɛ na,

kɔɔi vilɛga wo volu.

³ Kpee wooi ɔa ɔulazu ɔɔɔnayime taa wolai zu,
ti sugologologa, ti subezegɛle.

⁴ Moabe ɔologologa!

Ná-doungoiti ta kpeeɪ wola loozu.

⁵ Ta lɛɛzu ga kpeeɪ loa nu lɛɛzuɐe Luɔite.

Nu yeizuɐe é zɛɔe ɔɔɔnayime,

kidaavili kpeeɪ ɔa loozu,

tɔɔzei faa zugologologi va.

⁶ A vela, wo wo-yɛnvui magala!

A ɔize eɔe dɔɔɔ zoovalegi é teɐebai maaɔudɛzu.

⁷ Moabe, è voluzeini da-ɔetɛi va,

ta è-ɔɔɔ zɛɐɛi.

Naa ɔa é ba, da zosu.

Galagi Kemɔse ɔa liizu duɔlai zu,

ta ná-zalaɔa ɔula nuiti, ta ná-kundiɔi wolaiti.

⁸ Faa zugologolo nui ɔa lɔ taai ɔilagilagi pɛ su,

é la ɔudea taa ɔila kpala maazu.

Undaaviligi ɔa ɔe pɛtugi zu, nɛmɛi zugologolo,

naa ɔa ɔɔɔɔ GALAGI boni.

⁹ A kɔtu zigiɔi lo, é ɔe ga Moabe ná-kizɛsui,

mazɔɔɔ kologolo fai ɔa ga gaama vaa.

Ná-taaiti ta ɔologolosu,

nuɔuse la mɔ ɔɛa ná.

¹⁰ Naama nui voovoovɛ, zɔi é la ɔɔɔɔ GALAGI ná-
botii ɔɛɛzu ga yii pɛ.

Naama nui voovoovɛ, zɔi é ɔɔɔɔ GALAGI ná-bogɔ
zɔkpɔi valasu ɔamai ma.

¹¹ «Kaipa Moabe ma loungo zɛ su ziileini.

E la liini duɔla zu.

E ɔɛni loogosu eɔe dɔɔi buuvɛai, nu la tatini,

é va kula ma ligii zu, é va pu tagili su.

Ná-nεεi yege ba,
maku mɔungi la valiboni.

¹² «Naa ga é ba, foloi tanigaa ta vaazu, yeei ná nuiti teve da ma, ti kula vuuligi zu, ta puuligiiti suwo, niiti é ti zu, ti zεba ti ma ligiiti golowolo,» Gɔɔɔɔ GALAGI wooi gana.

¹³ «Moabe iɲɔ ka leve ná-galagi Kemɔse va, egevelei Izilaye masadai iɲɔteveni la Betele galagi va, nii ti wola laani da.

¹⁴ Moabe nuiti, wa zoo gale geezu ma:

«Gá ga salavusu geeziti,
zunuiti ti betεai kɔɔɔɔ vai ma?»

¹⁵ Moabe gologolo nui vaa, é laale ná-taaiti bu,
buzεge niinegiti wo-gigi ti va,
toɲa liizu ga naati sua vaazuve.»

Masa golai wooi gana, nii daa ga Gɔɔɔɔ GALAGI,
Fai-Pε-Maligii.

¹⁶ «Maanɔɔɔi maaɔugaa, toɲa na zeeli Moabe ma,
ná-nimizai gana va ga gaazuvile wolai.

¹⁷ A li, wo da zealuvɔ,
wɔiti kpein wo maaɔoolii zu,
wɔiti wo ná-tɔɔɔɔɔulagi gweε,
wa ge ma: «Zobodai nii gologologε gale,
zobogi lebiya wolai gea ba?»

¹⁸ Diɔon nuɔusei, vile,
è zege geezuvε da-lebiyai zu,
zei kpɔɔle wɔin zu.

Mazɔɔɔ Moabe gologolo nui gana le,
é laale è wu, da-laaiti sigigi ti ma, é ti wolo.

¹⁹ Alowεel nui, lo pelei zu, è da maaɔungi wo.
Pela nuiti gaazaɲa, ta niiti ti voolaai ti va,

ga leeni gfa keai?

²⁰ «Moabe unfega, mazɔɔ é lokaga.

A zɔngɔ, wo ɓain!

A daazeeli zie wolai Aalanɔn laaυe,

ga Moabe woloa.»

²¹ «Gɔɔgɔ GALAGI ná-tukpɔi laale gize nemei gfaa yooi wu, ta ma laaiti: Wolon, ta Yasa, naa υee Mefaate va,

²² ta Diɓon, ta Neɓo, é υee Bete-Dibelatayime va,

²³ ta Kiliyatayime, ta Bete-Gamuul, naa υee Bete-Meyon va,

²⁴ ta Keliyɔte, ta Bosela, é υee Moabe yooi zu laaiti pɛ ba, ti maagfoozani, ɓaa ti maaɓugani.

²⁵ Moabe zuɲegi gfulaa su, zee galea,»

Gɔɔgɔ GALAGI wooi gana.

²⁶ «À dɔɔi lo Moabe la, mazɔɔ é gfeni kaazu ga tɔ gfa é zeini Gɔɔgɔ GALAGI unda! Togfa ɓɔgɔ maagɔsu ná-unpiligi zu, tɔ ɓalaagi togfa gɛ ga ɲeeɖulasu ani eɛe pɛ zea.

²⁷ Moabe, gize su veleɪ è gfeni ɲeeɖulazu la Izilayele zu. E gfeni kaazu ga unma nu gfa è sogai, mazɔɔ è ɓɛ laa gɪlagila é vɪle ba, è ɓena ungi ɲiikpi ga ɲeeɖulasui.

²⁸ Moabe nuiti, à gfula taai va,

wo zei fasa gizeiti su.

A vokɔgɔ poopogi ma,

a ɗa laɖagi lo fasai zelesuυe ná laavaliai.

²⁹ «Gi Moabe ná-waso fai menige,

wasoge da ge leve,

ná-ɓɔgɔwɔɔlo gɪgi, ta ná-gaazumaaneɪ,

ta ná-ɓɔgɔvaalesui, ta ná-kibɔɔɔmai.

³⁰ Gè kwee ga pago, faa υoovamai, é ɓakimaale,

kele nii é keezu, gaa la ba,»

Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

³¹ «Naa ḡa é ba, nà wolozu Moabe ve,
gè kpee loo Moabe pe faa zu.

Kpalagi ḡa wosu Kiil-Gelese nuiti faa zu.

³² Nà wolozu Sibima leezen belei ma,
é leve Yazel va,
è-ma bekegiti ti ḡeni budezu Kpolode Wanai maazu,
ti da zeeli Yazel bolodei ma,
kele faa zugologolo nui vaa,
é vili è-ma waii ma, ta è bete vai.

³³ Ti ḡoozunε, ti ḡe wuulee,
naa bega Moabe gulu beleiti su,
ta ma yooi ḡa ná pe.

Doo la mo doo make nakaiti su,
nu la mo ta zigazu,
koozunε woo wolai naa bega.

³⁴ Geḡebon nuiti ta boḡo maalolibosu,
ti-wooi ḡa menisu Eleyalé.
Nu ḡa ti woomenisu Yaḡase,
é zo Sowaal eyesu ḡolonayime ta Egelate-Selisia.
Mazolo Nimelime ḡotudei balaa la mo yeizu.

³⁵ Nà naati kula Moabe yooi va,
niiti ti gala zalaḡai ḡulazu zalaḡa ḡula adaveti,
ti ansansegiti gala ta-ḡalagiti be,»
Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

³⁶ «Naa ḡa é ba, zii ḡa balizu koozu eḡe koolei, é lo
Moabe va,
zii ḡa balizu koozu eḡe koolei, é lo Kiil-Gelese nuiti
ba,

toozei tonḡi ti gaaleeni ba, é vua ya.

³⁷ Mazolo ti tonḡiti pe kpuyega,

ti-ḃelēiti bogε.

Ti pələpalei la ti-yeeiti pε ma,
ti saa wələ wo segeiti too gəba.

³⁸ Moabe vεleiti ma viile zosuṽeti, ta ada wolaiti pε,
saa vai nə gā ti ma ná pε,
təzei gè Moabe woloa ege pələ ligii nu ḃede la mə
ba,»

ḂooḂo GALAGI wooi gāna.

³⁹ «Pεte é vəa, à bain ma!
Moabe voluazoga, é unfega,
é ge ga neegulasu anii,
εε ge ḃa lua ba maagoolii kpein su.»

⁴⁰ Mazələḃ ḂooḂo GALAGI wooi gāa:
«Wεle, Moabe zili nui gā govesu ege kogei,
é ḃa gove Moabe maazu.

⁴¹ Keliyəte zoga, kəḃḃə seizuṽeti ti zegea.
Naama volo ná, Moabe gəḃḃo nu gezeiti zii gā zele
ege anzanui doun zələḃ koozuwanai ba.

⁴² Moabe gāna ma zuwu gaalevea,
é la mə ga zii nəpε,
mazələḃ é geṽi kaazu ga
tə gā é zeini ḂooḂo GALAGI unda.

⁴³ Dualuagi, zεgei, ta tuməi,
naati ka ti wo maaḃəunsu, Moabe nuiti,»
ḂooḂo GALAGI wooi gāna.

⁴⁴ «Zəi a vεla dualuagi va,
naa gā loo zegei zu,
zəi a gaaba, é gūla zegei zu,
naa gā vili tuməi zu.
Mazələḃ nə vaazu ga maagolo gəṽagi pə,
ungo, nə vaazu la Moabe və,»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

⁴⁵ «Pela nuiti suvikɛi a bɛna,
ta looɔosu ɔaiziɛ Ɔɛɛɛɛɛɛ nɔ́-niinigi wu.
Kɛɛ abui ɛɛɛɛɛɛ taazuɛ,
ɛ zɛɛɛ masagi Sigɔn nɔ́-masa pɛɛi wu,
abuzogi ta ɔulavɛ ga ɛ li ɛ zɔngɔ wo nu wolai niiti
ta-yooi ɔala,
ɛ zo kwɛpelemavɛ ɛ zeeli zou zaamavɛ.

⁴⁶ Maanɔɔɔi ɔa ɛ vɛ, Moaɛɛ!
Galagi Kemɔɛ nɔ́-nuɔɛɛiti, wo undaaviliga!
Mazɔɔɔ ɛ-loun zunuiti ti lia duɔlai zu,
ɛ-loun anzanuiti ti ɔɛ ga duɔiti.

⁴⁷ Kɛɛ foloi ta, nɔ́ va volu ga Moaɛɛ nuiti, ti ɔula
duɔlai zu,»
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.
Tukpɔɔaaleɛ vai bogai ɛ lo Moaɛɛ yooi va, vɛ ɔa
kwɛgai nɔ́.

49

GALA gooi Amɔn nuiti daalɔɔɔma

¹ Fai bogai Amɔn nuiti ta-vaa zu. Ɔɔɔɔ GALAGI
wooi ɔaa:

«Zunu loun la Izilayɛɛ vɛ ɔaa?
Pogani zɛɛɛ nu la bɛ ɔaa?
Leeni vaa zu galagi Milikɔme Gade yooi zɛɛɛɛ ga
poganii,

nɔ́-nuɔɛɛiti ti zei ma laaiti su?

² Naa ɔa ɛ ba, foloi tanigaa ta vaazu,
nɔ́ kɔɔɔɔ ɛɛɛi vili Amɔn nuiti ta-laa wolai Laɔa zu,»

Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

«Nɔ́ valibo, puuzuɛ ɔloɔɔɔlo,
taaiti ti logai ba, naati pɛ ta ɔala.

Naazu Izilayele ɣa zeɪ naati unda,
niiti ti zeini toun unda.»

Gooɣo GALAGI ɣa é boga.

³ «À wolo, Geseɓon nuiti, mazoloo Ayi taai
ɣologologa!

Laɓa laaiti, à ɓoɣo maalolibo!

A saa wolo wo seɣei loo ɣoba, wo saa wolo wo,
wo da ziezie siɣigi wu.

Mazoloo galagi Milikome ɣana li duolai zu,
ta zalaɣa ɣula nuiti, ta ná-kundiɣi wolaiti.

⁴ Leeni vaa zu è ɓoɣo maamusezu
ga ɗa-nemeiti ma vaa?

Da-nemei ɣa na ɣologolo, gaazule anzalopoi,
ɗei è ɣalivaani ɗa-naavoloi ma,
è ɗa ɣe ma: «Be ɣa a zoo é laale bu?»

⁵ Nà vaazu è ɓo ga maalua vai,»

Gooɣo GALAGI, Fai-Pe-Maliɣii wooi ɣana,
«é zeɣe è-maagoolii pe su.

Wo pe wa ɓe, wo ɣilagilagi li ga letegi na,
nu nope ge la pela nuiti gaalea ba.

⁶ Naa voluma, nà Amɔn nuiti ta-vai valibo,
gè va volu ga ta-nuiti ti duolai zu,»

Gooɣo GALAGI wooi ɣana.

GALA gooi Edome yooi laalɔɣma

⁷ Fai bogai Edome yooi ná-faa zu.

Gooɣo GALAGI, Fai-Pe-Maliɣii wooi ɣaa:

«Gima nui la mɔ Teman ɓaa?

Ná-tenebo nuiti ti valaga ɣigi ma ɓaa?

Ta-ɣimalai ɣologologa?

⁸ A ɣale ma, à vela, Dedan nuiti,

à zeɪ pugiti su,

mazoloo gè vaa ga faa zuɣologologi wo ɓo,

Ezawu mavofodaiti,
gè wuzedjea wo laalɔɔma, ma yee zeelia.

⁹ Ni leezen ɔula nuiti ta vaana è vɔ be,
keni ma ɔɔpɔ gilagila nɔ ɔa ta ze ná.
Ni unma nuiti ta vaana, ti ɔula è viliba kuai,
ta faa zugoɔoɔlo gola ɔe eɔvelei ti pɔ la.

¹⁰ Mazɔɔ nà ɔa gè wo maaɓezedjesu,
Ezawu mavofodaiti,
gè wo-lɔɔɔuzuveti kula keɛzu,
wo la mɔ zooga wo va lɔɔɔ.

Toga ɔe ga nimizai wo-mavofodai ve.

Wo-ɔeeleaiti, wo-zeiɔɔɔiti, ta la ɔea ná, é va ɔe ma:

¹¹ «Zege da-vodointi kɔba, nà ti ɔula su,
da-voanzaiti ta ɔito bà, nà ɔaaba ti ma.» »

¹² Mazɔɔ ɔoɔɔ GALAGI wooi ɔaa: «Zɔiti ti
la ɔeni veelalani ga ti va ɔɔle ga nà-ziigaawana
ɔaawɔi, naati ta ɔɔle la nɔ. Dɔun da, Edɔme, da
ɔeezu da zosu ga zɔi sɔ ge la ba? E la ɔea ɔana
ɔegelein, da ɔa è maanɛai è ɔɔle ga ziaawɔi tei.

¹³ Nà naama ɔonai wosu ɔɔɔ ma, da-laa wolai
Bosela ɔaaɔaalei, ɔaaɔula ma, é ɔoɔoɔlo, nu a ɔena
foovoo loa, é ná ɔe ga poogi. Maagoolii zu laa
wolaiti pe gaa ɔa vala ti va eyesu ɔɔ,» ɔoɔɔ GALAGI
wooi ɔana.

¹⁴ Gè woo niine menige,
é zege ɔoɔɔ GALAGI vɔ be,
keelai levege zii ɔiligiti saama, é ɔe ma:
«À ɔaale ba, wo va Edɔme laalɔɔma!
A li, wo laale bu!»

¹⁵ «Mazɔɔ weɛ, Edɔme, nà è ɔaalɔizu ziiti saama,
ɔaazu unfe ge la è ve nuɓuseiti saama.

¹⁶ Maaluai è bosu ta da-wasogi è ɔakaga,

ɔɛi è-laazuɔe ga fasa yeɛɛiti su,
 è zeini gizeiti unmaɔe.
 Anɛɛ ni ɔa è-laɔagi losu gaagɔoza ga koɔɛi nɔnɔi
 ɔɛvele,
 nà è volo ná va,»
 Gɔoɔɔ GALAGI wooi ɔana.

17 «Edome ɔa ɔɛ ga adave nu iɔɔ ga leve ná va.
 Nii kpein a ɔɛ levesu náɔe, kɔɔle ɔooi ɔa yei ga tiye,
 ti ɔa foei ve ga ziigolɔgologi, ta ɔena kologolo pelei
 ɔaa.

18 Eɔɛ faa zuɔolɔgologi é ɔɛɛni Sɔɔme ta Gomɔɔl,
 ta maagoolii ma laaiti su,» Gɔoɔɔ GALAGI ɔɛ ma,
 «nu nɔɔe ge la mɔ zeida ná,
 nuɔuse nɔɔe ge la mɔ zeizeiga ná.

19 Wele eɔɛ zalai é leɛzu,
 é ɔula Zuludɛn lɔɔɔ wolai zu,
 é va adave laalɔɔma, ve ná la valasu,
 nà vaazu, ɔè ti pɛ kpale ná, gaazulooma la ɔila nɔ
 laawu.

Zɔi ɔè yiimazeɔɛai la, ɔè naa zei Edome unda.

Mazɔlɔɔ ɔɛ ɔa é ga kɛvele?

Ɓɛ ɔa ná-poluvaawo kuye mà?

Baala make nui ɔɛ ɔa a lo dàalɔɔma?

20 A woilo dɛɛ faazeikpasui ma
 nii Gɔoɔɔ GALAGI kpɛɛai Edome nuiti daalɔɔma,
 ta kisu vaiti é ti ɔɛɛai Teman nuiti daalɔɔma.
 Gaamazu ta li ga tiye eɔɛ togani goa nɔ,
 ta ti-zeizuɔe ɔolɔɔlo.

21 Ti loo lugi ɔa zooi ɔali,
 ma ɔee wooi mɛnini Seeli Kpolɔɔɛi ɔɔ ɔɛ.

22 Wele, kɛɛve eɔɛ koɔɛi,
 é leɛzu, é ɔa ɔove Ɓosela maazu.

Naama volo ná, Edome ɔ́ɔɔɔ nu ɔ́ɛɛiti zii ɔ́a zele
eɔ́e anzanui doun zɔ́ɔ koozuwanai ba.

GALA gooi Damase laalɔ́ɔma

²³ Fai bogai Damase ná-faa zu. Gamate ta Aalapade
ti ɔ́a unfegi zu,
mazɔ́ɔ ti woo ɲɔu meniga.

Ti-yii ɔ́a zoolɛzu
eɔ́e kpɔ́lɔ́ɔɛi é ɲiikpisu, é la zooga losu kpɛ.

²⁴ Damase nuiti ti ɲɔ ge levea,
ti voluazoga ga ti vela,
ti zasu ɔ́ana ɔ́ali,
dualuagi ta taɔai ti zoga
eɔ́e anzanui é doin zɔ́ɔɔsu.

²⁵ Kεεε ɔ́ale ti ɔ́eleai ba,
taa wolai tɔ́na, tɔ́ɔɔɔɔlaai gola,
taai nii é ɔ́eni ga ná-koozune ungi!

²⁶ Ná-buzeɔ́e ɲiinegiti kpein ta loo bu taazuve koi
yɔ́ɔɔzuveɛti,
ná-kɔ́ɔɔɔ nuiti pɛ undaa ɔ́a vili naama volo ná,»
Gɔ́ɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔ́ii wooi ɔ́ana.

²⁷ «Nà abui lo Damase zigɔ́giti ba,
toɔa masagi Bene-Gadade ná-masa pɛɛiti gala.»

GALA gooi Alaɔ́e mavofodaiti daalɔ́ɔma

²⁸ Fai bogai Kedaal Alaɔ́uiti ta-vaa zu, ta Gasɔ́ɔl
masadaiti,
niiti Baɔ́ilɔ́ne masagi Nebukadenɛzaal vɔ́nini ti
ma.

Gɔ́ɔɔɔ GALAGI wooi ɔ́aa:
«À wuzeɔ́e, wo li Kedaal laalɔ́ɔma,
wo ti pɛ suɔ́ɔɔɔɔɔɔlo folo ɔ́ulazu vele nuiti pɔ́ bɛ.

²⁹ Ti ta-zeɔ́e ɔ́otaiti kula ti ya, ta ta-logani ɔ́ulugiti,
ta ti-lɔ́ɔɔɔɔzuveɛti, ta ta-zɔ́ɔlaiti pɛ.

Ti li ga ta-ɲəmɛiti,
ti ɗa kpee loo ti ma ga:

«Maalua vaa ɓe mini-o-mini!»

³⁰ Gasɗol nuiti, à ɓela, wo li mini-o-mini,
wo zeɪ pu zegeiti su,»

Ƴooɗo GALAGI wooi ɗana.

«Mazɗoo Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal deve
woga wo laalɗɗoma,

é kisiea woge wo laalɗɗoma.

³¹ A wuzege! A li niima nuɓuseiti daalɗɗoma,
ti zeini kpɛ, maagili la ti ma,»

Ƴooɗo GALAGI wooi ɗana.

«Kpo ge la ta-ɓeleiti ɗa, sɗo ge la su,
ti zeini ye.

³² Ti zili nuiti ta li ga ta-ɲəmɛiti,
ta-logani ɓulu golaiti ta ɗe ga koozoganii.

Nà niima nuɓuseiti fazasu mini-o-mini,
teiti kpein ti ti-ɓakalagiti bosu.

Nà ɓa ga ti ɗologolo fai, é zege adawe pe,»

Ƴooɗo GALAGI wooi ɗana.

³³ «Gasɗol laai ɗa ɗe ga koveiti daamiizuɓe eyesu ɗo,
nu nɔpe ge la mɔ zeida ná pe,
nuɓuse nɔpe ge la ná ɗea ga zeizeisu.»

GALA gooi Elame laalɗɗoma

³⁴ Wele keela wooi ɓa GALA goo wo nui Zelemi
sɓɓoni Ƴooɗo GALAGI ya, é lo Elame nuiti ba, Zuda
masagi Sedesiyase ná-masadai lozei ziegi zu:

³⁵ «Ƴooɗo GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɗii wooi ɗaa:

«Nà Elame ná-mɛin ɗalezu ga,
ná-kooɗo zɗalai ɗiigi ma zobogi.

³⁶ Nà sege ga filei ɓepema naanigoi pe, geegɗolgi
wu,

gè vaa la Elame.

Gè ti vaza adave pɛ.

Elame ɣɔɔvelai ɣa ɣɛ zooi pɛ su, kula ba la ba.

³⁷ Nà Elame nuiti ziilaave ga dualuagi ti zili nuiti
tugɔ,

niiti ti pɔ ga ti ti vaa.

Nà maanɔɣɔi leve ti ma, nà-ziigaaawana wolai zu,»

Ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣana.

«Nà boɣa zɔkpɔi vile ti volu,

eyɛsu gè be ti ma.

³⁸ Nà nà-masa kpɔkpɔgi zeɪ Elame nuiti saama,

gè masagi ta kundiɣi wolaiti undaavili,»

Ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣana.

³⁹ «Kɛɛ naa voluma, Elame nuiti ti ga duɔiti,

nà va ga tiye volu,»

Ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣana.»

50

Babilone loobu vai ta Izilayele unmo fai

¹ Wɛɛ wooi nii ɣa Ɔɔɔɣɔ GALAGI boni GALA goo
wo nui Zelemi ma, é lo Babilone va, ta Babilone
nuiti ta-yooi:

² «À zeze ga niima wooi zii ɣiligiti saama,

à dɛɛ ga poogiti maavele,

à daazeeli, wo mina tanɔpɛ dɔɔɣu,

Babilone zoga!

Unfe faa ve ná-kɔɔɣɔ ganigiti be,

ná-zɛɛ ɣalagiti sasubalia,

ungo, Beɛle unfega, Maladuke iɲɔ ge levea!

³ Mazɔlɔ zii ta ɣa vaazu daalɔɣma,

é zeɣe lekpeɛmave nu ɣɔvɛzu veleɪ,

toɣa ná-zooi ná-faiti pɛ falibo

ga teʋebai koloɣologai,
 nu nɔpɛ ge la zeida ná.
 Nuɓuseiti ta suaiti ta ɓize, ti zeɣe ná,
 ti pɛ ta ɲeele ná.

⁴ « ‹Naama ziegɪ zu, naama yeei,
 Izilaye nuiti ta ʋa ʋɔɔma ta Zuda nuiti,
 ti ɗa zie, ti ɗa wɔɔɔ,
 ti gàiɓie, Ɔoɔɔ GALAGI, ta-ƆALAGI,›
 Ɔoɔɔ GALAGI wooi ɗana.

⁵ ‹Ta Siyɔn ʋeleɪ maagaaɓaɓaɓo,
 ti ɗaavote ná ʋele ma,
 ti ɣe ɓoɔɔ ma: A ʋa, ade ɣili Ɔoɔɔ GALAGI ʋa
 ga ɣoɔɔ minazeɣegi, de la yeema ma pɛ!›

⁶ Nà-nuɓuseiti ti ɣea ɣulani ga baala kpulugiti ti
 loai ya.

Ti make nuiti ti ti ɣakani,
 ti ti vaza gizeiti ma,
 ti ɗa le gize wolaiti ma, ta gize nɛmɛiti,
 ti yeema ta-zasai ma.

⁷ Niiti ti ɣeni ɣomisu ga tiye,
 naati ti ɣeni ti ɣeezu ga laamianigi.

Ti zili nuiti ti ɗa ɣe ma:

‹Faa ɲɔu la ga naa,
 tɔɔzei ti kotoi ɣeeni Ɔoɔɔ GALAGI laaloɣɔma,
 tɔungi é ɣeni ti ma ga sasai,
 ʋe telebodai ɣeni ɣeezu ná,
 ti-mɛmɛwolani ta-ɣitogi ɣe de.

⁸ « ‹A ʋela, wo ɣula Baɓilɔne ʋa,
 à ɣula Baɓilɔne nuiti ta-yooi ʋa
 eɣe boli zinei a ɣe lɔni togani ɓulugiti untuɣɔ!

⁹ Mazɔɔɔ nà ʋaazu zii wolaiti buzeɣezu,

ti ma bulugi ti le Babilone laalɔɔma,
naama nuiti ta va, ti zege lekpemane nu ɔvɔezu
velei.

Ta ɔvele ɔete kɔɔɔ vai ma daalɔɔma,
ta vɔni ma.

Ta-meɛinti keɛve ege kɔɔɔ nui gola gelegelegai,
é la ɔalega ma ga yeɔnaka.

¹⁰ Ta loo Babilone nuiti ta-yooi zu,
zɔiti ta loo su, ta yiɔo gola,»
Gɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

¹¹ « Ungo, wa zoo wo ɔoozunɛ,
wo ɔɔɔ maamuse ga koozunɛi,
wɔiti wo loai kɔligiti su!

Wa zoo wo vili ege nika yiɔoiti ti tufa lenugi zu,
wo kpeei loo ga soovalegiti kevele!

¹² A wele leɛ wo zɔlɔ zooi va,
é la unfegi zu, é ɔea ga ɔaɔfulamai be.
E ɔea ziiti saama ga ma ɔaabelagi,
tevebai, zou vɔɔi suɔakai.»

¹³ «Gɔɔɔ GALAGI ná-ziimalevei maavele ma
ná ɔea ga zooi ve aniiti pe kologologa ná,
nu nɔpe ge la zeini ná.

Niiti dɔin ti levesu Babilone ɔobave,
kɔɔle ɔooi ɔa yeizu ga tiye,
ti kpeei loo naa ma,
ta ná-faa zugologologi kpein kaana.

¹⁴ Wo pe meɛn vili nuiti,
à lopele ɔete Babilone maɔɔoolii zu.
A wa-meɛinti pili ma,
à mina ta ye voluzu,
mazɔlɔ é faa nɔi ɔeeve ga Gɔɔɔ GALAGI.

¹⁵ A maalati, wo kooḡḡ beei loo daaloḡḡma mini-o-mini!

Welé, é bəḡḡ vea, é zeeiti tɛ geezu,
ná-pele wolaiti ti vua ya,
ná-sidigiti ti wolo.

Salai qana Gooqo GALAGI feai zea.

Ungo, à sala, wo ke be edevelei é keeni la.

16 A ná-ani zuwu vaza nuiti kula zea,
ta ná-molo leve nuiti.

Ἐσε γε λί νά-νυβυσεα υἱο γα κῶι υααλυαβαι,
 εσε γε ὁδῶ μααβηλα νά-ζου зу.

¹⁷ «Izilayele ɣɛni nɔ ga baalagi é looni ya, zalaiti ti ɗa kpe.

Asiili masagi ḡa é ḡeni ga ma mɔungi, é ta mi ba.

Naa voluma, Baʼbilone masagi va ʼe ma gaeiti
golowolo.

¹⁸ Naa ɖa é ba, Gɔogɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɖii, Izilayele ná-GALAGI wooi ɖaa:

«Nà wuzegɛzu Babilone masagi laalɔɔma ta ná-zooi,
egɛvelei gè wuzegeni la mɔungi Asiili masagi laalɔɔma.

19 Nà Izilayele gaaɗalesu ma ná-sasai zu,
é da ɗonɔ gaizie Kaalamɛle gizei ma ta Basan ɗizei,
é la valaga ani nɔpɛ ma Efelayime ɗizeiti ma ta
Galaade gizeiti.

20 Naama ziegi zu, naama volo ná,
nu ɖa Izilaye le ná-faagaa za golai ɖaizie vele-o-vele,
yele ɖa ɖe de niina,
Zuda ná-kotoi ɖa ɖaizie, keke é la gaa.
Mazoloo ná naati maavaaye, niiti ge ti yegai ná,
Gooɖo GALAGI wooi ɖana.

21 « Wo pɛ à li, wo laalɛ Melatayime yooi wu.
 A laalɛ bu, à li Pekɔde nuiti daalɔɔma.
 A ti zuɔɔɔɔɔɔ, wo ti pɛ suwuɔaaleve,›
 Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.
 «A naa ɔɛ, nii gè wo loga ma!

22 Nu ɔa kɔɔɔ zɔngɔi mɛnisu zooi zu,
 faa zuɔɔɔɔɔɔ gola ve.

23 Ee, naa ɔɛɛɛ nɛi ga ɔite?
 Babilɔne é ɔɛni ga malitoi
 é ɔa eteai pɛ golo, é kpulukpulu,
 tɔ ɔa é woloa, sugaleɔale.
 E ɔɛa ga zooi koloɔologai ziiti saama.

24 Gè balii ɔɛtɛni, gè da è ɔɔɔwu,
 è ɔɔɛ la, Babilɔne,
 è la ɔɔɔ looni ga ná,
 ti è ɔaai ma, ti è zo,
 tɔɔzei è laalɛɛɛ Ɔɔɔɔ GALAGI wu.

25 Ɔɔɔɔ GALAGI ná-kɔɔɔ zɔɔla makesuɛ laalaoga,
 é ta ɔula su, é va ná-ziigaawanai ɔula keɛma.
 Mazɔɔ botii ɔana Ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii
 vaazu kɛɛzu

Babilɔne nuiti ta-yooi zu.

26 A va pɔ bɛ, wo zeɔe eteai zu ná pɛ,
 à ná-molo ɔotaiti daaɔale,
 wo ma kɔɔzoganii ɔaale ba,
 eɔe molo ɔilii ma zifigiti,
 wo ma zuwu ɔaaleve mɛtu,
 ani ɔila kpala ge mina ye ná.

27 A ta-zalavusu ɔɛzeiti kpein paa, ta-nike zinei
 tɔnati pɛ,
 ti yei ti-vaazuɛ!
 Ti maanɔɔa! Mazɔɔ ta-voloi zeelia

ga Gooḡo GALAGI laale ti wu.

²⁸ Wele, nu ḡa pela nuiti gooi menisu
poolai wogai ti va Baḡilone yooi zu.
Ti vaa wooi naa lezu ga Siyon,
velei Gooḡo GALAGI ada-GALAGI potokulai ḡeezu la,
fai nuiti ti daani sei vele ma, naama votokulai.

²⁹ « A meen vili nuiti pe toli,
wo ti leve Baḡilone laalḡoma.
Ti ta-ḡoḡaḡai vu maḡoolii zu,
ti pela vele pe so tuḡo.
Faa noi nii é keeni, ti naama zalai ve zea,
ti naa la ma, nii é daani zoiti ma.
Wasoge Gooḡo GALAGI ma, Izilayele ná-GALA
ḡadegai.

³⁰ Naa ḡa é ba, ná-buzeḡe niineḡiti kpein ta loo bu
taazuve koi yḡḡozuḡeti,
ná-kooḡo nuiti pe undaa ḡa vili naama volo ná,›
Gooḡo GALAGI wooi ḡana.

³¹ «Gè laalea è wu, Baḡilone, waso nui,›
Gooḡo GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡana.
«Ḍono ma yeḡḡeḡalai zeelia,
nòno ma zieḡi ḡa gè laale è wu.

³² Waso nui ḡḡḡi ḡa zigazu, é loo,
nu nape ge la buzeḡea.
Gè abui lo ná-taa wolaiti ba,
nii pe é maḡoolii zu, é naa pe koma.›

³³ «Gooḡo GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii wooi ḡaa:
«Ti nimizai zeida Izilayele nuiti ta Zuda nuiti ma.
Zoiti ti ti zoni, ti li ga tiye duḡlai zu,
naati ta ḡatasu ti ma, ti ḡele ti vile fai va.

³⁴ Nèi gè ga ti unmoḡ nui, zobo ka bè,

nà ga Góogó GALAGI, Fai-Pε-Maliǵii.
 Ti maavai kpein ka zèa,
 ga gè va ga ziileigi eteai zu,
 gè kpɔbi zeí Baḃilone nuiti ma.

³⁵ « Kɔɔi zeeli Baḃilone nuiti ma,
 ta ná-taa wolai zu nuiti,
 ta ná-kundiǵi wolaiti ta ná-ǵima nuiti, »
 Góogó GALAGI wooi ǵana.

³⁶ Kɔɔi zeeli ná-zεε ǵala goo wo nuiti ma,
 ti ɓoloǵa ɓoǵo ma!
 Kɔɔi zeeli ná-salaḃusuiti ma,
 ti-ǵigi leve kpe!

³⁷ Kɔɔi zeeli ná-sooiti ma, ta ná-kɔoǵo wotoloiti,
 ta nuḃusei ma zii pε niiti ti kɔɔi ǵoozu be,
 ti pε ti ǵε nɔ ga anzanu loungoiti!
 Kɔɔi zeeli ná-naavoloiti ma,
 toosui wo ga ti pε!

³⁸ Fɔɔvɔgi va ná-zieiti pɔ,
 ti pε ti vɔ su!
 Mazɔlɔ zou ve é ga kɔoǵo gani zooi,
 maalua vai naa ǵa
 é ti lebi nuiti pε tɔungi ǵulazu ti ya.

³⁹ Naa ǵa é ba, koveiti ta ná ǵε ga ti-zeizuve,
 zuluḃuiti ta saa wɔnigiti ta zeí ná.
 Baḃilone zuḃakai ǵa ǵε de, eyesu ǵo,
 nu la mɔ zeída ná pε, eyesu ǵo.

⁴⁰ Nà ná zuvaza,
 eǵevelei gè kεeni la ga Sɔdome ta Gomɔɔl
 ta ti-maǵoolii ma laaiti,
 nu nɔpε ge la mɔ zeída ná,
 nuḃuse nɔpε ge la mɔ zeizeiga ná, »
 Góogó GALAGI wooi ǵana.

«Nà faa zugologolo filei levesu Babilone ma ta su
nubuseiti,

² Nà wεεinti tevesu Babilone, ti li, ti gaave,
ta ná-zooi zuwo.

Mazɔɔɔ maanɔɔɔi vaa voloi,
ta loo ma adave pe.

³ Mεεn vili nuiti, à wa-mεεinti pili wo zili nuiti ta-
mεεn vili nuiti ma!

Wo zili nuiti ti mina wokomaale ga ta-ɣaka make
segei.

A mina ná-salavusu niineiti make,
à ná-kɔɔvɛbei zuwuɣaaleve.

⁴ Niiti ti maawanazu, ti za,
naati ta loo bu Babilone yooi zu,
nu maawanaiti ta ɣε Babilone taazuve pe.

⁵ Mazɔɔɔ ta-yooi zulaavege ga faaɣaazagi
Izilayele ná-GALA Nadegai laalɔɔma.

Kele Izilayele ta Zuda ti la ta-ǴALAGI looni ya,
Ǵooɔɔ GALAGI, Fai-Pε-Maliɣii.

⁶ «À vela, wo ɣula Babilone va, εε ge ɔɔɔɔ unmagala!

A mina ɔε ɔɔɔɔ va, wo va lɔ kpakɔi wu é zeelizu ma.

Mazɔɔɔ Ǵooɔɔ GALAGI ná-potokula voloi ve,
toɣa naa laazu ma, nii maaneai é solɔɔ.

⁷ Babilone ɣeni Ǵooɔɔ GALAGI yeezu ga zanu
ziawɔi.

E ɣeni eteai pe sosu,
ziiti pe ti ɣeni ná-dɔɔi ɔɔlezu,
é da tɔungi zege ma.

⁸ Babilone loa bu ga suvile, é ɔulukupluga.

A wɔɔ ma! Wo gulɔi zie ná-palaiti ga.

Tanisu toɣa valo.

9 « ‹Gi Baḅilḅne zaleni,
keḗ é la valoni.
Ade beteve ba, eṣe ge li ná-zou zu.
Mazḅḅ tukpḅ vai zeelia geegḅḅgi ma,
é zeelia tonabiiingiti ma.

10 « ‹Gḅḅḅ GALAGI tukpḅi gaaḅeva de ve,
à va, ade bo Siyḅn ná pḗ,
nii Gḅḅḅ GALAGI ada-GALAGI keḗni.› »

11 «À meḗinti gaazḅḅa,
à meḗn vuu ḅḅḅiti daave!
Gḅḅḅ GALAGI Mede masagiti zii niikpiga,
tḅzei Baḅilḅne gḅḅḅḅḅ fai gḅ é kpḗḗai.
Mazḅḅ Gḅḅḅ GALAGI ná-potokulai ve,
sei veḗi ma votokulai.

12 A Baḅilḅne zigigiti so fai ma voogiti tḗ geezu.
Niiti ti weḗzu ná ma, à ti-zeizuvḗti kpḗḗ,
à ada zumḅ nuiḗi dḅḅḅ!
Mazḅḅ deve gḅ Gḅḅḅ GALAGI gḗsu,
toḅḅ naa laazeeli,
nii é deveai Baḅilḅne nuiḗi daalḅḅma.

13 Baḅilḅne, ḗi é zeini ziḗ wolai laave,
ḗi é naavolo wolaiti ṣḅḅḅgai,
è-gḅaḅelagi zeelia, é zoloo ḗa-vaa jḅi ma.

14 Gḅḅḅ GALAGI, Fai-Pḗ-Maliḅii gḅnani naa ma vaa
zu:

‹Gaamazḅ ni ná nḅ gḅ gḗ ga GALA,
ná vaazu è vḅ ga nuḅusei ma veḅei,
ti è maaḅḅle eḅḗ koto kpulugiti,
Ta pile ṣḅḅ kpeeḗ loo è ma.› »

Aniiti kpḗḗ GALAGI, Fai-Pḗ-Maliḅii

15 Gḅḅḅ GALAGI zooi betḗni ga ná-zobogi,

é eteai laani ga ná-ǵimalai,
é geegǵolǵi zuvieni ga ná-keleǵeleǵi.

¹⁶ A devei veena, zǵǵiti ta ǵa ǵaalε ba geezuve,
tonaǵiin golaiti ta le, ti zεǵε zou ǵela ga.

Toǵa ǵa mainmain ǵula tonai ve,
fiileiti ta ǵa ǵula ti-makesuǵeti.

¹⁷ Nuǵusei pe ka ǵa ǵε ga ǵimalala nu ná-faagǵweǵi
zu,

neǵliǵi nui kpein ka ǵa unfe ga ná-kǵǵǵo ganigi nii
é kpeǵeai,

mazǵǵǵo kǵǵǵo ganigi naati ta nǵ ga wafuun gani,
zεnvu viile la ti zu.

¹⁸ Ta nǵ ga wafuun gani, neǵǵulasu ǵεεwotii nǵ ve,
ti pe ta levesu, ti ǵe,

siǵi zu Ǵǵǵǵo GALAGI wuzεǵεzu la ti laalǵǵoma.

¹⁹ Tǵun ge la ga ti ǵεvele,

tǵungi é ga Izilayεle ná-naavoloi.

Tǵun tǵ ǵa é ga eteai pe kpeǵε nui,

tama Izilayεle wolodamai ǵa ga tǵun nǵnǵ.

Daasei ka ba ga: «Ǵǵǵǵo GALAGI, Fai-Pε-Maliǵii».

Baǵilǵne ǵaǵelagi

²⁰ «Baǵilǵne, è ǵeni zεa ga kpekpekpuai, ta kǵǵǵo
zǵǵalai.

Da ǵa ǵε è zεǵeni, ǵε ziiti suǵulukupulu ga ǵe,
ǵε masadaiti koloǵolo ga ǵe.

²¹ Da ǵa ǵε è zεǵeni, ǵε sooiti

ta ti ǵǵoma nuiti suǵulukupulu ga ǵe.

Da ǵa ǵε è zεǵeni, ǵε kǵǵǵo wotoloiti

ta ti ǵize nuiti suǵulukupulu ga ǵe.

²² Da ǵa ǵε è zεǵeni, ǵε zunuiti

ta anzanuiti suǵulukupulu ga ǵe.

Da ǵa ǵε è zεǵeni, ǵε keǵola wǵǵoiti

ta buzege niinεgiti su6ulukpulu ga de.
 Da ɖa ge è zegeni, ge zunu loungoiti
 ta anzanu loungoiti su6ulukpulu ga de.
 23 Da ɖa ge è zegeni, ge baala make nuiti
 ta ta-vaala kpulugiti su6ulukpulu ga de.
 Da ɖa ge è zegeni, ge tii ɖee nuiti
 ta ta-nikeiti su6ulukpulu ga de.
 Da ɖa ge è zegeni, ge kundigɖi wolaiti
 ta tukpɔgaaleve nuiti su6ulukpulu ga de.

24 «Kεε, wa ka názu
 velei ge vaazu Babilone zalazu la, ta ná-taaveaiti,
 faa ɲu kpein faa zu ti keeni ga Siyɔn,»
 Gɔoɖo GALAGI wooi ɖana.

25 «Nà wuzegezu è laalɔɖɔma,
 faa zuɖoloɖolo gizei,
 ɖei è eteai pe koloɖolosu,»
 Gɔoɖo GALAGI wooi ɖana.
 «Gè yeewuzegea è laalɔɖɔma,
 nà è ɖilikilisu, è zege fasaiti maazu,
 ge è ɖe ga gizei nii abui galani.

26 Nu la kɔtu nɔpe segea è vɔ be
 pele woizuve vaa zu, ɖaa buulaa vaa zu.
 Da ɖe ga tevebai yeenɔpe,»
 Gɔoɖo GALAGI wooi ɖana.

27 «À poogiti pile zoi zu!
 A puɔugiti fe ziiti saama!
 A ziiti pe toli Babilone laalɔɖɔma,
 à Alalate ta Mini ta Asakenaze masadaiti toli
 daalɔɖɔma.
 A kɔɔ ɖundigɖiiti teve, ti nuiti daaseigi zeve
 daalɔɖɔma.

A yeeυεε sooiti ma eφε koto kpulu golai!

²⁸ A ziiti पे toli, ti va daalofoma,
Mede masagiti 6060 ta ta-ḡundigīiti,
ta ta-lukpofaaleve nuiti,
ta zooiti kpein ti zeini ti unda.

²⁹ Zooi jiikpiga mazoloo Ḡoḡḡ GALAGI yiima vai
laazeelia Baḡilone laalofoma,
é ná-zooi valibo, é ḡe ga zooi kologologai,
é vala nua ma ta zei ga.

³⁰ Baḡilone zalavusu ḡezeti ti looḡoga kooi ḡoo vai
va,
ti looḡuai yeḡa siḡḡi zu, ti-zebei bega.

Ti ḡeni eφε anzanu goiti.
Abui vilini ti-zeizuveti ba,
ná-pelelave ma zofogiti ti ḡaleḡale.

³¹ Kpize nuiti ta 6ofḡ 6eezu,
keelaiti ti ḡa 6ofḡ 6e,
ti zeeli Baḡilone masagi ʋo be,
ti va ma wooi laazeeli ma ga
ná-taai zoga ná पे.

³² Zie maalevesuveti ti zoga,
abui ḡa sosu seeligiti ba,
dualuagi lo salavusuiti su.»

³³ Mazoloo Ḡoḡḡ GALAGI, Fai-Pe-Maliḡii, Izilaye
ná-GALAGI wooi ḡaa:

«Baḡilone maawoingo, ta ḡofḡlosu su,
eφε zooi kevele 6eteai molo loḡa vai ma.
Nágo ve na, teve voloi va zeeli.»

Zeluzalɛme ná-kotoi ḡa ḡula

³⁴ Zeluzalɛme ḡe ma: «Baḡilone masagi
Neḡukadenɛzaal mīini,
é sũvofole, é zèni ḡana eφε naka zupakai.

E kpòleni eḡe suai maayikiai,
 é kogi zulaave ga nèezuve pe,
 naa volu é pìlini ya.»

³⁵ Siyɔn nuḡuseiti ti ḡe ma:

«Toomai kpein Babilɔne boni ga ze gá dòinti,
 é naa ma zalai zɔɔɔ!»

Zeluzalɛme ḡe ma:

«Mà ɲamai é vuuni, naa la Babilɔne nuiti unma!»

³⁶ Naa ḡa é ba, Ḣɔḡḡ GALAGI wooi ḡaa:

«Wele, ḡa-vai ḡa niina zèa,
 ḡè ḡasɔ zɛḡea ga ḡa-votokula vai,
 nà vaazu ná-zie wolai vɔɔzu su,
 ḡè ná-zieungi vɔ su.

³⁷ Nà Babilɔne ḡeezu ga kɔtu zifigi nɔ,
 koveiti seizuve,
 é ḡe ga laavɔɔ ani ta ɲɛḡfula ani,
 nu nɔpe ge la mɔ ḡea ná.

³⁸ Niizu de, Babilɔne nuiti pe keeve eḡe zalaiti ti ḡa
 zikɔ,
 ta zikɔzu eḡe dɔbɔ zuaiti.

³⁹ Siegi zu ti ḡeezu unga la wuulee,
 nà ta-vetii ḡevele ɔete
 ḡè dɔɔi vu ti-la, é ti zo,
 nii a ke ti ḡoozunɛ,
 ti ɲiimenii wo ga ḡɔḡḡ ɲiimenii,
 ti la mɔ ḡaazuzɛḡea ma eyɛsu pe,»
 Ḣɔḡḡ GALAGI wooi ḡana.

⁴⁰ «Nà li ga tiye ti-vaazuge eḡe baala zivoiti,
 eḡe baala sine wolaiti, ta boli zine wolaiti.»

Babilɔne ná-lɛbiyai ḡwɛgi

⁴¹ Naa zieve ḡale, Sesake zogai?

Koo, tɛi eteai pɛ ge ɣɛni maamusezu!
 Koo, Babilɔne ɣɛa ga adavɛ nà ɔologologai ziiti pɛ
 saama!

⁴² Kpoloɔɛi lɛa Babilɔne ma,
 ma lakpatakpagiti ti maaɔɔlega ga keɣaabaai.

⁴³ Ná-taaiti ti ɣɛa ga ada ɔologologaiti,
 zou vɔɔi é ga tevebai,
 zooi nu la zeini su,
 vɛ fulu nu nɔpɛ ge la levesu ná.

⁴⁴ Ɔoɔɔ GALAGI ɣɛ ma:
 «Nà wuzeɣezu Bele laaloɔma,
 Babilɔne ná-galagi,
 toɣa unpilisu ga naa, nii é kpɔleai.
 Ziiti ta ɔe niina li vai va pɔ bɛ.

Anɛɛ Babilɔne zidɣi ɔɔɔi woloa!

⁴⁵ Wɔiti wo ga nà-nubussɛiti, à ɣula ná zaama,
 ɛɛ ge yɛnvu magala,
 à maagɔoza Ɔoɔɔ GALAGI ná-ziiɣaawanai va.

⁴⁶ A dama, wo iɲɔ ge mina leve,
 wo zasu mina ɔali ga ti ɣɛ wooiti,
 ti ɔizɛzu zooi zu!
 Wa wooi ta mɛni konagi tɛi su,
 wo taɣili mɛni poluma ɣonagi,
 toomai ɣa vɔɔva zooi zu,
 kundigii ɣa wuzeɣe zɔi laaloɔma, é kpɛ.

⁴⁷ Naa ɣa é ba, foloi tanigaa ta vaazu,
 yeei gɛ wuzeɣezu la Babilɔne ɣɔɔɔ ganigiti
 daaloɔma.

Ná-zooi kpɛin ga lɔ unfegi zu,
 ná-nuiti ti maawanazu, ti za,
 ta yɛ laani nɔ taa zaamavɛ.

⁴⁸ Geeɣɔlɔgi zu ta zooi ta ti zu aniiti
 ta ɣoozune, ti zɔngɔ Babilɔne ná-faa zu,

mazɔlɔɔ kologolo nuiti ta zege lekɛmave nu
ɔvɛZUvɛ,»

Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

⁴⁹ «Mazɔlɔɔ Babilɔne maanɛvɛ é loo bu
tɔzei Izilayelee nuiti faa zu, ti zaani,
eɔvɛlei nɔ é ma mɔinmɔin paani la eteai zu ná pɛ.

⁵⁰ Wɔiti boɔa zɔkpɔi voolaai wo va,
à li, à mina ye loni kpɛ!

Wa ɔena ɔoozama, à ɔize Gɔɔɔɔ GALAGI zu,
ta Zeluzaleme ná-fai ɔɛ wo yiima!»

⁵¹ «Gi ɔeni unfegi zu,
siegi zu gi ɔeni poomugiti menisu da.
Unfegi lɔɔni gi ɔaazu,
tɔzei wɛɛinti ti lɔɔni
Gɔɔɔɔ GALAGI ze vɛlei ma ada nadegaiti.»

⁵² «Naa ɔa é ba, foloi tanigaa ta vaazu,
yeei gɛ wuzegɛzu la
Babilɔne ná-kɔɔɔɔ ganigiti daalɔɔma,
nu maawanaiti kpain gooi ɔa ɔɛ
ná-zooi zu ná pɛ,»

Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

⁵³ «Anɛɛ ni Babilɔne a la le geegɔlɔgi zu,
é lɔɔɔɔvɛ ɔɛ ná maazuvɛ,
nu la zooga é va vɔɔɔɔ ba,
nà devei ve faa zɔɔɔɔɔɔɔɔ nuiti zea,
ti zoo ti zeeli ma,»

Gɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

⁵⁴ Kpee wooi ɔa menisu, é zege Babilɔne,
faa zɔɔɔɔɔɔɔɔ zɔngɔ woo wolai ɔa zɛɛɛzu
ma yooi zu.

55 Gɔɔɔɔ GALAGI ɔa é ná ɔologolosu,
 é kpee woo wolai ɔaaɛ.
 Sili nuiti ta zɔngɔzu
 eɔe zie wolaiti ma lakpatakpagiti,
 ti-lu golai ɔa ɔula.

56 Faa zugologolo nui ɔana maaɔuɔa ba,
 toɔa vaazu laaleɛzu bu,
 é ná-kɔɔfuluɔaiti so ga duɔiti,
 é ta-ɔɔɔɔ mɛɛinti galeɔale.
 Mazɔɔɔ Gɔɔɔɔ GALAGI ɔa ga GALA soogai salai
 wosu,
 é naa ve ɛɛe gilagilagi ya, nii soloogai ma.
 57 «Nà ɔɔɔi losu ná-nu wolaiti da, ta ɔima nuiti,
 ta ná-kundiɔiti, ta ná-tukpɔɔaaleve nuiti,
 ta ná-salavusu ɔeɛɛiti.
 Ta niimenii wo, ɔɔɔɔ niimenii,
 ti la mɔ ɔaazuzeɔea ma eyɛsu pɛ.»
 Masa golai woo ɔana, daa ga Gɔɔɔɔ GALAGI, Fai-
 Pɛ-Maliɔii.

58 Gɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɔii wooi ɔaa:
 «Babilɔne ná-siɔi golaiti ta ɔologolosu neɔeɛin,
 ná-siɔidaveti ti ɔaaɔoozaai, ta ɔala ga abui.
 Naazu nuɔuseiti ti ta-wotii ɔea nɔ fuun,
 ziiti ti botii ɔea abui nɔ vɛ.»

Keela woo zɛvɛi piligai Efelate wu

59 Wɛɛ, kalagiti kaa GALA goo wo nui Zelemi ti
 woni ga Selaya, Neliya ná-doun zunui, Maaseya
 ná-dounloin, nii é ɔeni ga ti-zeizuve ma ɔundiɔii,
 siɛgi zu ti ɔeni liizu la Babilɔne ta Zuda masagi
 Sedesiyase. Naa ɔeni ga naa ná-masadai ma ɔona
 naanisiɛi.

⁶⁰ Zelemi naati seveni, é pu seve bili gila su, nimiza vaiti kpein ti maaneni ti zeí Babilone ma, de bosu wooi nii kpein é woni Babilone ná-faa zu.

⁶¹ Zelemi gēni Selaya ma: «Da zeelina Babilone, da dama kpε è niima wooiti kala foon ga woo wola.

⁶² Naa volu, da gē ma: «Goofo GALAGI, da bofo ga è boni ga taai nii ga wolo, nu la zeida ná, sua la zeida ná, naa ga gē ga tevebai zu eyesu fo.»

⁶³ Siegi zu è besu la ga niima zevi fala, da kotui fili ba, è pili Efelate zie wolai ma vali bomave,

⁶⁴ è gē ma: «Babilone maa ga bolesu ga ziei, ga nii gevele, é nele, é la mo wuzegēa pe, é va gula nimizai zu Goofo GALAGI seizu ma.» »

Ue ga Zelemi laawooiti kwegai ná.

52

Zuda masa gaabelagi Sedesiyase

(2 Masagiti 24:18-20;

2 Dolo Sevei 36:11-12)

¹ Sedesiyase ná-konagi gēni ga puufele maazu fila (21), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu fila (11) ka é keeni masadai zu Zeluzalēme. Dee laa gēni ga Gamutal, Libina nui Zelemi ná-doun anzanui gēni de.

² E Goofo GALAGI wanama vai geeni ga Yefoyakime gevele fai pe su.

³ Niima vaiti kpein ti geeni mazaboo Goofo GALAGI yiigaaawanani Zeluzalēme ta Zuda yooi pe ma, ta é gēni po ga é ti be goba poun.

Sedesiyase bakani Babilone masagi laalofoma.

*2 Dɔɔ Sɛvɛi 36:17-21;
Zelemi 39:8-10)*

¹² Baɓilɔne masagi Neɓukadenɛzaal ná-masadai ma ɗona puugo maazu taavuusiei (19) ma, alugi ɓɔlusiei ma volo puugɔi ma, Neɓuzaladan lɛɛni Zeluzalɛme, masagi make nuiti ta-ɗundigii ɗeni de, é ɗeni ga nu wola Baɓilɔne masagi ná-koizuve.

¹³ E Ɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi ta masagi ná-peɛi ɗala, ta Zeluzalɛme vɛɛiti pɛ, ta pɛɛ ɓiigiti pɛ.

¹⁴ Baɓilɔne ɗɔvɛɛɛi kpein é ɗeni masagi make nuiti ta-ɗundigii volu, ti siɗigiti goloni niiti ti Zeluzalɛme maagɗakuni.

¹⁵ Naa voluma, masagi make nuiti ta-ɗundigii Neɓuzaladan liini ga nuɓusei ɗilazuve nii é yɛni taazuve, ti zaama pɛɛyɛɗɛi niiti ti valani, ta niiti ti ɓoɔɔ veeni Baɓilɔne masagi ya, naa vɛɛ jɛɛɓiɗi nui mɔtaɪti ba.

¹⁶ Kɛɛ é nuɓusei ɗilazuve yɛni ná, bala nuiti, ti da botii ɗɛ leezen beɛiti su, ta kpalagiti.

¹⁷ Baɓilɔne nuiti ti kɔlu ɓɔi kpeɗɛgiti galeɗaleni, niiti ti ɗeni Ɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu, ta wotoloiti, naa vɛɛ zie liɗi wolai va é ɗeni ga kɔlu ɓɔigi, é ɗeni zeini koizuve. Ti liini ga kɔlu ɓɔigi tɔnati pɛ Baɓilɔne.

¹⁸ Ti zuvu zo ganiiti ta peluiti, ta salava zo sɔɔlaiti, ta jama vaza anɗakaiti, ta ansanse seɗɛ jakaiti, ta kɔlu ɓɔi sɔɔlaiti kpein seɗeni, niiti botii ɗeni ɗɛɛzu ga tiye Ɔoɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu.

¹⁹ Masagi make nuiti ta-ɗundigii sɔɔlaiti seɗeni, ti ɓɛɛai ga zanugi ta walii, koko wolaiti, abu zeɗɛ aniiti, ta jama vaza anɗakaiti, naa vɛɛ zuvu zo diɗiiti ba, fitina zeɪ aniiti, ta ziawɔiti, naa vɛɛ diɗiiti ba.

²⁰ Kpɛdɛ felegɔiti, ta zie liɔi wolai, ta nika zine wola puugo maazu felegɔiti (12), ɛ ɣeni zeini ti ɣa, ta wotoloiti niiti masagi Salomɔn ti bɛtɛni Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi vaa ma, nu nɔpɛ ge la bɛna ti-wɔnɛgi lieɔi ɣwɛɛ ga kɔlu bɔigi.

²¹ Kpɛdɛgi ɣilagilagi zɔligɔi ɣeni ga mɛtɛɛ taavuuɔ, kpui ɣɛ ga mɛtɛɛ lɔzita, zɛɣɛi ɣɛ suvɛ, gaagilini ga nu yeebɛɣa naanigɔi ta zeina bɔɔɔ maazu, naa lieɔi.

²² Seiga felegɔ bɛtɛni kpɛdɛgiti faa ma ga kɔlu bɔigi, ti ɣilagilagi zɔligi ɣeni ga mɛtɛɛ felegɔ ta tukpɛ (2,5). Kɔlu ansa vɛɛvɛɛgiti ti vilipiligai bɔɔɔ zu eɣɛ yɔlɔɔ, naati kakugai seigaiti ma, gelenade gulu waai vaaɣulabaiti zɛɛɛɛɛgai ti va, ti pɛ ga kɔlu bɔigi.

²³ Gelenade gulu waai vaaɣulabaiti ti bɛtɛai ga kɔlu bɔigi, ɛ ɣeni ga puutaavuu maazu lɔzita (96), nii kpɛin ɛ ɣoolini ma, ɛ ɣeni ga ungila (100).

²⁴ Masagi make nuiti ta-ɣundiɣii zalaɣa ɣula ɣundiɣi wolai Selaya zoni, ta Sofoni ɛ ɣeni ga nɔ-seikobai, ta zalaɣa ɣula nu savagɔ ti ɣeni GALA sei vɛɛi laavɛ makesu.

²⁵ E salavusu ɣundiɣi ɣila soni, nii ɛ ɣeni ga salavusuiti ta-vaagaaɣulaba nui, ta nu lɔfela masagi nɔ-tɛnɛbo nuiti saama, ta sevɛ ɣɛ nui nii ɛ ɣeni nuiti daaseigiti sevɛzu salavusu vai zu, tɔ balaa ɛ ɣeni ga kɔvɛbɛ ɣundiɣi ɣila, ta Zuda zunu vɔvɔlɔzita (60). Naama nuiti pɛ ti ɣeni Zeluzalɛme taazuɛ.

²⁶ Nɛbuzaladan liini ga tiye Baɓilɔne masagi vɔ bɛ Liɓila.

²⁷ Naa ti pɛ paani nɔvɛ nɔ, ɣamate yooi zu. Uɛɛ ɣana Zuda liini la duɔlai zu, maagooza nɔ-zooi va.

²⁸ Welɛ nuɓuseiti tiegɔi va, niiti Neɓukadenɛzaal liini ga tiye duɗalai zu: konagi lofelasiɛi, Zuda nu waasavagɔ nu vuufelegɔ maazu savagɔ (3.023).

²⁹ Neɓukadenɛzaal ná-kona puugɔ maazu losavasiɛi (18), é liini ga nu undɔsava nu vuusavagɔ maazu felegɔ (832), é zɛgɛ ga tiye Zeluzalɛme.

³⁰ Neɓukadenɛzaal ná-kona vuufelegɔ maazu savagɔi (23) ma, masagi make nuiti ta-ɗundigii Neɓuzaladan liini ga Zuda nu undɔfela puunaani maazu loɗlugɔ (745), ti kpein tiegɔi gɛ niina ga nu waanaanigɔ undɔzita (4.600).

Yegɔyakin maavaayɛ fai

³¹ Kona vuusavagɔ maazu lofelai (37) gɛai ma Zuda masagi Yegɔyakin vɛ duɗalai zu, Evile-Melodake zeini ga Baɓilɔne masagi. Naama ɗonagi ma alu puugɔ maazu felegɔi (12) ma volo vuufelegɔ maazu loɗlugɔi (25) ma, é Yegɔyakin maavaayɛni, é kula kasoi ɗa.

³² E gɛni ɓɔɛzu pɔ ga pagɔ. Naa vɔluma é tosu veeni zea é buɗɛ zɔɔma masagiti tɔnɔiti maazu, niiti ti gɛni ba Baɓilɔne.

³³ E zobogi veeni Yegɔyakin ya ga naa mina mɔ kasoɗa zɛgɛi loo ɗɔba. Naa vɔluma é gɛni laamiizu niina masagi ná-taɓalii ɗa sii ma voloi pɛ su.

³⁴ Baɓilɔne masagi maavaiti kpein keɛni, é ɗa ti gaaɗula ba, folo-o-folo, sii ma voloi pɛ su, eyɛsu saa yeei zeeli.

GALA Daawoo Z_{ευε}i
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf